

ขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์

บทคัดย่อ

ของ

ทรงภพ ชุนมธุรส

๒๖ ก.ค. ๒๕๔๙

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
พฤษภาคม ๒๕๔๙

ทรงภพ ขุนมธุรส. (2549). *ขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม.

(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คูทวีกุล, อาจารย์สุภัค มหาวรากร

ปรินูญานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ ในด้านภาพสะท้อนขัตติยนารีและวิธีการนำเสนอภาพสะท้อน โดยศึกษาเปรียบเทียบนวนิยาย 4 เรื่อง อันได้แก่ "บารมีพระแม่ป้อม ปกพันธรรณิน" ของแก้วแก้ว "กษัตริยา" และ "แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน" ของทมยันตี และ "พระพิณางสุพรรณกัลยาณี" ของกาญจนา นาคนันทน์ กับเอกสารทางประวัติศาสตร์แล้วเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่านักเขียนหญิงทั้งสามเสนอบทบาทของขัตติยนารีไว้ 2 ลักษณะ คือ บทบาทด้านการครองเมือง และบทบาทด้านการครองเรือน บทบาทด้านการครองเมืองนั้น เป็นภาระหน้าที่ที่มีลักษณะเด่นและมีความสำคัญต่างกับสตรีสามัญชนทั่วไป เพื่อช่วยเหลือบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย ได้แก่ บทบาทของนักปกครอง บทบาทของนักรบ บทบาทของตัวประกันและนักการข่าว และบทบาทในฐานะเครื่องบรรณาการ ส่วนบทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเรือนนั้น เป็นบทบาทพื้นฐานของสตรีเพศ ได้แก่ บทบาทของธิดา ภรรยา และมารดา ซึ่งขัตติยนารีก็สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีขาดตกบกพร่อง อันแสดงให้เห็นว่าขัตติยนารีเป็นกุลสตรีผู้เพียบพร้อม ทั้งนี้ นักเขียนยังได้แสดงทัศนะที่มีต่อขัตติยนารีไว้ 6 ด้าน คือ ด้านความมีสติปัญญา ด้านความกล้าหาญ ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความเสียสละ ด้านความเมตตากรุณา และด้านความรักชาติบ้านเมือง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่นักเขียนต้องการชี้ให้สังคมมองเห็นความสามารถและบทบาทสำคัญของสตรีว่า สามารถกระทำการต่างๆ ได้เช่นเดียวกับบุรุษ และยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สตรีในปัจจุบันด้วย วิธีการนำเสนอภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์มี 3 วิธี คือ การนำเสนอตัวละคร การนำเสนอเนื้อเรื่อง และการนำเสนอฉาก โดยนักเขียนปรับเปลี่ยนข้อมูลทางประวัติศาสตร์ให้ต่างกับเอกสารทางประวัติศาสตร์ พร้อมทั้งเพิ่มรายละเอียดต่างๆ ที่ไม่ปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังสอดแทรกความรู้ทางประวัติศาสตร์กลมกลืนกับเนื้อเรื่องอย่างแนบเนียน วิธีการนำเสนอขัตติยนารีดังกล่าวส่งผลให้ภาพของขัตติยนารีโดดเด่น คมชัด และสมจริง ทำให้ผู้อ่านได้อรรถรสในการอ่าน เกิดความชื่นชมศรัทธาในขัตติยนารี และยอมรับในความสามารถของสตรีในสังคมไทยยิ่งขึ้น

THE ROLE OF THAI ROYAL WOMEN IN THAI HISTORICAL NOVELS

AN ABSTRACT

BY

SONGPOB KHUNMATUROSE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Arts degree in Thai
at Srinakharinwirot University
May 2006

Songpob Kunmaturose. (2006). *The Role of Thai Royal Women in Thai Historical Novels*.

M.A. Thesis (Thai). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisory Committee : Assistant Professor Somkiat Kuthaweekul and Miss Supak Mahavarakorn.

The main purpose of the thesis was to study the role of royal women as reflected in four Thai historical novels: *Barameeprapokpongthoranin* (by Kaewkao) *Kasatriya* and *Kaewkalayahangpandin* (by Thomayantee) *Prapeenangsupankalyanee* (by Kanchna Nakanan). The research method was comparing the novels with historical documents, and then the results were presented descriptively. The results revealed that the writers presented the role of Thai royal women in two aspects: political and domestic roles. In politics, the royal women were distinct from other female commoners. The role was mostly to save the country. Therefore, the women were presented as rulers, warriors, hostages and reporters and as tributes to a sovereign nation. In domestic terms, basically the women were presented as daughters, wives and mothers. The women could perform all the assignments without faults. Besides, the novelists reflected six characteristics of the royal women. They were intelligent, brave, patient, devoted, merciful, and patriotic. The novelists wanted to show that the royal women were as capable as men, and they could be role models for other women. Regarding the presentation method, the women were portrayed in characterization, plot and scene. Moreover, the novelists adapted historical facts and subtly supplement some information. With such a method, the royal women were distinctively presented. They seemed realistic. As a result, the reader enjoyed reading them and aspired to be like them. Finally, the reader would recognize the Thai women's role in the Thai society.

ชัตติยนาารีโนนวนินายไทยอิงประวัติศาสตร

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทรงภพ ชุนมธุรส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์

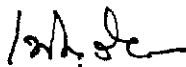
ของ

ทรงภพ ขุนมธุรส

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

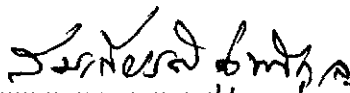
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

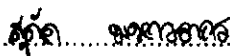
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ...๖... เดือนพ.ค..... พ.ศ. 2549

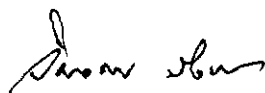
.....ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล)

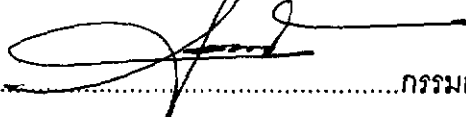
.....กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

(อาจารย์สุภัค มหาวรรกร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลศิริ ร่วมสุข)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและการช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนความเมตตาที่คอยช่วยเหลือกระทั่งปริญญานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สุภัค มหาราการ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาให้คำปรึกษา แนะนำข้อคิดอันเป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนความเมตตาและกำลังใจที่มอบแก่ผู้วิจัยด้วยความห่วงใยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาที่อาจารย์มอบให้และความเมตตากรุณานี้จะตราตรึงอยู่ในความทรงจำของผู้วิจัยตลอดไป

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลศิริ ร่วมสุข ผู้จุดประกายให้ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมเชิงเปรียบเทียบ และกรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ ที่กรุณาขัดเกลาและให้ความช่วยเหลือในเรื่องเอกสารตำราต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สายทิพย์ นุกูลกิจ รองศาสตราจารย์สุนันทา ไสร์จจ และอาจารย์ภาควิชาภาษาไทยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และชี้แนะวิธีการศึกษาวรรณกรรมในแนวทางที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ณภาศรี เย็นบุตร ที่ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ทิพย์สุดา นัยทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบูรณ์ บำรุงเมือง และผู้ช่วยศาสตราจารย์จาริต สิริทิพา ที่อบรมสั่งสอนและเป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาต่อครั้งนี้

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบคุณคุณคุณสุกัญญาโสภี ใจกล้า เพื่อนจากมหาวิทยาลัยนเรศวร คุณศิริวรรณ ประสพสุข เพื่อนจากมหาวิทยาลัยศิลปากร และขอขอบคุณคุณคุณนิธิดา พรอำไพสกุล คุณวีรเริงสุข คุณกนกกาญจน์ นุกูล และคุณพรรณทิพา จินกลับ เพื่อนร่วมการศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความปรารถนาดีตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณสมฤดี ชุนมธุรส มารดาของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและทุนทรัพย์ในการศึกษา และขอขอบพระคุณคุณยาย คุณน้า และคุณพ่อที่เข้าใจและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบให้แก่มารดา บुरพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ทรงภพ ชุนมธุรส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารทางประวัติศาสตร์และงานวิจัยเกี่ยวกับขัตติยนารี.....	6
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิง.....	10
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดสตรีนิยม.....	15
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์.....	17
3 ภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์.....	22
บทบาทของขัตติยนารีที่ปรากฏในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์.....	22
บทบาทด้านการครองเมือง.....	22
บทบาทของนักปกครอง.....	23
บทบาทของนักรบ.....	27
บทบาทของตัวประกันและนักการข่าว.....	30
บทบาทในฐานะเครื่องบรรณาการ.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
บทบาทด้านการครองเรือน.....	34
บทบาทของธิดา.....	34
บทบาทของภรรยา.....	40
บทบาทของมารดา.....	48
ทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อขัตติยนาารีที่ปรากฏในนวนิยาย.....	60
ด้านความมีสติปัญญา.....	60
ด้านความกล้าหาญ.....	65
ด้านความอดทนอดกลั้น.....	70
ด้านความเสียสละ.....	74
ด้านความเมตตากรุณา.....	79
ด้านความรักชาติบ้านเมือง.....	80
4 วิธีการนำเสนอภาพสะท้อนขัตติยนาารีในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์.....	83
การนำเสนอตัวละคร.....	83
การสร้างตัวละครตามบุคคลในประวัติศาสตร์.....	83
การดัดแปลงตัวละครจากบุคคลในประวัติศาสตร์.....	95
การสร้างตัวละครขึ้นใหม่.....	96
การนำเสนอเนื้อเรื่อง.....	102
การใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์.....	102
การปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์.....	110

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การสร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่.....	115
การสอดแทรกเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา.....	132
การนำเสนอจาก.....	136
การสร้างฉากเพื่อแสดงถึงความกล้าหาญและความเสียสละ.....	136
การสร้างฉากเพื่อแสดงถึงความเกษมสำราญของขัตติยนารี.....	138
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	140
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	140
อภิปรายผล.....	142
ข้อเสนอแนะ.....	144
บรรณานุกรม.....	145
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	149

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสตรีมีบทบาทในสังคมมากขึ้นกว่าในอดีต เนื่องจากสังคมเปิดโอกาสให้สตรีแสดงศักยภาพทัดเทียมบุรุษ ทั้งด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพ สตรีสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างบุรุษ สามารถประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับบุรุษ จนทำให้สังคมยอมรับความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามมีคนอีกส่วนหนึ่งในบางสังคมที่ยังให้ความสำคัญกับบุรุษมากกว่าสตรี จึงทำให้สตรีพยายามที่จะเรียกร้องความเสมอภาคให้ทัดเทียมกับบุรุษ และต้องการให้คนในสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสตรีมากขึ้น โดยสตรีได้มีการแสดงความสามารถของตนเองให้สังคมได้รับรู้ มีการก่อตั้งสถาบันหรือองค์กรต่างๆ เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้สตรีมีสถานภาพดีขึ้น เช่น สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ และคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) เป็นต้น รวมทั้งยังได้มีการนำเอาวรรณกรรมมาเป็นเครื่องมือในการเรียกร้องสิทธิสตรีด้วย

นักเขียนนวนิยายหลายท่านได้สร้างสรรค์วรรณกรรมที่นำเสนอแนวคิดสตรี อาทิ ก.สุรางคนางค์ ที่ได้นำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ของสตรีที่ประกอบอาชีพโสเภณี เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดความเห็นอกเห็นใจ สตรีอีกแ่งมุมหนึ่งไว้ในนวนิยายเรื่อง “หญิงคนชั่ว” เสนีย์ เสาวพงศ์ ได้สร้างตัวละครหญิงให้มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความกล้าในการตัดสินใจมากขึ้นในนวนิยายเรื่อง “ปัสสาวะ” และโบทัน ที่นำเสนอเรื่องราวการต่อสู้ของชีวิตผู้หญิงคนหนึ่งพร้อมทั้งนำเสนอปัญหาโสเภณีไว้ในนวนิยายเรื่อง “ผู้หญิงคนนั้นชื่อ บุญรอด” เป็นต้น โดยนำเสนอภาพสตรีในลักษณะค่อนข้างเป็นสตรีในอุดมคติ คือ มีความสามารถ กล้าตัดสินใจ และสู้ชีวิต

จะเห็นได้ว่าในชีวิตจริงสตรีก็มีบทบาทหน้าที่สำคัญไม่ด้อยไปกว่าบุรุษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีในประวัติศาสตร์ของไทย เช่น พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา เป็นต้น จึงทำให้นักเขียนนำเอาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงบทบาทของสตรีมาสร้างเป็นวรรณกรรมที่เรียกว่า “นวนิยายอิงประวัติศาสตร์” เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของสตรีมากขึ้น

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนแต่งขึ้นโดยอาศัยข้อมูลทางประวัติศาสตร์มาเป็นเค้าโครงของเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการนำเหตุการณ์ ประวัติความเป็นมาของชนชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญของชาติมาแต่งเป็นเรื่องราว โดยผู้เขียนได้ถ่ายทอดอารมณ์

ความรู้สึกนึกคิด พร้อมทั้งจินตนาการของตนเองด้วยการเรียงร้อยถ้อยคำอย่างมีศิลปะ เพื่อก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ และความนึกคิดบางประการแก่ผู้อ่าน ดังที่สุวรรณา เกรียงไกรเพชร (2543 : คำนิยม) ได้กล่าวไว้ว่า

นิยายอิงประวัติศาสตร์เป็นวรรณกรรมประเภท “เรื่องเล่า” ที่อยู่ในกระแสวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยมาเป็นเวลายาวนาน หากจะนับเอา “ตำนาน” และ “พงศาวดาร” เป็นต้นกำเนิด ‘นิยายอิงประวัติศาสตร์’ ก็จัดได้ว่าเป็นทายาทสืบสกุลที่มีรูปลักษณ์และคุณสมบัติใกล้เคียงบรรพบุรุษอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในแง่ของการบันทึกเรื่องเล่าแต่โบราณ ที่มีจินตนาการเป็นพลังสร้างสรรค์อันมีเสน่ห์ลึกลับ คุณลักษณะอันมีเสน่ห์จับใจของนิยายอิงประวัติศาสตร์นั้นอยู่ที่ความโลดแล่นมีชีวิตชีวาของตัวละครแต่ละตัว ในมิติแห่งอดีตที่ไม่มีใครจะยืนยันได้ว่า แท้/จริง โดยสมบูรณ์คืออย่างไร จินตนาการในหัวใจของผู้เขียนเท่านั้น ที่จะบันดาลให้ตัวละครแห่งอดีตกลับมีชีวิตขึ้นมา หรือยิ่งกว่านั้น แม้ตัวละครที่ไม่มีอยู่ในอดีต ก็ยังก่อกำเนิดขึ้นมาได้เสมือนมีเลือดเนื้อและลมหายใจจริง...

คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นคุณลักษณะอันมีเสน่ห์ของนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ที่สามารถสร้างตัวละครแห่งอดีตให้กลับมาโลดแล่นอย่างมีชีวิต เสมือนมีเลือดเนื้อและลมหายใจ และยังเป็นการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างมีวรรณศิลป์ด้วย อาจกล่าวได้ว่าการสร้างนวนิยายอิงประวัติศาสตร์นั้นอาศัยจินตนาการของนักเขียนเป็นสำคัญในการแสดงภาพชีวิตในอดีตให้มีความสมจริง เพื่อส่งผลให้นวนิยายมีความน่าสนใจ ที่จะดึงดูดใจผู้อ่าน ดังนั้นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์จึงมีความแตกต่างกับบันทึกทางประวัติศาสตร์หรือพงศาวดาร

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ที่ผู้เขียนนำเรื่องราวและเหตุการณ์ของสตรีที่มีความสำคัญต่อชาติมาสร้างให้มีชีวิตและวิญญาณอย่างสมบูรณ์อีกครั้ง ได้แก่ นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณิน” ของแก้วแก้ว ที่กล่าวถึงวีรกรรมของ ‘พระสุริโยทัย’ ขัตติยนารีแห่งราชอาณาจักรสยามที่มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย พระองค์ยอมสละชีวิตเพื่อชาติ เพื่อประชาชนชาวไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นวีรกษัตริย์พระองค์หนึ่งที่คนไทยรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีขัตติยนารีอีกหลายพระองค์ที่มีบทบาทและความสำคัญต่อชาติบ้านเมือง และมีผู้นำเรื่องราวมาแต่งเป็นนวนิยายเพื่อเป็นการสดุดีวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ อันได้แก่ นวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” และ “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี และนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ซึ่งได้กล่าวถึง ‘พระวิสุทธิกษัตริย์’ และ ‘พระสุพรรณกัลยา’ ที่นับได้ว่าเป็นขัตติยนารีที่มีความอดทนและเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง ดังที่ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี (2546 : คำนิยม) ประทานคำนิยมเรื่องกษัตริยาไว้ว่า

...กษัตริยาแม่เรื่องราวจะเป็นแค่ช่วงหนึ่งของประวัติศาสตร์ แต่ก็ในช่วงที่สำคัญยิ่ง เรื่องบางเรื่อง เรา
 รับรู้แล้วผ่านไป หากบางเรื่อง รับรู้แล้วไม่ควรมองผ่าน ควรศึกษา ค้นคว้าและใคร่ครวญ กษัตริยาเป็น
 อย่างประการหลัง ในฐานะของแม่ พระวิสุทธิกษัตริย์ย่อมรักใคร่ผูกพันลูกอย่างหาสิ่งใดเปรียบมิได้ หาก
 ในฐานะขัตติยนารีของแผ่นดิน พระองค์ย่อมต้องเสียสละได้ แม้สิ่งนั้นจะเป็นเลือดในอกก็ตาม...

ส่วนเรื่องราวของพระสุพรรณกัลยานั้น ในพงศาวดารและประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ได้กล่าวถึงพระองค์
 ไว้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตามพระองค์ทรงเสียสละอย่างใหญ่หลวง ยอมสละแม้กระทั่งชีวิตทั้งชีวิต
 ของพระองค์เอง เพื่อให้ชาติบ้านเมืองได้กลับมามีอิสรภาพอีกครั้ง ดังที่หลวงปู่โง่น ไสโรย (2542 : 23)
 กล่าวไว้ว่า

...พระนางท่านมีพระคุณอย่างเหลือหลาย เหลือที่จะบรรยายเป็นภาษามนุษย์ ทรงมีปิตุคุณท่วมท้นล้น
 ฟ้าซลาธาร ท่านทำคุณประโยชน์ให้แก่คนไทยทั้งชาติ คือ ต้องยอมเสียสละความสุขตลอดพระชนม์ชีพ
 ส่วนตัว เพื่อความอยู่รอดของบ้านเมืองสยามไทยทั้งประเทศ ซึ่งไม่มีวีรสตรีหรือวีรบุรุษท่านใด ในอดีตถึง
 ปัจจุบันที่จะได้เสียสละอย่างนั้น...

พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ทั้งสามพระองค์นั้น มีความสัมพันธ์กันทาง
 สายพระโลหิต กล่าวคือ พระสุริโยทัยทรงเป็นพระมารดาของพระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยาทรง
 เป็นพระราชธิดาแห่งพระวิสุทธิกษัตริย์กับสมเด็จพระมหาธรรมราชา ซึ่งเป็นขัตติยนารีที่มีบทบาทสำคัญ
 ในหน้าประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา นอกจากทั้งสามพระองค์แล้วยังมีขัตติยนารีที่ปรากฏในนวนิยาย
 ทั้งสี่เรื่อง อันได้แก่ ท้าวศรีสุดาจันทร์ พระบรมดิไลก และพระเทพกษัตริย์ ซึ่งนับว่ามีบทบาทและ
 ความสำคัญต่อความเป็นเอกราช เป็นชาติไทยจนถึงปัจจุบัน

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ทั้งสี่เรื่องข้างต้น เป็นวรรณกรรมที่นำเสนอแนวคิดสตรีนิยม โดยนำเสนอ
 เรื่องราวของขัตติยนารีหรือสตรีที่มีบทบาทสำคัญต่อชาติบ้านเมือง อันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสตรี
 ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ภาพสะท้อนขัตติยนารีและศึกษาวิธีการนำเสนอภาพ
 สะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสตรี และคุณลักษณะ
 อันมีเสน่ห์ของนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ก่อให้เกิดความเข้าใจวรรณกรรมที่นำเสนอแนวคิดสตรียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนขัตติยนารีและศึกษาวิธีการนำเสนอภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์นี้ ทำให้เห็นถึงบทบาทของสตรีที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ พร้อมทั้งทำให้ทราบถึงทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อสตรีในด้านต่างๆ และทำให้ทราบถึงอิทธิพลของนวนิยายและสังคมที่มีต่อกัน นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะของนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ อันจะเป็นแนวทางที่ทำให้เข้าใจบทบาทของวรรณกรรมที่นำเสนอแนวคิดสตรียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ลักษณะขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

1. บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรณิน	ของแก้วแก้ว	พิมพ์ครั้งที่ 1	(2545)
2. กษัตริยา	ของทมยันตี	พิมพ์ครั้งที่ 2	(2546)
3. แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน	ของทมยันตี	พิมพ์ครั้งที่ 1	(2546)
4. พระพิณางสุพรรณกัลยาณี	ของกาญจนา นาคนันทน์	พิมพ์ครั้งที่ 1	(2542)

โดยศึกษาเอกสารทางประวัติศาสตร์ จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. คำให้การชาวกรุงเก่า	พิมพ์ครั้งที่ 2	(2515)
2. คำให้การขุนหลวงหาวัด (ฉบับหลวง)	พิมพ์ครั้งที่ 2	(2515)
3. พระราชพงศาวดารกรุงเก่า (ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์)	พิมพ์ครั้งที่ 2	(2515)
4. พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182	พิมพ์ครั้งที่ 2	(2546)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ขัตติยนารี หมายถึง ผู้หญิงที่มีเชื้อสายของกษัตริย์ไทย ในงานวิจัยนี้หมายถึง พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ พระสุพรรณกัลยา ท้าวศรีสุนดาจันทร์ พระบรมดิถี และพระเทพกษัตริย์

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับขัตติยนารี และการศึกษานวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า
2. ศึกษานวนิยายเรื่อง บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณิน กษัตริยา แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน และ พระพิณาสุพรรณกัลยาณี อย่างละเอียด
3. วิเคราะห์ภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ ซึ่งได้แก่
 - 3.1 บทบาทของขัตติยนารีที่ปรากฏในนวนิยาย
 - 3.2 ทักษะของผู้เขียนที่มีต่อขัตติยนารีในด้านต่างๆ
4. ศึกษาวิธีการนำเสนอภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ อันได้แก่
 - 4.1 การนำเสนอตัวละคร
 - 4.2 การนำเสนอเนื้อเรื่อง
 - 4.3 การนำเสนอฉาก
5. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาเป็นข้อมูลและแนวทางในการศึกษา โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารทางประวัติศาสตร์และงานวิจัยเกี่ยวกับชัตติยนารี
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิง
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดสตรีนิยม
4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์

1. เอกสารทางประวัติศาสตร์และงานวิจัยเกี่ยวกับชัตติยนารี

1.1 เอกสารทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชัตติยนารี

คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. (2515) ได้กล่าวถึงชัตติยนารีดังนี้

ในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ. (2515:456) ได้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับแม่ยั่วศรีสุดาจันทร์ หรือท้าวศรีสุดาจันทร์ ไว้ว่า เป็นผู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแผ่นดิน แต่เนื่องจากพงศาวดารไม่ได้อธิบายว่าเพราะเหตุใด นอกจากนี้ยังไม่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างแม่ยั่วศรีสุดาจันทร์กับพระยอด-ฟ้า และขุนชินราช

ส่วนคำให้การชาวกรุงเก่า. (2515:70-71) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระนางศรีสุดาจันทร์ หรือท้าวศรีสุดาจันทร์ กับสมเด็จพระบรมศวร หรือสมเด็จพระชัยราชา ว่าพระนางทรงเป็นมเหสีฝ่ายซ้ายคนโปรด แต่ลักลอบเป็นชู้กับมหาดเล็กชื่อนายบุญศรี แล้วได้กราบทูลให้สมเด็จพระบรมศวรแต่งตั้งนายบุญศรีเป็นขุนเขียนราช หรือขุนชินราช ซึ่งได้ครองราชย์เป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์ต่อมา

ในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ. (2515:456) ได้กล่าวถึงสมเด็จพระมเหสี หรือพระสุริโยทัย และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระราชบุตร หรือพระบรมดิลก ไว้ว่า ทั้งสองพระองค์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรบกับพม่าจนสิ้นพระชนม์บนคอช้าง

ส่วนคำให้การชาวกรุงเก่า. (2515:79-80) กล่าวถึงเหตุการณ์ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ที่เกี่ยวกับการสงครามกับพม่าคล้ายกับในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ แต่สิ่งที่แตกต่างคือ ในคำให้การชาวกรุงเก่าปรากฏว่าการรบครั้งนี้ เป็นการรบของพระราชธิดาทรงพระนามว่า พระบรมดิลก

ในขณะที่พระมหาสีพระนามว่า พระมหาเทวี ไม่ได้มีส่วนร่วม สำหรับสาเหตุที่พระบรมลิกขอกอบนั้น เนื่องจากสมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงพระประชวรไม่สามารถออกไปรบกับพม่าได้

พระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ. (2515:459-460) บันทึกเรื่องราวของพระเทพกษัตริย์ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระแก้วฟ้าว่า พระเจ้าล้านช้างได้ทูลขอสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระเทพกษัตริย์กับพระมหาจักรพรรดิ แต่พระเจ้าลูกเธอพระเทพกษัตริย์ทรงพระประชวรในขณะนั้น สมเด็จพระมหาจักรพรรดิจึงได้ส่งสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระแก้วฟ้าไปแทน เมื่อพระเจ้าล้านช้างรู้ความจริงจึงส่งพระแก้วฟ้ากลับคืนมา

ในคำให้การชาวกรุงเก่า. (2515:86-89) ได้บันทึกเรื่องราวของพระสุพรรณกัลยาไว้ว่า หลังจากที่ถูกอยู่ได้อำนาจของพม่า พระมหาธรรมราชาทรงทราบว่าพระเจ้าหงสาวดียกทัพมา เห็นว่าจะต้านทานสู้รบไม่ได้ ก็มีใต้ออกสู้รบ จึงสั่งให้แต่งเครื่องราชบรรณาการแล้วพาพระสุพรรณกัลยา พระนเรศวร และพระเอกาทศรถออกไปเฝ้าถวายเครื่องราชบรรณาการยอมสวามิภักดิ์โดยดี หลังจากนั้นพระเจ้าหงสาวดีได้ยกทัพไปตีกรุงศรีอยุธยาจนสำเร็จ และนำตัวพระมหินทร์ พระสุพรรณกัลยา และพระนเรศวรไปหงสาวดีด้วย

ส่วนคำให้การขุนหลวงหาวัด. (2515:309-310) กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อพระนเรศวรเสด็จกลับมาถึงกรุงศรีอยุธยาและได้ประกาศอิสรภาพ ต่อมาพม่ายกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง เมื่อพระเจ้าหงสาวดีทราบข่าวว่าพระนเรศวรพ้นพระมหาอุปราชาสันพระชนม์ จึงเสด็จไปดำนักรบพระสุพรรณกัลยา เอาพระแสงฟันพระสุพรรณกัลยากับพระราชโอรสสิ้นพระชนม์

ส่วนในคำให้การชาวกรุงเก่า. (2515:94) ได้บันทึกไว้ว่า พระสุพรรณกัลยาและพระราชธิดาทั้งสองพระองค์สิ้นพระชนม์

พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182. (2546) บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับขัตติยนารีไว้ดังนี้

ในพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต. (2546:62-63) ได้กล่าวถึงพระวิสุทธิกษัตริย์ไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นพระธิดาของพระเพ็ชรราชา และได้อภิเษกกับออกญาพิษณุโลก แต่เนื่องจากบุคคลทั้งสองมีฐานันดรที่แตกต่างกันมาก ชีวิตสมรสจึงมีแต่การทะเลาะเบาะแว้งและไม่ลงรอยกัน ในการทะเลาะครั้งหนึ่งออกญาพิษณุโลกได้ตีพระเศียรของพระวิสุทธิกษัตริย์แตก พระองค์จึงใช้ผ้าซับพระพักตร์เช็ด พระโลหิตใส่ถ้วยทองไปถวายพระราชบิดาที่กรุงศรีอยุธยา พร้อมทั้งมีพระราชสาส์นทูลฟ้องว่าถูกพระสวามีทารุณเพียงใด ด้วยเหตุนี้พระเพ็ชรราชาจึงพิโรธพระราชบุตรเขยเป็นอย่างมาก มีรับสั่งให้ทหารยกกำลังไปฆ่าออกญาพิษณุโลก

อรุณ เวชสุวรรณ. (2542) เขียนเรื่อง “ตำนานพระสุพรรณกัลยา” ซึ่งได้กล่าวถึงขัตติยนารีไว้สามพระองค์ ดังนี้

พระองค์แรก คือ ท้าวศรีสุดาจันทร์ ทรงคบชู้กับนายบุญศรี ซึ่งเป็นมหาเล็กมีหน้าที่มาร้องลำนำนับกล่อมเวลาบรรทม และยกขึ้นเป็นขุนชินราช หลังจากนั้นท้าวศรีสุดาจันทร์ได้วางแผนปลงพระชนม์พระชัยราชา โดยผสมยาพิษในน้ำนมให้พระชัยราชาเสวย พระองค์ทรงประชวรอยู่ 5 วัน จึงสวรรคต และทรงมอบราชสมบัติให้แก่พระยอดฟ้า ซึ่งมีพระชันษาเพียง 11 ปี ต่อมาท้าวศรีสุดาจันทร์กับขุนชินราชได้ร่วมมือกันปลงพระชนม์พระยอดฟ้าแล้วยกขุนชินราชขึ้นเป็นกษัตริย์แทน แต่ในที่สุดขุนชินราชและท้าวศรีสุดาจันทร์ก็ถูกโค่นล้มโดยฝีมือของพระพิเรนทรเทพ และได้สถาปนาพระเจียรราชาขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทรงพระนามว่า พระมหาจักรพรรดิ

พระองค์ที่สอง คือ พระสุพรรณกัลยา ทรงเป็นพระราชธิดาของพระมหาธรรมราชากับพระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงเสวยสละพระชนม์ชีพไปเป็นบาทบริจาริกา มีฐานะเป็นเพียงพระสนมของกษัตริย์พม่า และได้สละชีวิตของพระองค์อยู่ที่ประเทศพม่า เพื่อให้พระนเรศวรหนีกลับมายังกรุงศรีอยุธยาจนประกาศอิสรภาพไม่เป็นเมืองขึ้นของพม่าได้สำเร็จ หากพระสุพรรณกัลยาไม่ไปเป็นตัวประกันที่ประเทศพม่า พระนเรศวรก็ไม่สามารถกู้เอกราชของไทยได้ นับว่าเป็นวีรกรรมของสตรีไทยที่เสียสละเพื่อประเทศชาติ

พระองค์ที่สาม คือ พระบรมดิลก ทรงเป็นวีรสตรีที่ถูกลี้ม เนื่องจากพระองค์ทรงอาสาออกไปชนช้างกับพระเจ้าหงสาวดีแทนพระราชบิดาที่ทรงพระประชวรอย่างหนัก แต่เนื่องจากทรงเป็นสตรีไม่ชำนาญการขับขี่พระคชสาร จึงเสียให้แก่พระเจ้าหงสาวดี ถูกพระแสงจ้าวฟันตกจากช้างทรงจนสิ้นพระชนม์

อรุณ เวชสุวรรณเชื่อว่าขัตติยนารีทั้งสามพระองค์ เป็นบุคคลที่มีอยู่จริงอย่างแน่นอน เนื่องจากมีเอกสารบันทึกไว้ทั้งของไทยและพม่า ถึงแม้ว่าเรื่องราวจะคลาดเคลื่อนไม่ตรงกันบ้าง ก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา เพราะเหตุการณ์ผ่านมานานหลายปีแล้ว อีกทั้งคราวที่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 บ้านเมืองถูกเผาทำลาย เอกสารต่างๆ จึงสูญหายไปเกือบหมดสิ้น จึงส่งผลให้เอกสารทางประวัติศาสตร์แต่ละฉบับไม่ตรงกันบ้าง

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2544) ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับท้าวศรีสุดาจันทร์ว่า เป็นบุคคลที่ไม่ใช่สามัญชนคนธรรมดา แต่มีเชื้อสายราชวงศ์ที่เคยมีอำนาจมาก่อน เพราะพระโอรสการตำแหน่งนาพลเรือนในกฎหมายตราสามดวงให้ “สนมเอก” ทั้ง 4 คนของพระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาใช้ชื่อว่า อินทรสุเรนทร์, ศรีสุดาจันทร์, อินทรเทวี และศรีจุฬาลักษณ์ ซึ่งชื่อเหล่านี้เป็นชื่อตำแหน่งตามบทพระโอรสการตำแหน่งนาพลเรือน และแต่ละตำแหน่งล้วนเป็นเชื้อสายราชวงศ์ใดราชวงศ์หนึ่งที่อยู่โดยรอบกรุงศรีอยุธยาทั้งสิ้น คือ อินทรสุเรนทร์มีเชื้อสายราชวงศ์สุพรรณภูมิ ศรีสุดาจันทร์มีเชื้อสายราชวงศ์ละโว้-อโยธยา อินทรเทวีมีเชื้อ

สายเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช และศรีจุฬาลักษณ์มีเชื้อสายราชวงศ์สุโขทัย ดังนั้นสนมเอกทั้ง 4 ของกษัตริย์กรุงศรีอยุธยา จึงเป็นสตรีที่มีเชื้อสายเจ้านายที่เคยเป็นเจ้าปกครองบ้านเมืองแคว้นอโยธยาที่อยู่โดยรอบกรุงศรีอยุธยา ฉะนั้นท้าวศรีสุตาจันทร์จึงเป็นเจ้านายที่มีเชื้อสายราชวงศ์ละโว้-อโยธยา หรือราชวงศ์พระเจ้าอู่ทอง ปฐมกษัตริย์กรุงศรีอยุธยา ที่ถูกราชวงศ์สุพรรณภูมิยึดอำนาจไป

แสงเทียน ศรีธนาไทย. (2546) ได้เขียนเรื่อง “พระวิสุทธิกษัตริย์ พระชนนีมหाराชา” โดยแสดงทัศนะเกี่ยวกับพระวิสุทธิกษัตริย์ว่า ทรงเป็นขัตติยนารีของไทยที่มีความสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ เนื่องจากทรงประกอบพระกรณียกิจที่ถือว่าเสียสละเพื่อแผ่นดินมาตลอด ทรงเสียสละแม้กระทั่งพระโลหิตในอุระ ทรงร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพระสวามีและประชาชนทั้งในยามเสียเอกราชและได้เอกราชกลับคืนมา ทรงเป็นแบบอย่างในการฝึกความอดทนแก่พระราชโอรส พระราชธิดา ซึ่งหลักการดำรงพระชนม์ชีพของพระวิสุทธิกษัตริย์นั้นนับเป็นตัวอย่างที่ดี ที่แม่บ้านโดยเฉพาะภรรยาและคนเป็นแม่ทั้งหลายควรจะยึดเป็นแบบอย่าง ทั้งในด้านความรัก ความเสียสละ และความอดทน เป็นต้น

1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับขัตติยนารี

สุนทร ชุตินทรานนท์. (2546:70-99) เสนอบทความ “ขัตติยนารีแห่งราชอาณาจักรสยาม” กล่าวถึงเรื่องราวของขัตติยนารีที่ปรากฏพระนามในหน้าประวัติศาสตร์หลายพระองค์ โดยอ้างอิงตามในพระราชพงศาวดารและเอกสารทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระสุพรรณกัลยา ท้าวศรีสุตาจันทร์ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระเทพกษัตริย์ โดยกล่าวถึงบทบาทของสตรีสูงศักดิ์หรือขัตติยนารีว่า มีฐานะและความสำคัญไม่ด้อยไปกว่าบุรุษ จนบางครั้งสามารถกระทำการผลักดันแผ่นดินได้ เห็นได้จากเหตุการณ์ที่ท้าวศรีสุตาจันทร์ปลงพระชนม์พระชัยราชา และยกขุนชินราชขึ้นเป็นกษัตริย์

ม.ล.ค่ายวง วราสิทธิชัย. (2546:1-21) ได้เสนอบทความ “สมเด็จพระสุริโยทัย : ดำเนินรูปลักษณ์ใหม่” โดยเป็นการศึกษาเรื่องราวของสมเด็จพระสุริโยทัยที่ปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาและเรื่องราวในวรรณกรรมรูปลักษณ์ใหม่ อันได้แก่ บทร้อยกรอง นวนิยาย บทละครวิทยุ บทละครโทรทัศน์ และบทภาพยนตร์ พบว่า การนำเรื่องราวของสมเด็จพระสุริโยทัยมานำเสนอหลากหลายรูปลักษณ์ เพื่อเป็นการเปลี่ยนมุมมองใหม่ๆ และเพิ่มรายละเอียดทำให้เรื่องราวของสมเด็จพระสุริโยทัยมีชีวิตชีวามากขึ้น แต่สิ่งที่คงอยู่คือความพยายามในการสืบทอดความคิดหลักตามอุดมการณ์ของสังคม และไม่ว่าเรื่องราวของสมเด็จพระสุริโยทัยจะปรากฏในข้อเขียนรูปแบบใดก็ยังคงรักษาลักษณะของวิธีการสร้างตำนานวีรบุรุษวีรสตรีไว้โดยตลอด เช่น ในด้านความกตัญญู อำนาจและหน้าที่ เกียรติและการรักษา

เกียรติ และการเสียสละเพื่อแผ่นดิน ซึ่งเป็นวีรกรรมที่ควรได้รับการยกย่องพระเกียรติคุณและสืบทอดเป็นแบบอย่างแก่ลูกหลานไทยต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิง

สุพัตรา สุภาพ. (2528:26-30) กล่าวถึงบทบาทของผู้หญิงที่เป็นภรรยา และบุตร สรุปได้ดังนี้

บทบาทของภรรยา ได้แก่

1. ภรรยามีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อสามี โดยใช้สอยให้พอเหมาะพอควรไม่สร้างหนี้สิน ไม่คบชู้ชู้ชาย ให้ความเคารพแก่พ่อแม่ญาติพี่น้องของสามี ยกย่องสามีทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ขี้นั่น เป็นต้น
2. ภรรยามีหน้าที่ต้องดูแลอบรมบุตรให้มีเหตุผล โดยไม่ใช้อารมณ์ เป็นที่พึ่งของบุตร ไม่เปรียบเทียบบุตรของตนกับบุตรของผู้อื่นไปในทางที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นปมด้อย ไม่ทุบตีบุตรโดยไม่มีเหตุผลหรือทำเกินกว่าเหตุ ถ้าหากบุตรทำดีก็ควรชมเชย

3. ภรรยาต้องเป็นแม่บ้านที่ยืนยันแข็งทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้าน อุปการะดูแลคนในบ้านพอเหมาะพอควร แต่งกายให้เหมาะสมกับฐานะและโอกาส พุดจาอ่อนหวานอยู่เสมอ ตลอดจนพยายามเอาใจสามีและบุตร ให้ความเป็นอิสระแก่สามีทั้งในด้านการงานและการดำรงชีวิต ไม่ควรบีบบังคับหรือติดตามสามีจนขาดความเป็นอิสระ

บทบาทของบุตร ได้แก่

1. รัก เคารพ และมีความกตัญญูต่อบิดามารดา
2. ช่วยทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวมั่นคง
3. ไม่ดื้อดึงหรือพูดเท็จ
4. รักเรียนหรือทำการงานดีและรักดี
5. ไม่ฟุ่มเฟือย สุรุษสุร่าย
6. สร้างบรรยากาศที่ดี เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ทำความลำบากใจให้แก่บิดามารดา ไม่เจ้าอารมณ์ ขี้โมโหเอาแต่ใจ ไม่ควรเห็นบิดามารดาเป็นทาสรับใช้ของตน
7. เห็นความสำคัญของบิดามารดา ไม่ควรลบหลู่ดูถูก
8. ช่วยงานในบ้านตามความสามารถ

กรวิภา บุญเชื้อ. (2545:124-126) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้หญิงในสมัยอยุธยาไว้ว่า นอกจากมีบทบาทในด้านครอบครัว คือ ทำหน้าที่เป็นมารดา ภรรยา และบุตรสาว ยังมีบทบาทในการเมือง

การปกครองด้วย ตัวอย่างที่เห็นชัดเจน คือ ท้าวศรีสุดาจันทร์ ได้ลอบปลงพระชนม์พระเจ้าชัยวราชาธิราช ทำให้บุตรชายของท้าวศรีสุดาจันทร์ได้เป็นกษัตริย์ตั้งแต่อายุ 11 ปี และท้าวศรีสุดาจันทร์ก็สถาปนาตนเองเป็นผู้สำเร็จราชการ ต่อมาท้าวศรีสุดาจันทร์ลอบปลงพระชนม์ลูกของตนเอง และฆ่าขุนนางที่ต่อต้านตน พร้อมทั้งสถาปนาผู้รักขึ้นเป็นกษัตริย์ หลังจากนั้นไม่นานท้าวศรีสุดาจันทร์และซุรักได้ถูกขุนนางลอบสังหาร อีกตัวอย่างหนึ่งคือ พระศรีสุริโยทัย ซึ่งเป็นมเหสีของพระมหาจักรพรรดิ ครั้งที่พระเจ้าแปรกษัตริย์พม่ายกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา พระศรีสุริโยทัยได้ปลอมตัวเป็นอุปราชยกทัพออกไปรบกับพม่า และเมื่อเห็นว่าพระเจ้าจักรพรรดิกำลังเสียที่แก่พระเจ้าแปร พระนางจึงใส่ช้างเข้าไปชนกับพระเจ้าแปร ทำให้พระนางถูกของ้าวฟันที่คอและสิ้นพระชนม์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงที่มีฐานะเป็นมเหสี มิได้จำกัดบทบาทแค่การเป็นเมียและแม่ของลูก หากแต่ยังสามารถมีบทบาททางการเมืองและการทหารอีกด้วย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิง

สุรีย์ สุวรรณภาค. (2529:91-300) ได้ศึกษาบทบาทสตรีในด้านสิทธิทางเพศของตัวละครหญิงในนวนิยายไทยช่วง พ.ศ. 2444 - พ.ศ. 2501 โดยวิเคราะห์จากตัวละครหญิงทั้งหมด 3 ด้าน คือ การทำงาน การเลือกคู่ครอง และการกำหนดบทบาทของตนเองในฐานะบุตร ภรรยา มารดา และสมาชิกของสังคม สรุปได้ดังนี้

ด้านการทำงาน พบว่า การทำงานของสตรีในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีจำนวนน้อยมาก แต่หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วส่งผลให้สตรีออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทั้งนี้เพราะสตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน

ด้านการเลือกคู่ครอง พบว่า ในช่วงแรกๆ สตรีส่วนใหญ่แทบจะไม่มีโอกาสเลือกคู่ครองเอง มักจะต้องแต่งงานตามความเห็นชอบของผู้ใหญ่ ต่อมาในช่วงหลังๆ สตรีจึงมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกคู่ครองมากขึ้น

สำหรับด้านการกำหนดบทบาทของตนเองในฐานะบุตร ภรรยา มารดา และสมาชิกของสังคมนั้น พบดังนี้

1. บทบาทของสตรีในฐานะบุตร เป็นบุตรสาวที่เคารพ เชื่อฟังและกตัญญูต่อบิดามารดา ตอบแทนพระคุณเท่าที่จะสามารถทำได้ เช่น การประพฤติตนเป็นคนว่านอนสอนง่ายอยู่ในโอวาทและเชื่อฟังคำสั่งสอน แม้กระทั่งในเรื่องของความรักและการแต่งงานก็ต้องปรึกษาและถามความเห็นชอบจากบิดามารดาก่อนที่จะตัดสินใจ

2. บทบาทของสตรีในฐานะภรรยา ภรรยาไม่ว่าในครอบครัวระดับใดมีหน้าที่ต้องควบคุมดูแลกิจการบ้านเรือนทุกอย่างให้เรียบร้อย นอกจากนี้ยังมีหน้าที่จะต้องคอยปรนนิบัติดูแลสามีและอบรมเลี้ยงดูบุตร

3. บทบาทของสตรีในฐานะมารดา มารดาในครอบครัวชั้นสูงและสามัญทั่วไป จะได้รับการยกย่องจากบุตรธิดาเท่าเทียมกับบิดา และยังมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ให้ความรักความอบอุ่น เป็นที่ปรึกษาที่ดีของบุตร และเสียสละทุกอย่างเพื่อให้บุตรของตนมีความสุข

4. บทบาทของสตรีในฐานะสมาชิกของสังคม ในช่วงแรกๆ ตัวละครหญิงในฐานะสมาชิกของสังคมแทบจะไม่มีบทบาทภายนอกบ้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐิกิจ การเมือง หรือสังคม เนื่องจากการศึกษามีจำกัด ประกอบกับค่านิยมของสังคมกีดกันไม่ให้สตรีออกไปติดต่อกับโลกภายนอก ทำให้ไม่มีโอกาสทราบความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ในระยะหลังๆ ตัวละครหญิงได้รับการศึกษาสูงขึ้น การออกไปทำงานนอกบ้านทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดกับผู้คนในสังคมมากขึ้น โดยการประกอบอาชีพเป็นครู แพทย์ และพยาบาล ซึ่งเป็นบทบาทในฐานะสมาชิกของสังคมที่ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและประเทศชาติ

ทัศนีย์ กุมทะรัตน์. (2534) ได้วิเคราะห์แนวคิดเรื่องบทบาทสตรีในนวนิยายของเสนีย์ เสาวพงศ์ พบว่า เสนีย์ เสาวพงศ์ มุ่งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสตรีในด้านสังคมมากกว่าบทบาทด้านอื่น โดยเฉพาะบทบาทในการกระทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ผู้เขียนมีเจตนาที่จะเสนอแนวความคิดใหม่ให้แก่สตรี กล่าวคือ สตรีรุ่นใหม่ควรมีความเป็นตัวของตัวเอง ควรมีอุดมการณ์ในการดำเนินชีวิต ควรมีความกล้าหาญที่ยืนหยัดต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ได้อย่างชาญฉลาด และควรอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ

วาสนา บุญสม. (2535). ได้วิเคราะห์บทบาทผู้หญิงในนวนิยายและเรื่องสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ พบว่า ลักษณะตัวละครฝ่ายหญิงได้รับอิทธิพลมาจากสภาพความเปลี่ยนแปลงในสังคม และจากผู้หญิงที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของหลวงวิจิตรวาทการ จึงมีการสร้างตัวละครฝ่ายหญิงให้มีบทบาทสำคัญ เช่น มีบทบาทเป็นผู้นำในระดับครอบครัว ระดับประเทศ และระดับโลก สามารถช่วยเหลือผู้ชายในการป้องกันประเทศ อีกทั้งยังมีการพัฒนาตนทางด้านความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาของตนได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบทบาททางสังคมของผู้หญิงไทย

ทิษฏยา โพธิ์อยู่. (2536) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรีในนวนิยายของดวงใจ โดยวิเคราะห์บทบาทของสตรีด้านครอบครัว การศึกษา เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม สรุปได้ดังนี้

ด้านครอบครัว ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่าคุณสมบัติของสตรีไทยในอดีตยังเป็นที่พึงปฏิบัติสำหรับสตรีไทยในยุคพัฒนา ได้แก่ ความผูกพันของสมาชิกในครอบครัว ด้านการเป็นมารดา เป็นภรรยา การเป็นบุตรสาว การเป็นย่า และยาย รวมทั้งความสามารถในการดูแลปรนนิบัติครอบครัวของสตรีในเรื่องการกินอยู่

ด้านการศึกษา พบว่า สตรีควรมีโอกาสศึกษาความรู้ให้สูงสุดเท่าที่กำลังสมองจะรับได้ทั้งในสถานศึกษาและการกระตือรือร้นในการแสวงหาประสบการณ์ด้วยตนเอง

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สตรีควรมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้และเลี้ยงดูครอบครัวได้เช่นเดียวกับบุรุษ

ด้านการเมืองและสังคม พบว่า สตรีควรมีบทบาทในด้านการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เพราะสตรีเป็นประชากรส่วนหนึ่งของสังคม มีสิทธิและหน้าที่ในสังคมเสมอภาคกับบุรุษ และด้านสังคมในการคบเพื่อน สตรีมีเสรีภาพที่จะคิดและตัดสินใจ ในการดำเนินชีวิตของตนเองในเรื่องการคบเพื่อนหรือการแต่งงาน

นริศรา เกตวัลย์ (2538) ได้วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายของสุวัณณ์ วรดิกล ในช่วง พ.ศ. 2492-2528 พบว่า ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายของสุวัณณ์ วรดิกล สามารถวิเคราะห์ได้ 2 ลักษณะ คือ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในครอบครัว และภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคม ได้แก่

1. ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในครอบครัว แบ่งออกเป็น ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะมารดา ภรรยา และธิดา สรุปได้ดังนี้

1.1 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะมารดา มี 5 ลักษณะ ได้แก่ ภาพลักษณ์ของมารดาที่เผด็จการ ภาพลักษณ์ของมารดาที่สนใจแต่ตนเองไม่สนใจลูก ภาพลักษณ์ของมารดาที่ประดู่ทาสของลูก ภาพลักษณ์ของมารดาที่เรียกร้องบุญคุณทดแทน และภาพลักษณ์ของมารดาในอุดมคติ

1.2 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะภรรยา แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ภรรยาหลวง ภรรยาน้อย และนางบำเรอ ดังนี้

1.2.1 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะภรรยาหลวง พบใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ภาพลักษณ์ภรรยาหลวงเผด็จการ มีอำนาจเหนือสามี ภาพลักษณ์ของภรรยาหลวงที่อยู่ในโอวาทของสามี และภาพลักษณ์ของภรรยาหลวงที่เท่าเทียมสามี

1.2.2 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะภรรยาน้อย พบใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ภาพลักษณ์ของภรรยาน้อยที่อยู่ในโอวาทของสามี และภาพลักษณ์ของภรรยาน้อยที่เท่าเทียมกับสามี

1.2.3 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะนางบำเรอ พบว่า เป็นภรรยาที่อยู่ในโอวาทของสามีเสมือนภรรยาทาส ซึ่งยอมตามสามี แล้วแต่สามีจะเห็นสมควร

1.3 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในฐานะบุตรสาว พบใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ภาพลักษณ์ของบุตรสาวอันพึงประสงค์ คือ บุตรสาวที่อยู่ในโอวาทของบิดามารดา และภาพลักษณ์ของบุตรสาวอันไม่พึงประสงค์ คือ บุตรสาวที่ไม่อยู่ในโอวาทของบิดามารดา

2. ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคม พบว่า การศึกษา อาชีพ การเมือง และค่านิยมของสังคม เป็นตัวกำหนดลักษณะและพฤติกรรมของตัวละครหญิง

เพ็ญแข งามดวงใจ. (2541:156-281) ได้ศึกษาบทบาทของผู้หญิงในนวนิยายของวิมลศิริไพฑูริย์ ไว้ดังนี้

1. บทบาทของผู้หญิงในครอบครัว ได้แก่ บทบาทของบุตรสาว บทบาทของภรรยา และบทบาทของมารดา พบว่า บทบาทของบุตรสาวที่ดีจะต้องประพฤติตนอยู่ในกรอบของประเพณีและค่านิยมของสังคม บทบาทภรรยาที่ดีจะต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือน ซื่อสัตย์ต่อสามี ส่วนบทบาทของมารดาจะต้องเสียสละเพื่อครอบครัว

2. บทบาทของผู้หญิงในสังคม ได้แก่ บทบาทในการประกอบอาชีพ บทบาทในการเข้าสังคม และบทบาทในด้านการเมือง สรุปได้ดังนี้

2.1 บทบาทในด้านการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้หญิงสามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้

2.2 บทบาทในด้านการเข้าสังคม พบว่า ผู้หญิงสามารถเข้าสังคมได้ดีและช่วยเหลือสังคมตามสมควร

2.3 บทบาทในด้านการเมือง พบว่า ผู้หญิงมีบทบาทเป็นหัวคะแนน เป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นพระราชินีปกครองบ้านเมืองได้

จิราณัฐ โสภา. (2543:33-40) แสดงทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงที่ปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาว่า บทบาทอันเป็นคุณค่าความดีงามของผู้หญิง ได้แก่ บทบาทการเป็นแม่ เมีย และลูกสาว ซึ่งควรทำหน้าที่ที่ดีตามอุดมคติคู่ควรกับฐานะ และควรต้องปกป้ององค์พระมหากษัตริย์ และราชอาณาจักร ดังที่สมเด็จพระสุริโยทัยได้ออกทำศึกสงคราม และแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และราชอาณาจักรด้วยการสละพระชนม์ชีพ จึงถือได้ว่าทรงเป็นสตรีที่มีความกล้าหาญ อันเป็นตัวอย่างของสตรีในอุดมคติที่ได้รับการถ่ายทอดให้คนในสังคมรับรู้มาโดยตลอด การบันทึกประวัติของ

พระองค์ย่อมสะท้อนถึงแนวคิดของคนในสังคมที่มีมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ราษฎรในสังคมทั้งชายและหญิง มีความกล้าหาญ จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และบ้านเมือง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสตรีนิยม

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสตรีนิยม

พรพิไล ถมังรักษ์สัตว์. (2528:5-13) ได้จำแนกแนวคิดสตรีธิสตรียออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มแรก คือ สตรีนิยมแบบเสรี (Liberal Feminist) แนวคิดนี้มีความเห็นว่า ความเสมอภาคระหว่างผู้หญิงและผู้ชายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเมืองของสังคม

กลุ่มที่สอง คือ สตรีนิยมแบบหัวรุนแรง (Radical Feminist) แนวคิดนี้เชื่อว่าเสรีภาพของผู้หญิงจะได้มาด้วยการล้มล้างทางการเมือง โดยมองว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันทางการเมืองที่กดขี่ผู้หญิง โดยเสนอให้มีการปฏิวัติทางเพศ เช่น ผู้หญิงต้องไม่มีลูกเอง เป็นต้น

กลุ่มที่สาม คือ สตรีนิยมแบบมาร์กซิสต์ (Marxist Feminist) แนวคิดนี้มีความเห็นว่า ผู้หญิงถูกกดขี่เนื่องมาจากลักษณะการมีครอบครัวแบบเก่า คือ ผู้หญิงต้องอยู่แต่ในบ้านโดยมีผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว จึงเสนอความคิดให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านหรือมีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น เพื่อแสดงความสามารถให้สังคมยอมรับ

กลุ่มที่สี่ คือ สตรีนิยมแบบสังคมนิยม (Socialist Feminist) แนวคิดนี้มีความเห็นว่า แนวคิดแบบหัวรุนแรงและแนวคิดแบบมาร์กซิสต์ยังมีข้อบกพร่อง จึงหลีกเลี่ยงข้อบกพร่องของทั้งสองฝ่าย โดยปฏิเสธแนวคิดสตรีนิยมแบบหัวรุนแรงที่ว่าผู้หญิงต้องไม่มีลูกเอง และรับเอาความคิดแบบมาร์กซิสต์ที่เชื่อว่าสังคมควรเปลี่ยนไปสู่สังคมนิยมเพื่อเสรีภาพของผู้หญิง แต่ต้องมีสำนึกในเรื่องสตรีนิยมพัฒนาควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ยังเสนอความคิดว่า ควรแยกแยะระบบครอบครัวให้เห็นหน้าที่ของผู้หญิง เช่น การสืบทอดชาติพันธุ์ การอบรมเลี้ยงดูบุตร และคิดว่าผู้หญิงควรได้ค่าแรงตอบแทนในการทำงานด้วย

กาญจนา แก้วเทพ. (2535) ได้สรุปและจัดจำแนกการวิเคราะห์วรรณกรรมโดยใช้ทฤษฎีเฟมินิสต์ ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรก เป็นการศึกษา "ความเป็นอัตวิสัยของสตรี" ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้หญิงมีตัวตนที่เป็นตัวของตัวเอง และมีความแตกต่างจากผู้ชาย ดังนั้นการวิเคราะห์จะให้ความสนใจไปที่ตัวละครผู้หญิง ซึ่งอาจจะเป็นนางเอก นางอิจฉา มารดา และอื่นๆ ประเภทที่สอง คือ การศึกษาเชิงวิพากษ์ เป็นการวิจารณ์โครงสร้างสังคมที่ส่งผลให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะและบทบาทที่เป็นรอง ซึ่งการวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีตามแนวคิดสตรีนิยม จำเป็นต้องนำความคิดทั้งความเป็นอัตวิสัยของสตรีและ

โครงสร้างสภาพสังคมของสตรีมาใช้ร่วมกัน คือ วิเคราะห์ตัวตนของสตรีโดยคำนึงถึงโครงสร้างสภาพสังคมด้วย เช่น การวิเคราะห์สถานภาพของสตรีไทย จะต้องตระหนักด้วยว่าสภาพสังคมไทยเป็นสังคมที่เพศชายมีอำนาจเหนือเพศหญิง สภาพสังคมไทยแบบชายเป็นใหญ่จึงมีอิทธิพลต่อการกดขี่สตรีเพศ และทำให้สตรีกลายเป็นเพศที่เสียเปรียบบุรุษหลายประการ

นพพร ประชากุล. (2544:114-119) ได้กล่าวถึงแนวคิดสตรีนิยมว่า สตรีนิยมมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของผู้หญิงให้ดีขึ้นอย่างมาก จากเดิมที่ประชากรครึ่งหนึ่งของโลกกลุ่มนี้เคยได้รับความไม่เป็นธรรมมานานนับเป็นพันๆ ปี แนวคิดสตรีนิยมยังได้กระตุ้นให้เกิดบูรณาการทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์หลากหลายสาขาด้วย

วิระดา สมสวัสดิ์. (2544:72-89) ได้กล่าวถึงคำว่าสตรีนิยม (Feminism) ว่า เป็นเพียงถ้อยคำหรือภาษาที่นำเอาผู้หญิงมาร่วมขบวนการเดียวกัน เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีการยอมรับผู้หญิง และเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้หญิงให้ดีขึ้นนั่นเอง สตรีนิยมอาจมีหลายแนวทางหรือหลายแนวคิด แต่แนวทางต่างๆ นั้น มีความเหมือนกันในบางประเด็นคือ การต่อสู้เพื่อขจัดการกดขี่ผู้หญิง และเปลี่ยนแปลงสังคมเพื่อให้ผู้หญิงมีชีวิตและสิทธิที่ดีขึ้น

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสตรีนิยม

ภัทรพร หงษ์ทอง. (2538) ศึกษาแนวคิดสตรีนิยมในนวนิยายของทมยันตีในช่วง พ.ศ. 2506 - 2534 พบว่า นวนิยายของทมยันตีมีลักษณะเป็นวรรณกรรมสตรี ทมยันตีเป็นนักเขียนสตรีซึ่งมีพัฒนาการทางความคิดเพื่อสิทธิสตรีตั้งแต่งานเขียนยุคแรกจนถึงยุคหลัง คือ

1. แนวเรื่องสะท้อนสถานภาพและปัญหาเกี่ยวกับสตรีใน 2 มิติ ได้แก่ มิติแรกเป็นเรื่องครอบครัวและสังคม คือ การสะท้อนปัญหาเรื่องครอบครัว เรื่องชีวิตคู่เป็นหลัก โดยเฉพาะการนำเสนอปัญหาเรื่องเมียหลวงเมียน้อย มิติที่สองเป็นเรื่องการเมือง คือ การนำเสนอความคิดว่า สตรีมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกับบุรุษ โดยทมยันตีต้องการต่อต้านความเชื่อเก่าๆ ของเพศชายที่เชื่อว่าสตรีเป็นผู้ไม่มีสมอง ไร้ความสามารถ จึงทำให้ทมยันตีสร้างวรรณกรรมที่สะท้อนสถานภาพของสตรีในฐานะนักปกครอง นักบริหารระดับนายกรัฐมนตรีที่เก่ง มีความสามารถ และมีสติปัญญาเทียบเท่าบุรุษ

2. การสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงให้เป็นตัวเอกของเรื่อง โดยตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นผู้เล่าเรื่องชีวิตส่วนตัวของตนเอง และเป็นผู้ดำเนินเรื่อง เป็นตัวละครที่สะท้อนความคิดสำคัญเรื่องสตรีในทัศนะของทมยันตี ขณะเดียวกันทมยันตียังสะท้อนความคิดเพื่อสิทธิสตรีผ่านทัศนะของเพศชาย โดยให้

ตัวละครฝ่ายชายแสดงความเห็นด้วยกับความคิดของตัวละครฝ่ายหญิง เพื่อเป็นการสนับสนุนความคิดของทมนันตีเอง

3. การศึกษาพัฒนาการทางความคิดตามแนวคิดสตรีนิยมของทมนันตี พบว่า ทมนันตีมีทักษะเพื่อสตรี 3 ทักษะ ได้แก่

3.1 ทักษะเรื่องสภาพความเป็นช่วงเท้าหลังของสตรี คือ มีความคิดว่าสตรีไม่ใช่ผู้ตามของบุรุษ แต่จะเดินไปพร้อมกับบุรุษอย่างมั่นคงเพื่อเป็นคู่คิดของสามี ซึ่งทักษะนี้จะปรากฏในงานเขียนยุคแรก

3.2 ทักษะเรื่องบทบาทของสตรีในฐานะผู้ทำมาหาเลี้ยงครอบครัว คือ สะท้อนให้เห็นว่าสตรีสามารถช่วยเหลือตนเอง มีรายได้เป็นของตนเอง ทำมาหาเลี้ยงครอบครัว และรับภาระเรื่องในบ้านได้อย่างเท่าเทียมกับบุรุษ ซึ่งทักษะนี้จะปรากฏเด่นชัดในงานเขียนยุคแรกและยุคหลัง

3.3 ทักษะเรื่องสิทธิสตรี คือ การเรียกร้องให้สตรีตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของความเป็นเพศหญิงอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นความคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากเหตุการณ์วิกฤตในชีวิตคู่ ซึ่งจะปรากฏในงานเขียนยุคหลัง

จิรวัดณ์ อินทรพร. (2541) วิเคราะห์แนวคิดสิทธิสตรีในนวนิยายของโบทัน พบว่า โบทันนำเสนอตัวละครหญิงที่มีสติปัญญาและนับถือตนเอง รักการแสวงหาความรู้และการทำงาน เชื่อมมั่นในตนเอง และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา กล้าตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบและมองการณ์ไกล ไม่ยอมจำนนต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น และเป็นนักสู้เพื่อสิทธิสตรี

โบทันยังได้เสนอทักษะที่มีต่อสตรี ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสตรี ทักษะเกี่ยวกับคุณสมบัติของสตรี ทักษะเรื่องความรู้และการแสวงหาความรู้ของสตรี และทักษะความรักและครอบครัว

นวนิยายของโบทันยังมีบทบาทต่อการสนับสนุนสิทธิสตรี คือ ช่วยสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับสิทธิสตรีที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ช่วยชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และช่วยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่สังคมมีต่อสตรีในทางที่ดีขึ้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์

4.1 เอกสารที่เกี่ยวกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์

จิตตรา สุวดีกุล. (2526) เสนอความคิดเกี่ยวกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ไว้ว่า เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ในหลายลักษณะ เช่น โครงเรื่องเป็นเหตุการณ์สมัยใดสมัยหนึ่งในประวัติ-

ศาสตร์ ใช้บุคคลที่มีชีวิตจริงในประวัติศาสตร์เป็นตัวละคร โดยกำหนดบทบาทและบทสนทนาขึ้นใหม่ หรืออาจใช้ฉากและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เป็นภูมิหลังแล้วกำหนดเรื่องราวและตัวละครขึ้นใหม่หมดก็ได้

ธวัช ปุณโณทก. (2527) ได้อธิบายความหมายของนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ไว้ว่า เป็นวรรณกรรมที่นำเนื้อเรื่องตอนใดตอนหนึ่งของประวัติศาสตร์ หรือบุคคลในประวัติศาสตร์มาผูกเรื่องราวเป็นโครงเรื่อง โดยอาศัยจินตนาการของผู้ประพันธ์ในการสร้างสรรค์ และเพิ่มบุคคลอื่นหรือตัวละครสมมุติลงไปในเรื่อง เพื่อให้เห็นพฤติกรรมที่เร้าอารมณ์ ตื่นเต้น ก่อให้เกิดความสะเทือนใจมากกว่าที่จะเสนอข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

กุสุมา รักษมณี. (2534) แสดงทัศนะเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างนวนิยายกับบันเทิงทางประวัติศาสตร์ว่า หากพิจารณาข้อแตกต่างระหว่างงานเขียนทางประวัติศาสตร์กับงานเขียนทางวรรณคดี เช่นนิยายก็อาจจะกล่าวได้กว้างๆ ว่า ประวัติศาสตร์เขียนเพื่อสื่อความรู้และความคิด ในขณะที่นิยายสื่อความคิดและอารมณ์ ประวัติศาสตร์เขียนขึ้นจากเรื่องจริงแต่นิยายเป็นเรื่องแต่งอาจจะแต่งขึ้นจากเรื่องจริงหรืออาจจะแต่งจากอารมณ์ฝันของกวีก็ได้ ถึงกระนั้นไม่ได้หมายความว่าเรื่องในนิยายจะเป็นจริงไม่ได้ ยิ่งเป็นเรื่องแต่งมากเท่าใด ยิ่งต้องพยายามทำให้คนอ่านเห็นจริงมากขึ้นเท่านั้น รสอารมณ์จึงจะเกิดแก่ผู้อ่าน

วินัย ภูรีหังษ์. (2540:27-40) ได้อธิบายความหมายของวรรณคดีประวัติศาสตร์ไว้ว่า วรรณคดีประวัติศาสตร์ คือเรื่องราวที่แต่งขึ้นโดยอาศัยเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์เป็นแก่นหรือเค้าโครงของเรื่อง รวมทั้งเรื่องที่น่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์มาเรียบเรียงขึ้นในรูปแบบของคำประพันธ์อื่น ทั้งนี้เรื่องราวต่างๆ เหล่านี้จะไม่ปรากฏแนวคิดหรือแสดงหลักการหรือทฤษฎีใดๆ อันเป็นลักษณะของตำราหรือบันเทิงทางประวัติศาสตร์ จากความหมายดังกล่าวสามารถแบ่งวรรณคดีประวัติศาสตร์ได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรก คือ บทประพันธ์นั้นมีคุณสมบัติเป็นวรรณคดีทั้งโดยรูปแบบและภาษา ลักษณะที่สอง คือ บทประพันธ์นั้นมีเนื้อหาเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์

วนิดา บำรุงไทย. (2542:58-62) เสนอความคิดเกี่ยวกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ว่า แม้นวนิยายอิงประวัติศาสตร์จะอาศัยข้อเท็จจริงของประวัติศาสตร์ในการดำเนินเรื่อง หรือเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์จริงในประวัติศาสตร์ แต่บทประพันธ์ชนิดนี้ ก็ยังคงเป็น "นวนิยาย" ไม่ใช่บันเทิงทางประวัติศาสตร์ ฉะนั้นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์จะต้องมีพันธะหน้าที่ของนวนิยาย คือการแสดงผลภาพชีวิตอย่างสมจริง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์

สายสร้อย สุธอม. (2530) วิเคราะห์นวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องเศวตฉัตรน่านเจ้าของ ลพบุรี ในด้านกลวิธีการเสนอเรื่องและท่วงทำนองการแต่ง โดยในส่วนของกลวิธีเสนอเรื่องนั้นวิเคราะห์จาก โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และฉาก ส่วนในด้านท่วงทำนองการแต่งนวนิยายวิเคราะห์ได้จากภาษา และ ท่วงทำนองที่แสดงปรัชญาของผู้ประพันธ์

ผลการศึกษา พบว่า ลพบุรี ใช้กลวิธีเสนอเรื่องเกี่ยวกับโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และฉาก อย่างมีชั้นเชิง ซึ่งสร้างความสนใจใคร่รู้ ทำให้เรื่องเศวตฉัตรน่านเจ้ามีความสมจริงตามลักษณะนวนิยาย อิงประวัติศาสตร์ และไม่ฝืนต่อธรรมชาติของปุณฺณ และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านด้วย

เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์. (2539) ศึกษานวนิยายอิงประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นของเจมส์ คลาเวลล์ ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคม โดยได้วางหลักเกณฑ์ในการศึกษาด้านกลวิธีการนำเสนอ สรุปได้ดังนี้

1. การนำเสนอประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นในนวนิยาย แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1.1 การเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ เป็นการเปลี่ยนแปลงรายละเอียด ของเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย โดยให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่ต่างไปจากข้อเท็จจริงใน ประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

1.2 การสอดแทรกเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นการสอดแทรกเกร็ดความรู้ เล็กๆ น้อยๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา โดยเกร็ดความรู้เหล่านี้ไม่ได้มีผลต่อการดำเนินเรื่องในนวนิยายแต่อย่างใด

1.3 การสร้างเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ เป็นการสร้างเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์มาก่อน โดยสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

2. การนำเสนอตัวละครในนวนิยาย แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

2.1 การดัดแปลงตัวละครที่มาจากบุคคลในประวัติศาสตร์ เป็นการเปลี่ยนแปลง ตัวละครที่มาจากบุคคลจริงในประวัติศาสตร์ เช่น เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนบทบาทของตัวละครไปตามความคิด และจินตนาการ

2.2 การสร้างตัวละครสมมติ เป็นการสร้างตัวละครสมมติที่มีบทบาทและมีความสัมพันธ์กับตัวละครที่มาจากบุคคลจริงในประวัติศาสตร์

3. การนำเสนอจากในนวนิยาย เป็นการสร้างฉากหรือสถานที่ที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์ ให้มีลักษณะตรงตามข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และการสร้างฉากจากจินตนาการ โดยที่ไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นในสถานที่จริงในประวัติศาสตร์

4. การนำเสนอภาพสังคมและภาพการดำรงชีวิตแบบญี่ปุ่นในนวนิยาย แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 ภาพสังคมที่ศึกษาจากประวัติศาสตร์ เป็นภาพสังคมที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจจะตรงหรือแตกต่างจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์

4.2 ภาพสังคมที่มาจากประสบการณ์และการศึกษาของผู้ประพันธ์ เป็นภาพสังคมที่เกิดขึ้นหรือพบเห็นได้ในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า เจมส์ คลาเวลล์ เปลี่ยนแปลงข้อมูลประวัติศาสตร์ให้คลาดเคลื่อนหรือแตกต่างไปจากข้อเท็จจริง อีกทั้งยังแต่งเติมเหตุการณ์และตัวละครที่ไม่ปรากฏจริงในประวัติศาสตร์ให้มีบทบาทสำคัญในนวนิยาย นอกจากนี้ยังสอดแทรกภาพสังคมและประเพณีวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นในยุคสมัยนั้นอีกด้วย

สุภิญญา ยงศิริ. (2545) ได้ศึกษานวนิยายอิงประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ พบว่า ผู้แต่งนวนิยายอิงประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ได้สร้างโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร และฉาก เพื่อแสดงให้เห็นภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย และเมื่อศึกษานวนิยายอิงประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ทั้ง 9 เรื่อง โดยเรียงตามลำดับรัชสมัยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยรัชกาลปัจจุบัน ได้แก่ เรื่องสี่แผ่นดิน ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เรื่องลูกทาส ของรพีพร เรื่องร่มฉัตร ของหมยันต์ เรื่องบุญเพรงพระนาถสรวรค์ ของศุภรบุญนาถ เรื่องญาติกา ของโสภาค สุวรรณ และเรื่องรัตนโกสินทร์ เรื่องสองฝั่งคลอง เรื่องราตรีประดับดาว เรื่องบุรพา ของ ว.วินิจฉัยกุล ทำให้สามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ได้แก่ ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนชั้นต่างๆ ด้านบทบาทและการวางตัวของผู้นับถือ ด้านการแต่งกาย ด้านสภาพบ้านเมืองและการคมนาคม ด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ผู้แต่งใช้ภาษาที่เหมาะสมกับยุคสมัยของนวนิยาย ซึ่งเป็นภาษาที่แตกต่างจากภาษาปัจจุบัน

อภิรักษ์ ชัยปัญญา. (2546) วิเคราะห์นวนิยายอิงประวัติศาสตร์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พบว่า การที่ผู้ประพันธ์ไทยนิยมนำเหตุการณ์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 มาใช้เป็นฉากของเรื่องมากกว่าเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในช่วงอื่นนั้น น่าจะเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ผู้แต่งตอบสนองความอยากรู้เรื่องบรรพบุรุษของคนไทย
2. ผู้แต่งต้องการเทียบเหตุการณ์ในอดีตกับเหตุการณ์ในเวลาที่แต่ง
3. เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในช่วงนี้เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการสร้างความสะท้อนอารมณ์ในการประพันธ์

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางสังคมกับผู้แต่ง พบว่า บริบททางสังคมด้านการเมืองไม่น่าจะมีอิทธิพลต่อการแตงนวนิยายอิงประวัติศาสตร์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ในกลุ่มนี้ ส่วนบริบททางสังคมด้านวรรณกรรม เกิดความคาดหวังที่จะเห็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ให้รายละเอียดข้อมูลทางประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น เรื่องราวของความรักและการผจญภัยตามแบบนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ในยุคแรกยังคงมีอยู่ แต่ได้ปรับให้เกิดความสมจริงมากขึ้น เนื้อหาหลักของนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ยังคงเชิดชูวีรกรรมของวีรบุรุษ ปลุกใจให้เกิดความรักชาติ มีลักษณะเป็นเรื่องอุทาหรณ์ที่ผู้แต่งต้องการสื่อกับผู้อ่านในยุคนั้นๆ

ส่วนด้านจุดมุ่งหมายของผู้อ่านนวนิยายอิงประวัติศาสตร์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 แบ่งได้ 3 ประเภท คือ เพื่อความบันเทิง เพื่อต้องการรู้ประวัติศาสตร์ และเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์

สุภิญญา ขจรกิตติยุทธ. (2547) วิเคราะห์นวนิยายเชิงประวัติศาสตร์ของหลวงวิจิตรวาทการ ด้านกลวิธีการแต่งและจุดมุ่งหมาย โดยการเปรียบเทียบนวนิยายกับเอกสารทางประวัติศาสตร์ พบว่า กลวิธีการแตงนวนิยายเชิงประวัติศาสตร์ของหลวงวิจิตรวาทการมี 3 วิธี คือ การสร้างเนื้อเรื่องและการสร้างเรื่องแทรก การสร้างตัวละคร และการสร้างฉาก เพื่อให้ผู้อ่านเพลิดเพลินและยังนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ผู้แต่งต้องการอีกด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

บทที่ 3

ภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์เป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่ง ที่นักเขียนใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงภาพชีวิต เหตุการณ์ในอดีตและจินตนาการของตน เพื่อถ่ายทอดความคิด อุดมคติ และสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่าน นอกจากนี้ยังเป็นหลักฐานอย่างหนึ่งที่ช่วยบันทึกเหตุการณ์และสภาพสังคมในอดีตไว้ ดังนั้น นวนิยายอิงประวัติศาสตร์จึงแสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมและทัศนะของนักเขียน ที่บันทึกและสอดแทรกไว้ การศึกษาภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ จะทำให้เห็นบทบาทของขัตติยนารีไทยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ และทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อขัตติยนารีไทยในด้านต่างๆ

การศึกษาภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์นั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากบทบาทของตัวละครสตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ไทยหรือขัตติยนารี 6 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ พระสุพรรณกัลยา ท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระบรมฉัตร และพระเทพกษัตริย์ ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของขัตติยนารีไทย ต่อจากนั้นจึงวิเคราะห์ทัศนะของนักเขียนที่มีต่อขัตติยนารีไทย อันแสดงให้เห็นความคิดของนักเขียน

3.1 บทบาทของขัตติยนารีที่ปรากฏในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์

บทบาทของขัตติยนารี หมายถึง หน้าที่ของสตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ไทยที่มีบทบาทหรือภาระหน้าที่มากกว่าสตรีสามัญชนทั่วไป คือ บทบาทที่ต้องดูแลทุกข์สุขของราษฎร และความสงบสุขของประเทศชาติ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความเป็นเพศหญิงหรือความเป็นผู้หญิง ทำให้ขัตติยนารีมีหน้าที่ไม่แตกต่างกับหน้าที่ของสตรีสามัญชนทั่วไป โดยถูกกำหนดให้ต้องทำหน้าที่ของมารดา ภรรยา และธิดา อันเป็นบทบาทพื้นฐานของสตรีเพศเหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์บทบาทของขัตติยนารี 2 ด้าน ได้แก่ บทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเมือง และบทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเรือน

3.1.1 บทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเมือง

บทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเมือง หมายถึง หน้าที่ของสตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ไทยในฐานะที่มีความสัมพันธ์กับบ้านเมือง อันเป็นบทบาทของกษัตริย์ที่ต้องคอยดูแลทุกข์สุขของราษฎร เพื่อให้ประเทศชาติบ้านเมืองสงบสุข ซึ่งภาระหน้าที่เหล่านี้เป็นลักษณะเด่นของขัตติยนารีที่ไม่มีในสตรีสามัญชน

ทั่วไป โดยผู้เขียนได้สะท้อนภาพไว้ใน 4 ลักษณะ ได้แก่ บทบาทของนักปกครอง นักรบ ตัวประกันและ นักการข่าว และเครื่องบรรณาการ

3.1.1.1 บทบาทของนักปกครอง

ขัตติยนารีที่ปรากฏบทบาทในฐานะนักปกครอง หมายถึงสตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ที่กระทำหน้าที่คอยควบคุมดูแลไพร่พล และบริหารกิจการบ้านเมืองทั้งภายในและภายนอกพระนคร เพื่อให้ราษฎรมีความร่มเย็นเป็นสุข และรักษาประเทศชาติบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย ดังที่ราชনীติ-ธรรมนิติ (2537 : 9) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของกษัตริย์ไว้ว่า

ยัญพิธีที่กล่าวว่าเป็นของพระราชาทั้งหลาย มีเพียง 5 ประการเท่านั้น คือ

1. การลงโทษคนทำผิด
2. การยกย่องคนดี
3. การเพิ่มพระราชทรัพย์ด้วยวิธีการอันชอบธรรม
4. การไม่เข้าข้างฝ่ายใด ในกรณีที่แตกต่างกันก็มีผลประโยชน์ด้วยกัน
5. การปกป้องคุ้มครองราชอาณาจักร.

จากการศึกษาบทบาทของขัตติยนารีในฐานะนักปกครอง มี 2 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์ และท้าวศรีสุดาจันทร์

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงเป็นพระราชธิดาองค์ใหญ่ของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิกับพระสุริโยทัย และได้อภิเษกสมรสกับออกญาพิษณุโลก ทรงดำรงตำแหน่งพระอัครมเหสีของสมเด็จพระมหาธรรมราชา พระองค์ทรงมีพระโอรสและพระธิดาทั้งหมด 3 พระองค์ ได้แก่ พระสุพรรณกัลยา พระนเรศวร และพระเอกาทศรถ เมื่อครั้งที่เมืองพิษณุโลกทำศึกสงครามกับหงสาวดี ในขณะที่พระมหาธรรมราชาปกครองไพร่พลเพื่อทำศึกอยู่ภายนอกพระนครนั้น พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงกระทำหน้าที่เปรียบเสมือนแม่ทัพคอยปกครองไพร่พลอยู่ภายในพระนคร พระองค์ทรงดำรงตนเป็นแม่เมือง เป็นกองหนุนสำคัญในการทำศึกกับหงสาวดี เห็นได้จากที่พระองค์ทรงคุมนางในจัดเตรียมกองเสบียงอาหารตั้งแต่ก่อนทำศึก การขนกวาดขนทราย เพื่อจะได้คุ้มไพร่พลที่ปืนกำแพงเมือง ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ว่า

เมื่อศึกมาถึง ทั้งชายและหญิงต่างต้องร่วมมือ ต่างทำหน้าที่ แม้แต่ 'นางโน' จะมามัดตระหนก ออกสู้
อยู่ไม่ได้ อดีตพระสวัสดิราชผู้ทรงเคยพบศึกใหญ่ ณ อยุธยามาแล้ว จึงทรงเป็น 'แม่งาน' ได้แคล้วคล่อง

ข้าวตากในกระพ้อมถูกเทออกมาตากแดด

ข้าวตากแดดใหม่จะหอม

'เสบียงกรัง' คืออาหารแห้ง โดยเฉพาะข้าว...

...เมื่อศึกประชิด ขณะฝ่ายชายต่อสู้ ฝ่ายหญิงจะหุงหาอาหารส่ง หรือคั่วกรวด คั่วทราย ตระเตรียม
ส่งให้

'ไพร่' จึงเป็น 'พล' ด้วย

...พระราชกุมารเริ่มเรียนรู้แต่การ...เตรียมศึก...ได้ทรงฟังพระบิดาสั่งงานการศึกษา ได้ทรงเห็นพระมารดา
ทรงกระทำหน้าที่...แม่กองเสบียงอาหาร

(ทมยันตี. 2546 : หน้า 79-80)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเป็นแม่งานได้อย่างคล่องแคล่ว เนื่องจากพระองค์ทรงเคยผ่านการทำศึกใน
คราวที่พระสุริยหทัยสิ้นพระชนม์มาแล้ว เห็นได้จากการเคี้ยวน้ำมันไพล เพื่อใช้ในการรักษาบาดแผลของ
เหล่าทหารกล้าที่ได้รับบาดเจ็บจากการออกไปทำศึกกับหงสาวดี ทรงฉลองพระองค์เช่นเดียวกับข้าทาส
นางโน และทรงงานโดยไม่หวั่นพระสิริโฉมแต่อย่างใด ซึ่งเป็นลักษณะที่ต่างไปจากสตรีทั่วไปที่จะต้องรัก
สวยรักงาม พระองค์ทรงงานเช่นเดียวกับข้าทาสนางโน มีทรงแบ่งว่าใครเป็นนายเป็นบ่าว ช่วยกันกระทำ
หน้าที่เพื่อบ้านเมือง โดยการเป็นกำลังสำคัญสนับสนุนการทำศึกอยู่ภายในพระนคร ดังความว่า

ลานดินหน้าตำหนักจันทร์ บัดนี้ก่อก่อเส้าเป็นเตาฟืนเรียงราย ควันไฟตรลบ นางโนที่เคย...อาบโสม
สุคนธสระกระจาย...ทุกคนลงมาสาละวนทั้งชนไฟให้ลุกโพลง เคี้ยวน้ำมันไพล บ้างตำไพลสดคั้น กับยังมะพร้าวที่
เจาะชุด กองพะเนิน บ้างตำไพลผสมเกลือกองในอ่างดินใหญ่

มิเหลือโสมล้ำางดังนางสวรรค์

'แม่งาน' เองก็ทรงผ้าพื้นสีเข้ม เช่นเดียวกับผ้าแถบพันรอบพระอุระ พระเกศาเกล้ากระหมวดแค่มิให้
รุ่งรัง

พระราชธิดาพระองค์ใหญ่เกลาเปลือกละไพลเก

(ทมยันตี. 2546 : หน้า 109)

ต่อมาทัพหงสาวดีได้ยิงปืนใหญ่และธนูไฟเข้ามาในพระนคร ทำให้ไฟไหม้หอพระ พระวิสุทธิ-
กษัตริย์ทรงเกรงว่าจะลุกลามไปยังหอศาสตราคม พระองค์จึงทรงเป็นผู้นำในการเสด็จไปดับไฟที่กำลังไหม้

หอพระ เพื่อไม่ให้ลูกลามไปยังหอศาสตราคม โดยพระองค์ทรงช้างด้วยความชำนาญและกล้าหาญเยี่ยง สมเด็จพระสุริโยทัย พร้อมทั้งสั่งการให้ไพร่พลทั้งฝ่ายหน้าและฝ่ายในช่วยกันดับไฟด้วย ดังความว่า

...เสียงระเบิดก็กึกก้องกัมปนาท แผ่นดินไหวสะเทือน เป็นระลอกตามเสียงระเบิดที่ยังตามมา

เปลวไฟลุกโชติช่วงสู่นภาภาคเป็นลำ

พระนางเธอลูกพรอด และไม่เว้นผู้คน ณ ที่นั้น

“คลังดิน!”...

กระแสรบสิ่งนางพระยาแห่งพิษณุโลกเด็ดเดี่ยว ดัง!

“ไป! ไปช่วยกัน!”

ยามศึกจะมาวุ่นวาย ฝ่ายหน้า ฝ่ายใน อยู่ทำไม พลไพร่ล้มตาย นางในจะสะอะหน้าเสือนอนวลควร

อยู่ดู

“ครุ กระอมม มีเท่าไรเอาติดมือไป”

(ทมยันตี. 2546 : หน้า 124-125)

บทบาทของพระวิสุทธิกษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นนักปกครอง พระองค์ทรงกระทำหน้าที่เป็นแม่ทัพ ฝ่ายใน เพื่อช่วยเหลือพระสวามีที่กำลังทำศึกอยู่นอกพระนคร เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงปกครองไพร่พล ให้จัดเตรียมเสบียงอาหาร เคี้ยวน้ำมันไหลเพื่อรักษาแผล และเสด็จทรงช้างไปดับไฟที่กำลังไหม้หอพระ แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว และสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าพระองค์ทรงทำหน้าที่เป็นนักปกครองได้อย่างยอดเยี่ยม

ท้าวศรีสุตาจันทร์ เป็นขัตติยนารีพระองค์ที่สอง ที่มีบทบาทของนักปกครอง พระองค์ทรงเป็น พระสนมเอกแห่งสมเด็จพระชัยราชาธิราช ทรงเป็นผู้วางแผนการอันก่อให้เกิดการมลัดเปลี่ยนแผ่นดิน เพื่อให้ราชวงศ์ของพระองค์ได้ขึ้นครองกรุงศรีอยุธยาอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการยกขุนวรวงศาธิราชขึ้นว่าราชการ แผ่นดินร่วมกับพระองค์ ดังที่แก้วแก้วได้กล่าวไว้ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรณิน” ว่า ใน ตอนที่พระชัยราชาสวรรคต พระแก้วฟ้าเพ็งจะมีพระชันษาได้เพียง 11 ปี ไม่สามารถว่าราชการได้ พระเทียรราชาจึงได้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ส่วนท้าวศรีสุตาจันทร์ในฐานะพระชนนีได้เป็นผู้สำเร็จ ราชการพระ-ราชวังฝ่ายใน พระองค์ทรงเห็นว่าอำนาจยังคงอยู่กับพระเทียรราชา ซึ่งเป็นราชวงศ์อื่น จึง วางแผนใส่ร้ายพระเทียรราชา จนต้องออกผนวช ดังความว่า

"ท้าวศรีสุดาจันทร์คงจะเห็นพระเพ็ยราชาเป็นตัวกีดขวางความสำคัญของนางก็เลยพยายามกดดันด้วยการสร้างเรื่องใส่ร้ายหลายอย่าง จนพระเพ็ยราชาต้องวางมือจากราชการ ออกผนวชให้หมดเรื่องหมดราวไป เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดและหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง..."

(แก้วเก้า. 2545 : หน้า 15)

ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงวางแผนใส่ร้ายพระเพ็ยราชา เนื่องมาจากพระเพ็ยราชาทรงมีอำนาจครั้งหนึ่งในกรุงศรีอยุธยา ท้าวศรีสุดาจันทร์จึงเกรงว่าอำนาจทั้งหมดจะตกอยู่กับพระเพ็ยราชา พระองค์จึงทรงกระทำการยัดอำนาจทั้งหมดไว้ ซึ่งการกระทำของท้าวศรีสุดาจันทร์นั้นถือเป็นคุณลักษณะของกษัตริย์ดังที่ราชনীติ-ธรรมনীติ (2537 : 216) กล่าวไว้ว่า

พระราชหากไม่ทรงกำจัดอำมาตย์ราชมนตรี
ผู้มีทรัพย์สมบัติเสมอด้วยพระองค์ มีความสามารถเสมอด้วยพระองค์
รู้ความลับของพระองค์ มีจิตใจอีกheim และกุมอำนาจไว้ได้ครึ่งประเทศ
พระองค์เองนั้นแหละจะถูกกำจัด.

จึงถือได้ว่าท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงกระทำหน้าที่ขัดตียนารีที่ต้องกระทำเพื่อราชวงศ์ของตน และพระองค์ทรงสามารถยัดอำนาจกลับมาให้ราชวงศ์ละโว้-อโยธยา หรือราชวงศ์พระเจ้าอู่ทองจนสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะเป็นเพียงระยะเวลาไม่นานนักก็ตาม

ในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ของทมยันตี บรรยายถึงบทบาทของท้าวศรีสุดาจันทร์ในด้านของนักปกครองโดยผ่านความคิดคำนึงของพระวิสุทธิกษัตริย์ว่า ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงใช้อำนาจปกครองคนให้ทำตามแผนการที่พระองค์วางเอาไว้จนสำเร็จ ซึ่งเป็นการดึงอำนาจให้กลับมาอยู่ในราชวงศ์ของพระองค์ เมื่อพระชัยราชาเสด็จสวรรคต ท้าวศรีสุดาจันทร์จึงวางแผนยึดครองราชบัลลังก์ เนื่องจากทรงเห็นว่าพระยอดฟ้าหรือพระแก้วฟ้า ซึ่งเป็นพระราชโอรสที่ประสูติกับพระอัคมเหสีของสมเด็จพระชัยราชา และพระศรีศิลป์ที่เกิดจากพระองค์ยังทรงพระเยาว์นัก ทำให้พระเพ็ยราชามีสิทธิ์ขึ้นครองแผ่นดิน ท้าวศรีสุดาจันทร์จึงต้องทรงกระทำการยัดอำนาจไว้ โดยพระองค์ทรงคิด วางแผน และกระทำการยัดอำนาจจนสำเร็จ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงเป็นนักปกครองที่มองการณ์ไกล ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า

...สองพระองค์ยังทรงพระเยาว์ ท้าวศรีสุตาจันทร์ขณะนั้นย่อมรู้ดี
 หากข้า...พระเทียรราชาจะมีภาสีกว่า
 นั้นแล...นางพระยาต้องเร่งกระทำการยึดอำนาจ
 พระยอดฟ้า เป็นราชโอรสต้องตามกฎหมายเทียรบาล
 และ 'อำนาจ' ยังอยู่กับ 'ฝ่ายอยุธยา'
 'ฝ่ายเหนือ' ซ้ำกว่า ต้องสงบเท่าที่ พระมเหสีแห่งพระเทียรราชาก็ต้องหาทางแก้ไขให้พระสวามีโดยไว
 (ทมยันตี, 2546 : 45)

ท้าวศรีสุตาจันทร์ ทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความเป็นผู้นำ เป็นนักปกครองที่มองการณ์ไกล ทรงวางแผนและใช้พระราชอำนาจของพระองค์ในการควบคุมคนให้ทำตามแผนการของพระองค์ จนสามารถกอบกู้ราชวงศ์ละโว้-อยุธยาขึ้นมาเป็นใหญ่ครองกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ

3.1.1.2 บทบาทของนักรบ

ขัตติยนารีที่ปรากฏบทบาทในฐานะนักรบ หมายถึง สตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ไทยที่มีความกล้าหาญกระทำการต่อสู้กับข้าศึกในสนามรบ เพื่อป้องกันและรักษาประเทศชาติบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย ดังที่ราชনীติ-ธรรมনীติ (2537 : 10) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของกษัตริย์ไว้ว่า

- คุณลักษณะของพระราชา มี 5 ประการ คือ
1. พระราชทานสิ่งของแก่คนที่สมควรได้รับ
 2. ทรงยึดมั่นในคุณงามความดี
 3. เสวยสุขร่วมกับบริวาร
 4. ทรงรอบรู้ในวิชาการแขนงต่างๆ และ
 5. ทรงเป็นนักรบในยามเกิดศึกสงคราม.

จากการศึกษาบทบาทของขัตติยนารีในฐานะนักรบ มี 2 พระองค์ คือ พระสุริโยทัย และพระบรม-ดิลก

พระสุริโยทัย ทรงเป็นพระอัครมเหสีของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ทรงมีพระโอรสและพระธิดาทั้งหมด 5 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์ พระมหินทรา พระราเมศวร พระเทพกษัตริย์ และพระบรมดิลก ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อม ปกป้องชนธิน” ของแก้วแก้ว ได้บรรยายถึงความเป็นขัตติยนารีผู้

หาญกล้าออกทำศึกกับนรุษ และยังเป็นนักรบที่มีความสามารถยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการทรงช้าง ซึ่งทรงนำความรู้นี้ถ่ายทอดยังพระโอรสพระธิดาทุกพระองค์ เพื่อให้พระโอรสพระธิดาสามารถทรงช้างออกรบในยามที่บ้านเมืองเกิดศึกสงครามได้ เห็นได้จากการที่พระบรมดิลกสามารถทรงช้างร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับพระมารดา ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

"พระมหากษัตริย์ทรงพระศรธารในฐานะจอมทัพ เสด็จยกกองทัพหลวงออกไป พระสุริโยทัยแต่งพระองค์เป็นชายตามเสด็จไปด้วยพร้อมกับพระโอรสสองพระองค์ คือพระราเมศวรกับพระมหินทร ปะทะทัพหน้าของพระเจ้าแปร จอมทัพทั้งสองฝ่ายต่างทรงช้างขับพลมาพบกัน แล้วก็เข้าชนช้างกันตามแบบการยุทธในสมัยนั้น แต่ช้างพระที่นั่งของสมเด็จพระมหากษัตริย์สู้แรงช้างศึกของพระเจ้าแปรไม่ได้ ก็แล่นหนีพระเจ้าแปรได้ที่ก็ขับช้างไล่มาติดๆ พระสุริโยทัยท่านทรงเห็นจวนตัว อุกละหูกเต็มที่ไม่มีทางอื่น ท่านก็ไล่ช้างเข้าขวางกลางไว้ไม่ให้พระเจ้าแปรทันทำร้ายพระสวามี พระเจ้าแปรก็คงเตรียมจะฟันสมเด็จพระมหากษัตริย์อยู่แล้ว พอเห็นคนเข้ามาขวางหน้าไม่รู้ว่าเป็นผู้หญิง คงจะนึกว่าเป็นแม่ทัพคนใดคนหนึ่ง ก็เลยฟันถูกพระองค์เข้าเต็มที ลั่นพระชนม์ขบลงบนคอช้าง..."

(แก้วเก้า 2545 : 22)

ในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ของทมยันตี ได้กล่าวถึง พระสุริโยทัยว่า ทรงมีความรู้ความสามารถในเชิงคชศาสตร์ เนื่องจากพระองค์เป็นขัตติยนารีที่มีเชื้อสายราชวงศ์พระร่วง ซึ่งจะมีแต่เจ้านางฝ่ายเหนือเท่านั้นที่มีความสามารถในการทรงช้าง ในฐานะมารดา พระองค์ทรงสอนให้พระโอรสพระธิดาทุกพระองค์ให้ทรงช้างเป็น ซึ่งเป็นความรู้ความสามารถที่ขัตติยชาติพึงมี เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการออกทำศึกสงคราม ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่า

เป็นที่รู้กัน...พระอัคมเนสีแห่งสมเด็จพระมหากษัตริย์ ในฐานะพระราชวงศ์ทางฝ่ายเหนือ และพระบิดาแห่งพระนางเธอ ยังชาญเชี่ยวชาญเชิงคชศาสตร์

โยจะมีทรงได้วิชานี้มา

พระโอรสทั้งสอง คือ พระมหินทรากับพระราเมศวร พระมารดาก็ทรงถ่ายทอดวิชาคชศาสตร์ให้ ในขณะที่ฝ่ายอื่น ๆ มีแต่เสด็จออกในการเจ้เจ้าน ทอดพระเนตรมทรสพ สมเด็จพระศรีสุริโยทัยพึงพระทัย 'ตามเสด็จ' ทอดพระเนตรช้างบำรุงา อันเป็นสรรพวิชาของขุนทหาร

(ทมยันตี 2546 : 56-57)

บทบาทของพระสุริโยทัยในฐานะของนักรบ พระองค์ทรงเป็นยอดขัตติยนารีที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ทรงฉลองพระองค์เป็นบุรุษ เสด็จออกรบกับข้าศึกเยี่ยงชายชาติวีร พระองค์ทรงเป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงเล็งเห็นว่าพระมหาจักรพรรดิกำลังเสียทีพระเจ้าแปร พระองค์จึงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการไล่ช้างเข้าขวางมิให้พระเจ้าแปรสามารถทำร้ายพระมหาจักรพรรดิได้ ซึ่งการเสียสละชีวิตของพระองค์ในครั้งนี้ ส่งผลให้กรุงศรีอยุธยาอยู่ร่มเย็นเป็นสุขเป็นระยะเวลาถึง 15 ปี อันแสดงให้เห็นว่าพระสุริโยทัยทรงเป็นผู้ที่มองการณ์ไกล และเห็นว่าการเสียสละชีวิตของพระองค์ในครั้งนี้ จะช่วยรักษากษัตริย์บ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัยได้ระยะเวลานานหนึ่ง ดังที่ปุมราชธรรม (2545 : 30) ได้กล่าวว่า

“อนึ่ง พระมหากษัตริย์เจ้าจะและพระราชบุตรผู้จะครองราชพิภพสืบไป จงเอากิจการโบราณราชประเพณีอันแล้วไปนั้นเป็นทำเนียม อนึ่ง การอันมีในปัจจุบันนั้นก็พึงให้ทราบในพระราชหฤทัยจงทุกประการ อันจะเกิดในอนาคตกาลนั้นควรรำพึงในพระราชหฤทัยจงนัก เพราะว่าการอันจะเกิดในอนาคตกาลนั้นเป็นอันมาก”

พระบรมดิลก ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรณีน” ของแก้วแก้ว ผู้เขียนได้กล่าวถึงตอนที่นางสาวตียกทัพมาประชิดกรุงศรีอยุธยา พระบรมดิลก พระธิดาองค์เล็กของพระสุริโยทัย ได้กราบทูลขอออกรบกับทัพหงสาวดีอย่างกล้าหาญ มีทรงเกรงกลัวต่อภัยอันตราย เนื่องจากพระองค์ต้องการแสดงความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ด้วยการเสด็จออกรบเพื่อช่วยรักษากษัตริย์บ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย เห็นได้จากคำกราบทูลของพระบรมดิลกที่ว่า

“พี่กลางจักต้องอยู่ในวังเพื่อรับใช้สนองพระเดชพระคุณทูลกระหม่อมพ่อ ลูกขอตามเสด็จแม่ด้วยเหตุผลเดียวกัน จะตายหรือจะอยู่หาสำคัญไม่ หากรอดก็จักอยู่ด้วยภักดีทูลกระหม่อมพ่อต่อไป หากตาย ก็จักขอเกิดใหม่บนผืนแผ่นดินนี้ เกิดมาสนองพระเดชพระคุณเป็นลูกสมเด็จแม่อีกครั้งหนึ่ง”

(แก้วแก้ว 2545 : 183)

พระบรมดิลก ทรงเป็นขัตติยนารีที่มีสายเลือดของนักรบที่กล้าหาญ เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงขอออกทำศึกกับหงสาวดีร่วมกับพระบิดามารดา เพื่อช่วยปกป้องและรักษาประเทศชาติบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย นอกจากพระบรมดิลกจะทรงเป็นนักรบที่กล้าหาญแล้ว พระองค์ยังทำหน้าที่ในฐานะธิดาที่มี

ความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ด้วยการช่วยเหลือพระบิดามารดาออกรบกับข้าศึก เพื่อเป็นการตอบแทนคุณ ดังนั้นพระบรมลิกจึงเป็นทั้งนักรบที่กล้าหาญและธิดาที่มีความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดาด้วย

3.1.1.3 บทบาทของตัวประกันและนักการข่าว

ขัตติยนารีที่ปรากฏบทบาทในฐานะของตัวประกันและนักการข่าว หมายถึง สตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ไทยที่เสียสละกระทำหน้าที่เป็นตัวประกัน เพื่อช่วยให้ฝ่ายอริราชศัตรูไว้วางใจว่าประเทศที่ตกเป็นเมืองขึ้นจะไม่กล้ากระทำการแข็งเมือง และเสียสละความสุขและเสี่ยงอันตรายเพื่อทำหน้าที่เป็นนักการข่าวคอยส่งข่าวความเคลื่อนไหวของข้าศึกศัตรู เพื่อช่วยเหลือประเทศชาติให้กลับมามีเอกราชอีกครั้ง ดังที่ราชনীติ-ธรรมนิติ (2537 : 94) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะความเสียสละของกษัตริย์ไว้ว่า

พระราชควรสละความสุขและความสุข

ที่คนทั่วไปในโลกนี้เขาชื่นชอบกัน

หากพระราชทรงมัวเมาเพลิดเพลินอยู่กับความสุข

ก็จะพ่ายแพ้ศัตรูที่กำลังทำสงครามกันอยู่.

จากการศึกษาบทบาทของขัตติยนารีในฐานะองค์ประกันและนักการข่าว มี 1 พระองค์ ได้แก่ พระสุพรรณกัลยา

พระสุพรรณกัลยา ทรงเป็นพระราชธิดาแห่งพระมหาธรรมราชาและพระวิสุทธิกษัตริย์ ผู้ครองเมืองพิษณุโลก และทรงเป็นพระเชษฐภคินีของพระนเรศวรและพระเอกาทศรถ ในนวนิยายเรื่อง "พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี" ของกาญจนา นาคนันทน์ ผู้เขียนได้บรรยายถึงเหตุการณ์ตอนที่ทัพหงสาวดีเข้าตีกรุงศรีอยุธยาจนแตกพ่าย พระเจ้ากรุงหงสาวดีจึงทูลขอพระโอรสทั้งสองพระองค์ของพระมหาธรรมราชาไปเป็นพระราชบุตรบุญธรรม แต่ทั้งพระนเรศวรและพระเอกาทศรถยังทรงพระเยาว์จึงไม่ทรงต้องการเสด็จจากพระมารดาไปยังต่างเมือง พระสุพรรณกัลยาเป็นพระธิดาองค์ใหญ่และเปรียบเสมือนแม่ของพระอนุชา จึงทรงตามไปด้วย เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง

พระกุมารทั้งสององค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ใหม่ก็ถูกขอเอาไปเลี้ยงเป็นพระราชบุตรบุญ

ธรรม

ก็คือตัวประกันนั่นเอง...

"ข้าไม่ได้เพคะ หักพระทัยเกิด ถ้าทำให้เจ้าบุเรงนองโกรธจะเป็นเรื่องใหญ่" แว่นแก้วเตือน พระสติ

"โกรธก็ช่างมัน" องค์ดำหันมาแหวใส่พระพี่เลี้ยงตัวดี

"เอาเถอะ พี่จะออกไปด้วย ไปถวายพานดอกไม้เสียให้เสร็จ"

"ต้องไปเมืองหงสา ด้วยกันด้วย ไม่งั้นไม่ยอม ยอมตายตรงนี้" องค์ดำประกาศสู้เสียงเด็ดขาด ไม่เหมือนเด็กในวัยแค่สิบสองขวบเลย

"ตกลง ไปก็ไป" พระพี่นางสุพรรณกัลยาหนีทรงตอบอย่างพระทัยเด็ด อาจจะได้รับเลือดทาง เจ้ายาย สุริโยทัยมามากก็ได้

(กาญจนา นาคนนท์. 2542 : 2-5)

เมื่อหงสาวดีเข้ายึดกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ พระสุพรรณกัลยาทรงยอมเสียสละทำหน้าที่เป็นตัวประกัน เสด็จไปประทับยังกรุงหงสาวดีพร้อมกับพระนเรศวร และพระเอกาทศรถ ทั้งๆ ที่พระองค์มิต้องเสด็จด้วยก็ได้ แต่ด้วยความที่พระองค์ทรงเป็นนางพระอนุชาทั้งสอง พระองค์จึงยอมเสียสละความสุขส่วนพระองค์ เพื่อไปดูแลพระอนุชาทั้งสองให้อยู่รอดปลอดภัย เพื่อจะได้กลับมาออบกู่เอกราชให้ประเทศชาติบ้านเมืองในอนาคต ถือได้ว่าพระองค์ดำรงตนสมกับเป็นชัตติยานารีที่อุทิศตนเพื่อชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง

ในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ของทมยันตี ได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า พระองค์ทรงยอมเสียสละความสุขส่วนพระองค์ทำหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมือง ด้วยการเสด็จไปเป็นตัวประกันยังกรุงหงสาวดี ซึ่งก่อนที่พระสุพรรณกัลยาจะเสด็จไปนั้น ได้ทรงถวายสัตย์ปฏิญาณว่าจะกระทำการทุกอย่างเพื่อช่วยเหลือชาติบ้านเมือง ดังความว่า

"ข้าพระพุทธเจ้าสุพรรณกัลยา ขอถวายสัตย์เบื้องพระพักตราแห่งสมเด็จพระจักรพรรดิราชเจ้าผู้ครองอยุธยาธานี และสมเด็จพระราเมศวรผู้ปรีชาชาญ ข้าพระพุทธเจ้าจักทำการสิ่งใด จักเป็นไปเพื่อแผ่นดินตน จะตกไปอยู่ ณ แห่งไหนไหน จักไม่ลืมหูลืมตา ฝ่าพันธุ จากวันนี้...วิญญานแห่งข้าพระพุทธเจ้า ขอวางแทบเบื้องบาท ณ ที่นี้ จักเหลือแต่ร่างอันต้องไปกระทำหน้าที่เพื่อแผ่นดินและเชื้อสาย หงสาวดีอย่าหมายได้ วิญญานข้าบาท ธาตุสังขารที่จะต้องไปฝังยังแผ่นดินอิรวดี ทุกหยาดหยดแห่งเลือด ทุกชิ้นแห่งเนื้อข้าบาท จะก่อความร้อนอันเหลือครณา แผ่นดินหงสา จะลุกเป็นไฟ ท้ายสุดจักพินาศ เศษตจตรัยยังมีอาจปักอยู่ได้ หงสา จักประลัยไม่เหลือแม้ซากนาคร!"

(ทมยันตี. 2546 : 408-409)

พระสุพรรณกัลยาทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อทำหน้าที่ตัวประกัน โดยพระองค์ทรงให้คำสัตย์ปฏิญาณว่าจะกระทำเพื่อกอบกู้บ้านเมืองและสร้างความสูญเสียแก่ศัตรู

ส่วนนวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า ขณะที่พระองค์ทรงประทับ ณ กรุงหงสาวดี พระองค์ทรงส่งเจ้าหญิงมณีจันทร์พระราชธิดาเจ้าฟ้าไทยใหญ่ เพื่อเป็นตัวแทนพระองค์ไปเคารพพระศพของพระมหาธรรมราชา พระบิดาของพระสุพรรณกัลยาที่ยังกรุงศรีอยุธยาและนำข่าวความเป็นไปในกรุงหงสาวดีให้พระนเรศวรทรงทราบ ว่า ขณะนี้หงสาวดีกับตองอูเริ่มที่จะมีปัญหากัน เจ้าหญิงมณีจันทร์นั้นได้รับการยกย่องและนับถือจากขุนนางชาวมอญที่รับราชการในกรุงหงสาวดี แต่ไม่พอใจพระเจ้าบุเรงนองเนื่องมาจากเมืองหงสาวดีนั้นแต่ก่อนเป็นเมืองหลวงของชาวมอญ แต่เสียชาติให้แก่พระเจ้าบุเรงนอง เจ้าหญิงมณีจันทร์จึงเป็นผู้ส่งสารและสามารถเป็นฐานกำลังในการกอบกู้เอกราชของกรุงศรีอยุธยาได้ตามความคิดของพระสุพรรณกัลยา ดังข้อความที่ว่า

“เราส่งเจ้าไป เพราะนเรศวรคงถามไถ่ความเป็นไปของหงสาวดี เจ้าจงเฉลยเถิด วันนี้...หงสาวดีเริ่มอ่อนแอลง เมงเยจอชาวที่ขึ้นดำรงพระยศพระมหาอุปราชฯ ไม่สามารถกุมอำนาจได้ ขุนนางฝ่ายรามัญของเจ้า เจ้าต้องรู้ความนอกความใน ใครยังจงรักภักดีพิมา ใครเอาใจออกห่าง รอเวลา เจ้าเท่านั้นที่จะสามารถชี้ช่องตอนนี้หงสาวดีกับตองอูเริ่มระหองระแหงกัน อังวะกับแปรก็ใช้จะผูกพันมั่นคง พระบิดาเคยทรงรับสั่ง...ไม่ว่าปมใด ผูกได้แก้ได้ทั้งนั้น...ไฟสุ่มซ่อนเกิดจากประกายนิลเดียวเท่านั้น จะค่อยๆ ลามโดยปราศจากผู้รู้เห็น ไฟเฝ้าลุกร้ายกว่าไฟป่า เราจะทำศึกใน! เจ้าจงไปช่วยศึกนอก บอกนเรศวรด้วยว่า อย่าห่วงหาชีวิตเรา เราตายตั้งแต่ออกจากอยุธยา จะทั้งศพไว้ที่นี่ รอให้นเรศวรเข้ามา ใช้หงสาวดีเป็นเมรุมาศจุดเพลิงเผาเรา!”

(ทมยันตี. 2546 : 308)

กาญจนา นาครัตน์ กล่าวถึงบทบาทของพระสุพรรณกัลยาในฐานะนักการข่าวไว้ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ว่า พระองค์ทรงให้ขุนอารักษ์ส่งข่าวพระปอลอมที่พม่าส่งไปสืบข่าวยังกรุงศรีอยุธยาให้กับพระนเรศวรทรงทราบ เพื่อจะได้หาทางป้องกัน ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีเพิ่งได้ทราบว่า มีพระปอลอมจากพม่าเข้าไปสืบข่าว พม่าก็นับถือพระพุทธศาสนา ไม่น่าจะกระทำย่ำยีพระศาสนาเพียงนี้เลย...

...บอกอารักษ์ด้วยว่า สายพม่าในเมืองไทยนะ เป็นพระก็มี ให้เขาส่งข่าวไปทางนั้นจะได้จัดการป้องกันเสีย

(กาญจนา นาครัตน์. 2542 : 167)

พระสุพรรณกัลยา ทรงใช้สติปัญญาในการช่วยแก้ไขปัญหและสถานการณ์ของบ้านเมืองอยู่ตลอดเวลา ไม่ปล่อยชีวิตไปตามชะตากรรม ทรงลิขิตชีวิตตนเอง เนื่องจากเป็นภาระหน้าที่ของพระองค์ที่ต้องทำเพื่อชาติบ้านเมือง แม้ทรงเป็นสตรีไม่สามารถหาญสู้รบได้ เพราะขาดฝีมือในการสู้รบ และกำลังพล แต่พระองค์ทรงมีสติปัญญา ด้วยการวางตนในหน้าที่ของภรรยาได้อย่างเหมาะสม จนทำให้พระเจ้าบุเรงนองเกิดความไว้วางพระทัยให้ช่วยแก้ไขปัญหบ้านเมืองอยู่เสมอ โดยมีรู้ว่าพระสุพรรณกัลยา กำลังทรงเป็นไส้ศึก เป็นพระเนตรพระกรรณให้กับกรุงศรีอยุธยาเสมอมา ซึ่งการกระทำของพระสุพรรณกัลยานั้นตรงกับคุณลักษณะของกษัตริย์ที่ปรากฏในราชনীติ-ธรรมনীติ (2537 : 134)

พระราชทานทั้งหลายจะต้องหาทางทำลายศัตรู

ทุกเวลาและทุกวิถีทางไปตามลำดับขั้นตอน

โดย 1. การเจรจากัน 2. การให้ทรัพย์สินบ่อนทำลาย

3. การทำให้แตกสามัคคีกัน และ 4. การใช้กำลัง.

3.1.1.4 บทบาทในฐานะเครื่องบรรณาการ

ขัตติยนารีที่ปรากฏบทบาทในฐานะเครื่องบรรณาการ หมายถึง สตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ไทยที่ถูกส่งตัวไปเพื่อต้องการผูกมิตรไมตรี ซึ่งเป็นการกระทำหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมืองอีกประการหนึ่ง จากการศึกษาบทบาทของขัตติยนารีในฐานะเครื่องบรรณาการ มี 1 พระองค์ คือ พระเทพกษัตริย์

พระเทพกษัตริย์ ในนวนิยายเรื่อง “พระพิณางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ได้กล่าวถึงพระเทพกษัตริย์ว่า พระองค์ทำหน้าที่เป็นเครื่องบรรณาการให้แก่เมืองล้านช้างหรือเมืองลาว ด้วยพระเจ้าไชยเชษฐาแห่งล้านช้างทูลขอพระเทพกษัตริย์เป็นอัครมเหสี เพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยาและเมืองล้านช้าง พระมหาจักรพรรดิทรงเห็นว่าการผูกไมตรีครั้งนี้จะเป็นการช่วยเพิ่มกำลังพลในการทำศึกกับหงสาวดี เมื่อกรุงศรีอยุธยากับล้านช้างร่วมมือกันอาจช่วยเหลือบ้านเมืองให้รอดปลอดภัยได้ เนื่องจากเมืองล้านช้างนั้นอยู่ทางเหนือ ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญก่อนที่จะถึงเมืองพิษณุโลก ทำให้พระองค์ทรงยินยอมที่จะถวายพระเทพกษัตริย์เป็นเครื่องบรรณาการ ดังความว่า

ฝ่ายพระเทพกษัตริย์ ซึ่งอยู่ในขบวนเสด็จไปล้านช้าง ตามคำทูลขอของพระไชยเชษฐาธิราช ซึ่งเสียดพระมเหสีไปในคราวเสียเมืองเชียงใหม่ ขึ้นไปตั้งหลักอยู่ที่กรุงศรีสัตนาคนหุตอยากจะได้เลือกเนื้อของวีรสตรีสยามไปเป็นศรีสง่าเมืองลาว ก็ไม่สมประสงค์เพราะพม่าใช้คนมาแย่งไปกลางทาง

(กาญจนา นาครัตน์. 2542 : 69)

พระเทพกษัตริย์ ทรงกระทำหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมือง ในฐานะเครื่องบรรณาการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบาททางการเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่ง นอกจากเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับเมืองล้านช้างแล้ว ยังช่วยเพิ่มกองกำลังทหารในการสู้รบกับหงสาวดีด้วย สาเหตุนี้จึงทำให้พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองต้องมาชิงตัวพระเทพกษัตริย์ไประหว่างทาง เพื่อป้องกันไม่ให้ทั้งสองเมืองรวมกำลังพลได้ และการที่พระเทพกษัตริย์ทรงยอมเป็นเครื่องบรรณาการทางการเมืองนั้น แสดงให้เห็นถึงความเสียสละอันยิ่งใหญ่เพื่อชาติบ้านเมืองแล้ว ยังทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความกตัญญูต่อพระบิดาด้วย

3.1.2 บทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเรือน

บทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเรือน หมายถึง หน้าที่ของสตรีที่มีเชื้อสายกษัตริย์ไทยในฐานะที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัว ถึงแม้จะเป็นกษัตริย์ที่ต้องทำหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมือง แต่พระองค์ก็ทรงมีความเป็นกุลสตรีไทยในการมีบทบาทด้านการครองเรือนด้วย โดยผู้เขียนได้สะท้อนภาพไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่ บทบาทของธิดา ภรรยา และมารดา

3.1.2.1 บทบาทของธิดา

บทบาทของธิดา หมายถึง ขัตติยนารีที่อยู่ในฐานะบุตรที่ประสูติตนเหมาะสมตามหน้าที่ของการเป็นบุตร ได้แก่ การอยู่ในโอวาทของบิดามารดา เชื่อฟังคำสั่งสอน กตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา และมีกิริยามารยาทสมกุลสตรี จากการศึกษาบทบาทของขัตติยนารีในฐานะธิดา มี 2 พระองค์ ได้แก่ พระสุพรรณกัลยา และพระบรมดิไลก

พระสุพรรณกัลยา นอกจากพระสุพรรณกัลยาจะทรงกระทำหน้าที่เป็นตัวประกันและนักการข่าวได้อย่างดีเยี่ยมแล้ว ขณะเดียวกันพระองค์ยังทรงกระทำหน้าที่ในด้านครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์ โดยทรงทำหน้าที่ของธิดา ภรรยา และมารดาที่ดีมาโดยตลอด ซึ่งเห็นได้จากที่ ทมยันตี ได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาไว้ในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ว่า เมื่อครั้งที่หงสาวดียกทัพเข้าตีเมืองพิษณุโลก ได้เกิดไฟไหม้เกิดขึ้นจากการที่ข้าศึกยิงธนูไฟเข้ามาในกำแพงเมือง เหตุการณ์คราวนั้นทำให้เพลิงไหม้หอพระซึ่งอยู่

ติดกับหอศาสตราคม พระวิสุทธิกษัตริย์จึงเสด็จไปดับไฟด้วยพระองค์เอง ทำให้พระสุพรรณกัลยาทรงรู้สึกเป็นห่วงพระมารดา ทรงกลัวว่าพระมารดาจะได้รับอันตราย พระองค์จึงทรงรับสั่งว่า

“แม่...” พระธิดากระตักพระหัตถ์ถวายพระสติ “คลังกำลังระเบิด อันตราย”

(ทมยันตี 2546 : 125)

เมื่อครั้งที่นางสาวดียกทัพเข้าตีเมืองพิษณุโลกสองแคว พระมหาธรรมราชาทรงเกรงว่าจะพ่ายแพ้ต่อกองกำลังนางสาวดี พระองค์จึงต้องเสด็จออกไปเจรจากับแม่ทัพนายกองของนางสาวดี เพื่อเป็นการรักษากำลังไพร่พลและบ้านเมืองเอาไว้ มิให้บอบช้ำกว่านี้ พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นห่วงพระบิดาที่ต้องออกไปเจรจาสงบศึก ดังความว่า

พระสุพรรณกัลยาทูลพระหัตถ์กอดทับพระหัตถ์พระบิดา แน่นเหนื่อเกล้าเหนื่อกระหม่อม

“ระวังพระองค์ด้วย”

(ทมยันตี 2546 : 133)

ในนวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ตอนที่พระสุพรรณกัลยาประทับอยู่ ณ กรุงหงสาวดี พระองค์ได้ส่งเจ้าหญิงมณีจันทร์ ซึ่งเป็นราชธิดาของเจ้าฟ้าไทยใหญ่ ให้เดินทางกลับไปส่งข่าวความเป็นไปในหงสาวดีให้ทางกรุงศรีอยุธยาได้รับรู้ ในฐานะบุตรสาวที่รักและห่วงใยพระมารดา พระองค์ทรงกำชับให้เจ้าหญิงมณีจันทร์ทูลแต่สิ่งที่เป็นการถนอมน้ำพระทัยพระมารดา เนื่องจากเกรงว่าพระมารดาจะทรงโศกเศร้า ความว่า

“แม่คงได้ถามเจ้าถึงความเป็นอยู่ของเราว่าเป็นประการใด จงเลือกเล่าถวายแต่สิ่งดีงาม อย่าให้กระเทือนน้ำพระทัย แม่เพียงเสียทูลกระหม่อมพอไป อย่าให้เสียน้ำพระทัยข้า”

(ทมยันตี 2546 : 308)

พระสุพรรณกัลยา ทรงดำรงตนเป็นธิดาที่มีความรักและความห่วงใยต่อพระบิดาและพระมารดาเสมอทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ถึงแม้ว่าพระองค์จะทรงลำบาก แต่พระองค์มิทรงปริปากหรือส่งข่าวให้พระบิดามารดาทรงทราบ เพราะพระองค์มิทรงต้องการให้พระบิดาและพระมารดาต้องทรงโหม่นสั่น ซึ่งถือว่าเป็นแบบอย่างของบุตรสาวที่ดี

ณ เมืองพิษณุโลก ในขณะที่พระสุพรรณกัลยาทรงนั่งร่ำอยู่มาลัยอยู่ พระวิสุทธิกษัตริย์เสด็จมาประทับนั่ง พระสุพรรณกัลยาทรงสังเกตเห็นถึงสีพระพักตร์ที่ไม่สู้ดีนัก แต่ก็มิได้ทรงซักถามแต่ประการใด เนื่องจากพระองค์ทรงรำลึกถึงคำสั่งสอนของพระมารดาที่เคยอบรมว่า เกิดมาเป็นขัตติยนารีต้องรู้จักเก็บความรู้สึกและความคุ้มครองอารมณ์ของตนเสมอ ดังความว่า

ดวงเนตรกว้าง คม หากยังใสบริสุทธิ์แห่งพระธิดาสุพรรณกัลยา จับดวงพักตร์พระมารดา ให้ทรงกระวนกระวายเช่นใดก็ต้องระงับ

ขัตติยนารีต้องข่มพระทัยให้ 'ดู' สงบเสมอ

พระมารดาทรงสอนนัก “แม่ได้ชื่อว่า วิสุทธิกษัตริย์ แปลว่า ผู้มีเลือดกษัตริย์บริสุทธิ์ คำว่า กษัตริย์ แปลว่า นักรบ การรบที่สำคัญที่สุดคือการรบกับตัวเอง ถ้าเรายังเอาชนะตัวเองไม่ได้ก็อย่าหวังว่าจะรบชนะใครอื่นได้”

ถ้าพระมารดายังไม่ออกพระโอษฐ์ ‘หน้าที่’ คือทรงคอยฟัง และเมื่อพระมารดาออกพระทัย ‘เรื่อง’ ที่มาจากอยุธยาต้องมีใช้แน่

(ทมยันตี 2546 : 23)

นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ได้กล่าวว่า เมื่อพระสุพรรณกัลยาเดินทางมาถึงกรุงหงสาวดี พระองค์ถูกนำตัวเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินและพระอัครมเหสีตามธรรมเนียมราชประเพณี ในขณะที่พระราชดำเนินนั้น พระองค์ต้องเสด็จผ่านพระตำหนักน้อยใหญ่ และมีเสียงผู้คนพูดถึงพระองค์มากมาย แต่พระสุพรรณกัลยาทรงมิได้สนพระทัย พระองค์ทรงรำลึกถึงแต่คำสอนที่พระบิดาเคยรับสั่งได้อย่าง แน่นยำว่า

พระสุพรรณกัลยาได้สนพระทัย ที่ท่อย้าคือคำที่พระบิดาฝากไว้

“ปมใดผูกได้ แก่ได้ทั้งนั้น จงค่อยคลายปมทีละชั้นด้วยขันเชิงแยบยล จงทำศึกใน ใจผู้คนแม่ข้าก็ลูกหลาน ไม่มีควันให้เห็นความ กว่าจจะรู้ก็เป็นเจ้าถ่านหมดลง!”

‘ปม’ นี่เป็นปมใหญ่ ต้องใช้หัตถา นุ่ม เบา ทุกอย่างในโลก เอาไมตรีแลกได้ดังใจจง...

(ทมยันตี 2546 : 57)

หลังจากที่พระเจ้าบุเรงนองเสด็จสวรรคต พระเจ้านันทวดีนั้นทนุแรงซึ่งทรงเสด็จกลับมาจากการทำศึกกับพระนเรศวร ทรงมีรับสั่งให้พระสุพรรณกัลยาเข้าเฝ้าที่พระตำหนัก พระสุพรรณกัลยาต้องพินพระทัยเสด็จ พระองค์ทรงรำลึกถึงคำสั่งสอนของพระบิดาและภาระหน้าที่ของพระองค์ที่มีต่อชาติบ้านเมือง ดังนี้

พระสุพรรณกัลยาทรงปิดผอบสุวรรณข้าๆ ก่อนนำขึ้นวางเบื้องสูง แล้วถวายบังคมลง หมดอาดูร หมด
 ปรีเวทนา พระอนุชา...รบตรงโน้น เรา...จะรบที่นี่
 ด้วย วิธี ที่สมเด็จพระสอนไว้
 ลูกเสนาธิการยอมจำได้
 ลักษณะมีชัยสืบประการ
 หนึ่งนั้น ต้องมี หุศิก ที่ดี

(ทมยันตี 2546 : 185)

ในฐานะธิดา พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นขัตติยนารีที่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพระบิดามารดาและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น การวางพระองค์ให้ดูสงบเสงี่ยมเรียบร้อย รู้จักควบคุมอารมณ์ให้สมกับเป็นขัตติยนารี และในความเป็นลูกของขุนศึก พระองค์ได้จดจำกลศึกและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระบิดาได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือได้ว่าพระสุพรรณกัลยาทรงประพฤติตนเป็นธิดาที่ดี ด้วยการเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบิดามารดา

ในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ของทมยันตี กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า พระองค์ทรงประพฤติปฏิบัติตนตามอย่างพระมารดา และพระอัยยิกา เมื่อบ้านเมืองเกิดศึกสงคราม พระองค์ทรงช่วยเหลือพระมารดาด้วยการเตรียมเสบียงกรัง ซึ่งถือเป็นบทบาทของขัตติยนารีที่มีความกตัญญูรู้คุณและตอบแทนคุณบิดามารดา ด้วยการช่วยเหลือกิจการงานบ้านเมือง ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

ตอนนี้พระธิดาพระองค์ใหญ่แห่งพระมหารัชมราชวงศ์ต้องเสด็จออกบัญชาการตระเตรียมเสบียงกรัง
 แทนพระมารดา

(ทมยันตี 2546 : 228-229)

ส่วนนวนิยายเรื่อง "พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี" ของภาณุจนา นาคนันท์ ผู้เขียนได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า หลังจากที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงประสูติกาลพระเอกาทศรถ พระองค์ก็ทรงป่วยเป็นโรคอัมพฤกษ์ พระสุพรรณกัลยาจึงกระทำหน้าที่เป็นพระมารดาของพระอนุชาแทนพระวิสุทธิกษัตริย์ พระองค์ทรงช่วยเหลือพระอนุชาไม่ให้เป็นการระแกว่าพระมารดา ซึ่งถือว่าเป็นการตอบแทนคุณพระบิดาและพระมารดาอย่างหนึ่ง ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

...พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีซึ่งแก่กว่าอนุชาเพียงสองสามปี ก็เข้ารับหน้าที่เป็นเจ้าข้าเจ้าของ พระอนุชาเอง ทำตนเอาเยี่ยงพระชนนี จนเป็นที่ขบขันของคนทั้งหลาย เวลาทรงเล่นกันประสาเด็กก็ยกตนเป็นแม่ของน้องๆ พระอนุชาทั้งคู่จึงรักสนิทสนม และเชื่อฟังพระพี่นางยิ่งกว่าพระมารดา เพราะถ้าทรงดื้อ พระพี่นางก็ทำโทษเอาเจ็บๆ

(กาญจนา นาครัตน์ 2542 : 4)

หลังจากที่นางสาวดีเข้ายึดกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ พระเจ้าบุเรงนองรับสั่งให้พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์เสด็จไปยังกรุงหงสาวดี เพื่อเป็นองค์ประกันนั้น พระสุพรรณกัลยาทรงดูแลพระอนุชาทั้งสองพระองค์แทนพระมารดาเป็นอย่างดี เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงจุ่งพระนเรศวร และทรงอุ้มพระเอกาทศรถ ดังความว่า

มองไปเบื้องหลัง พระสุพรรณกัลยาณีพระเจ้าหลานทรงจุ่งอนุชาของคโตะ เจ้าองค์ดำมือหนึ่ง กะตงองค์ขาวเข้าสะเอว น้องอายุตั้งสิบขวบยังอ่อนพระพี่นางให้อุ้ม มองดูน่าขัน รวากับแม่อุ้มหนู เท้าแทบจะลากติดดิน

(กาญจนา นาครัตน์ 2542 : 17)

พระสุพรรณกัลยา ทรงเป็นธิดาที่ช่วยเหลือพระมารดาด้วยการดูแลพระอนุชาทั้งสองพระองค์ให้อยู่รอดปลอดภัย เพื่อวันข้างหน้าพระอนุชาทั้งสองพระองค์จะได้กลับมาออบกู้เอกราชให้กับชาติบ้านเมือง จึงเห็นได้ว่านอกจากพระสุพรรณกัลยาจะทรงสวมบทบาทธิดาที่ช่วยเหลือพระมารดาแล้ว พระองค์ยังทรงช่วยเหลือประเทศชาติบ้านเมืองด้วย

นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาในบทบาทของ ขัตติยนารีผู้ที่มีความเป็นกุลสตรีว่า พระองค์ได้รับการอบรมจากพระวิสุทธิกษัตริย์ว่า เกิดมาเป็นสตรีต้องรู้จักอดทนและควบคุมอารมณ์ของตนอยู่เสมอ และคำสั่งสอนนี้ทำให้พระสุพรรณกัลยาได้รับคำยกย่องในความเป็นกุลสตรีของพระองค์ ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

พระสุพรรณกัลยาท่านเป็นขัตติยนารี ท่านคงไม่ทำอะไรแบบนางเดียวิเลียนที่คอยออกมาชะม้อยตาให้ลิไป หากยังเก็บพระองค์ พระมหาอุปราชาท่านคงยังร้อนรุ่ม

(ทมยันตี 2546 : 8)

ส่วนนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ กล่าวถึงการดำรงตนเป็นกุลสตรีของพระสุพรรณกัลยาว่า แม้จะเดินทางไปต่างบ้านต่างเมือง พระองค์ก็ยังทรงมีความเป็นกุลสตรี จนได้รับการยอมรับจากศัตรูว่าเป็นผู้ที่มีกิริยามารยาทที่สง่างาม เห็นได้จากคำยกย่องจากพระเจ้ากรุงหงสาวดีบุเรงนองว่า

“เขาสื่อกันทั่วเมืองหงสาฯ ว่าลูกสาวเจ้าเมืองสยามงามนัก”

พระราชเทวีหงสาวดีทูลพระสวามีบุเรงนองในวันหนึ่ง

“ไม่ผิด งามจริง ทั้งรูปโฉมโฉมพรรณ และกิริยามารยาทสมเป็นลูกสาวเจ้าเมืองจริงๆ” เจ้าบุเรงนองตรัส

บอกมเหสีจันทราวดี

(กาญจนา นาคนันทน์ 2542 : 53)

นอกจากพระสุพรรณกัลยาจะทรงเป็นขัตติยนารีที่มีกิริยามารยาทที่งดงาม มีวาจาที่อ่อนหวานสมกับเป็นกุลสตรีที่มีเชื้อสายแห่งขัตติยะแล้ว พระองค์ยังทรงมีความสามารถในการร้อยมาลัยดอกไม้ อันแสดงให้เห็นถึงความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ดังที่ทมิยันตีได้บรรยายไว้ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ความว่า

เหนือแท่นไม้ดรุณีลำปางงามบาง แ่งน้อยช้อยชดนำจะดำรงยศสูงกว่าผู้แวดล้อม เพราะนั่งห้อยพระบาทโดดเด่นสูงกว่าผู้อื่น ที่นั่งพับเพียบราบบนเสื่ออันปูไว้กับพื้น ล้อมกระดังบรรจพพรรณไม้มงคล ใบต่างชนิด สตรีสูงวัยกว่าเพื่อนที่นั่งชิดแท่นไม้ คอยคัดมาลีดอกงามวางไว้บนกระดังใบน้อยสานลายละเอียด

“ไม่งาม” สุรเสียงพึมพำ พร้อมพลิกเข็มร้อยมาลัย

“ดีแล้วนะเพคะ”

(ทมิยันตี 2546 : 12-13)

ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า พระองค์ทรงมีความสามารถในการทำอาหาร ถึงแม้ว่าพระองค์จะทรงเป็นเจ้านายชั้นสูงก็ตาม แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ดังนี้

“ที่จะทำขนมต้มแดง ต้มขาว แล้วน้อยนะเขาเป็นชาวเมืองเพชรฯ เขารู้จักวิธีทำขนมโค พักไม่เคยกินเหมือนกัน”

เมื่อเสวยกระยาหารมือเช้าเสร็จ ทุกคนก็สนุกในการช่วยกันทำขนมต้ม ทั้งองค์หญิงองค์ชาย นางน้อย เป็นหัวหน้างาน นวดแป้งกับน้ำเดือดนิดหน่อยพอปั้น ใส่น้ำเคียวปั้นอบเทียนและดอกมะลิไว้ตั้งแต่วันนี้ บั๊น แบ่งเป็นก้อนกลมๆ แผ่เอาไส้ใส่ บั๊นปิดให้มิด เอาลงต้มจนมันลอยขึ้นขึ้นมา คลุกมะพร้าวขูดขาวๆ เป็นขนมต้มขาว

(กาญจนา นาคนนท์ 2542 : 98)

พระสุพรรณกัลยา ทรงเป็นธิดาที่มีความเป็นกุลสตรีว่า พระองค์ทรงมีกิริยามารยาทที่เรียบร้อย มีวาจาอ่อนหวาน และมีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน เช่น การร้อยมาลัยดอกไม้ การทำอาหาร ซึ่งถือได้ว่า พระองค์ทรงเป็นขัตติยนารีที่งามพร้อมเช่นเดียวกับพระมารดา

พระบรมดิลก นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรณิน” ของแก้วแก้ว ในตอนที่นางสาวดียกทัพมาประชิดกรุงศรีอยุธยา พระบรมดิลก พระธิดาองค์เล็กของพระสุริโยทัย ได้กราบทูลขอออกรบกับทัพหงสาวดีด้วย เนื่องจากพระองค์ต้องการช่วยเหลือพระบิดามารดา และปกป้องบ้านเมือง จึงถือได้ว่าเป็นการแสดงความกตัญญูรู้คุณและตอบแทนคุณบิดามารดา ซึ่งเห็นได้คำกราบทูลของพระบรมดิลกที่ว่า

“พี่กลางจักต้องอยู่ในวังเพื่อรับใช้สนองพระเดชพระคุณทูลกระหม่อมพ่อ ลูกขอตามเสด็จแม่ด้วย เหตุผลเดียวกัน จะตายหรือจะอยู่หาสำคัญไม่ หากรอดก็จักอยู่ด้วยภักดีทูลกระหม่อมพ่อต่อไป หากตาย ก็จักขอเกิดใหม่บนผืนแผ่นดินนี้ เกิดมาสนองพระเดชพระคุณเป็นลูกสมเด็จแม่อีกครั้งหนึ่ง”

(กาญจนา นาคนนท์ 2542 : 183)

พระบรมดิลก ทรงเป็นพระธิดาที่มีความกตัญญูรู้คุณและตอบแทนคุณบิดามารดา เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงช่วยพระบิดามารดาทำศึกกับหงสาวดี เพื่อปกป้องรักษากันเมืองไว้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการตอบแทนคุณบิดามารดาอย่างหนึ่ง

3.1.2.2 บทบาทของภรรยา

บทบาทของภรรยา หมายถึง ขัตติยนารีที่อยู่ในฐานะภรรยาที่ประพฤติตนเหมาะสมตามหน้าที่ของการเป็นภรรยา ตามที่สังคมได้คาดหวังไว้ ได้แก่ ดูแลรับผิดชอบงานบ้าน ซื่อสัตย์ต่อสามี ยกย่องให้เกียรติสามี และดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของสามี จากการศึกษาบทบาทของขัตติยนารีในฐานะภรรยา มี 3 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา

พระสุริโยทัย นอกจากพระสุริโยทัยทรงเป็นนักรบที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวแล้ว พระองค์ยังทรงทำหน้าที่ภรรยาที่ดี คอยให้ความช่วยเหลือพระสวามี ซึ่งเห็นได้จากตอนที่ทัพหงสาวดีเข้ามาประชิดพระนคร จนพระมหาจักรพรรดิต้องออกทำศึกเพื่อเรียกขวัญกำลังใจของทหาร ครั้นนี้ที่พระสุริโยทัยได้แสดงบทบาทของภรรยาที่คอยช่วยเหลือสามี ทรงประทับเคียงข้างพระสวามีตลอดเวลา แม้ในขณะที่พระมหาจักรพรรดิกำลังกระทำยุทธหัตถีกับพระเจ้าแปรและเกิดเพลิงปล้ำแก่พระเจ้าแปร พระสุริโยทัยจึงเข้าช่วยพระสวามีโดยการไล่ช้างเข้าขวางพระเจ้าแปร ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่า

พระมหามนตรียังอยู่ระยะไกลกว่าจะพาทัพม้าเข้ามาขวางไว้ทัน จึงชักว่าช้างทรงหลายสุริยกษัตริย์ ที่ถูกไล่ด้วยพระหัตถ์ที่พญาช้างคู้เคยดี จนสามารถทำตามได้ดังพระทัยผู้ประทับอยู่บนคอช้าง ให้ถลันเข้าขวาง พุ่งเข้ารับหน้าพลายเทวนาคพินายไว้ทัน

พลายเทวนาคพินายได้ที่ ก้มหัวลงต่ำแบกล้าง ดันช้างพลายสุริยกษัตริย์ให้หงายเงี่ยงขึ้นเสียหลัก พระแสงของ้าวที่เหวี่ยงฟันลงมาด้วยอารมณ์กริ้วโกรธของพระเจ้าแปรที่มีผู้บังอาจเข้ามาขัดจังหวะ ก็ตีมีดลึกลงบนร่างที่ทรงเข้าพระทัยว่าเป็นแม่ทัพสำคัญคนหนึ่งของราชอาณาจักรลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งนี้

ร่างที่อยู่บนคอช้างพลายสุริยกษัตริย์ชนบลงบนคอพญาช้าง ไม่ถึงไหน

(แก้วแก้ว 2545 : 194)

เมื่อปวินท์ขอร้องให้พระมหานาคช่วยทูลขอให้พระสุริโยทัยไม่เสด็จออกรบ พระมหานาคจึงเล่าให้ปวินท์ฟังถึงความจงรักภักดีของพระสุริโยทัยที่มีต่อพระมหาจักรพรรดิ เนื่องจากพระองค์ทรงตามเสด็จพระสวามีอยู่เป็นนิจแม้จะลำบากเพียงใดก็ตาม ดังที่พระมหานาคได้เล่าให้ปวินท์ฟังว่า

“พระราชสมภารเจ้าทรงมีพระอริยาศัยเมตตากรุณา เมื่อครั้งยังทรงเป็นพระอนุชาในแผ่นดินก่อน ทรงใคร่รู้ทุกข์เข็ญของไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ปีไหนฝนแล้งข้าวยากมากแพ่ง ทำนาไม่ได้ผล เก็บภาษีจังกอบมิได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เกิดใจผู้ร้ายปล้นสะดมเดือดร้อนทุกหย่อมหญ้า พระองค์จักทูลขอพระเชษฐาธิราชเสด็จไปตั้งบ้านนั้น เมืองนั้นด้วยพระองค์เอง เหล่าขุนนางแลใจร้ายมักล้าช่มเหงกระทำร้ายไพร่บ้านด้วยเกรงพระบารมี ส่วนพระอัครมเหสีทรงจงรักภักดีต่อพระราชสวามี จึงตามเสด็จไปด้วยเนืองๆ”

...ส่วนสมเด็จพระสุริโยทัย เท่าที่ฟังจากพระมหานาค นับว่าเป็นยอดนารีที่น่ายกย่องยิ่ง เมื่อคิดว่าทรงถือกำเนิดมาเป็นนางผู้สูงศักดิ์ พระญาติพระวงศ์น่าจะทะนุถนอมไว้ไม่ให้ลำบากตรากตรำมาแต่ไหนแต่ไร แต่กลับโปรดการเสด็จออกนอกพระบรมมหาราชวังไปตามบ้านตามเมืองไกลๆ และน่าจะทรมานกว่าไม่น้อย เพราะมักตามเสด็จพระราชสวามีไปเมื่อเวลาเกิดฝนแล้ง ไร่นาไม่อุดมสมบูรณ์อย่างเวลาปกติ

(แก้วแก้ว 2545 : 114-115)

เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทัพหงสาวดีเข้ามาประชิดเมือง แสดงให้เห็นถึงบทบาทของพระสุริโยทัยในฐานะภรรยาที่คอยร่วมทุกข์ร่วมสุขและจงรักภักดีต่อสามี ด้วยการเสด็จตามพระมหาจักรพรรดิออกไปคาดคะเนกำลังข้าศึกด้วย

“เมื่อศึกมาประชิดติดเมือง มหามพิตรจักโดยเสด็จพระราชสมภารเจ้าออกไปนอกเมืองฤาไม”

“เจ้าเหนือหัวต้องเสด็จออกไปคะเนกำลังข้าศึกอยู่แล้ว ด้วยเป็นจอมทัพ โยมจักตามเสด็จด้วย”

“สงครามครั้งนี้ใหญ่หลวง เป็นหนแรกที่พระเจ้าหงสาวดียกทัพมาประชิดเมืองอาตมาเห็นว่ามหามพิตรประทับอยู่ในพระบรมมหาราชวังจักปลอดภัยกว่า”

“พระคุณเจ้า แต่ไหนแต่ไรมา โยมได้ตามเสด็จเจ้าเหนือหัวไปเกือบจะทุกหนแห่ง แม้บางครั้งทุรกันดารก็มีได้ครั้นคร้าม ยิ่งรู้ว่าสงครามคือภัยมหันต์ โยมจักเอาตัวรอดอยู่ผู้เดียวได้ฉันใด”

(แก้วเก้า 2545 : 123-124)

เมื่อพระสุริโยทัยสวรรคตในระหว่างการรบ พระมหาจักรพรรดิทรงรำพึงถึงความจงรักภักดีและการร่วมทุกข์ร่วมสุขของพระสุริโยทัย ซึ่งเป็นการแสดงภาพภรรยาที่ดีของพระสุริโยทัย ดังนี้

...ครุณีสองศักดิ์จากพระราชวงศ์พระร่วงแห่งสุโขทัย ทรงร่วมทุกข์ ร่วมสุขมาด้วยกันตลอดระยะเวลาอันยาวนาน เมื่อยามสุขก็ทรงเป็นที่เคารพรักของขุนนางและปวงประชาราษฎร์ เมื่อยามทุกข์ก็เคยฝ่าฟันราชภัยจากดาวเลือดและการทรยศหักหลังเมื่อครั้งขุนวรวงศาและท้าวศรีสุดาจันทร์เรืองอำนาจ จนได้มาประทับครองคู่ได้ พระมเหศวรดิษฐ์ ไม่เคยที่จะต้องทรงพรากจากกันแม้แต่วันเดียว...จนถึงวันสุดท้าย

(แก้วเก้า 2545 : 194-195)

ข้อความที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงบทบาทของพระสุริโยทัยในฐานะภรรยาที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขและมีความจงรักภักดีต่อพระสวามี พระองค์ทรงร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพระสวามีจนวินาทีสุดท้ายของชีวิต และจากการที่พระองค์ทรงตามเสด็จและประทับเคียงข้างพระสวามีอยู่เป็นนิจ ทำให้พระองค์ทรงรับรู้ถึงภัยอันตราย ความโหดร้าย และความโสมนัสที่พระสวามีของพระองค์ต้องพบเจอมาตลอด

พระวิสุทธิกษัตริย์ นอกจากพระวิสุทธิกษัตริย์จะทรงสวมบทบาทเป็นนักปกครองได้เป็นอย่างดี ในยามที่บ้านเมืองเกิดเหตุการณ์คับขัน พระองค์ยังทรงกระทำหน้าที่ศรีภรรยาได้อย่างมีขาดตกบกพร่อง เห็นได้จากครั้งที่พระเจ้ากรุงหงสาวดีเข้าตีกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ และต้องการนำพระสุพรรณภักดีไปยัง

กรุงหงสาวดี แต่พระสุพรรณกัลยาไม่ต้องการจะเสด็จไป จึงทูลขอให้พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงห้ามพระมหาธรรมราชามิให้ส่งตัวพระองค์ไปยังกรุงหงสาวดี ส่งผลให้เกิดความบาดหมาง แม้ว่าพระองค์จะทรงไม่พอพระทัยพระสวามี พระวิสุทธิกษัตริย์ก็ยังยกย่องให้เกียรติพระสวามี ด้วยจิตสำนึกที่ว่า

...เป็นสตรี เมื่อมี สวามีราชา
ต้องยำเกรง มีอาจ ทัดเทียมไว้
ต้องเคารพ นบนอบ เทิดทูนไว้
อย่ากดให้ต่ำ ญาเทียบใกล้ ไม่เกรงกลัว...

(ทมนันตี. 2546 :309)

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงเป็นพระอัครมเหสีของพระมหาธรรมราชา ผู้ครองเมืองพิษณุโลก นอกจากจะดำรงตนเป็นแม่เมืองแล้ว พระองค์ทรงเป็นภรรยาที่ยกย่องให้เกียรติสามี ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระธิดาของพระองค์ด้วย

ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมนันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในคราวที่ทัพหงสาวดีจะเดินทางมาทำศึกกับกรุงศรีอยุธยาว่า เมื่อพระมหาธรรมราชาทรงมีพระราชวินิจฉัยถึงเส้นทางที่ทัพหงสาวดี จะใช้ในการเดินทางมาทำศึกครั้งนี้ ทำให้พระองค์ทรงนึกถึงความพ่ายแพ้ในการตีระนาบตามทัพหงสาวดี ซึ่งครั้งนั้นพระองค์และพระราเมศวรได้พลาดพลั้งถูกล้อมจับ พระมหาจักรพรรดิต้องทรงนำช้างไปถวายให้พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้เพื่อแลกตัวทั้งสองพระองค์คืน ซึ่งเหตุการณ์นี้ทำให้พระมหาธรรมราชาทรงเสียพระทัยเป็นอย่างมาก พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเห็นความเศร้าโศกของพระสวามี พระองค์จึงทรงแสดงความห่วงใย และให้กำลังใจด้วยการลูบพระหัตถ์พระมหาธรรมราชาเบาๆ ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

พระมหาธรรมราชา ยังคงแต่ทอดถอนพระทัย พระมเหสีลูบพระหัตถ์เบา ๆ ราวทรงปลอบโยนให้ลืม
ความอัปยศครานั้น

(ทมนันตี 2546 : 52)

และเมื่อหงสาวดีเข้าตีเมืองพิษณุโลก พระมหาธรรมราชาได้ออกไปร่วมรบกับเหล่าบรรดาทหารกล้า จนได้รับบาดเจ็บกลับมา แต่ด้วยแผ่นพิรอดช่วยรับคมดาบไว้พระองค์จึงรอดปลอดภัย มีเพียงแผลเล็กน้อยเท่านั้น พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงทอดพระเนตรเห็นพระสวามี จึงรีบเข้าไปถวายการดูแล และนำเอาน้ำมันไพล

ที่กำลังเดือดอยู่ในกระทะมาทาบบริเวณที่เป็นรอยแผลนูนแดง แสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ต่อพระสวามี ตั้งแต่การตรัสถามถึงการบาดเจ็บและการบรรเทาอาการบาดเจ็บ ดังนี้

ความเคยคุ้นต่อทุกพระอิริยาบถของพระสวามี ทำให้ทรงทราบ...ทรงดำเนนซ้ำ อ่อนล้าลง และเมื่อเสด็จเข้ามาใกล้ ฉลองพระองค์มอมแมม บางส่วนมีรอยฉีกขาด วรรณคดีชุบขัด

“บาดเจ็บหรือเปล่า?”

พระวิสุทธิกษัตริย์ทึ่งทอนพินในพระหัตถ์ ลืม...นาคกราย...แต่ทรงถลันถึงพระองค์ ครว้าพอนพระกรขึ้นโดยเร็ว

“ไม่เป็นไร พีรอดปลายแขนรับไว้”

...ข้อพระหัตถ์พระมหารัชมราชา ส่วนที่พื้นแผ่นพืรอตมีรอยนูนแดง แม้จะไม่มากนัก พระอัศรมเหสีทรงหันขวับไปยังกระทะน้ำมันใกล้ๆ น้ำมันเดือด ไพล ไบยา ที่ลุ่มลงหุง อุด นูน แสดงว่าร้อนจัด พระนางเธอวั๊กช้อนด้วยพระหัตถ์มาลูบไล่รวดเร็ว

“เก่ง!” พระสวามีทรงพระสรวลพร้อมรับสั่งชม “ดับพิษไฟได้”

“แค่นี้กระทำมิได้ เป็นเมียขุนศึกไย?”

(ทมยันตี 2546 : 111-112)

นอกจากพระวิสุทธิกษัตริย์จะดำรงตนเป็นแม่เมืองที่ต้องทรงทำหน้าที่เพื่อบ้านเมืองอยู่ตลอดเวลาแล้ว พระองค์ยังกระทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีคอยดูแลเอาใจใส่พระสวามีด้วย เนื่องจากพระมหารัชมราชานั้นทรงเป็นแม่ทัพที่หาญกล้าในการรบมาก ทำให้พระวิสุทธิกษัตริย์ต้องทรงดูแลเอาใจใส่อยู่ตลอดเวลา นอกจากการดูแลทางร่างกายแล้วพระองค์ยังทรงดูแลในเรื่องของจิตใจด้วย ทำให้พระมหารัชมราชามีขวัญและกำลังใจที่เข้มแข็ง สามารถปกป้องบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัยจากภัยอันตรายต่างๆ ได้ เห็นได้จากที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงปลอบโยนพระมหารัชมราชาให้คลายจากความเศร้าโศก แสดงให้เห็นว่าขัตติยนารีมีบทบาทสำคัญในการช่วยแบ่งเบาความทุกข์ของพระมหากษัตริย์

พระสุพรรณกัลยา นอกจากพระสุพรรณกัลยาจะดำรงตนเป็นธิดาที่ดีแล้ว พระองค์ยังต้องกระทำหน้าที่ภรรยาด้วย ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ผู้เขียนกล่าวว่าเมื่อพระสุพรรณกัลยาทรงอภิเษกสมรสกับพระเจ้าบุเรงนองแล้ว พระองค์ต้องเสด็จไปอยู่ในตำหนักฝ่ายในเมื่อทราบข่าวว่าพระนเรศวรทรงพระประชวร พระองค์ทรงต้องการเสด็จไปเยี่ยมพระอนุชา ซึ่งประทับอยู่

พระราชฐานชั้นนอก แต่ด้วยหน้าที่ของภรรยาที่ต้องให้เกียรติสามีแล้ว พระองค์จึงต้องทูลขอพระราชทาน อนุญาตจากพระเจ้านันทบุเรงก่อน จึงทรงเสด็จไปเยี่ยมพระอนุชา ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

หลังพิธีอภิเษกสมรสแล้ว พระพันางต้องเสด็จเข้าไปอยู่ในวังหลวง แม้จะแค้นกำพังกันแต่ก็ไม่ได้รับ อนุญาตให้ได้พบปะพระอนุชาทั้งสองได้ ต่างฝ่ายต่างก็คิดถึงกันและกัน ด้วยเคยกินนอนมาด้วยกันตั้งแต่ เยาววัยจนเติบโตใหญ่ไม่เคยพรากจากกัน

พระราชเทวีสุพรรณกัลยาณี แม้จะมีพระยศยิ่งใหญ่กว่าหญิงทั้งปวง แต่ก็มิบังอาจจะล่วงล้ำพระราช อำนาจของพระสวามีได้ แม้แต่การจะเสด็จไปดูพระอนุชาที่ประจวบ ก็จำต้องทูลขอพระเจ้าแผ่นดินก่อน

(กาญจนา นาครัตน์ 2542 : 129-130)

พระสุพรรณกัลยา ในฐานะภรรยาของพระเจ้านันทบุเรงนอง ผู้ที่รู้กรานและทำลายแผ่นดินของพระองค์ ทำให้พระองค์ต้องมีสามีเป็นศัตรูของบ้านเมือง พระสุพรรณกัลยามีได้ทรงมีความสุขและพอพระทัยนัก แต่ พระองค์ทรงเป็นขัตติยนารีที่ต้องกระทำหน้าที่เพื่อบ้านเมือง อีกทั้งยังต้องกระทำหน้าที่ภรรยาที่ดีของสามี ด้วย เมื่อไม่พอพระทัยแต่พระองค์ก็ทรงสวมบทบาทของภรรยาที่ดีได้อย่างยอดเยี่ยม ซึ่งเห็นจากการที่พระ- องค์ทรงให้เกียรติพระสวามี แม้กระทั่งการเสด็จเยี่ยมพระอนุชาที่เป็น พระญาติสนิทที่สุด พระองค์ยังต้อง ทรงทูลขอพระสวามีก่อน นอกจากนี้ผู้เขียนยังกล่าวอีกว่า ตั้งแต่พระสุพรรณกัลยามาประทับยังกรุงหงสาวดี พระองค์ได้ทำหน้าที่ภรรยาเป็นอย่างดีด้วยการปรนนิบัติพระสวามี โดยการเอาใจใส่พระสวามีด้วยการ ทำอาหาร ร้อยดอกไม้ บิบนวด จนกระทั่งพระเจ้านันทบุเรงนองตรัสยกย่องพระสุพรรณกัลยาว่า

“เจ้านางรู้ไหมเวลานี้เราเป็นสุขยิ่งนัก ยามได้อยู่ใกล้ชิดเจ้านาง มีोन่อยๆ ที่แสนจะอ่อนนุ่มนี้ทำสรวด์ อาหารที่แสนจะอร่อย ร้อยดอกไม้ที่สวยงามวางไว้ข้างหมอน กายเจ้านางเองก็หอมกรุ่นราวกับสวรรค์ มีोन่อยๆ ที่บิบนวดให้ยามบรรทมนั้นมันซาบซึ้งเข้าไปถึงจิตวิญญาณของเรา รู้ไหม”

(กาญจนา นาครัตน์ 2542 : 134)

และเมื่อพระเจ้านันทบุเรงนองทรงประชวรด้วยโรคไข้ป่า หลังจากทีพระองค์เสด็จไปทำสงครามกับล้าน ช้าง พระสุพรรณกัลยาก็ทรงถวายการดูแลพระสวามีอย่างใกล้ชิด

พระราชเทวีสุพรรณกัลยาณี ถวายอภิบาลอย่างใกล้ชิด ที่ดำเนินกิจเป็นทีประชุมแพทย์หลวง ข้าราชการผู้ใหญ่ และพระโอรส พระธิดาที่เฝ้าเยี่ยมพระอาการ

(กาญจนา นาครัตน์ 2542 : 184)

พระสุพรรณกัลยา ทรงเป็นพระธิดาที่ทรงทำตามแบบอย่างพระมารดา ในการเป็นภรรยาที่ดูแลเอาใจใส่สามีได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังทรงเอาชนะใจตนเองที่จะต้องปรนนิบัติผู้ที่เป็นศัตรูของบ้านเมือง ถึงแม้ว่าพระองค์จะไม่ทรงรักและห่วงใยพระเจ้าบุเรงนอง แต่เมื่อเป็นภรรยาที่มีสามีเป็นศัตรูต่อแผ่นดินนั้น พระองค์ก็ทรงทำทุกอย่างที่พระมารดาสอนโดยมิได้ขาดตกบกพร่อง ทำหน้าที่ภรรยาอย่างสมบูรณ์

นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ผู้เขียนกล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า ในขณะที่พระองค์ทรงอยู่ในกรุงหงสาวดี พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งมีพระยาเง หรือพระมหาดเล็กของพระเจ้าบุเรงนอง พระองค์ทรงกระทำหน้าที่ของภรรยาที่ดี ด้วยการดูแลเอาใจใส่และคอยปรนนิบัติพระเจ้าบุเรงนอง ไม่ว่าจะเป็นในยามที่เสวย ยามบรรทม รวมถึงยามที่พระสวามีทรงพระประชวร ดังความว่า

ยามเสวยเคียงข้างปรนนิบัติ เลื่อนจัดให้ถนัดมีขัดข้อง ยามบรรทมขับพระองค์ทรงประคอง นมเนื้อ
สุคนธ์หอมชื่นพระทัย...

(ทมยันตี 2546 : 32)

ครั้งหนึ่งพระเจ้ากรุงหงสาวดีบุเรงนอง มีอาการประชวรพระวาโยบ่อยครั้ง พระสุพรรณกัลยาจึงต้องถวายการปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด

โยงเจของท่านพระชนม์ราว 29 พระพรรษา พระชนม์ท่านคงราวๆ 60 กว่าพระชันษาแล้ว ท่านประชวร
วาโยบ่อย โยงเจของท่านจะถวายการดูแลใกล้ชิด

(ทมยันตี 2546 : 123)

ทมยันตี ได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า พระองค์ทรงสวมบทบาทของภรรยาได้อย่างยอดเยี่ยม พระองค์ทรงถวายความจงรักภักดีต่อพระสวามี เห็นได้จากการที่พระเจ้ากรุงหงสาวดีบุเรงนองรับสั่งเรียกพระสุพรรณกัลยาว่า “โยงเจ” ซึ่งแปลว่า เชื้อจนหมดใจ (ทมยันตี 2546 : 84) นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า ทรงมีค่ายิ่งจนพระเจ้ากรุงหงสาวดีบุเรงนองไม่ต้องการยกให้ใคร กระทั่งพระโอรสของพระองค์เองก็ตาม ดังความว่า

ท่านพระชนม์แก่กว่ามากมาย
หากพระชายายอดรักของท่าน

‘ไม่แลเหลียวอื่นใดใครเลย’

ใหม่ ๆ ทำไมท่านจะไม่พริ้นพระทัยนิตๆ

“นางรุ่นชั้นชาคราวลูก น่าจะถูกบำเหน็จให้เป็นของขวัญอุปราชรุ่นราวไม่ต่างกัน แต่นางงามเกินกว่า
ปิ่นให้ชายใด!”

ท่านเลยไม่ยอม ‘ยกนางเป็นบำเหน็จ’ แต่เก็บไว้เอง พระมหาอุปราชายังเคยเปรยเรื่องท่านแก่ ตอน
ทำศึกเลียงเชียง

โยงเจของท่านต่างหาก หลบพระมหาอุปราช

เรอกระทำองค์ตามธรรมแห่งพระมหาลีทุกประการ

ท่านจะไม่ประทานพระนามว่า โยงเจ ได้ยังงั้น...

(ทมนันตี 2546 : 64-65)

ผู้เขียนได้บรรยายถึงบทบาทของพระสุพรรณกัลยาในฐานะภรรยาที่มีอาภักดิ์รักพระสวามีได้ เนื่องจาก
พระเจ้าบุเรงนองเป็นศัตรูของบ้านเมือง แต่เนื่องจากพระเจ้าบุเรงนองทรงให้ความรักและดูแลเอาใจใส่
พระสุพรรณกัลยาเป็นอย่างดี พระองค์จึงตอบแทนด้วยการถวายความจงรักภักดีต่อพระเจ้าบุเรงนอง
จนกระทั่งสิ้นพระชนม์ ดังความว่า

พระสุพรรณกัลยาทรงมี ‘ความสุขบ้าง’ ภายใต้พระบาหมี่แห่งเมงเอกระ แม้ท่านอาจจะ ‘รักไม่ได้’ หาก
ท่านก็ถวายความ ‘จงรัก’ ได้

ท่านจึงถวายการดูแลอย่างผู้จงรักด้วยน้ำพระทัย

เมงเอกระท่านยอม...ซืมซาบ...

(ทมนันตี 2546 : 121)

เมื่อสิ้นแผ่นดินของพระเจ้าบุเรงนองแล้ว พระเจ้านันทบุเรงได้รับการสถาปนาเป็นพระเจ้ากรุง-
หงสาวดี และด้วยความที่พระองค์ทรงเสนาหาในองค์พระสุพรรณกัลยาดังแต่แรกเริ่ม พระองค์จึงแต่งตั้ง
พระสุพรรณกัลยาเป็น “มีพะยาเง” ของพระองค์ พระเจ้านันทบุเรงทรงมีความพึงใจต่อพระสุพรรณกัลยา
เป็นอย่างมาก แม้ว่าพระสุพรรณกัลยาจะไม่มีทำที่ต่อพระเจ้านันทบุเรงเลย แต่ด้วยความเป็นขัตติยนารี
พระองค์ก็ต้องทำหน้าที่ภรรยาที่ดี ด้วยการเอาใจใส่พระเจ้านันทบุเรงอยู่ตลอดเวลา ดังความว่า

...วันนี้...เมื่อประทับลงบนพระแท่น นางก็ลดพระองค์ลงไปพร้อมรินน้ำจากพระเต้าทองถวาย แม้แต่น้ำก็จะอบมาลิ้นให้หอมเย็น

(ทพยันตี 2546 : 238)

นอกจากพระสุพรรณกัลยาจะทรงกระทำหน้าที่ภรรยาได้เป็นอย่างดีในการดูแลปรนนิบัติพระสวามีแล้ว พระองค์ยังทรงคอยช่วยเหลืองานราชการแผ่นดินอีกด้วย ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวว่า พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นที่รักและได้รับความไว้วางพระทัยจากพระเจ้านันทบุเรง จนพระเจ้านันทบุเรงนำข้อติขัดในราชการแผ่นดินมาปรึกษา

...โดยส่วนตัวของพระเจ้านันทบุเรง มีความรักในพระพี่นางฯ เป็นอย่างมาก กิจการบริหารบ้านเมืองข้อใดที่ติดขัดแก้ไม่ได้ ก็ได้พระพี่นางสุพรรณกัลยาเป็นผู้คิดการให้ จนสำเร็จลุล่วงไปทุกประการ...

(ทพยันตี 2546 : 199)

พระสุพรรณกัลยา ทรงกระทำหน้าที่ภรรยาที่ดี คอยช่วยเหลือพระสวามีแก้ไขปัญหของบ้านเมือง และการที่พระองค์ทรงได้รับความไว้วางพระทัยให้เป็นผู้คิดและแก้ไขปัญหาราชการแผ่นดิน ทำให้พระองค์ทรงได้กระทำหน้าที่ของนักการชาวยุค คอยส่งข่าวความเป็นไปในหงสาวดี ซึ่งนอกจากจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของภรรยาที่ดีแล้ว พระองค์ยังทรงมีภาระหน้าที่ต่อบ้านเมืองด้วย

3.1.2.3 บทบาทของมารดา

บทบาทของมารดา หมายถึง ขัตติยนารีที่อยู่ในฐานะมารดาที่ประพฤตินเหมาะสมตามหน้าที่ของการเป็นมารดา ได้แก่ การมอบความรักความห่วงใยแก่บุตร การให้ความรู้และอบรมสั่งสอนบุตร การให้คำปรึกษาช่วยเหลือบุตร และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุตร จากการศึกษาบทบาทของขัตติยนารีในฐานะมารดา มี 3 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา

พระสุริโยทัย ทรงเป็นพระมารดาที่มีความรัก ความห่วงใยแก่พระโอรสและพระธิดาทุกพระองค์ ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณิน” ของแก้วแก้ว กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระมหานาคแอบนำตัวปวินท์เข้าเฝ้าพระสุริโยทัยในโบสถ์ ณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ เพื่อกราบทูลเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในการรบกันระหว่างกรุงศรีอยุธยากับหงสาวดี และเพื่อขอร้องมิให้พระองค์เสด็จออกทำศึก ในขณะที่ปวินท์กราบทูล

นั้น พระองค์ทรงเป็นห่วงบ้านเมือง เป็นห่วงชีวิตของพระสวามี พระโอรสและพระธิดาของพระองค์ โดยที่มีทรงห่วงพระองค์เลย ทรงตรัสถามถึงความปลอดภัยของพระโอรสและพระธิดาทันที ดังนี้

ปวินทร์รวบรวมความกล้าชำเลืองมองพระพักตร์ขาวนวลของดรุณีโฉมงาม เห็นพระเนตรเริ่มแดงเรื่อ ก็
ชักใจผ่องไปอีก นิ่งอั้น ก่อนจะแข็งใจตอบ

“พม่าได้นำพระญาติ พระวงศ์ไปหงสาวดี สมเด็จพระมหินทราธิราชประชวรสวรรคตเสียระหว่างทาง”

“แม่ใหญ่ แม่กลางลูกข้าประสบภัยอาไม่” พระราชมารดาตรัสถามขึ้นบ้าง

ถึงอย่างไรความเป็นแม่ก็ทำให้ทรงห่วงพระราชธิดาทุกพระองค์อย่างไม่เสื่อมคลาย

(แก้วเก้า. 2545 : 136-137)

ในคืนสุดท้ายก่อนที่พระองค์จะเสด็จออกรบกับหงสาวดี พระองค์ทรงเป็นห่วงพระเทพกษัตริย์และพระบรมดิลกเป็นอย่างมาก เนื่องจากในบรรดาพระธิดาทั้งสามของพระองค์ มีเพียงพระวิสุทธิกษัตริย์เท่านั้นที่ได้อภิเษกกับพระมหาธรรมราชา และได้ครองเมืองพิษณุโลกแล้ว ด้วยความห่วงใยที่มีต่อพระธิดา พระองค์จึงรับสั่งกับพระบรมดิลกว่า

“แต่กรุงศรีอยุธยาได้หมดศึกไม่ ทั้งศึกภายนอกแลศึกภายใน” พระบรมดิลกยังทรงค้าน “ยังเรื่องพี่
กลางอีกเล่า”

“แม่เล็กเอ๋ย ชะตากรรมของคนย่อมแตกต่างกันไปตามบุญตามกรรมที่ทำมาแต่หนหลัง แม่คงเข้าช่วย
ปลดเปลื้องให้ไม่ได้ทุกคน แม่กลางนั้นแม่ก็ห่วงแสนห่วง อยู่กันสองคนพี่น้อง รักใคร่ปรองดองกันให้ดีเถิด”

(แก้วเก้า. 2545 : 183)

พระสุริโยทัย ทรงเป็นพระมารดาที่ทรงมีความรักความห่วงใยแก่บุตรของพระองค์อย่างเห็นได้ชัดจากการที่พระองค์ทรงห่วงใยพระราชโอรสและพระธิดาของพระองค์ แต่เนื่องด้วยพระเทพกษัตริย์และพระบรมดิลกนั้นยังมีได้อภิเษกกับผู้ใด พระองค์จึงทรงเป็นห่วงพระธิดาทั้งสองพระองค์มากกว่าตัวพระองค์เอง อันแสดงให้เห็นถึงความเป็นมารดาที่ดี อีกทั้งพระองค์ยังดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่พระราชธิดาของพระองค์ ด้วยการแสดงความรักความห่วงใยต่อครอบครัว และจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงนำความรู้ทางคหศาสตร์ที่พระสุริโยทัยทรงสอนให้ มาใช้ในการดับเพลิงที่กำลังจะไหม้หอพระ เนื่องจากถูกธนูไฟที่ทหารพม่ายิงเข้ามาในพระราชวัง พระองค์ทรงช้างเพื่อไปดับไฟที่หอพระ เพื่อไม่ให้ลุกลามไปยังหอศาสตราคม ดังที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทรงคหศาสตร์ว่า

หอศาสตราคม เป็นเรือนแปดติดกัน จัดว่าเป็น 'หัวใจ' แห่งพระราชฐาน

พระพุทธรูปสำคัญ ประดิษฐานในหอพระ

หอศาสตราคมแห่งนี้ศึกคู่นคร เก็บมาไม่รู้กี่ยุคกี่สมัย

ท่ามกลางความโกลาหล สຽງเสียงแห่งราชกุมารนเรศวรลั่น

“ตัดไฟ! ลมกำลังมา เอาช้างมาหลาย!”

พระนางนาฏแห่งพิชญโลก ทรงได้พระสติ

“แม่ไปเอง!”

เธอทรงวิ่งพระองค์ปลิวไปทางโรงช้าง...ราชธิดาแห่งพระศรีสุริโยทัย งามิทรงทราบวิชาคหศาสตร์

(ทมยันตี 2546 : 121)

พระสุริโยทัย ทรงเป็นพระมารดาที่ให้ความรู้และสั่งสอนบุตร พระองค์ทรงถ่ายทอดวิชาคหศาสตร์ให้แก่พระโอรสพระธิดาทุกพระองค์ เพื่อให้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบ้านเมือง เห็นได้จากพระธิดาองค์ใหญ่ คือ พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงได้ใช้วิชาคหศาสตร์นี้ช่วยดับไฟที่กำลังรุกไหม้หอพระ และเหตุการณ์ที่พระบรมดิลกทรงช้างออกรบเคียงป่าเคียงไหล่พระมารดา เพื่อทำศึกกับทัพหงสาวดี

นอกจากพระสุริโยทัยจะเป็นนักรบที่กล้าหาญ ทรงเสด็จออกรบกับข้าศึกอย่างมิเกรงกลัวแล้ว พระองค์ยังทรงกระทำหน้าที่ของภรรยาและมารดาอย่างมีขาดตกบกพร่อง คอยดูแลเอาใจใส่และคอยช่วยเหลือพระสวามีอยู่เสมอ และพระองค์ยังทรงเป็นมารดาที่ให้ทั้งความรักความห่วงใย ความรู้ และอบรมสั่งสอนพระโอรสและพระธิดา เพื่อให้เติบโตขึ้นมาเป็นชาติตียชาดได้อย่างแท้จริง

พระวิสุทธิกษัตริย์ พระองค์ทรงกระทำหน้าที่มารดาที่คอยให้ความรู้และอบรมสั่งสอนบุตร ทรงมีความรักความห่วงใย และความช่วยเหลือพระโอรสและพระธิดาทุกพระองค์ เช่นเดียวกับที่พระองค์เองเคยได้รับจากพระสุริโยทัย เมื่อครั้งพระองค์ยังทรงพระเยาว์

ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมยันตี กล่าวถึงครั้งที่พม่ายกทัพมาตีเมืองพิษณุโลก พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเป็นห่วงพระโอรสและพระธิดาของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง พระองค์ทรงกังวลพระทัยและเกรงว่าพิษณุโลกจะต้านทานกำลังทัพหงสาวดีไม่ได้ ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า

พระมารดาสุดลมหายพระทัย...ในความเป็นแม่ ยังทรงครุ่นคำนึงเสมอ
 “ลูกยังเล็ก”
 สุพรรณกัลยา...เพิ่งทรงเป็น...บุษปติพิศุฑมตั้งบังใบ...พระนเรศวรยังเพ้อเจ้อวุ่นวาย ชุกชน
 ขณะเอกาทศรถ...ไร้เดียงสา
 ถ้าพิษณุโลกทนกำลังหงสาวดีไม่ได้
 จะทำอันใดดี?

(ทมยันตี. 2546 : 81)

ในขณะที่พิษณุโลกกำลังทำศึกกับหงสาวดี เพื่อป้องกันเมืองนั้น ได้เกิดโรคไข้ทรพิษระบาด ทำให้ทหารทั้งของเมืองพิษณุโลกและหงสาวดีเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก สมเด็จพระมหาธรรมราชาและพระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเป็นห่วงพระนเรศวร กลัวว่าจะติดโรคไข้ทรพิษ เนื่องจากทรงชอบวิ่งเล่นออกไปที่กำแพงเมืองอยู่บ่อยครั้ง พระวิสุทธิกษัตริย์จึงทรงกำชับมิให้พระนเรศวรเสด็จออกไปที่กำแพงเมือง ดังนี้

แม้แต่การ ‘อด’ ก็ทรงถือเป็นเรื่องสนุก เพราะตอนนี้พระบิดามีกระแสรบสิ่ง ‘เด็ดขาด’
 “นี่เป็นคำสั่งของแม่ทัพ...จำไว้ ‘นเรศ’ ออกไปกำแพงเมืองไม่ได้!”
 ถ้าเป็น ‘คำสั่งของพ่อ’ ก็อาจจะเลี่ยงๆ หลบๆ ได้ แต่นี่เป็นคำสั่งของแม่ทัพ ที่พระกุมารทรงทราบ
 ‘กฎอัยการศึก’ ดีว่า...“เดี๋ยวก็หิวขาด”
 และพระมารดาทรงกำชับห่วงใย “อย่าออกไปยุ่งข้างนอก เดี่ยวจะติดโรคมา”

(ทมยันตี. 2546 : 107)

นวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ เมื่อทัพหงสาวดีเข้าตีกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ พระเจ้าบุเรงนองได้นำตัวพระมหินทราไปเป็นองค์ประกันเพื่อไม่ให้กรุงศรีอยุธยากลับมาทำศึกกับหงสาวดีอีก และนำพระโอรสพระธิดาของพระวิสุทธิกษัตริย์ไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมยังเมืองหงสาวดี พระวิสุทธิกษัตริย์ซึ่งอยู่ในฐานะพระมารดาทรงเป็นห่วงพระโอรสและพระธิดาเป็นอย่างมาก พระองค์ทรงตรัสกับนางแว่นแก้ว ซึ่งทำหน้าที่เป็นพระพี่เลี้ยงของพระโอรสและพระธิดาทั้ง 3 พระองค์ว่า

"ลูกฉันเล็กแค่นี้ จะปล่อยให้ไปยังฝั่งละ แวนแก้ว โตแค่นี้เจ้าก็ยังต้องอาบน้ำเกล้าจากให้ ไปทางโน้นใคร จะทำให้ ลูกข้าจะมีตายเสียหรือ" ตรัสแล้วก็ทรงซบพักตร์ลงกับพระเขนยชอนน้ำพระเนตรมิให้ใครเห็น

(กาญจนา นาครัตน์. 2542 : 4)

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงเป็นพระมารดาที่มอบความรักความห่วงใยแก่นุตรธิดาทุกพระองค์ นอกจากพระองค์ทรงสูญเสียบ้านเมืองแล้ว พระองค์ต้องทรงพลัดพรากจากพระโอรสพระธิดาอันเป็นที่รักยิ่ง บทบาทดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้เป็นแม่ที่รักและห่วงใยลูก อันเป็นคุณลักษณะที่ดีที่พระองค์ได้รับมาจากพระสุริโยทัย

นอกจากนี้พระวิสุทธิกษัตริย์ยังทรงอบรมสั่งสอนพระโอรสและพระธิดาของพระองค์ให้ดำรงตนเป็นชาติดีชาติ เห็นได้จากเหตุการณ์เมื่อนางสาวดีสามารถเข้ายึดเมืองพิษณุโลกได้สำเร็จ พระวิสุทธิกษัตริย์จึงตรัสอบรมสั่งสอนพระสุพรรณกัลยาว่า ให้ดำรงตนให้สมกับเป็นชาติดีนารีของกรุงศรีอยุธยา ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ว่า

"สุพรรณกัลยา! จำไว้นะลูก เจ้าเป็นทองนพคุณ ทองเนื้อเก้ามีไซ้ทองริน เนื้ออ่อนหย่อนเกือบมิเหลือเนื้อทองเจือปน!"

..."กระทำการใดก็ตาม จงไว้พระยศให้ประจักษ์ ทองแท่นนั้นแม้จักขึ้นรูปเป็นอย่างไร เมาลงไป...จะยังเป็นทอง!"

พระธิดาพระองค์ใหญ่ ทรงรับพระกระแสแห่งพระมารดาเจี๊ยบๆ เสมอ ทว่ามีทรงเลือนแม่คำ

(ทมยันตี 2546 : 199-200)

ในฐานะพระมารดา พระวิสุทธิกษัตริย์ยังทรงอบรมสั่งสอนพระนเรศวรให้ประพฤติตนเสมือนสมเด็จพระสุริโยทัย ซึ่งเป็นพระอัยยิกาที่อุทิศตนเพื่อประเทศชาติบ้านเมือง โดยไม่คิดถึงความสุขส่วนพระองค์ ดังนี้

อีกพระหัตถ์พระมารดาวางบนเกศาพระนเรศ

"ลูกก็เช่นกัน...จงหาญในการศึก ศึกษาประจัญอย่าร่นแต่เอาตัวรอด อย่าพรอกพราง ถ้อยจงจาร เช่นเหล็กขีดศิลา อย่าหาแต่ความสุขเพื่อตน สำนึกองค์เสมอว่า สมเด็จพระอัยยิกาอยุธยาไว้ให้ อย่าให้พระโลหิต หลังเปล่า แม่ขอสังเจ้า จะกลับไปตายยังอยุธยา ศพแม่จะฝังได้ธรรณอันมิเป็นข้าของใคร!"

(ทมยันตี 2546 : 200)

ส่วนพระเอกาทศรถนั้น พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงสอนให้รักใคร่ปรองดองกัน สัมผัสสามัคคี และช่วยกันปกป้องกรุงศรีอยุธยาให้พ้นภัยจากหงสาวดีในภายภาคหน้า เพื่อดำรงความเป็นไทไว้ให้กรุงศรีอยุธยา ดังความว่า

“ลูกรักตัวน้อยของแม่ ดูแลพี่ ๆ ให้ดี ลูกจงทำหน้าที่...ตามติดรักษา ทำตามพระวาทะเชษฐาสั่ง พื่ออยู่หน้า เจ้าอยู่หลัง ระวังภัย อันแขนงหักเมื่อใด ง่ายดายนัก...สามแขนงแห่งลูกรักจงรวมกัน ใครจักหาญหักกระทำมิได้ง่าย ลูกเอ๋ย...แม่คงต้องฝากอยุธยาไว้ในหัตถาแห่งเจ้าทั้งสาม ณ กาลบัดนี้ แลไหนมีแต่เปล่าดาย นี่คือมรดกแห่งความเป็นไท แม่จะวางไว้ในมือเจ้าสามคน!”

(ทมยันตี 2546 : 201)

ตัวอย่างทั้งสาม แสดงให้เห็นถึงบทบาทของพระวิสุทธิกษัตริย์ในฐานะมารดาที่ทรงอบรมสั่งสอน พระธิดาว่าจะกระทำการใดก็ตามต้องระลึกไว้เสมอว่าตนนั้นเป็นกษัตริย์ ส่วนพระโอรสทั้งสองพระองค์นั้น พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงสอนให้กล้าหาญในการศึก อย่างไรก็ตามพระวิสุทธิกษัตริย์ก็ทรงอบรมสั่งสอนพระโอรสและพระธิดาให้อุทิศตนเพื่อช่วยเหลือชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการสอนให้พระโอรสและพระธิดาเป็นกษัตริย์ที่ดั้นนึ่งเอง

นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ได้แสดงถึงบทบาทของพระวิสุทธิกษัตริย์ในฐานะมารดาที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนบุตร ในตอนที่พระเจ้าบุเรงนองเสด็จสวรรคต และได้สถาปนาเจ้านันทบุเรงขึ้นเป็นพระเจ้านันทราชวดีนันทบุเรง พระองค์ทรงรักใคร่พระสุพรรณกัลยาตั้งแต่สมัยที่พระเจ้าบุเรงนองยังมีพระชนม์ชีพอยู่ พระเจ้านันทบุเรงจึงแต่งตั้งพระสุพรรณกัลยาเป็น “มีพะยาเง” หรือพระมเหสีเล็ก พระสุพรรณกัลยาต้องคอยปรนนิบัติพระเจ้านันทบุเรงอย่างไม่เต็มพระทัย แต่พระองค์ทรงนึกถึงคำสั่งสอนของพระวิสุทธิกษัตริย์ ที่ทรงเคยตรัสสอนพระองค์ก่อนที่จะเสด็จมายังกรุงหงสาวดีว่า

“กษัตริย์ แปลว่านักรบก็จริงนะลูก” พระมารดาสอนสั่ง “นักรบใช้แต่รบกับคนอื่น เราต้องรบกับตัวเองด้วย ชัยชนะที่ยากยิ่งที่สุดคือชนะตน อย่าทำอะไรออกไปที่ ความละเอียด ประณีต...แห่งการกระทำทุกอย่าง จะบอกถึงจิตเราว่าละเอียด ประณีตหรือไม่”

(ทมยันตี 2546 : 226)

คำสอนของพระวิสุทธิกษัตริย์ข้างต้น ถือเป็นลักษณะที่แท้จริงของกษัตริย์ คือ นอกจากต้องรบกับข้าศึกแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดจะต้องเอาชนะใจตนเองด้วย ซึ่งพระสุพรรณกัลยาทรงจดจำและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระมารดา สมกับเป็นยอดขัตติยนารีของไทย

นวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ได้กล่าวว่า เมื่อพระเจ้าบุเรงนองทรงนำตัวพระสุพรรณกัลยา พระนเรศวร และพระเอกาทศรถ ไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมยังกรุงหงสาวดี พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงตรัสอบรมพระสุพรรณกัลยา พระธิดาที่ทรงเสียสละเสด็จไปหงสาวดีพร้อมกับพระอนุชาทั้งสอง ในฐานะพระมารดาพระวิสุทธิกษัตริย์จึงอบรมพระสุพรรณกัลยาว่า

“อุตสาหอบหิวน้องไปให้ถึงเมืองหงสาฯ นะลูก ความอดทนอดกลั้น เป็นสิ่งเดียวที่จะนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ นั่นคือ ลูกจะต้องกลับมาพร้อมเจ้าน้องทั้งสอง มากอบกู้บ้านเมือง ลำพังเจ้าพ่อผู้เดียวคงไม่สำเร็จ”

(กาญจนา นาคนันทน์ 2542 : 11)

พร้อมทั้งยังทรงสั่งสอนพระโอรสพระธิดาว่า ให้ช่วยกันกอบกู้บ้านเมืองคืนมา เพื่อรักษาพระเกียรติของพระราชบิดาที่ต้องยอมให้หงสาวดีเพื่อรักษาเมืองไว้ โดยให้สาบานต่อหน้าพระพักตร์

“อย่าลืมนะ เจ้าพ่อนะถูกคนเขาหาว่าขายเมือง ลูกต้องเข้าใจว่า เจ้าพ่อช่วยรักษาเมืองไว้ ไม่ให้พินาศ วอดวายไปกว่านี้ เหมือนน้ำน้อยต้องแพ้ไฟ จำไว้นะ ไฟยังมีเวลามอด น้ำนิดเดียวก็ดับได้ ลูกจะต้องช่วยกันกอบกู้บ้านเมือง กู้หน้าเจ้าพ่อไว้ด้วย สาบานกับแม่เดี๋ยวนี้”

(กาญจนา นาคนันทน์ 2542 : 14)

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงเป็นพระมารดาที่คอยอบรมสั่งสอนพระโอรสและพระธิดาให้ดำรงตนด้วยขัตติยมานะ มีความอดทน เอาชนะใจตนเอง และสอนให้พระโอรสพระธิดาทรงรักษาดีบ้านเมือง ไม่ว่าจะทำอะไรใดก็ตามต้องคำนึงถึงชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ และช่วยกันกอบกู้บ้านเมืองให้กลับคืนมาสู่ความเป็นเอกราชอีกครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะของขัตติยนารีที่ทำหน้าที่ของมารดาและนักปกครองประเทศได้อย่างดีเยี่ยม

นอกจากพระวิสุทธิกษัตริย์จะทรงมอบความรักความห่วงใย อบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่พระโอรสพระธิดาทั้งสามพระองค์แล้ว พระองค์ยังทรงให้ความช่วยเหลือพระธิดาของพระองค์ ด้วยการ

ประทานของมีค่าให้พระนเรศวรนำไปมอบให้แก่พระสุพรรณภักยา เมื่อครั้งที่ต้องเสด็จไปร่วมงานพระเมรุ
เจ้าบุเรงนอง ณ กรุงหงสาวดี

ทรงประทานเครื่องแต่งองค์ที่มีค่าไปให้พระพี่นาง ตรัสบอกว่า

“ขัดสนขึ้นมาจะได้เอาออกขายเลี้ยงตัว เลี้ยงบริวาร บริวารนะ เลี้ยงเขาดีเขาก็อยู่ด้วย เลี้ยงเขาไม่ดีเขา
ก็ไปหาที่พึ่งใหม่ บอกพี่นะลูก”

(กาญจนา นาครัตน์ 2542 : 194)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเป็นมารดาที่รักและห่วงใยพระธิดาของพระองค์ และทรงเกรงว่าพระธิดาจะ
ได้รับความยากลำบาก พระองค์จึงสละทรัพย์สินส่วนพระองค์ให้แก่พระธิดา เพื่อนำไปใช้ในยามจำเป็น
ถึงแม้ว่าพระวิสุทธิกษัตริย์จะทรงมิได้เข้าช่วยเหลือนด้วยพระองค์เอง แต่ก็เป็นกรช่วยเหลือพระธิดา
ทางอ้อม ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะของมารดาที่ดี

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงดำรงตนเป็นนักปกครองที่ดี สามารถควบคุมไพร่พลเพื่อเตรียมทำศึก
สงครามอยู่ภายในพระนครได้อย่างแคล่วคล่องแล้ว พระองค์ยังดำรงตนเป็นภรรยาและมารดาที่ดี คอยดูแล
เอาใจใส่พระสวามีและพระโอรสพระธิดาทุกพระองค์อย่างมีขาดตกบกพร่อง เห็นได้จากตัวอย่างที่ยกมา
ข้างต้นพระองค์ทรงปลูกฝังพระโอรสและพระธิดาให้ดำรงตนสมกับเป็นชาติยชาติ อุทิศตนเพื่อบ้านเมือง
ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของขัตติยนารีที่เป็นทั้งแม่เมืองและแม่เรือนที่ดี

พระสุพรรณภักยา นอกจากที่พระสุพรรณภักยาได้ทำหน้าที่ของบุตรสาวและภรรยาที่ดีแล้ว
พระองค์ยังต้องทำหน้าที่ของมารดาที่ดีด้วย เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระธิดากับพระเจ้าบุเรงนอง และมี
พระโอรสกับพระเจ้านันทบุเรง พระองค์จึงต้องกระทำหน้าที่มารดาที่ต้องเลี้ยงดูบุตรที่เกิดจากศัตรูของ
บ้านเมือง แต่ด้วยสัญชาตญาณความเป็นแม่ พระองค์ทรงรักและห่วงใยพระโอรสพระธิดาทั้งสองพระองค์
พระองค์ทรงแยกระหว่างบทบาททางการเมืองที่แฝงด้วยความแค้น กับบทบาทของมารดาที่รักและห่วงใย
บุตรออกจากกันได้อย่างลื่นเชิง ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่า

...โอ้วอันิจจาถูกรัก

หากเกิดได้เสวยฉัตรแห่งไทยได้

แม่คงปลาบปลื้มฤทัย

เหตุไฉนเพลงพลิกผิดไป...

ไม่มีสตรีคนใดไม่รักบุตรในอุทร หากมิใช่บุตร 'ศัตรู' พระสุพรรณกัลยาท่านคงซาบซึ้งในพระมหากรุณา
แห่งเมงเอกระอยู่ แต่จะให้ 'รัก' ท่านคงทำได้

...ภาพอยุธยาพังกินที่ยังตรึงเนตร

ภาพไฟฟ้าทวยหยังจำอยู่

ภาพเขลยถูกกวาดต้อนมาพรั่งพรู

ภาพพระมารดาอุทรวงเกรียมกรรม...

บัดนี้ท่านมี 'หน้าที่' เพิ่มขึ้น หน้าที่แห่งแผ่นดินและหน้าที่ของแม่ ท่านจะต้องแยกสองหน้าที่ให้ขาดจาก
กัน ท่านต้องเลี้ยงดูลูกให้ปลอดภัย

(ทมยันตี 2546 : 86-87)

ต่อมาเมื่อพระนเรศวรได้ทรงวางแผนเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยา แต่พระสุพรรณมณีได้เสด็จกลับด้วย
เนื่องจากทรงกลัวว่าจะเป็นภาระ ทำให้การเดินทางล่าช้า พร้อมกับพระองค์ทรงทำหน้าที่เพื่อบ้านเมืองยังไม่สำเร็จ พระสุพรรณกัลยาทรงวิตกกังวลเกรงว่า พระเจ้าหนานตาวดีบุเรงนองจะทรงทราบ และอาจมีโทษ
ถึงชีวิต พระองค์ทรงเป็นห่วงพระธิดาเมงอทเว จึงทรงรับสั่งให้ไปเล่นกับพระนางเมงเกสอ ซึ่งเป็นพระธิดา
องค์ใหญ่ของพระเจ้าหนานตาวดีบุเรงนองที่พระตำหนัก

พระสุพรรณกัลยายังไม่ทรงทราบพระชะตากรรมว่า...อะไรจะเกิด...จึงเร่งส่ง เมงอทเว พระธิดาน้อยไป
กับพระเทพกษัตริย์

"ไปเล่นเสียกับพระพี่นางเมงเกสอ"

(ทมยันตี 2546 : 115)

ความสัมพันธ์ระหว่างพระราชธิดาเมงอทเวกับพระนางเมงเกสอ พระราชธิดาองค์ใหญ่ของพระเจ้า
บุเรงนองนั้น ทั้งสองพระองค์ทรงมีความสนิทสนมรักใคร่กันอันพี่น้องสายเลือดเดียวกัน พระธิดาเมงอทเว
ทรงประทับมียอมห่างพระพี่นางเมงเกสอ พระสุพรรณกัลยาก็อทรยยินดี เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ดีนี้จะ
ก่อให้เกิดผลดีต่อพระธิดาของพระองค์ ทำให้รอดปลอดภัยจากอันตรายได้ ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

ลูกรัก...นั่นคือทางที่จะปลอดภัย
 รักของแม่...มิใช่กอดลูกไว้กับอก
 รักของแม่...ต้องยกลูกไว้ มิให้อันตรายกรายกล้า

(ทมยันตี 2546 : 165)

หลังจากที่พระเจ้าหนาดาวดีบุเรงนองเสด็จสวรรคต พระมหาอุปราชันนทบุเรงทรงขึ้นครองหงสาวดีแทน ดำรงพระยศพระเจ้าหนาดาวดีนันทบุเรง พร้อมกับทรงแต่งตั้งพระสุพรรณกัลยาเป็นพระเทวีอีกพระองค์หนึ่ง หลังจากนั้นพระสุพรรณกัลยาทรงมีพระโอรสกับพระเจ้านันทบุเรง ทำให้พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นห่วงกลัวว่าพระโอรสจะไม่ปลอดภัย เนื่องจากทรงเป็นพระโอรสที่เกิดจากสตรีที่พระเจ้ากรุงหงสาวดีรักมากที่สุด ดังที่ทรงตรัสว่า

ลูกเอ๋ย...เป็นชาย อันตรายกว่าหญิง และให้อย่างไรพบพิศตรันทันที เมื่อรับพระองค์กระจอย
 รอยมาแนบพระอุระ ประทานกษีรธรา น้ำพระเนตรก็พร่างพรุดกต้องเส้นพระเกศาพระโอรส
 "อย่า!" พระนางทรงอุ "เป็นนางแก่ลูก!"
 ทานส่งผ้าซับพระพักตร์ให้ "อย่าร้องไห้ไม่ดี"
 พระสุพรรณกัลยากระชับอ้อมพระพาหา ลูกรัก...เจ้าเป็นขัตติยะผู้มีกรรม ต่อไปจะเป็นอย่างไร
 เลือดแม่เข้มข้น ก็จะเป็นนายนะ
 เลือดพ่อเข้มข้นกว่า ก็จะเป็นภัย

(ทมยันตี 2546 : 353)

พระสุพรรณกัลยา ทรงเป็นผู้ที่ต้องพลัดพรากจากบ้านเมืองและครอบครัวมา ณ กรุงหงสาวดี นอกจากพระองค์จะต้องทำหน้าที่เพื่อบ้านเมืองแล้วยังต้องกระทำหน้าที่ของมารดาที่ดี เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงมีความรักความห่วงใยและความปลอดภัยให้แก่พระโอรสพระธิดาของพระองค์ ถึงแม้ว่าจะเป็นบุตรที่เกิดจากศัตรูก็ตาม

นอกจากพระสุพรรณกัลยาจะทรงมอบความรักความห่วงใยแก่พระโอรสและพระธิดาแล้ว พระองค์ยังทรงเป็นพระมารดาที่ให้การอบรมสั่งสอนบุตรตามแบบแม่ที่ดี โดยมีเคยทรงกินแหนงแคลงใจเลยว่า ลูกที่เกิดจากพระกรรมนั้นเป็นลูกของศัตรู พระองค์ทรงสอนสั่งให้พระธิดาเมงอทเวรักในความเป็นไทยอยู่เสมอ ดังความว่า

“แผ่นดินที่ไม่ใช่ของเรา แม้บอกแล้วเราเป็นชาวอยุธยา ทุกเม็ดดินที่นั่นมีค่า คนอยุธยาเป็นเจ้าของร่วมกัน เมื่อเรามาทำนากในแผ่นดินอื่น เราจะต้องระลึกทุกวันคืนว่าเราแค่มาอาศัย ดินที่เราเนาติดมาจะเตือนให้เราจดจำได้ ‘แผ่นดิน’ ของเราเป็นเช่นไร เมื่อยังเป็นต้องกลับไป เมื่อยามตายวิญญาณเราจะรวมกับเม็ดดิน หากเกิดอีกเราจะต้องไปเกิดในถิ่นที่ชื่อไทย”

(ทมยันตี 2546 : 183)

พระสุพรรณกัลยาทรงสอนสั่งให้พระธิดาเมงอทเวทรรักในความเป็นไทย และถือว่ากรุงศรีอยุธยาเป็นแผ่นดินของตนแล้ว พระองค์ยังทรงปลุกฝังจิตสำนึกให้พระธิดาเมงอทเวรู้สึกถึงสายเลือดกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา เพื่อไม่ให้ลืมหน้าที่ของการเป็นชาวกรุงศรีอยุธยาว่า

“ให้ลูกไปอยู่ที่ใด ไกลแสนไกล แม่กับน้องจะไปหา จงจำไว้นะว่าลูกเป็นชาวอยุธยา เป็นหลานพระพุทธเจ้าอยู่หัว อยุธยาธานี เชื้อสายวีรกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่”

พระสุพรรณกัลยาทรงปลุกฝังจิตสำนึกพระธิดาไว้ไม่ยอมให้ลืม

(ทมยันตี 2546 : 367)

ต่อมาเมืองตองอูได้ทำการแข็งเมืองมียอมตกอยู่ใต้อำนาจของหงสาวดี พระนางเมงเกสอที่ประทับ ณ เมืองตองอู ทรงวางแผนเพื่อช่วยเหลือพระธิดาเมงอทเว ซึ่งเป็นพระราชธิดาของพระสุพรรณกัลยา โดยการส่งพระราชสาส์นมายังพระเจ้ากรุงหงสาวดีว่า พระองค์ทรงประชวรและต้องการพบหน้าพระชนิษฐาอันเป็นที่รัก พระสุพรรณกัลยาทรงมีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด ทรงทราบความนัยที่แฝงมาในพระราชสาส์นจึงรีบรับสั่งให้พระธิดาเมงอทเวและพระเทพกษัตริย์เดินทางไปยังเมืองตองอู เพื่อความปลอดภัยของทั้งสองพระองค์ พระธิดาเมงอทเวเข้าใจผิดคิดน้อยใจว่าพระมารดาไม่รัก เนื่องจากพระมารดาทรงมีพระโอรสอีกพระองค์ที่เกิดจากพระเจ้านันทบุเรง พระสุพรรณกัลยาจึงทรงอบรมให้พระธิดาเมงอทเวรู้จักคิดก่อนพูด และให้ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

“แม้มีลูกใหม่ ไม่รักลูกแล้ว จึงเลือกใส่ไกลตัว”

“เมงอทเวลูกโตแล้ว ต้องคิดก่อนพูด อารมณ์ที่ออกมาเป็นลมปากจะผิดมากกว่าถูก ควรตรองให้ดี ลูก...ที่มาจากครรภ์แม่ด้วยกัน ครรภ์เดียวกันจะต่างกันทำไม ลูก...ที่อยู่กับแม่มานาน ใกล้ชิดกันมากกว่า ความจริงย่อมจะดีกว่าผู้มาใหม่ เมื่อลูกยังอ่อนแม่ก็ถนอมไว้เถียงนี้ ถ้าแม่ทอดทิ้งน้อง ลูกจะคิดว่าแม่เป็นแม่ที่ดีได้หรือไม่?”

“ก็...ไม่ได้” พระธิดาเสียงอ่อนลง

"จงจำไว้ จะลูกคนไหนๆ แม่ทุกคนจะรักทั้งนั้น" จากนั้นพระสุรเสียงก็เบาลง

"การอยู่ที่นี้ลูกก็คงไม่สู้สบาย ยิ่งสมเด็จพระนางจะเสด็จไปตองอู ลูกจะหาผู้คุ้มครองมิได้ การตามเสด็จไป เป็นการถวายความจงรัก ได้พบพักตร์พระพี่นางพระองค์ใหญ่ ที่ท่านทรงรักใคร่ ห่วงใยลูกนักหนา ที่นั่น... ภายใต้พระบารมีจะปลอดภัย หรือแม้ต่อไปจะมีเหตุอะไรกับโยธยา พระพี่นางจะไม่มาพาโลงที่ลูกแน่นอน หากอยู่ที่นี้เสียอีก ความร้อนจะมาถึงได้ ไปเสียเถิด...สมเด็จพระยายจะได้เสด็จด้วย จะช่วยให้แม่สบายใจ"

(หมยันตี 2546 : 365-366)

พระสุพรรณกัลยา ทรงกระทำหน้าที่พระมารดาที่ทรงอบรมสั่งสอนพระธิดาให้เป็นผู้ที่รู้จักคิดก่อนพูด และให้ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ พร้อมทั้งยังปลูกฝังให้พระธิดาทรงรักในแผ่นดินไทย และให้สำนึกอยู่เสมอว่าตนเป็นสายเลือดของชาวอยุธยา บทบาทของพระสุพรรณกัลยานั้นแสดงให้เห็นถึงแบบอย่างของแม่ที่รักลูก ถึงแม้ว่าพระธิดาเมงอทเวจะมีสายเลือดของศัตรูก็ตาม แต่พระสุพรรณกัลยาก็ทรงมอบความรักและความห่วงใยให้แก่พระธิดา โดยมีได้กินแหนงแคลงใจแต่อย่างใด

บทบาทของขัตติยนารีทั้ง 6 พระองค์นั้น มีความสำคัญแตกต่างกันไป คือ พระสุริยทัย ทรงเป็นนักรบที่กล้าหาญ เสด็จออกรบทำศึกกับหงสาวดีจนสิ้นพระชนม์ พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงเป็นนักปกครองที่ยอดเยี่ยม พระองค์ทรงควบคุมไพร่พลในการเตรียมเสบียงอาหารอย่างแคล่วคล่องอยู่ในพระนคร พระสุพรรณกัลยา ทรงเสียสละความสุขความสบายยอมมาเป็นตัวประกันอยู่ที่กรุงหงสาวดีและทำหน้าที่นักการข่าว เพื่อคอยส่งข่าวความเคลื่อนไหวของหงสาวดีให้ทางกรุงศรีอยุธยารับรู้ พระบรมดิolk ทรงเป็นนักรบที่กล้าหาญเด็ดเดี่ยว ทรงอาสาช่วยพระบิดามารดาออกรบกับหงสาวดีจนสิ้นพระชนม์ พระเทพกษัตริย์ ทรงยอมเป็นเครื่องบรรณาการ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างกรุงศรีอยุธยากับล้านช้าง และทำวศรีสุดาจันทร์ ทรงเป็นนักปกครอง วางแผนแย่งชิงพระราชบัลลังก์ และใช้อำนาจควบคุมเหล่าขุนทหารในการกอบกู้ราชวงศ์ของตนจนสำเร็จ ซึ่งบทบาทด้านการครองเมืองของขัตติยนารีทุกพระองค์นั้นล้วนมีเหตุมีผล ทุกพระองค์ทรงกระทำเพื่อชาติบ้านเมือง เพื่อราชวงศ์ของตน อันถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของขัตติยนารีที่เพิ่มขึ้นมาจากบทบาทด้านการครองเรือน ได้แก่ บทบาทของธิดา ภรรยา และมารดา อย่างไรก็ตามขัตติยนารีทั้ง 6 พระองค์ ทรงกระทำหน้าที่ในครอบครัวด้วยการกระทำหน้าที่ของธิดา ภรรยา และมารดาได้อย่างมีขาดตกบกพร่อง

2. ทักษะของผู้เขียนที่มีต่อขัตติยนารีที่ปรากฏในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์

ทักษะของผู้เขียน หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนที่ปรากฏอยู่ในนวนิยาย ซึ่งมักจะสอดแทรกอยู่ในพฤติกรรมหรือคำพูดของตัวละคร การศึกษาทักษะของผู้เขียนจะทำให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารกับผู้อ่าน จากการศึกษาทักษะของผู้เขียนในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่าผู้เขียนได้แสดงทักษะที่มีต่อขัตติยนารี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีสติปัญญา ด้านความกล้าหาญ ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความเสียสละ ด้านความเมตตากรุณา และด้านความรักชาติบ้านเมือง

2.1 ด้านความมีสติปัญญา

ผู้เป็นขัตติยนารีนั้น คือสตรีที่สืบเชื้อสายจากกษัตริย์ ต้องมีความรับผิดชอบต่อราษฎรและบ้านเมือง การมีสติปัญญาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำหน้าที่ของขัตติยนารี การนำปัญญามาแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรนั้น มีผลต่อความสงบสุขของบ้านเมืองด้วย ดังที่ผู้เขียนนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 3 คน ได้แก่ แก้วแก้ว ทมยันตี และกาญจนา นาคนันทน์ ต่างแสดงความคิดเห็นตรงกันว่า ความมีสติปัญญาเป็นลักษณะเด่นของขัตติยนารีทุกพระองค์ ทั้งพระสุริโยทัย ท้าวศรีสุดาจันทร์ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ซึ่งล้วนใช้สติปัญญาในการรักษาบ้านเมือง ดังต่อไปนี้

แก้วแก้ว แสดงทักษะว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่มีความคิด มีเหตุผล ดังที่ปรากฏไว้ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพันธรรณิน” ซึ่งแสดงอย่างเด่นชัดในตัวละครพระสุริโยทัย

พระสุริโยทัย แก้วแก้วได้สร้างให้พระสุริโยทัยเป็นผู้ที่คิดโดยใช้เหตุและผลเป็นที่ตั้ง ทำให้สิ่งที่คิดนั้นแสดงออกผ่านทางคำพูดมีความน่าเชื่อถือมาก เก่งขึ้น ดังตอนที่พระมหานาคพาปวินท์เข้าเฝ้าพระสุริโยทัยในพระวิหารศรีสรรเพชญ์ เพื่อกราบทูลเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับพระสุริโยทัยว่า พระองค์จะต้องทรงสิ้นพระชนม์ในการศึกครั้งนี้ พระบรมดิลกจึงกราบทูลพระมารดาว่าไม่ต้องเสด็จออกรบ พระสุริโยทัยทรงอธิบายให้พระบรมดิลกทรงเข้าใจถึงเหตุผลที่จะต้องออกรบว่า

“สมเด็จพระเจ้า... ดังที่พระองค์เจ้ากล่าวกระนี้ ลูกเห็นว่าจะปิดปากยันตรายได้ไม่ยากแค่ทูลขอทูลกระหม่อมพ่อมิให้เสด็จออกศึกเสียในวันนั้น ปักหลักอยู่ในกรุง หน่วงเวลาไว้ ก็ะทรงปลอดภัยทุกพระองค์”

...“แม่เล็กลูกแม่ เมื่อมีทัพมาประชิดติดเมือง ทูลกระหม่อมของลูกทรงอยู่ในฐานะจอมทัพ จักต้องเสด็จนำหน้าออกสนามรบ หากจะปิดประตูเมืองอยู่แต่ในพระราชฐาน ทูลกระหม่อมจักถือว่าไม่สมพระเกียรติยศเจ้าแผ่นดิน ทางเขาก็เจ้าแผ่นดินยกมา ทางเราก็จักเก็บซ่อนตัวคล้ายเกรงเขากระไรได้ หากทำเช่นนั้น

ไพร่ฟ้ายอมเสียขวัญกันสิ้น ไม่เป็นอันสู้รบ ในยามสงครามหากไพร่พลเสียขวัญแต่แรก ศิกลน้อยก็กลายเป็นศึกใหญ่ กำแพงเมืองถึงสูงใหญ่เพียงใดก็ป้องกันขวัญพระนครไว้ไม่อยู่"

(แก้วเก้า. 2545 : 128-129)

พระสุริโยทัย เป็นขัตติยนาารีที่ใช้สติปัญญา คิดโดยใช้เหตุและผลเป็นที่ตั้ง อีกทั้งยังทะนงตนในการเป็นกษัตริย์ที่ต้องดูแลทุกข์สุขของราษฎรของพระองค์ด้วย ซึ่งผู้เขียนนำเสนอทัศนะนี้ผ่านคำพูดของตัวละครได้อย่างกลมกลืน นอกจากนี้ผู้เขียนยังเน้นทัศนะด้านความมีสติปัญญาของขัตติยนาารีด้วยการบรรยายผ่านความรู้สึกนึกคิดของปวิณห์ว่า

ก็จริงของท่าน...ปวิณห์นั่งอันอยู่ ด้วยความรู้สึกกำกวมระหว่างความหนักอกและความเลื่อมใส ขัตติยนาารีผู้นี้เฉลียวฉลาดรอบรู้พร้อมด้วยปฏิภาณฉับไว สมกับที่ถือกำเนิดมาในราชตระกูลที่เคยครองอาณาจักรยิ่งใหญ่มาแล้วก่อนอยุธยา...เพราะอย่างนี้เอง ท่านจึงตัดสินพระทัยได้ในชั่วเวลาจุลละหุคเพียงพริบตาเดียว

(แก้วเก้า. 2545 : 129)

ทมยันตี แสดงทัศนะที่มีต่อขัตติยนาารีในด้านความมีสติปัญญาในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" และ "แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน" โดยเสนอทัศนะนี้ผ่านตัวละครขัตติยนาารี 4 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย ท้าวศรีสุดาจันทร์ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ดังนี้

พระสุริโยทัย นวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ทมยันตีได้สร้างให้พระสุริโยทัยทรงเป็นขัตติยนาารีที่มีความฉลาด รู้เท่าทันกลอุบายของศัตรู เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงรู้เท่าทันเกมการเมืองที่ท้าวศรีสุดาจันทร์ ทรวงวางแผนกำจัดพระเพ็ชรราชา พระองค์จึงให้พระเพ็ชรราชาออกผนวช ผู้เขียนกล่าวชื่นชมในความมีสติปัญญาของพระองค์ออกมาอย่างตรงๆ ว่าเป็น "ผู้หญิงเก่ง" ดังนี้

'ผู้หญิงเก่ง' ที่ซ่อนไว้หลังพงศาวดาร

คือพระอัครมเหสีศรีสุริโยทัย

ซึ่งน่าจะนำมาเล่าสู่กันฟังว่า ทรง 'ทันเกม' การเมือง และการศึกอย่างไร การ 'ปะทะ' ระหว่างผู้หญิงเก่งสองพระองค์เป็นอย่างไร

(ทมยันตี. 2546 : 249)

การนำเสนอดังกล่าวผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่าชาตตินยารี่ที่เป็นผู้นำทางความคิด เมื่อยามศึกสงคราม สตรีมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ อีกทั้งยังสามารถวิเคราะห์สถานการณ์บ้านเมืองได้เช่นเดียวกับบุรุษ

ท้าวศรีสุตาจันทร์ ทมยันตีให้ท้าวศรีสุตาจันทร์มีสติปัญญาในการวางแผนยึดครองราชบัลลังก์เนื่องจากทรงเห็นว่าพระยอดฟ้าหรือพระแก้วฟ้า ซึ่งเป็นพระราชโอรสที่ประสูติกับพระอัครมเหสีของสมเด็จพระชัยราชา และพระศรีศิลป์ที่เกิดจากพระองค์ยังทรงพระเยาว์นัก ทำให้พระเพียรราชามีสิทธิ์ขึ้นครองแผ่นดิน ท้าวศรีสุตาจันทร์จึงต้องทรงกระทำการยึดอำนาจไว้ โดยพระองค์ทรงคิด วางแผน และกระทำการยึดอำนาจจนสำเร็จ โดยที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านความคิดของพระสุริโยทัยไว้ว่า

...สองพระองค์ยังทรงพระเยาว์ ท้าวศรีสุตาจันทร์ขณะนั้นย่อมรู้ดี
หากข้า...พระเพียรราชาจะมีภาวีกว่า
นั่นแล...นางพระยาต้องเร่งกระทำการยึดอำนาจ
พระยอดฟ้า เป็นราชโอรสต้องตามกฎมณเฑียรบาล
และ 'อำนาจ' ยังอยู่กับ 'ฝ่ายอยุธยา'
'ฝ่ายเหนือ' ช้ากว่า ต้องสงบเท่าที่ พระมเหสีแห่งพระเพียรราชาก็ต้องหาทางแก้ไขให้พระสวามีโดยไว
(ทมยันตี. 2546 : 45)

ท้าวศรีสุตาจันทร์ ทรงเป็นชาตตินยารี่ที่มองการณ์ไกล ทรงวางแผน และใช้พระราชอำนาจของพระองค์ในการควบคุมคนให้ทำตามแผนการของพระองค์ จนสามารถกอบกู้ราชวงศ์ละโว้-อโยธยาขึ้นมาเป็นใหญ่ครองกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสตรีมีอำนาจทางการเมืองทัดเทียมผู้ชาย

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทมยันตีสร้างให้พระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องกลศึกและตำราพิชัยสงคราม ผู้เขียนแสดงทัศนะนี้ไว้ในบทสนทนาของตัวละคร ในตอนที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเล่าเหตุการณ์ที่สมเด็จพระนารายณ์สวรรคตถูกทหารหงสาวดีล้อมจับในสงครามช้างเผือกให้พระโอรสพระธิดาฟังว่า

“สมเด็จพระนารายณ์สวรรคตทรงรบเก่งมาก แต่ท่านมักพระทัยร้อน ผลิผลาม ศึกคราวนั้นกองทัพบกของสมเด็จพระนารายณ์จากอยุธยาตามตีพม่ามาทางกำแพงเพชร ทางพ่อของลูกรวมพลทางพิษณุโลก สุโขทัย ตีกระหนาบ รวออีก

สามวันจะทันทัพพม่าที่กำลังเพชฌฆาต พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ ก็ให้ทัพหลังซุ่มล่อไว้สองข้างเรียก ‘ปทุมพูห์’ บัวบาน ขยายกลีบ เมื่อรบรุกกล้าเข้าไป กลศึกจะเปลี่ยนเป็นปทุมพุดกลีบ ล้อมไว้หมด”

พระมารดาเล่าประทานเช่น ‘ลูกขุนศึก’ อันรอบรู้ตำราพิชัยสงคราม

(ทมยันตี. 2546 : 30)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงมีความรู้ในด้านกลศึก โดยการอบรมสั่งสอนของพระสุริโยทัย ซึ่งเป็นขัตติยนารีที่มีความเชี่ยวชาญในการศึก ทั้งการทรงช้างซึ่งเป็นสิ่งที่สืบทอดจากกษัตริย์ฝ่ายเหนือและการรอบรู้เรื่องตำราพิชัยสงครามจากการแสวงหาความรู้ของพระราชมารดา ดังที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงความมีสติปัญญาของพระวิสุทธิกษัตริย์อันได้มาจากพระราชมารดาสุริโยทัย ตามที่บรรยายไว้ว่า

ในฐานะขัตติยนารี โดยเฉพาะพระธิดาที่ทรงใกล้ชิดพระมารดา ยาม ‘ได้ทุกข์ชุกเข็ญ’ พระศรีสุริโยทัย ย่อมทรง ‘ปรารภ’ กับพระธิดามากที่สุด และแม้เมื่อพระบิดายามดำรงพระยศ พระเทียรราชา เสด็จออกทรงผนวชลี้ราชภัย การเก็บพระองค์เงียบไม่พบปะผู้ใด พระมารดาศรีสุริโยทัยจึงทรงประทานข้อเล่าสืบเนื่องทั้งหมดแด่พระธิดา

ความเป็นมาแห่งประวัติ เล่ห์การเมือง

ข้อวินิจฉัยอันเฉียบคมแห่งพระสติปัญญา

พระสวัสดิราช ทรงจดจำได้ทั้งสิ้น

อดีต ‘ขุนพิเรนทรเทพ’ ให้แก่การรบ และการวางแผนการเท่าใดก็ตาม นาทราบความเป็นมาทั้งหมดไม่

(ทมยันตี. 2546 : 35-36)

พระสุพรรณกัลยา ในนวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ทมยันตีได้ให้พระสุพรรณกัลยาเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด ทรงวางแผนเพื่อหาทางให้พระธิดาของพระองค์ปลอดภัย โดยให้พระธิดาเมงอทเวสร้างสนิทสนมกับพระนางเมงเกสอ ที่มีอำนาจมากที่สุดในพระราชวังฝ่ายในในรัชสมัยของพระเจ้านันทบุเรง เนื่องจากพระนางเมงเกสอ นั้นเป็นพระราชธิดาองค์ใหญ่ของพระเจ้าบุเรงนอง ซึ่งมีอำนาจทัดเทียมกับ พระโอรสคือ พระเจ้านันทบุเรง ในฐานะอุปราชของหงสาวดี ดังข้อความที่ผู้เขียนบรรยายว่า

หากท่านอาจจะเริ่มทรงคิด...

‘ฐานะของพระองค์จะไม่มั่นคง’

เพราะแม้เมงเอกระจะไม่ทรงพลอยกริ้วท่านไปด้วย ทว่าท่านต้องเกรง

...เสาทินหกดอกตอกเป็นหลัก
 ถูกคนผลักบอยเข้าเสายังไหว...
 ท่านต้องระแวงระวังพระองค์ เมงอทเว พระธิดาน้อยจึงมัก 'ไปเล่น' ที่พระตำหนักพระพี่นางเมงเกสอ
 'เด็ก' ย่อมติดผู้ใกล้ชิด
 พระพี่นางพระองค์ใหญ่ กับพระน้องนางองค์สุดท้าย จึงใกล้ชิดสนิทสนมกันหนักหนา
 (ทมยันตี. 2546 : 121)

กาญจนา นาคั่นทน แสดงทัศนะเรื่องสติปัญญาของชัตติยนาว่า ชัตติยนาควรเป็นผู้มีการ
 แสวงหาความรู้และมีความจดจำเป็นเลิศ เพื่อนำความรู้ที่นั้นมาสร้างประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง โดยผู้เขียน
 ได้แสดงทัศนะไว้ในนวนิยายเรื่อง "พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี" โดยเสนอผ่านคำพูดของตัวละครพระ
 สุพรรณ-กัลยา ดังนี้

พระสุพรรณกัลยา กาญจนา นาคั่นทนให้พระสุพรรณกัลยาเป็นชัตติยนาที่มีความจำดีเยี่ยม
 เห็นได้จากขณะที่พระองค์ทรงเสด็จมาเป็นองค์ประกัน ณ กรุงหงสาวดี ในระหว่างการเดินทางพระองค์ทรง
 จดจำและเรียนรู้ภาษาพม่าได้ ทำให้พระองค์ทรงสามารถเข้าใจภาษาพม่าและนำมาใช้ในการสื่อสารได้ อีกทั้ง
 ทั้งยังแสดงถึงความเอาใจใส่ต่อพม่า สร้างความพอพระทัยและความไว้วางใจจากพระเจ้าบุเรงนอง ซึ่งจะมี
 ผลต่อการไว้เนื้อเชื่อใจ พระสุพรรณกัลยาในการเป็นตัวประกันที่ดีด้วย ดังตอนที่พระองค์เสด็จมาถึงกรุง
 หงสาวดี พระอัศวมเหสีตะเคงจีทรงรับสั่งถามว่าสบายดีไหม พระองค์จึงกราบทูลเป็นภาษาพม่าว่า

"สบายพระเจ้าค่ะ ด้วยพระบารมีของใต้ฝ่าพระบาททั้งสองเป็นพระมหากษัตริย์ล้นพ้นหาที่สดุมิได้"
 พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีตรัสทูลด้วยภาษาพม่าที่ค่อนข้างจะแปร่งๆ ชัดหูเหมือนชาวต่างชาติทั้งหลาย
 (กาญจนา นาคั่นทน. 2542 : 61)

นอกจากนี้พระสุพรรณกัลยายังเป็นผู้มีสติปัญญาในการใช้คำพูดและการวางอุบาย เมื่อต้องการ
 ส่งพระนเรศวรกลับกรุงศรีอยุธยา พระองค์ทรงใช้วาทศิลป์ที่นุ่มนวลอ่อนหวานหวานล้อมพระเจ้ากรุงหงสา-
 วดีให้ยอมส่งพระอนุชากลับบ้านเมือง โดยผู้เขียนแสดงทัศนะไว้ในบทสนทนาของพระสุพรรณกัลยา
 ดังความว่า

“ข้าพระองค์คิดด้วยเกล้าว่า เวลานี้เมืองสยามไทยก็กำลังลำบากด้วยข้าศึกเขมร ได้ข่าวว่ามณฑลมาถึงเมืองนครนายก กวาดต้อนผู้คนไปเป็นเชลยเสียเกลี้ยงเมืองตลอดไปทั้งเมืองปราจีนฯ เจ้าพ่อก็ทรงทราบ ข้ายังมีทหารเพียงนิดเดียว ถ้าเขมรกำเริบบุกเข้ามาถึงกรุงศรีอยุธยา เจ้าพ่อก็คงไม่สามารถจะป้องกันเมืองไว้ได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ฝ่าพระบาทก็ต้องเสียเมืองขึ้นไปหรือพระเจ้าข้า”

“แล้วไง จะให้ทำอย่างไร จึงจะป้องกันได้”

“อย่ากริ้วนะเพคะ”

“ไม่กริ้ว”

“ขอประทานอนุชาทั้งสองกลับไปช่วยเจ้าพ่อป้องกันเมือง ขอประทานทหารไปด้วย คราวที่แล้วประทานทหารไว้ห้าพัน เมืองสยามนั้นใหญ่โต มีเมืองขึ้นทั้งฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ ฝ่ายตะวันออกที่ไหนจะพอรักษาอาณาเขตไว้ได้ สองคนเขาโตแล้ว ได้ฝึกการทหารจากใต้ฝ่าพระบาทอย่างดีคงจะพอช่วยเจ้าพ่อรักษาเมืองไว้ได้ เป็นแน่พระเจ้าค่ะ”

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 135-136)

พระสุพรรณภักดีเป็นผู้มีสติปัญญาในการใช้คำและการวางอุบาย โดยอ้างถึงผลประโยชน์ของพระเจ้าบุเรงนองที่ต้องเสียไปหากเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่เขมร เนื่องจากพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระชราและมีกำลังทหารไม่เพียงพอจะป้องกันเมืองจากการรุกรานของเขมรได้ เพื่อต้องการให้พระนเรศวรพร้อมทั้งกำลังทหารจำนวนหนึ่งเดินทางกลับกรุงศรีอยุธยา

ผู้เขียนทั้ง 3 ท่านมีทัศนะต่อขัตติยนาฬาวาต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญา และได้สร้างให้ขัตติยนาฬาวาทั้ง 3 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณภักดี ทรงเป็นผู้ที่มีสติปัญญา ด้วยการบรรยายออกมาอย่างตรงๆ และสื่อจากคำพูดของตัวละครออกมาในรูปแบบของบทสนทนาได้อย่างกลมกลืน

2.2 ด้านความกล้าหาญ

ขัตติยนาฬาวาเป็นผู้ที่มีสายเลือดกษัตริย์ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบบ้านเมือง การมีความกล้าหาญเป็นสิ่งสำคัญควบคู่กับสติปัญญา เพื่อนำไปใช้ในการปกป้องบ้านเมืองให้มีความสุข ดังที่ผู้เขียนนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 3 คน ได้แก่ แก้วแก้ว ทมยันตี และกาญจนา นาคนันทน์ ต่างแสดงความเห็นตรงกันว่า ความกล้าหาญเป็นลักษณะเด่นของขัตติยนาฬาวาทุกพระองค์ ทั้งพระสุริโยทัย พระบรมดิศกพระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณภักดี ซึ่งล้วนใช้ความกล้าหาญในการปกป้องบ้านเมืองให้พ้นภัยอันตรายต่างๆ ดังต่อไปนี้

แก้วแก้ว มีทัศนะเรื่องความกล้าหาญของขัตติยนารีว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่มีความเด็ดเดี่ยว กล้าออกรบกับข้าศึก ผู้เขียนจึงได้แสดงทัศนะไว้ใน นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพันธรรณ” ด้วยการสื่อสารผ่านตัวละครที่เป็นขัตติยนารี 2 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย และพระบรมดิลก ดังนี้

พระสุริโยทัย แก้วแก้วเห็นว่าพระสุริโยทัยทรงเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญในการออกรบกับหงสาวดี ทั้งที่ทรงทราบดีว่าการทำยุทธหัตถี เป็นการรบที่เสี่ยงอันตรายที่สุด แต่พระองค์มิได้ทรงแหวดกลัว ทรงเสด็จออกรบกับข้าศึก เพื่อช่วยพระมหาจักรพรรดิป้องกันรักษาบ้านเมืองไม่ให้ตกเป็นของหงสาวดี แสดงให้เห็นว่าสตรีก็มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวไม่แพ้บุรุษ ดังที่ผู้เขียนแสดงทัศนะนี้ด้วยการสื่อสารผ่านคำพูดของตัวละครพัทธากับปวิณห์ ดังความว่า

“แต่แพพว่าท่านคงเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งมาก ขนาดมีสงครามยังชี้ข้างออกไปได้ไม่กลัว เรื่องอื่นๆ ทางการเมือง ท่านก็คงจะทนได้...

...ท่านกล้าแต่งองค์เป็นชาย ชี้ข้างศึกออกไป แสดงว่าต้องทรงคุ้นเคยกับการบังคับช้างมาก่อนจนมันพระทัย แล้วลักษณะของความเข้มแข็ง กล้าเผชิญเรื่องที่มากุศคามความมั่นคงของอาณาจักร รักษาพระเกียรติยศแบบนี้ เป็นลักษณะของขัตติยชาติ

(แก้วแก้ว. 2545 : 18-19)

พระบรมดิลก แก้วแก้วเห็นว่าพระบรมดิลกมีความกล้าหาญและทรงเล็งเห็นว่าพระมารดาจะต้องเสด็จออกรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับพระบิดา พระองค์จึงต้องการออกรบกับหงสาวดีเพื่อช่วยพระบิดามารดาปกป้องบ้านเมืองด้วยความกล้าหาญ ดังบทสนทนาที่ว่า

“ลูกขอโดยเสด็จออกดูกำลังข้าศึกพุงนี้ด้วย ลูกไม่ขออยู่ในเมือง หากสมเด็จพระแม่เสด็จออกสนามรบ”

“ไม่ได้ดอกลูก เจ้าขอแม่มาหลายครั้งแล้วนับแต่กลับมาถึงตำหนัก อันตรายนักหนา เจ้าเป็นหญิงอย่าเสี่ยงออกไปเลย อายุน้อยเพียงแค่นี้ยังบังคับช้างไม่ชำนาญ”

...หากแต่พระราชธิดาทรงทูลตอบด้วยพระสุรเสียงมั่นคง แสดงถึงพระอหิยาศัยที่แน่วแน่คล้ายคลึงกัน

“พี่กลางจักต้องอยู่ในวังเพื่อรับใช้สนองพระเดชพระคุณทูลกระหม่อมพ่อ ลูกขอตามเสด็จแม่ด้วยเหตุผลเดียวกัน จะตายหรือจะอยู่หาสำคัญไม่ หากรอดก็จักอยู่ด้วยภักดีทูลกระหม่อมพ่อต่อไป หากตาย ก็จักขอเกิดใหม่บนผืนแผ่นดินนี้ เกิดมาสนองพระเดชพระคุณเป็นลูกสมเด็จพระแม่อีกครั้งหนึ่ง”

(แก้วแก้ว. 2545 : 183)

พระบรมดิลกทรงมีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว พระองค์มิได้ทรงหวาดกลัวต่อการทำศึกสงครามและการตายแต่อย่างใด พร้อมกับยังย้ำชัดถึงความแน่วแน่ที่จะดำรงตนเป็นขัตติยนารีที่จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และแผ่นดิน

ทมยันตี มีทัศนะต่อความกล้าหาญของขัตติยนารีว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว กล้าเผชิญหน้ากับความตาย ซึ่งผู้เขียนได้แสดงทัศนะนี้ไว้ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” และ “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” โดยสื่อผ่านขัตติยนารี 3 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ดังนี้

พระสุริโยทัย ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ทมยันตีเห็นว่าพระสุริโยทัยเป็นขัตติยนารีที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ไม่กลัวตายกล้าที่จะออกรบทำศึกสงคราม โดยแสดงความกล้าหาญของพระสุริโยทัยผ่านทางคำพูดของตัวละครอื่นที่ทราบถึงความกล้าหาญของพระองค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสตรีก็มีความสามารถในการรบทัดเทียมกับบุรุษ เห็นได้จากบทสนทนาที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเล่าถึงเหตุการณ์ที่พระสุริโยทัยเสด็จออกรบกับหงสาวดีให้พระธิดาฟังว่า

‘สมเด็จพระเจ้า’ คือตัวอย่างถึงความกล้าหาญ ความเด็ดเดี่ยว

“ท่านสอนแม้ว่า กษัตริย์คือนักรบ คนกล้าตายจะตายหลายครั้ง แต่คนไม่กล้าตายจะตายครั้งเดียว ท่านไม่เคยกลัวอะไรเลยนะลูก แม่เชื่อ...ตอนท่านใส่ช้างเข้าไปขวางสมเด็จพระเจ้าของลูกไว้เนะ ท่านทรงทราบดีเสียว่า หละว่ะจะเกิดอะไรขึ้น แต่ท่านไม่ทรงกลัวหรอก”

(ทมยันตี. 2546 : 138)

ต่อมาพระไชยเชษฐาธิราชส่งพระราชสาส์นมาทูลขอพระเทพกษัตริย์ไปอภิเษกเป็นพระอัครมเหสีของพระองค์ เนื่องจากพระเทพกษัตริย์เป็นพระธิดาของสมเด็จพระสุริโยทัย ขัตติยนารีที่มีความกล้าหาญผู้เขียนแสดงทัศนะนี้ด้วยการกล่าวชมเชยถึงความกล้าหาญของพระสุริโยทัยโดยแฝงไว้ในพระราชสาส์นของพระเจ้าล้านช้างว่า

...ถวายเป็นคัมภรณโลกนาถแห่งศรีอยุธยา ด้วยพระไชยเชษฐาแห่งศรีสัตนาคนหุตสมมุติวงศ์ได้ยินกิตติศัพท์ความหาญกล้าแห่งองค์พระศรีสุริโยทัย ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือนมิได้ จากอดีตกาลมาจนบัดนี้ ฤาจะมีวีรกษัตริย์เยี่ยงนี้มาก่อน เป็นวีรกรรมอันขจรขจาย ไพรฟ้าทั้งหลายเทิดทูนนัก ว่าทุกหยาดหยดแห่งสายพระ-

โลหิตสมกษัตริย์ผู้กล้า พระไชยเชษฐาในคราวนี้ หามีพระอัศวมเหสีไม่ จึงกราบถวายบังคมเบื้องอุลิตพระบาท ขอ
สมานสมัครวมเป็นราชสุวรมณูพิเดียวกันสืบไป โดยขออัญเชิญพระเทพกษัตริย์ไปเป็นปิ่นอนงค์ เพื่อดำรง
สายพระโลหิตชาติเชื้อวีระในกรุงศรีสัตนาคนหุตไว้ ทวยราษฎร์จักได้ชื่นชมพระบารมี กราบบังคมทูลมาดังนี้
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมแล้วแต่จะมีพระกรุณา...

(ทมยันตี. 2546 : 207-208)

บทสนทนาข้างต้นแสดงถึงกิตติศัพท์ความหาญกล้าของพระสุริโยทัยที่ออกรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับ
พระสวามี เพื่อปกป้องบ้านเมือง ทำให้วีรกรรมของพระองค์เป็นที่เลื่องลือไปทุกหนแห่ง ความกล้าของ
พระองค์ที่ทรงป้องกันอันตรายให้พระสวามีด้วยพระชนม์ชีพนั้น ถือได้ว่าเป็นการปกป้องบ้านเมืองทางอ้อม
ด้วย ทำให้พระไชยเชษฐาแห่งเมืองศรีสัตนาคนหุตมีความเชื่อว่าพระธิดาผู้สืบสายโลหิตของพระสุริโยทัย
จะทรงมีความกล้าหาญดั่งเช่นพระมารดา เนื่องจากต้องทรงสอนสั่งพระโอรสและพระธิดาให้มีความรู้
ความสามารถทุกพระองค์

พระวิสุทธิกษัตริย์ ผู้เขียนเห็นว่าพระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ซึ่งได้รับการ
ถ่ายทอดมาจากพระสุริโยทัย พระมารดาของพระองค์ เห็นได้จากที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงกล้าต่อสู้ ไม่กลัว
ความตาย และไม่ทรงละทิ้งบ้านเมืองหนีเอาตัวรอด ผู้เขียนได้บรรยายถึงคุณลักษณะพระองค์อย่างตรงๆ
ว่า

เด็ดเดี่ยว	ตามสาย	พระโลหิต
เด็ดขาด	ตรงสิทธิ์	กล้าหาญ
ใจเด็ด	เข่นดาบ	รอนราว
ใจแข็ง	เปรียบปาน	แทงศिला

(ทมยันตี. 2546 : 177)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงได้รับการสืบทอดคุณลักษณะที่ดีมาจากพระสุริโยทัย ทั้งความกล้าหาญ
เด็ดเดี่ยว พระทัยแข็งและเด็ดขาด เนื่องจากพระองค์ทรงเป็นขัตติยนารีซึ่งสืบเชื้อสายจากวีรสตรีผู้กล้าของ
กรุงศรีอยุธยา

พระสุพรรณกัลยา นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ทมยันตีเห็นว่าพระสุพรรณกัลยาเป็น ผู้ที่มีความกล้าหาญ ไม่เกรงกลัวต่อความตาย เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงแย้มสรวลให้กับความตายที่ พระเจ้านันทบุเรงกำลังหยิบยื่นให้แก่พระองค์และพระโอรส เนื่องจากทรงกริ้วที่พระนเรศวรทำศึกชนะพระ- มหาอุปราช พระโอรส ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

พระเจ้าหนาดาวดีเฝ้าพระแสงดาบรามาแต่ไกล พระเนตรราวเพลิงประลัยกัลป์ พระนางเธอสบ พระเนตรแย้มสรวลพรายอ่อนหวานให้กับความตายที่จะพาท่านพันทูลย์ พันทรมาน ไปเสียที่ ...กลับบ้านเรา อโยธยา...
พระแสงวาววับ ฟาดลงมา!
ทรงรอคอยอิสระมา 23 ปี... จากพระชนม์ 16 จนถึง 39 พรรษา
แล้วแก้วกัลยาแห่งแผ่นดินก็สิ้นไป
โอ...ชาวไทยลืมท่านอย่างไรลง?

(ทมยันตี. 2546 : 401)

พระสุพรรณกัลยาทรงมีความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับความตาย ซึ่งพระองค์ทรงถือว่าเป็น การปลดปล่อยจากการถูกกักขังไว้ในแผ่นดินของผู้อื่น อีกทั้งความตายในครั้งนี่ยังแสดงถึงความสำเร็จของ พระองค์ที่ทรงเป็นองค์ประกัน เพื่อประกันบ้านเมืองและเป็นहुคิกเพื่อบอกข่าวในการวางแผนกอบกู้กรุงศรี- อโยธยาอีกด้วย

กาญจนา นาครัตน์ มีทัศนะต่อความกล้าหาญของขัตติยนารีว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่มีความ กล้าหาญเด็ดเดี่ยวไม่กลัวตาย ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะความกล้าหาญของขัตติยนารีด้วยการสื่อผ่าน คำพูดของตัวละคร พระสุพรรณกัลยาไว้ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ดังนี้

พระสุพรรณกัลยา ผู้เขียนเห็นว่าพระสุพรรณกัลยาเป็นขัตติยนารีที่ทรงกล้าหาญ พระองค์ทรง อาสาที่จะเดินทางไปเมืองหงสาวดีเพื่อดูแลพระอนุชา เห็นได้จากบทสนทนาที่พระสุพรรณกัลยารับสั่งกับ พระนเรศวรว่า

“เอาเถอะ พี่จะออกไปด้วย ไปถวายพานดอกไม้เสียให้เสร็จ”
“ต้องไปเมืองหงสาฯ ด้วยกันด้วย ไม่งั้นไม่ยอม ยอมตายตรงนี้” องค์ดำประกาศสุมเสียงเด็ดขาด ไม่ เหมือนเด็กในวัยแค่สิบสองขวบเลย

“ตกลง ไปก็ไป” พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีทรงตอบอย่างพระทัยเด็ด อาจจะได้รับเลือดทางเจ้ายายสุริโยทัยมามากก็ได้

(กาญจนา นาคั่นทน. 2542 : 5)

พระสุพรรณกัลยาได้รับการปลุกฝังจากพระวิสุทธิกษัตริย์ว่า พระองค์ทรงเป็นขัตติยนารีที่สืบเชื้อสายจากวีรสตรี ซึ่งมีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจเพื่อปกป้องบ้านเมืองให้มีความสุขและอยู่รอดปลอดภัยจากภัยอันตรายต่างๆ ทำให้พระองค์ตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญที่จะเดินทางไปกรุงหงสาวดีพร้อมกับพระอนุชา

ผู้เขียนทั้ง 3 ท่านมีทัศนะต่อขัตติยนารีว่าต้องเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ โดยสร้างให้ขัตติยนารีทั้ง 4 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ พระสุพรรณกัลยา และพระบรมดิลก ว่า ทรงเป็นมีผู้ที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ไม่เกรงกลัวต่อความตาย เห็นได้จากการที่ผู้เขียนได้บรรยายชื่นชมอย่างตรงๆ และจากคำพูดของตัวละคร

2.3 ด้านความอดทนอดกลั้น

ขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีสายเลือดกษัตริย์ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อบ้านเมือง การมีความอดทนอดกลั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีควบคู่กับสติปัญญาและความกล้าหาญ เพื่อยังประโยชน์ให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ดังที่ผู้เขียนนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 2 คน ได้แก่ ทมยันตี และกาญจนา นาคั่นทน ต่างแสดงความเห็นตรงกันว่า ความอดทนอดกลั้นเป็นลักษณะเด่นของขัตติยนารีทั้งสองพระองค์ ทั้งพระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ซึ่งล้วนใช้ความอดทนอดกลั้นเพื่อประโยชน์สุขของบ้านเมืองที่ต้องรักษาให้พ้นภัยอันตรายต่างๆ ดังต่อไปนี้

ทมยันตี มีทัศนะต่อความอดทนอดกลั้นของขัตติยนารีว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่ไม่แสดงความอ่อนแอให้ผู้อื่นเห็น สามารถสะกดอารมณ์และข่มความรู้สึกของตนเองได้ ดังผู้เขียนได้แสดงทัศนะความอดทนอดกลั้นของขัตติยนารีโดยการสื่อผ่านขัตติยนารี 2 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ไว้ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” และ “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ดังนี้

พระวิสุทธิกษัตริย์ ผู้เขียนให้พระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้มีความอดทนอดกลั้น ข่มความรู้สึกของตนเอง ไม่แสดงความอ่อนแอ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของขัตติยนารี ซึ่งเห็นได้จากการที่พระองค์ทรงไม่แสดงอาการ

เศร้าโศกเสียใจต่อการจากไปของพระสุริโยทัยให้ใครได้เห็น ดังที่ผู้เขียนบรรยายถึงเหตุการณ์ที่พระสุริโยทัย
สิ้นพระชนม์ไว้ว่า

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงใกล้ชิดพระราชมารดายิ่งนัก ฉะนั้นย่อมทรงถ่ายทอดพระอัธยาศัย ตลอดจน
เปี่ยมในความแกล้วกล้า กล่าวกันว่าขณะเข้าถวายบังคมพระบรมศพพระราชมารดา พระสวัสดิราชในพระยศ
ขณะนั้น ขบพระพักตร์ กอดข้อพระบาทหนึ่ง

มิทรงรำพึงไฉ่ เกลือกกลิ้งอาดูร

เมื่อเจยพระพักตร์ดวงเนตรกำ แพบเป็นสายเลือดเมื่อภูษามงลาเข้าถวายการโสรจสรงพระบรมศพ
ท่ามกลางเสียงประโคมโหยหวน

(ทมยันตี. 2546 : 84-85)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้น ชุ่มความรู้สึกเศร้าโศกต่อการสิ้นพระชนม์ของ
พระมารดา การไม่แสดงความอ่อนแอ เป็นคุณลักษณะของขัตติยนารีที่ถ่ายทอดมาจากพระสุริโยทัย ทำให้
พระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้มีความอดทนอดกลั้นต่อปัญหาต่างๆ ที่ประสบ ส่งผลถึงการเป็นแม่เมืองที่ต้องเป็น
กำลังแรงและกำลังของพระสวามีในการดูแลบ้านเมืองในอนาคตด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสตรีมีจิตใจที่
เข้มแข็งไม่แพ้บุรุษ

พระสุพรรณกัลยา ผู้เขียนเห็นว่าพระสุพรรณกัลยาเป็นผู้ที่มีความสุขุม จิตใจหนักแน่น เนื่องจาก
พระองค์ต้องอดทนต่อความลำบากในการเสด็จไปเป็นองค์ประกันยังกรุงหงสาวดี เป็นขัตติยนารีที่ต้อง
อดกลั้นต่อความเจ็บปวด ชุ่มอารมณ์และซ่อนความรู้สึกทุกสิ่งด้วยท่าทีสงบนิ่ง เพื่อกระทำหน้าที่ส่งข่าวไป
ยังกรุงศรีอยุธยาอยู่ตลอดเวลา เมื่อทราบข่าวว่าสมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงเสด็จสวรรคต พระองค์ต้อง
เก็บความรู้สึกไว้ในใจ ไม่สามารถแสดงความรู้สึกโศกเศร้าออกมาได้ โดยผู้เขียนได้บรรยายถึงความรู้สึก
ของพระสุพรรณกัลยา ดังความว่า

พระสุพรรณกัลยามีได้ทรงพิไรรำ พรรณนา มิได้ทรงดีโผยตีพวย คร่ำครวญ

นางพระยา ต้องเป็นนางพระยา

เกียรติต้องรักษา ศักดิ์ต้องสงวน

กษัตริย์...ควรบนชนะตัวเองให้ได้ หาไม่จะชนะสิ่งใดกัน ที่เหลือร้าย ที่ต้องผินทวน ที่เจ็บร้าวระบมเหนือ
อื่นใด พระเจ้านานดาวดีเลยประทับอยู่เพื่อ...ปลอบพระทัย...พระสุพรรณกัลยาไม่ได้มีเวลาประทับพระองค์
เดียว

มิได้ขับพระเชนย ราพันถึงพ่อ
มิได้ทรงสหายามนต์ต่อพระ ถวายพระกุศล
มิได้ทรงมีเวลา ส่งพระทัยถึงแม่ ว่าทรงเป็นเช่นไร
ใครหนอ...ถวายน้ำสรงพระศพบ้าง แม้กับน้องทั้งสอง จะประทับนั่งเคียงข้างยามสิ้นพระชนม์ ชาติ
สุพรรณกัลยาเสียคน ไม่ครบ 'ครอบครัวเรา'

(ทมนันตี. 2546 : 301)

พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นและทรงรักษาเกียรติศักดิ์ของพระองค์ได้สมกับ
เป็นขัตติยนารี เนื่องจากต้องอดทนประทับอยู่ในแผ่นดินของอริราชศัตรู เพื่อเป็นการข่าวให้บ้านเมืองตาม
ความประสงค์ของพระมหากษัตริย์ การสววรรคตของพระราชบิดาจึงถือว่าการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ต่อ
ความรู้สึกของพระองค์ ทำให้พระองค์ต้องทรงอดทนอดกลั้นต่อการสูญเสียในครั้งนี้เป็นอย่างมาก เพื่อทำ
หน้าที่ปกป้องบ้านเมืองและกอบกู้แผ่นดินให้สำเร็จ

กาญจนา นาคนนท์ มีทัศนะต่อความอดทนอดกลั้นของขัตติยนารีว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่
สามารถระงับอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ ดังผู้เขียนได้แสดงทัศนะความอดทนอดกลั้นของขัตติ-
ยนารีโดยการสื่อผ่านขัตติยนารี 2 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ไว้ในนวนิยาย
เรื่อง "พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี" ดังนี้

พระวิสุทธิกษัตริย์ กาญจนา นาคนนท์เห็นว่าพระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้มีความสามารถเก็บความรู้สึก
ของตนเองไม่แสดงออกมาได้เป็นอย่างดี อันเป็นคุณลักษณะที่ได้รับมาจากพระสุริยทัย เห็นได้จากการที่
พระองค์ทรงไม่แสดงความรู้สึกอ่อนแอที่ต้องพลัดพรากจากพระโอรสพระธิดา ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

การเกิดมาเป็นลูกของพระสุริยทัย มิใช่ของง่ายในการวางพระองค์ พระมารดาพระทัยเด็ด ยอมถวาย
ชีวิตเพื่อช่วยพระสวามีจนขาดคอช้าง วีรกรรมนี้เลื่องลือไปมิเพียงในสยามประเทศ แต่จรจรายไปในนานา
ประเทศไกลโพ้น ผู้เป็นธิดาจะทำเป็นหญิงใจเสาะกระไรได้ แม้ความทุกข์ระทมจะท่วมล้นครุฑประเทศก็จำต้อง
สะกดกลั้นไว้

(กาญจนา นาคนนท์. 2542 : 4)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเป็นขัตติยนารีที่สืบเชื้อสายมาจากพระสุริโยทัย วีรสตรีที่สร้างวีรกรรมอย่างกล้าหาญด้วยการเสร็จออกรบและสวรรคตระหว่างการรบ เป็นการแสดงความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง และในฐานะที่พระวิสุทธิกษัตริย์เป็นพระราชธิดา ทำให้พระองค์ไม่สามารถแสดงความอ่อนแอต่อการพลัดพรากจากพระโอรสพระธิดาได้ อีกทั้งยังต้องทรงเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งต่างๆ ให้แก่พระโอรสและพระธิดาอีกด้วย

พระสุพรรณกัลยา ผู้เขียนเห็นว่าพระสุพรรณกัลยาเป็นผู้มีความอดทนต่อความเจ็บปวดในการอยู่ร่วมกับศัตรู และจะต้องข่มพระทัย ซึ่งเห็นได้จากตอนที่พระเจ้าหงสาวดีนั้นทบเร่งเสด็จมาบรรทมกับพระองค์ และระบายโทสะด้วยความรุนแรง ทำให้พระสุพรรณกัลยาต้องทนทรมานถึงสามวันสามคืน แต่พระองค์ต้องทรงเก็บความรู้สึกไว้ในใจ ไม่สามารถแสดงความเจ็บปวดที่ได้รับออกมาได้ ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า

ในห้องพระบรรทมนั้น ต้องทนสะกดกลั้นเก็บความเจ็บปวดทรมานไว้จนบางครั้งสะกดไม่ไหวต้องเปล่งเสียงออกมา ทรมานให้อยู่แต่ในห้องถึงสามวันสามคืน
ไม่ใช่วันขึ้นคืนสุข แต่มันคือนรกชัดๆ ที่เดียว
ไม่ต้องไปแสวงหานรกเมื่อสิ้นชีพไปแล้ว บนพื้นปรูพินี้ก็มีนรก และพระพี่นางสุพรรณกัลยาก็ทรงอยู่
ในนรกนั้น
ไม่อาจจะเล่าสู่ที่เลี้ยงฟังด้วยความละเอียดอันเป็นวิสัยของขัตติยนารี

(กาญจนา นาคนนท์. 2542 : 209)

พระสุพรรณกัลยาต้องทรงอดทนต่อความเจ็บปวดทรมานที่ได้รับจากการประทับอยู่ในกรุงหงสาวดีและต้องทรงอดกลั้นที่จะบอกเล่าความเจ็บปวดทรมานนั้นสู่พระพี่เลี้ยง เนื่องจากความละเอียดต่อสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ขัตติยนารีไม่ควรเปิดเผย ทำให้พระองค์ต้องทรงอดทนอดกลั้นความรู้สึกส่วนพระองค์เพื่อไม่ให้สร้างผลกระทบต่อบ้านเมือง

ทมยันตีและกาญจนา นาคนนท์มีทัศนะต่อขัตติยนารีว่าต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้น และแสดงทัศนะนี้ผ่านขัตติยนารี 2 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยาว่า มีความมีความอดทนอดกลั้น สามารถสะกดอารมณ์ไม่แสดงออกให้เห็นถึงความเศร้าโศก ซึ่งผู้เขียนได้ใช้วิธีการบรรยายให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ และเกิดความรู้สึกคล้ายตามเพียงอย่างเดียว

2.4 ด้านความเสียสละ

ความเสียสละมีความสำคัญต่อความรับผิดชอบของชาตติยนารี ที่มีหน้าที่ดูแลราษฎรและบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข ดังที่ผู้เขียนนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 3 คน ได้แก่ แก้วแก้ว ทมยันตี และกาญจนา นาครัตน์ ต่างแสดงความคิดเห็นตรงกันว่า ความเสียสละเป็นลักษณะเด่นของชาตติยนารีทั้ง 4 พระองค์ ทั้งพระสุริโยทัย พระเทพกษัตรี พระวิสุทธิกษัตรี และพระสุพรรณกัลยา ซึ่งล้วนใช้ความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของบ้านเมือง ดังต่อไปนี้

แก้วแก้ว แสดงทัศนะต่อชาตติยนารีว่าเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ทั้งทรัพย์สินส่วนพระองค์ ความสุข หรือแม้กระทั่งพระชนม์ชีพของพระองค์ที่ทรงเสียสละเพื่อแผ่นดินได้ ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะด้านความเสียสละของพระสุริโยทัยไว้ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพันธรรณิ” ดังนี้

พระสุริโยทัย แก้วแก้วเห็นว่าพระสุริโยทัยเป็นผู้มีความเสียสละเพื่อความครบครัน และเพื่อชาติบ้านเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาตติยนารีพึงกระทำ เห็นได้จากการที่พระสุริโยทัยทรงเสด็จออกรบกับหงสาวดี ทั้งที่รู้ว่าพระองค์จะต้องสิ้นพระชนม์ในการศึกครั้งนี้ ทรงยอมเสียสละชีวิตเพื่อช่วยเหลือพระสวามี และเพื่อความอยู่รอดของบ้านเมือง ดังคำพูดของพระสุริโยทัยที่รับสั่งกับพระบรมลילהว่า

“ถ้าหากว่าแม่เพียงคนเดียว ช่วยให้ลูกกระหม่อมพ่อของลูกได้มีพระชนม์ชีพต่อไปจนทรงพระรา
เสด็จสู่สวรรคาลัยภายใต้พระมหาเศวตฉัตรสมกับทรงกำเนิดมาเป็นชาตติยชาติ...ช่วยให้พี่ชายของเจ้าได้ครอง
เมืองสองแควต่อไปจนมีลูกชายแก่กล้าถึงสองคน...ไว้สืบสันตติวงศ์อยุธยาต่อไป แม่ก็จักเต็มใจออกสู่สนาม
ศึกในวันพรุ่งนี้ แล้วต่อจากนั้น...เป็นอย่างใด แล้วแต่บุญแลกรรมที่กระทำมาเกิด”

(แก้วแก้ว, 2545 : 183)

พระสุริโยทัยทรงเป็นชาตติยนารีที่มีความเสียสละ ถึงแม้พระองค์จะทรงทราบว่าต้องสละพระชนม์ชีพของพระองค์ก็ตาม แต่เพื่อความปลอดภัยของพระสวามีและความอยู่รอดของชาติบ้านเมือง พระองค์ทรงยอมสละได้ ซึ่งถือได้ว่าพระสุริโยทัยเป็นชาตติยนารีที่มีความเสียสละและความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ พระสวามีและแผ่นดิน และเมื่อพระสุริโยทัยตัดสินใจสละพระทัยออกรบกับหงสาวดีแล้ว ผู้เขียนได้แสดงทัศนะด้านความเสียสละของชาตติยนารีด้วยการสื่อผ่านคำพูดของพัตรา ดังความว่า

“ท่านยอมสละพระชนม์ เพราะทรงเห็นว่า...เป็นผลดีมากกว่า...ดีกับพระเจ้าอยู่หัว ดีกับพระมหารัชมหาราช ดีกับกรุงศรีอยุธยา ดีกว่าท่านจะรอด แต่ว่าอยุธยาจะไม่รอด...”

(แก้วเก้า. 2545 : 185)

ความเสียสละของพระสุริโยทัยนั้นเป็นผลดีต่อพระสวามี คือ พระมหาจักรพรรดิ เพื่อให้ทรงดูแลปกป้องบ้านเมืองและเป็นขวัญกำลังใจของราษฎรต่อไป อันเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่เพื่อเหลือไว้ซึ่งผู้ที่ จะรักษาแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาในภายภาคหน้าต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปกป้องบ้านเมืองมิใช่หน้าที่ของ กษัตริย์แต่ฝ่ายเดียว ในฐานะชาตินารีก็ต้องมีหน้าที่ปกป้องเมืองเมืองเหมือนกัน

พระเทพกษัตริย์ ผู้เขียนเห็นว่าพระเทพกษัตริย์เป็นผู้เสียสละ ยอมเป็นเครื่องบรรณาการเพื่อ เชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยากับล้านช้าง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสตรี แม้จะไม่สามารถ ออกรบทัพจับศึก แต่ก็สามารถเป็นผู้ที่เชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกันได้ โดยบรรยายผ่านบทสนทนาของปวิณที่พูด ต่อพระสุริโยทัยเกี่ยวกับเรื่องราวที่จะดำเนินต่อไปว่า

“พระราชธิดาพระองค์กลาง ถูกทางหงสาวดีชิงพระองค์ไประหว่างจะเสด็จไปศรีสตนาคนหุตเพื่อ อภิเษก เพราะพม่าเกรงว่าอยุธยาจะเป็นไมตรีกับล้านช้าง ผนึกกำลังกันสู้พม่า พระเจ้าข้า พระราชธิดาจึง ประทับอยู่ ณ หงสาวดีนับแต่นั้น...”

(แก้วเก้า. 2545 : 137)

พระเทพกษัตริย์ทรงเสียสละความสุขความสบายเพื่อชาติบ้านเมือง ด้วยการเดินทางไปยังกรุงศรี- สัตนาคนหุต เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยากับล้านช้าง ตามคำขอของพระเจ้าไชยเชษฐา- ธิราช แต่ทรงถูกพม่าชิงพระองค์ไปประทับยังกรุงหงสาวดี เพื่อป้องกันการสร้างกำลังของกรุงศรีอยุธยากับ ล้านช้าง ทำให้พระเทพกษัตริย์ต้องเสียสละความสุขส่วนพระองค์เดินทางไปประทับที่บ้านเมืองศัตรู

ทมยันตี มีทัศนะต่อชาตินารีในด้านความเสียสละว่า ชาตินารีต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ยอม สละความสุขส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ดังผู้เขียนได้แสดงทัศนะนี้ไว้ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” และ “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” โดยเสนอทัศนะผ่านชาตินารี 2 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระ- สุพรรณกัลยา ดังนี้

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทมยันตีเห็นว่าพระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้ที่มีที่เสียสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อส่วนรวมและยังดำรงตนเป็นผู้นำในการเสียสละเพื่อให้ผู้อื่นประพฤติตาม เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงเสวยพระกระยาหารเพียงมือเดียวและรับสั่งให้พระโอรสพระธิดากระทำตามพระองค์ เพื่อเก็บเสปียงอาหารไว้ให้กับไพร่พลที่ทำการศึกกับหงสาวดี ดังพระกระแสรับสั่งของพระวิสุทธิกษัตริย์ว่า

“พวกข้างในกินข้าวมือเดียวพอ!” พระวิสุทธิกษัตริย์มีกระแสรับสั่งเด็ดเดี่ยว

“เก็บเสปียงส่งผลไพร่ที่ต้องใช้กำลังรบ”

“แต่...ลูกยังเล็ก...” พระสวามีแย้งเบาๆ

“เจ้าคนนายคนแปลว่า เป็นผู้นำ เราต้องนำ ต้องทำให้เป็นตัวอย่าง เขายากเขาไร่ เราจะอ้อมหมีพื้มันอยู่ได้อย่างไร ลูกยังเล็กนะดี จะได้กินน้อยๆ”

(ทมยันตี. 2546 : 104-105)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงดำรงตนเป็นผู้นำในการเสียสละ เนื่องจากทรงเป็นขัตติยนารีที่เคยรับรู้ถึงการทำความดีและความดี ทำให้พระองค์ทรงเสียสละในการเสวยพระกระยาหารเพียงมือเดียว เพื่อเก็บเสปียงไว้ให้กับผู้ที่ทำการศึกกับหงสาวดี

พระสุพรรณกัลยา ทมยันตีเห็นว่าพระสุพรรณกัลยาเป็นผู้ที่มีความเสียสละ เพื่อญาติพี่น้องและบ้านเมือง ซึ่งเห็นได้จากการที่พระสุพรรณกัลยาทรงยอมเสียสละตนไปเป็นองค์ประกันอยู่ที่กรุงหงสาวดี และยอมเสียสละพระชนม์ชีพกระทำหน้าที่เพื่อบ้านเมือง ดังที่ผู้เขียนแสดงทัศนะของตนด้วยการบรรยายออกมาอย่างตรงๆ ว่า

อนิจจา...แก้วกัลยา แห่งแผ่นดิน

ยอมสิ้น พระเกียรติ พระวงศา

ยอมระทม ขมขื่น พระวิญญา

ยอมสละ พระชนมา เพื่อแผ่นดิน

ไม่มี...จากรจด บันทึกไว้

ไว้ความ สำคัญ หมดสิ้น

พระโลหิต หยาดหยด รดแผ่นดิน

ซึมซาบ แล้วก็สิ้น มลายไป

(ทมยันตี. 2546 : 13)

ข้อความที่ผู้เขียนนำเสนอแสดงให้เห็นว่า สตรีแม้จะมีได้ออกบทบาทศึกษางานเยี่ยงบุรุษ แต่ก็มีความสำคัญต่อชาติบ้านเมือง เพราะการเสียสละยอมเป็นตัวประกันนั้น ถือเป็นการเสียสละอันยิ่งใหญ่เพื่อบ้านเมืองและประชาชนเช่นกัน

เมื่อครั้งพระนเรศวรทรงเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยา พระองค์ทรงขอร้องให้พระสุพรรณกัลยาเสด็จหนีกลับพร้อมพระองค์ แต่พระสุพรรณกัลยามีทรงเสด็จกลับ เพราะเกรงว่าจะทำให้การเดินทางล่าช้า ดังที่ผู้เขียนแสดงทัศนคติความเสียสละด้วยการสื่อผ่านคำพูดของพระสุพรรณกัลยาความว่า

“ไปเถิดอย่าห่วงพี่ กราบทูลสมเด็จพระพ่อแทนพี่ด้วยว่า พระราชโองการที่ใส่เกล้าใส่กระหม่อมสุพรรณกัลยาไว้ พี่หาเลื้อนและลืมไม่แม้คำ หนอชัฏภัยทุกองค์ต้องทำหน้าที่ตน กราบทูลสมเด็จพระแม่อย่าทรงพระอาลัยหา สุพรรณกัลยาเป็นทองอดุลค่าเยี่ยงสมเด็จพระแม่สั่ง จะถูกแผดเผากรรมทานเท่าใด เนื้อทองยิ่งบริสุทธิ์เปล่งประกายชาติสุวรรณ นับจากนี้จะร้างลากัน เจ้ากลับไปทำหน้าที่ตน ทอดอาลัยเถิดว่า พี่หาตัวตนไม่ คิดอ่านอะไรเร่งทำอย่านำพี่ไปหน่วงให้เสียการ เสียพลทวยหาญยังเสียได้ จะเสียพี่สักคนจะเป็นไรเล่า ไพรเจ้าล้วนข้าแผ่นดินด้วยกัน พี่ก็จะ ‘ทำงาน’ ของพี่ต่อไป ‘ลืมพี่เสีย’ ปลงใจ พี่ตายจากนับจากวันนี้ วันหน้าหากมีข้าจันใด จะได้เสียใจน้อยลงว่า เจ้ากับพี่ได้ล้าลากันแล้วกระนั้น ฝากกราบพระบาทส่งความถึงสองพระองค์ สุพรรณกัลยาถวายบังคมลา”

(ทมนันตี. 2546 : 157)

พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความเสียสละ เห็นได้จากการที่พระองค์มีทรงเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยาพร้อมพระนเรศวร เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่าจะเป็นภาระให้กับพระอนุชาและจะเป็นการหน่วงให้เสียเวลา จึงยอมเสียสละพระองค์เองประหนึ่งว่าเป็นการเสียสละพลทวยหาญของบ้านเมือง

กาญจนา นาคนนท์ มีทัศนคติต่อความเสียสละของขัตติยนารีว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ยอมลำบากเพื่อประโยชน์สุขแก่บ้านเมือง ดังผู้เขียนได้แสดงทัศนคติความเสียสละของพระสุพรรณกัลยาไว้ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ดังนี้

พระสุพรรณกัลยา ผู้เขียนเห็นว่าพระสุพรรณกัลยาเป็นผู้มีความเสียสละทรัพย์สิน เพื่อแลกกับความสุขของส่วนรวม ซึ่งเป็นการได้รับแบบอย่างมาจากพระมารดาที่ทรงเสวยพระกระยาหารเพียงมือเดียว

โดยพระสุพรรณกัลยาทรงเสียสละทรัพย์ส่วนพระองค์ นำไปขายและนำเงินมาซื้อเสบียงอาหารหาเลี้ยงบ่าวไพร่ที่มาจากกรุงศรีอยุธยา ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

พม่าไม่ยอมจ่ายอะไรให้เลยแม้แต่เสบียงอาหาร ทุกคนจะต้องดิ้นรนชวนขายหาเลี้ยงตนเอง อาศัยพระราชทรัพย์ของพระองค์หญิง ทรงให้อำรักษ์เอาไปเที่ยวขายให้แก่พวกเจ้าในราชวงศ์หงสาวดี ได้เงินมาซื้อหาเสบียงอาหารเลี้ยงดูกัน

(กาญจนา นาครัตน์. 2542 : 44)

พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นผู้ที่มีความเสียสละ เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงนำทรัพย์สินส่วนพระองค์ไปขาย เพื่อนำเงินมาซื้อเสบียงอาหารเพื่อเลี้ยงดูชาวกรุงศรีอยุธยาที่โดยกวาดต้อนมายังหงสาวดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดตตินารีทรงกระทำเพื่อช่วยเหลือและดูแลทุกข์สุขของราษฎร

พระเทพกษัตริย์ ผู้เขียนเห็นว่าพระเทพกษัตริย์เป็นผู้เสียสละเพื่อแผ่นดิน โดยการยอมเป็นเครื่องบรรณาการเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยากับล้านช้าง มิให้ล้านช้างเข้ามารุกรานกรุงศรีอยุธยา อีกทั้งยังเป็นการตัดกำลังทางฝ่ายเหนือของหงสาวดีด้วย ดังผู้เขียนได้แสดงทัศนะไว้ว่า

ฝ่ายพระเทพกษัตริย์ ซึ่งอยู่ในขบวนเสด็จไปล้านช้าง ตามคำทูลขอของพระไชยเชษฐาธิราช ซึ่งเสียพระมหาลิโปในคราวเสียเมืองเชียงใหม่ ขึ้นไปตั้งหลักอยู่ที่กรุงศรีสัตนาคนหุต ยากจะได้เลือกเนื้อของวีรสตรีสยามไปเป็นศรีสง่าเมืองลาวก็ไม่สมประสงค์เพราะพม่าใช้คนมาแย่งไปกลางทาง

(กาญจนา นาครัตน์. 2542 : 69)

พระเทพกษัตริย์ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์ ด้วยการยอมเสด็จไปตามความประสงค์ของพระไชยเชษฐาธิราช ที่ต้องการพระราชธิดาของพระสุริโยทัย ซึ่งเป็นวีรสตรีที่มีการกล่าวขวัญถึงในด้านความกล้าหาญ และยังต้องการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีของอยุธยากับล้านช้างด้วย

ผู้เขียนทั้ง 3 ท่านมีทัศนะต่อขัตติยนารีว่าต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ โดยสร้างให้ขัตติยนารีทั้ง 4 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ พระเทพกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา เป็นขัตติยนารีที่เสียสละได้แม้กระทั่งชีวิต เพื่อประเทศชาติบ้านเมือง ซึ่งเห็นได้จากบทสนทนาของตัวละคร และบทบรรยายที่ผู้เขียนแต่งขึ้น

2.5 ด้านความเมตตากรุณา

ขัตติยนารินั้นคือผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อราษฎรและบ้านเมือง การมีความเมตตากรุณาจะช่วยทำให้ราษฎรและบ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ดังที่ผู้เขียน ได้แก่ แก้วแก้ว ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความเมตตากรุณาเป็นลักษณะเด่นของขัตติยนารี ซึ่งได้แก่ พระสุริโยทัย ที่ใช้ความเมตตากรุณาเพื่อความร่วมมือเป็นสุขของราษฎรและความสงบสุขบ้านเมือง ดังต่อไปนี้

แก้วแก้ว แสดงทัศนะต่อของขัตติยนารีว่า ถึงแม้ขัตติยนารีจะต้องมีความกล้าหาญ เข้มแข็งอดทนแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีความอ่อนโยน มีจิตเมตตากรุณาต่อมวลมนุษยด้วย ดังผู้เขียนได้แสดงทัศนะนี้ไว้ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ดังนี้

พระสุริโยทัย แก้วแก้วเห็นว่าพระสุริโยทัยเป็นผู้มีความกล้าหาญ ออกรบกับข้าศึก แต่พระองค์ก็ทรงมีความเมตตากรุณา เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงไม่ลงโทษพัตราที่แอบเข้าไปในสวนหลวง เพื่อนำสายบัวและกระຈັบไปให้พวกวิเสท ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะความมีเมตตากรุณาผ่านคำพูดของพระสุริโยทัย และความรู้สึกของพัตราที่มีต่อพระสุริโยทัย ความว่า

“มันคงไม่ได้ประสงค์ร้ายดอก แค่อบเข้ามาเป็นทางลัด ข้ารู้ดี พวกเจ้าก็เคย ใจดีทำไม่รู้ไม่เห็น ข้าใช้สอยมันอยู่เสมอมิใช่หรือ วันนี้แม่เล็กตาไวเห็นเข้า พวกเจ้าถึงจำใจต้องเคร่งครัดตามกฎหมายฉะยบาล”

...พัตราเหลือบมองอีกครั้งอย่างอดไม่ได้ ก็เห็นเนตรดงามมอตรงมา พร้อมด้วยรอยยิ้มสรวลน้อยๆ บอกให้รู้ว่า ไม่ว่าไม่ว่าจะเป็นยศศักดิ์สูงต่ำห่างกันราวฟ้ากับดิน หรือระเบียบกฎเกณฑ์อันเข้มงวดใดๆ ก็ตาม สิ่งเหล่านี้ไม่อาจเป็นอุปสรรคกีดกันความเมตตากรุณา และความรู้สึกเข้าใจทุกข์สุขของบุคคลที่ต่ำต้อยกว่าจากเจ้าของดวงเนตรนั้นได้...

(แก้วแก้ว. 2545 : 90)

เมื่อขบวนเสด็จเคลื่อนตัวออกไปแล้ว พัตราเกิดความรู้สึกประทับใจในพระสุริโยทัยว่าทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความกล้าหาญออกทำศึกสงคราม แต่ขณะเดียวกันพระองค์ก็ทรงมีจิตใจที่เมตตากรุณาด้วย ซึ่งผู้เขียนได้แสดงทัศนะนี้ด้วยการบรรยายถึงความรู้สึกและคำพูดของพัตรา ดังความว่า

พร้อมกันนั้น ก็เกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า นางกษัตริย์องค์นี้มีได้น้ำกลัวย่างที่คิดไว้แต่แรก หากแต่เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณา ไม่น่าเชื่อว่าผู้หญิงที่อ่อนโยนคนนี้จะกล้าออกไปกลางศึก และยังตัดสินใจในเวลาคับขันด้วยความอาจหาญอย่างไม่มีใครนึกถึง

หล่อนปรารภดังนี้ว่า

“พระแม่เจ้าดูพระทัยดี ไม่น่ากลัวเลยนะ”

“ท่านน้ำพระทัยดี ไม่เคยลงโทษผู้ใด” ลำพูนพยักหน้ารับรองอย่างเต็มใจ “ตินักหนาที่เป็นท่าน ลองเป็นเจ้านายฝ่ายในพระองค์อื่นที่กว้างๆ ทั้งพี่และฉันคงถูกโบยหรือไม่ก็จำชื้อคาอยู่หลายวัน นึกแล้วขนหัวลุก”

(แก้วแก้ว. 2545 : 92)

แก้วแก้วเพียงท่านเดียวที่แสดงทัศนคติต่อขัตติยนารีว่าต้องเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณา โดยผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านพระสุริยทัยว่า พระองค์ทรงเป็นนักรบที่กล้าหาญเด็ดเดี่ยว แต่ขณะเดียวกันพระองค์ก็ทรงมีความเมตตากรุณาด้วยเช่นกัน ซึ่งเห็นได้จากคำพูดและความรู้สึกของตัวละครที่แฝงไว้ในเหตุการณ์ที่ผู้เขียนสร้างขึ้น

2.6 ด้านความรักชาติบ้านเมือง

ขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีสายเลือดกษัตริย์ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อบ้านเมือง การมีความรักชาติบ้านเมืองนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเป็นขัตติยนารี เป็นรากฐานในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ของขัตติยนารีทุกพระองค์ ดังที่ผู้เขียน ได้แก่ ทมยันตี ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความรักชาติบ้านเมืองเป็นลักษณะเด่นของขัตติยนารี ซึ่งได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์และพระสุพรรณกัลยา ที่ใช้ความรักชาติบ้านเมืองเพื่อพื้นฐานในการปกป้องบ้านเมืองให้สงบสุข ดังต่อไปนี้

ทมยันตี มีทัศนะต่อขัตติยนารีในด้านความรักชาติบ้านเมืองว่า ขัตติยนารีต้องเป็นผู้ที่มีความรักต่อราชตระกูล และจงรักภักดีต่อประเทศชาติบ้านเมือง ดังผู้เขียนได้แสดงทัศนะความรักชาติบ้านเมืองของขัตติยนารี ซึ่งเห็นได้จากขัตติยนารี 2 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์ และพระสุพรรณกัลยา ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” และ “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ดังนี้

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทมยันตีเห็นว่าพระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้มีความรักชาติบ้านเมือง รักในความเป็นสายเลือดกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเป็นการได้รับแบบอย่างมาจากพระมารดา เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงไม่ยอมเข้าพิธีถือน้ำถวายเป็นมเหสีแก่พระเจ้าหงสาวดี เนื่องจากพระองค์ทรงมีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง

พระองค์ยอมตายดีกว่าที่จะต้องจงรักภักดีต่อศัตรู ดังที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงรับสั่งกับพระมหาธรรมราชาว่า

“ถือน้ำ!”

พระสุรเสียงพระวิสุทธิกษัตริย์ก้อง ทั้งเกาะหวั่น ทั้งเจ็บบ้างแทบจะรานแยก

“เรา! จะได้ชื่อ... ‘ข้าสองเจ้า บ่าวสองนาย’ เพราะก่อนมากินเมือง เราฤาได้กระทำสัตย์ปฏิญาณต่ออยุธยา อนิจจา...ราชธิดาแห่งสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เจ้าธิดานรินทร์ปิ่นอยุธยา แล้วสายพระโลหิตจากสมเด็จพระแม่ที่ตกต้องปฐพีเล่า ซึมหายเสียหมดแล้วหรือ บัดนี้พระธิดาจะต้องไป ‘ถือน้ำ’ ถวายสัตย์ต่อหงสาวดี”

“เรามีทางเลือก” พระสวามีทรงปลอบโยน “ถ้าไม่ไปก็เท่ากับเปิดศึกครั้งใหม่”

“ไม่! เราไม่มีวันยอมไป ดัดเอาหัวเราไปเสียมดีกว่าหรือ?”

(ทมยันตี. 2546 : 149-150)

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงมีความรักชาติบ้านเมือง รักเลือดเนื้อกรุงศรีอยุธยามากกว่ารักพระองค์เอง อีกทั้งยังทรงมีสายเลือดของวีรสตรีกรุงศรีอยุธยา ทำให้พระองค์เป็นขัตติยนารีที่มีความรักชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง

พระสุพรรณกัลยา ผู้เขียนเห็นว่าพระสุพรรณกัลยาเป็นผู้ที่มีความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงประทับ ณ กรุงหงสาวดี พระองค์ทรงวางพระองค์เป็นขัตติยนารีที่งดงาม ผู้ที่ไม่ลืมความเป็นชาติไทย ทรงฉลองพระองค์แบบชาวกรุงศรีอยุธยา ดำรงชีวิตแบบไทย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรักชาติราชวงศ์ของตน ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

...นอกจากเมงเอกระจะทรงเชื่อมั่นในโยงเจของพระองค์ ยังทรงตระหนักด้วยว่า พระชายาทรงรักเผ่าพันธุ์ตนเองเป็นอย่างยิ่ง

พระชายานี้ ต้องได้มาเพราะพระสุพรรณกัลยา

แสดงพระองค์ตลอดมาเช่นนั้น

ผู้เขียนจึงคิดเอาเองว่า...ท่านต้องวางพระองค์เป็นขัตติยนารีศรีอยุธยาตลอด ทั้งพระชีวิตส่วนพระองค์การแต่งพระองค์ พุดง่าย ๆ ว่า กินอยู่ หลับนอน แบบไทยๆ ทั้งพระตำหนัก คงความเป็นไทยไว้หมดตลอดช้าน้ำ คนหลวง ที่มาจากอยุธยา

ปฐมจากอยุธยาในฉอบทองเดือนความทรงจำ
ประทับ ณ ที่ใด แผ่นดินตรงนั้นคืออยุธยา

(ทมยันตี. 2546 : 85)

ด้วยเหตุที่พระสุพรรณกัลยาทรงเป็นผู้ที่มีความรักชาติบ้านเมือง พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองจึงทรงรับสั่งเรียกชื่อพระสุพรรณกัลยาเป็นภาษาพม่าว่า “อะเมียวโยง” หมายถึง นางผู้รักเผ่าพันธุ์ ดังที่ผู้เขียนแสดงทัศนะนี้ด้วยการบรรยายถึงพระสุพรรณกัลยาว่า

สิบปี...ที่ท่าน...ได้แลदनอโยธยาเดือนทรงจำ ทรงกราบพระปฏิมาครั้งใด ท่านได้กราบ ‘แผ่นดินพ่อ
แผ่นดินแม่’ ของท่าน เผ่าทรงย้า...”ทุกหนแห่งเหยียบย่าง เดือนจำ เราคือชาวอโยธยา”
ท่านจึงดำรงพระองค์เป็น...อะเมียวโยง...นางผู้รักเผ่าพันธุ์ และบัดนี้...เผ่าพันธุ์ของท่านจะคืนมา

(ทมยันตี. 2546 : 148)

ทมยันตีท่านเดียวเท่านั้นที่แสดงทัศนะที่มีต่อขัตติยนารีว่าต้องเป็นผู้ที่มีความรักชาติบ้านเมือง ซึ่งผู้เขียนได้การบรรยายไว้อย่างชัดเจน ปรากฏในขัตติยนารี 2 พระองค์ ได้แก่ พระวิสุทธิกษัตริย์และพระสุพรรณกัลยาว่า ทรงเป็นผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อบ้านเมืองและราชวงศ์ของตน

ผู้เขียนทั้ง 3 ท่านได้แสดงทัศนะที่มีต่อขัตติยนารีไว้ในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีสติปัญญา ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าสตรีในอดีต มีความรู้ความสามารถ มีความคิดที่กว้างไกล มีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วง ด้านความกล้าหาญ ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงความกล้าของสตรี ที่ไม่เกรงกลัวต่อภัยอันตราย มีความกล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้านความอดทนอดกลั้น ผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นว่าสตรี เป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นสูง ไม่ว่าจะยากลำบากและทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ แต่สตรีก็สามารถอดทนอดกลั้นต่อปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ด้านความเสียสละ ผู้เขียนแสดงถึงความเสียสละของสตรี ซึ่งเห็นได้จากการที่ขัตติยนารียอมเสียสละทรัพย์สิน เสียสละความสุขส่วนตัว แม้กระทั่งพระชนม์ชีพเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและชาติบ้านเมือง ด้านความเมตตากรุณา ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่า การมีจิตใจอ่อนโยน มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นเป็นคุณลักษณะที่สตรีพึงมี ด้านความรักชาติบ้านเมือง ผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นว่าสตรีสามารถแสดงออกถึงความรักชาติบ้านเมืองได้หลายประการ ไม่จำเป็นต้องต่อสู้ใช้กำลังเหมือนนักรบเพียงอย่างเดียว แต่สตรีสามารถแสดงความรักชาติด้วยการช่วยอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมที่ดีงาม

อันเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นชาติ โดยผู้เขียนแสดงทัศนะที่มีต่อขัตติยนารี 2 ลักษณะ คือ บทบรรยายของผู้เขียนเอง และสื่อผ่านตัวละคร เพื่อนำเสนอภาพความเป็นขัตติยนารีในเชิงบวก ซึ่งการแสดงทัศนะทั้งสองลักษณะมีผลต่อผู้อ่านต่างกัน คือ บทบรรยายของผู้เขียนเองนั้นจะเป็นการสื่อทัศนะที่มีต่อขัตติยนารีอย่างตรงๆ และชัดเจน ผู้อ่านจะเห็นความสำคัญของตัวละครตามทัศนคติของผู้เขียนได้เลย ส่วนการสื่อผ่านตัวละครนั้น ผู้อ่านจะค่อยๆ ซึมซับความสำคัญและบทบาทของตัวละครทีละน้อยจนกลายเป็นภาพที่ยิ่งใหญ่ของตัวละครนั้น จากการศึกษาพบว่าผู้เขียนเลือกใช้วิธีการสื่อผ่านตัวละครมากที่สุด เพื่อสร้างภาพความยิ่งใหญ่ของขัตติยนารีตามทัศนคติของผู้เขียน

แก้วแก้ว ทมยันตี และกาญจนา นาคันทน์ ได้แสดงให้เห็นถึงความดีเด่นของขัตติยนารีทั้ง 6 พระองค์ว่า พระสุริโยทัย ทรงเป็นขัตติยนารีผู้มีสติปัญญา มีความกล้าหาญ และมีความเมตตากรุณา ซึ่งเป็นลักษณะอันพึงมีในวีรสตรีของกรุงศรีอยุธยา พระบรมดิลก ทรงเป็นขัตติยนารีผู้มีความกล้าหาญ เจกเช่นพระมารดา พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงเป็นขัตติยนารีผู้มีสติปัญญา มีความกล้าหาญ มีความอดทน อดกลั้น มีความเสียสละ และมีความรักชาติบ้านเมือง ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากพระสุริโยทัย พระสุพรรณกัลยา ทรงเป็นขัตติยนารีที่ได้รับการถ่ายทอดความมีสติปัญญา ความกล้าหาญ ความอดทน อดกลั้น ความเสียสละ และความรักชาติบ้านเมืองจากพระวิสุทธิกษัตริย์ พระเทพกษัตริย์ ทรงเป็นขัตติยนารีผู้มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของบ้านเมือง และท้าวศรีสุดาจันทร์ ทรงเป็นขัตติยนารีผู้มีสติปัญญา มีความรักชาติบ้านเมือง ทรงกระทำการให้เผ่าพงศ์ของพระองค์ขึ้นมายิ่งใหญ่อีกครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ขัตติยนารีพึงมี ซึ่งผู้เขียนได้แสดงทัศนะต่อขัตติยนารีอย่างเด่นชัด 2 พระองค์ คือ พระวิสุทธิกษัตริย์และพระสุพรรณกัลยา แต่ไม่ได้หมายความว่าขัตติยนารีพระองค์อื่นไม่มีความรักชาติบ้านเมือง เนื่องจากได้กล่าวแล้วว่าความรักชาติบ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด จึงถือได้ว่าเป็นรากฐานในการกระทำสิ่งต่างๆ ของชาติเชื้อกษัตริย์ทุกพระองค์ แม้ว่าขัตติยนารีนั้นจะมิได้ออกรบในกลางศึกเยี่ยงนักรบ แต่ก็ทรงทำหน้าที่เพื่อบ้านเมืองได้สมกับที่เป็นขัตติยนารีเช่นกัน

บทที่ 4

วิธีการนำเสนอภาพสะท้อนขัตติยนาารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์เป็นงานประพันธ์ที่นักเขียนนำข้อมูลทางประวัติศาสตร์มาผสมผสานกับจินตนาการ โดยผู้เขียนมีวิธีการนำเสนอภาพเหตุการณ์หรือเรื่องราวในประวัติศาสตร์อย่างกลมกลืน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินพร้อมกับความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่ผู้เขียนได้สอดแทรกลงไป ซึ่งผู้เขียนอาจเลือกนำเสนอเฉพาะเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ประทับใจ อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของผู้อ่าน ดังที่อุษณา กาญจนทัต (2542 : 144-145) ได้กล่าวว่า “นักเขียนอาจแต่งวรรณกรรมประวัติศาสตร์โดยเลือกบางส่วนของประวัติศาสตร์ที่ทำให้เกิดความสะเทือนใจหรือประทับใจ แล้วใช้ความคิด ความรู้สึกของผู้เขียนมาผูกเป็นงานประพันธ์ขึ้น” ซึ่งผู้เขียนอาจใช้บุคคลและเหตุการณ์จริงในประวัติศาสตร์หรือสร้างขึ้นใหม่ก็ได้

ภาพสะท้อนขัตติยนาารีดังกล่าวในบทที่ 3 ผู้เขียนนวนิยายนำเสนอด้วยวิธีการสามวิธี อันได้แก่ การนำเสนอตัวละคร การนำเสนอเนื้อเรื่อง และการนำเสนอฉาก

4.1 การนำเสนอตัวละคร

การนำเสนอตัวละคร หมายถึง วิธีการที่ผู้เขียนต้องการเสนอภาพของตัวละครหรือบุคคลในนวนิยาย ผู้เขียนนำเสนอตัวละคร 3 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างตัวละครตามบุคคลในประวัติศาสตร์ การดัดแปลงตัวละครจากบุคคลในประวัติศาสตร์ และการสร้างตัวละครขึ้นใหม่

4.1.1 การสร้างตัวละครตามบุคคลในประวัติศาสตร์

การสร้างตัวละครตามบุคคลในประวัติศาสตร์ หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้บุคคลที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์มาสร้างเป็นตัวละครในนวนิยาย อันเป็นบุคคลสมมุติ

จากการศึกษาตัวละครตามบุคคลในประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่องพบว่า ผู้เขียนได้นำเสนอภาพขัตติยนาารีไทย 6 พระองค์ที่ปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ พระสุพรรณกัลยา พระเทพกษัตริย์ พระบรมดิลก และท้าวศรีสุดาจันทร์ ดังต่อไปนี้

พระสุริโยทัย

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเรื่องราวของพระสุริโยทัยไว้ว่า

...เมื่อสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเจ้า เสด็จออกไปรบศึกหงสา นั้นสมเด็จพระองค์หนึ่ง และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระราชบุตร เสด็จทรงช้างออกไป โดยเสด็จด้วยและเมื่อได้รบศึกหงสา นั้น ท้าหน้าแตกมาประทัพลวงเป็นไกลหลใหญ่ และสมเด็จพระองค์หนึ่ง และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระราชบุตรนั้น ได้รับด้วยข้าศึกถึงสิ้นพระชนม์กับคอช้างนั้น...

(พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. 2515 : 456)

เอกสารทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงพระสุริโยทัยว่า ทรงเป็นพระมเหสีของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ทรงเสด็จออกรบพร้อมพระมหาจักรพรรดิและพระราชบุตร โดยทรงช้างออกรบและสิ้นพระชนม์บนคอช้างพร้อมพระราชบุตร ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นพระราชประวัติของพระสุริโยทัยที่คนไทยรู้จัก ดังนั้นจึงปรากฏในนวนิยายของแก้วแก้ว และทมยันตี

ทมยันตี นำเสนอภาพพระสุริโยทัยในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ว่า พระองค์ทรงกล้าหาญ ออกทำศึกสงครามพร้อมกับพระมหาจักรพรรดิ และสิ้นพระชนม์บนคอช้าง โดยนำเสนอผ่านคำบรรยายของผู้เขียนดังนี้

การศึกครั้งใหญ่ ครั้งเดียวที่พระมหินทราร่วมขบวนรบ คือศึกสมเด็จพระศรีสุริโยทัย พระราชมารดา
สวรรคต บนคอช้าง!

(ทมยันตี. 2546 : 8)

ส่วนนวนิยายเรื่อง “बारมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรณิน” แก้วแก่นำเสนอภาพพระสุริโยทัยว่า พระสุริโยทัยทรงกล้าหาญแต่งองค์เป็นชายเสด็จออกทำศึกกับหงสาวดี พร้อมพระมหาจักรพรรดิและพระโอรสทั้งสองพระองค์ คือ พระราเมศวรและพระมหินทร ระหว่างรบพระสุริโยทัยทรงไล่ช้างเข้ามาขวางกลางเพื่อเข้าช่วยเหลือพระสวามี พระเจ้าแปรไม่รู้ว่าพระองค์เป็นสตรีเนื่องจากแต่งองค์เป็นดังเช่นบุรุษ จึงฟันพระสุริโยทัยจนสิ้นพระชนม์บนคอช้าง

"พระมหากษัตริย์ทรงพระคชาธารในฐานะจอมทัพ เสด็จยกกองทัพหลวงออกไป พระสุริโยทัยแต่งพระองค์เป็นชายตามเสด็จไปด้วยพร้อมกับพระโอรสสองพระองค์คือพระราเมศวรกับพระมหินทร ปะทะกับทัพหน้าของพระเจ้าแปร จอมทัพทั้งสองฝ่ายต่างทรงช้างขับพลมาพบกัน แล้วก็เข้าชนช้างกันตามแบบการยุทธในสมัยนั้น แต่ช้างพระที่นั่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสู้แรงเข้าศึกของพระเจ้าแปรไม่ได้ ก็แล่นหนี พระเจ้าแปรได้ทีก็ขับช้างไล่มาติดๆ พระสุริโยทัยท่านทรงเห็นจวนตัว จุกละทุกเต็มทีไม่มีทางอื่น ท่านก็ไล่ช้างเข้าขวางกลางไว้ไม่ให้พระเจ้าแปรทันทำร้ายพระสวามี พระเจ้าแปรก็คงเตรียมจะฟันสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงดีอยู่แล้ว พอเห็นคนเข้ามาขวางหน้าไม่รู้ว่าเป็นผู้หญิง คงจะนึกว่าเป็นแม่ทัพคนใดคนหนึ่ง ก็เลยฟันถูกพระองค์เข้าเต็มทีสิ้นพระชนม์ ชบลงบนคอช้าง...

(แก้วเก้า, 2545 : 22)

ผู้เขียนนวนิยายสร้างตัวละครพระสุริโยทัยในนวนิยาย ให้มีบทบาทตรงกับพระสุริโยทัยในประวัติศาสตร์ และได้นำเสนอภาพของพระสุริโยทัยโดยการบรรยายให้เห็นถึงความกล้าหาญ ถึงแม้ว่าพระองค์จะเป็นสตรี แต่พระองค์ก็ทรงมีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวไม่น้อยไปกว่าบุรุษ

พระวิสุทธิกษัตริย์

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเรื่องราวของพระวิสุทธิกษัตริย์ไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นพระธิดาของสมเด็จพระเพทราชา กับพระสุริโยทัย ได้อภิเษกกับออกญาพิษณุโลก แต่ทั้งสองพระองค์ไม่ลงรอยกัน ทะเลาะกันตลอดเวลา ครั้งหนึ่งออกญาพิษณุโลกได้ตีพระเศียรของพระวิสุทธิกษัตริย์แตก พระองค์จึงใช้ผ้าซับพระโลหิตแล้วส่งไปทูลฟ้องพระนเรศวรมหาราชทรงดี จึงทำให้เกิดความบาดหมางกันระหว่างพระนเรศวรมหาราชกับออกญาพิษณุโลก

พระเพทราชาได้พระราชทานพระธิดา ให้อภิเษกกับออกญาพิษณุโลก (Oija Poucelouck) แต่เนื่องจากบุคคลทั้งสองมีความแตกต่างกันมาก ชีวิตสมรสจึงมีแต่การทะเลาะเบาะแว้ง และไม่ลงรอยกัน

ในการทะเลาะครั้งหนึ่ง ออกญาพิษณุโลกได้ตีพระเศียรพระธิดาแตก พระธิดาจึงใช้ผ้าซับพระโลหิตเช็ดพระโลหิต ใส่ถ้วยทองไปถวายพระราชบิดาที่กรุงศรีอยุธยา พร้อมทั้งมีพระราชสาส์นทูลฟ้องว่าถูกพระสวามีทารุณเพียงใด

(พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182. 2546 : 62)

แก้วเก้า นำเสนอภาพพระวิสุทธิกษัตริย์ในนวนิยายเรื่อง "บารมีพระแม่ป๊อง ปกพื้นธรณิน" ว่าทรงเป็นพระมเหสีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงครองเมืองพิษณุโลก ต่อมาเมื่อกรุงศรีอยุธยาตกเป็น

ประเทศราชของหงสาวดี ทั้งสองพระองค์ก็เสด็จมาครองเมืองกรุงศรีอยุธยา โดยนำเสนอนผ่านบทสนทนาของปวินท์ที่กราบทูลพระสุริโยทัยเกี่ยวกับเรื่องราวในอนาคต ดังนี้

“...เจ้าฟ้าพระองค์ใหญ่ คือพระวิสุทธิกษัตริย์ก็เสด็จไปครองเมืองสองแควหรือพิษณุโลกกับพระมหาธรรมราชาแล้ว”

...ต่อมาเมื่ออยุธยาตกเป็นประเทศราช บุเรงนองทรงแต่งตั้งพระมหาธรรมราชาเป็นเจ้าแผ่นดินอยุธยา ทรงพระนามว่าพระศรีสรรเพชญ์ พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งพระอัครมเหสี พระเจ้าข้า”

(แก้วเก้า. 2545 : 105,137)

แก้วเก้านำเสนอภาพของพระวิสุทธิกษัตริย์ ชัดเจนว่าผู้ที่ต้องสูญเสียชาติบ้านเมือง ทำให้พระองค์ทรงมีพระทัยเด็ดเดี่ยว มีความอดทนอดกลั้นต่อปัญหาต่างๆ ที่ได้รับ

ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมยันตี ได้กล่าวถึงพระวิสุทธิกษัตริย์ว่า พระองค์ทรงมียอมเสด็จออกไปทำพิธีถือน้ำ ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระเจ้าหงสาวดี และทรงมียอมให้พระโอรสและพระธิดาของพระองค์เสด็จด้วย ไม่ว่าพระมหาธรรมราชาจะทรงอธิบายอย่างไร พระองค์ก็มีทรงยอมเข้าพระทัย เนื่องจากพระองค์ทรงมีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง และด้วยความที่พระองค์ทรงเป็นพระราชธิดาแห่งพระมหาจักรพรรดิและพระสุริโยทัย พระองค์จึงไว้ซึ่งพระยศพระเกียรติเสมอมา และเมื่อพระมหาธรรมราชาจะเสด็จพาพระโอรสและพระธิดาไปกระทำพิธีถือน้ำ พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงห้ามและยึดชายฉลองพระองค์พระสวามีไว้ พระมหาธรรมราชาทรงสบัดพระองค์แรง ทำพระวิสุทธิกษัตริย์ล้มลงพระฉลาฏกระทบขอบพานถึงกับพระโลหิตตก ดังข้อความ

“ถือน้ำ!”

พระสุรเสียงพระวิสุทธิกษัตริย์ก็อง ทั้งเยาะหยัน ทั้งเจ็บซ้ำแทบฉุนระรานแยก

“เรา! จะได้ชื่อ... ‘ข้าสองเจ้า บ่าวสองนาย’ เพราะก่อนมากินเมือง เราถามได้กระทำสัตย์ปฏิญาณต่ออยุธยา อนิจจา...ราชธิดาแห่งสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเจ้าอาณานิทรป็นอยุธยา แล้วสายพระโลหิตจากสมเด็จพระแม่ที่ตกต้องปฐพีแล้ว ซึ่หมายเสียหมดแล้วหรือ บัดนี้พระธิดาจะต้องไป ‘ถือน้ำ’ ถวายสัตย์ต่อหงสาวดี”

“เรามีมือทางเลือก” พระสวามีทรงปลอบโยน “ถ้าไม่ไปก็เท่ากับเปิดศึกครั้งใหม่”

“ไม่! เราไม่มีวันยอมไป ตัดเอาหัวเราไปเสียดีกว่าหรือ?”...

“และอย่าหวังว่าเราจะยอมให้ลูกเราไปด้วย”

“เธอไว้พระยศไปเถิด แต่เราจะคงเคียงลูกเราไว้”...

เป็นครั้งแรกเช่นกันที่พระอัศวมเหสีทรงลุกแก่พระโทสะเล่นตามเข้ายึดครองพระองค์พระสวามี ซึ่งทรง
สะบัดอย่างแรงดุจเดียวกัน

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงชวนพระองค์ ไปปะทะพระแท่นที่วางพานพระศรี ตกเบี่ยงปราง จากนั้นทรงล้ม
ตามพระนลาฏกระทบขอบพานพระศรี

พระโลหิตตกตามรอยเจาะเป็นรู!

(ทมยันตี. 2546 : 149-151)

ผู้เขียนนวนิยายสร้างตัวละครพระวิสุทธิกษัตริย์ในนวนิยาย ให้มีบทบาทตรงกับพระวิสุทธิกษัตริย์
ในประวัติศาสตร์ ผู้เขียนได้นำเสนอภาพของพระวิสุทธิกษัตริย์ให้เป็นขัตติยนารีผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อ
ประเทศชาติ เป็นผู้ที่ไม่ยอมศิโรราบ ไม่ยอมก้มหัวให้กับข้าศึกศัตรูเป็นอันขาด ด้วยความที่พระองค์
ทรงเป็นพระราชธิดาแห่งกษัตริราชโดยแท้ เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงมียอมเสด็จทำพิธีถือน้ำถวยา
สัตย์ปฏิญาณแก่หงสาวดี

พระสุพรรณกัลยา

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเรื่องราวของของพระสุพรรณกัลยาไว้ว่า ครั้งที่พระเจ้าหงสาวดี
บุเรงนองเข้ายึดกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ พระองค์ทรงนำพระมเหสี พระราชโอรสแห่งพระมหาจักรพรรดิ
พระสุพรรณกัลยา และพระนเรศวร พระโอรสและพระธิดาของพระมหาธรรมราชาเสด็จไปยังกรุงหงสาวดี
ด้วย

พระเจ้าหงสาวดีแต่คนดี อันพระยาจักรีนั่นพระเจ้าหงสาปูนบำเหน็จรางวัลหนักหนา เพราะว่ามี
ความชอบ จึงตั้งท้าวให้เกินแต่ก่อนมา ครั้นเลี้ยงไว้ได้ครบเจ็ดวันแล้ว พระเจ้าหงสาจึงสั่งให้ปันเกล้าเกลียดเสีย แล้ว
จึงสั่งให้เสียบไว้ที่กลางเมืองตามบทพิพากษาที่มีมาแล้ว จึงเรียกเอา พระมเหสี ซึ่ง เป็น พระราชโอรส ของพระ-
มหาจักรพรรดิ พระปุกพระพี่นางพระนเรศวร อันชื่อนางสุพรรณกัลยานั้นขึ้นมาหงสากับองค์พระนเรศวรอันเป็น
พระราชโอรสของพระสุธรรมราชา...ยกทัพกลับไป

(คำให้การขุนหลวงหาวัด ฉบับหลวง. 2515 : 299-300)

ทมยันตี กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ว่า เมื่อพระมหาธรรมราชาทรง
รับสั่งให้พระสุพรรณกัลยาเข้าถวายตัวแก่พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง และต้องเสด็จไปยังกรุงหงสาวดีตาม
ธรรมเนียมประเพณี แต่พระสุพรรณกัลยามีประสงค์จะเสด็จ พระองค์จึงเข้ากราบทูลพระวิสุทธิกษัตริย์
พระราชมารดาให้ทรงช่วยเหลือ เนื่องจากทรงเห็นว่าพระราชบิดาทรงเกรงพระทัยพระราชมารดาอยู่บ้าง

และที่ผ่านมาพระสุพรรณกัลยาเองมีเคຍทรงกันแสง เนื่องจากพระสุพรรณกัลยาทรงมีพระอุปนิสัยใจคอที่เข้มแข็งเหมือนกับพระราชมารดา แต่ครั้งนี้พระองค์ทรงกันแสง รำให้ด้วยความตกพระทัยอย่างที่สุด พระวิสุทธิกษัตริย์จึงต้องปลอมขวัญ

พระสุพรรณกัลยา มีส่วนคล้ายพระมารดาที่พระทัยแข็ง ไม่ค่อยทรงพิริพไรรำ ฉะนั้นการที่ทรงกันแสงใหญ่โต ต้องมีเหตุหนักหนาจริง ๆ วิธีปลอมของพระวิสุทธิกษัตริย์มีเหมือนผู้ใด เพียงวางพระหัตถ์ไว้บนพระปฤษฎางค์ พลงลูกเบา ๆ โดยไม่ปริพระโอษฐ์ ร้องจนพระธิดาคลายพระอาการทั้งตกพระทัยระคนเสียพระทัยลง พระแก้วฟ้า คลานเข้ามาถวายผ้าซับพระพักตร์

(ทมนันตี. 2546 : 386)

ส่วนนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ผู้เขียนได้กล่าวถึงพระสุพรรณกัลยาว่า พระองค์ทรงพระทัยกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเยี่ยงสมเด็จพระสุริโยทัย พระองค์ยอมเสด็จเข้าถวายพานดอกไม้แก่พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง และยอมเสด็จไปกรุงหงสาวดี พร้อมกับพระอนุชาทั้งสองพระองค์ คือ พระนเรศวรกับพระเอกาทศรถด้วย เนื่องจากพระอนุชาทั้งสองพระองค์มิยอมเสด็จไปถ้าพระพี่นางไม่เสด็จด้วย พระสุพรรณกัลยาทรงกลัวว่าพระอนุชาทั้งสองจะถูกลงพระอาญา จึงยอมเสียสละความสุขส่วนพระองค์เสด็จไปยังกรุงหงสาวดี

“เอาเถอะ พี่จะออกไปด้วย ไปถวายพานดอกไม้เสียให้เสร็จ”

“ต้องไปเมืองหงสาฯ ด้วยกันด้วย ไม่งั้นไม่ยอม ยอมตายตรงนี้” องค์ดำประกาศลุ่มเสียงเด็ดขาด ไม่เหมือนเด็กในวัยแค่สิบขวบเลย

“ตกลง ไปก็ไป” พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีทรงตอบอย่างพระทัยเด็ด อาจจะได้รับเลือดทางเจ้ายายสุริโยทัยมากก็ได้

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 5)

ผู้เขียนสร้างตัวละครพระพี่นางสุพรรณกัลยาณีในนวนิยายให้มีบทบาทตรงกับพระสุพรรณกัลยาในประวัติศาสตร์ และผู้เขียนยังต้องการนำเสนอภาพขัตติยนารีผู้ที่มีความเข้มแข็ง มีพระทัยที่เด็ดเดี่ยวกล้าหาญ ยอมเสียสละความสุขสำราญส่วนพระองค์เสด็จไปยังกรุงหงสาวดีกับพระอนุชาทั้งสองพระองค์

พระเทพกษัตริย์

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเรื่องราวของพระเทพกษัตริย์ไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นพระราชธิดาของพระมหาจักรพรรดิและพระสุริโยทัย วันหนึ่งพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชแห่งกรุงศรีสัตนาคนหุตหรือพระเจ้ายาล้านช้างได้ส่งพระราชสาสน์ เพื่อทูลขอพระเทพกษัตริย์ไปเป็นพระอัครมเหสี แต่พระเทพกษัตริย์ทรงพระประจวบ พระมหาจักรพรรดิจึงทรงส่งพระแก้วฟ้า พระธิดาที่ประสูติจากพระสนมของพระองค์ไปแทน

พระเจ้ายาล้านช้างให้พระราชสาสน์มาถวายว่า จะขอเสด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระเทพกษัตริย์ และทรงพระกรุณาพระราชทานแก่พระเจ้ายาล้านช้าง และครั้งนั้นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระเทพกษัตริย์ทรงพระประจวบ จึงพระราชทานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระแก้วฟ้าพระราชบุตรี ให้แก่พระเจ้ายาล้านช้าง

(พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. 2515 : 460)

แก้วแก้ว กล่าวถึงพระเทพกษัตริย์ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่บ้อง ปกพื้นธรณีน” ว่า พระเทพกษัตริย์เป็นพระราชธิดาที่เสียสละเพื่อบ้านเมืองด้วยการเดินทางไปเชื่อมความสัมพันธ์กับยาล้านช้าง โดยนำเสนอภาพพระเทพกษัตริย์ ผ่านบทสนทนาของพระสุริโยทัยที่ทรงตรัสถามปวิณท์เกี่ยวกับเรื่องราวของพระเทพกษัตริย์ในอนาคตว่าเป็นเช่นไร ปวิณท์กราบทูลพระสุริโยทัย ความว่า

พระราชธิดาพระองค์กลาง ถูกทางนางสาวดีชิงพระองค์ไประหว่างจะเสด็จไปศรีสัตนาคนหุตเพื่ออภิเษก เพราะพม่าเกรงว่าอยุธยาจะเป็นไมตรีกับยาล้านช้าง ผนึกกำลังกันสู้พม่า พระเจ้าข้า พระราชธิดาจึงประทับอยู่ ณ นางสาวดีนับแต่นั้น...

(แก้วแก้ว. 2545 : 137)

ส่วนนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของ ทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงพระเทพกษัตริย์ไว้ว่า ครั้งนั้นพระไชยเชษฐาธิราชแห่งกรุงยาล้านช้าง ได้ให้ราชทูตอันเชิญพระราชสาสน์กับเครื่องราชบรรณาการมาถวายสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เพื่อกราบทูลขอพระเทพกษัตริย์ไปเป็นอัครมเหสีของพระองค์ มีเนื้อความว่า

...ถวายบังคมบรมโลกนาถแห่งศรีอยุธยา ด้วยพระไชยเชษฐาแห่งศรีสัตนาคนหุตสมมุติวงศ์ได้ยินกิตติศัพท์ความหาญกล้าแห่งองค์พระศรีสุริโยทัย ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือนมิได้ จากอดีตกาลมาจนบัดนี้ ฤาจะมีวีรกษัตริย์เยี่ยงนี้มาก่อน เป็นวีรกรรมอันจรรยาย ไพรฟ้าทั้งหลายเทิดทูนนัก ว่าทุกหยาดหยดแห่งสายพระ-

โลหิตสมกษัตริย์ผู้กล้า พระไชยเชษฐาในคราวนี้ หามิพระอัครมเหสีไม่ จึงกราบถวายบังคมเบื้องอุลิสพระบาท ขอ
สมานสมัครรวมเป็นราชสุพรรณปฐพีเดียวกันสืบไป โดยขออัญเชิญพระเทพกษัตริย์ไปเป็นปิ่นอนงค์ เพื่อดำรง
สายพระโลหิตชาติเชื้อวีระในกรุงศรีสัตนาคนหุตไว้ ทวยราษฎร์จักได้ชื่นชมพระบารมี กราบบังคมทูลมาดังนี้
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมแล้วแต่จะมีพระกรุณา...

...ในฐานะแม้จะเป็นราชธิดาแห่งกษัตริย์ ไม่ว่าพงศาวดารไทยหรือฝรั่ง จะถูกส่งตัวไปแต่งงานกับใคร
เมื่อไหร่ก็ได้ โดยไม่เคยเห็นหน้ากัน หรือ...ไม่เกี่ยวกระทั่งอายุ!

พระเทพกษัตริย์ท่านอาจไม่ได้มีพระทัย

เลยประหลาด 'เกียจ' ให้ส่งตัวแทนไป

'ตัวแทน' คือ พระแก้วฟ้า เป็นพระราชธิดาที่มีอุปนิสัยจากพระศรีสุริโยทัย แต่เป็น...สนม...คือคุณ
จอมมารดาที่ไม่ปรากฏนาม

ก็น่าที่พระเทพกษัตริย์อาจจะขัดเคืองพระทัย เพราะ 'ขอผู้หญิง' ทั้งที่...คุณนางให้ดูแล! มิได้สนพระทัย
พระองค์...

(ทมนันตี. 2546 : 207-210)

ผู้เขียนนวนิยายสร้างตัวละครพระเทพกษัตริย์ในนวนิยาย ให้มีบทบาทตรงกับพระเทพกษัตริย์ตาม
ประวัติศาสตร์ กล่าวคือ พระเทพกษัตริย์ต้องกระทำหน้าที่เป็นเครื่องบรรณาการ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์
ระหว่างกรุงศรีอยุธยากับล้านช้างแล้ว นอกจากนี้ผู้เขียนยังต้องการนำเสนอภาพของพระเทพกษัตริย์ว่า
ทรงเป็นขัตติยนารีผู้ที่มีความกล้าหาญเหมือนกับพระสุริโยทัย ผู้ซึ่งเป็นพระอัยยิกาของพระองค์ เห็นได้จาก
การที่ผู้เขียนได้บรรยายเนื้อความในพระราชสาสน์ที่พระเจ้าล้านช้างส่งมาให้พระมหาจักรพรรดิว่า พระเจ้า
ล้านช้างต้องการพระเทพกษัตริย์ไป เพราะทรงชื่นชมความกล้าหาญที่อยู่ในสายพระโลหิตของพระเทพ-
กษัตริย์

พระบรมดิลก

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเรื่องราวของของพระบรมดิลกไว้ว่า พระองค์ทรงกล้าหาญ
เสด็จออกทำศึกกับหงสาวดีแทนพระมหาจักรพรรดิ ด้วยพระชนมายุเพียง 16 ปีเท่านั้น เนื่องด้วยพระมหา-
จักรพรรดิทรงพระประชวร ไม่มีใครออกรบกับหงสาวดี พระองค์จึงเสียดล ขอลาออกไปรบกับข้าศึก
หงสาวดี ถึงแม้ว่าพระสุริโยทัย พระราชมารดาจะทรงห้ามอยู่หลายครั้ง แต่พระองค์ก็จะเสด็จออกทำศึก
เพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของพระราชบิดา ดังความว่า

...ขณะนั้นพระบรมดิลกซึ่งเป็นพระราชธิดามีพระชันษาได้ 16 ปี จึงกราบทูลว่า พระราชบิดาได้ทรงทำสัญญาไว้กับพระเจ้าหงสาวดีแน่นอนมาก ถ้าไม่ออกไปทำยุทธหัตถีในวันนี้ ก็จำจะต้องยกราชสมบัติให้แก่เขาตามสัญญา คราวนี้ไม่มีใครที่จะออกต่อสู้ด้วยข้าศึกแล้ว กระหม่อมฉันจะขอรับอาสาไปชนช้างกับพระเจ้าหงสาวดี จลองพระเดชพระคุณสมเด็จพระราชบิดา ถึงแม้กระหม่อมฉันจะเสียชีวิตในท่ามกลางข้าศึก ก็ได้คิดอาลัย จะไว้อธิษฐานให้ปรากฏในแผ่นดินชั่วกาลปาวสาน

เมื่อพระบรมดิลกกราบทูลดังนั้น พระมหาเทวีก็ทรงห้ามปรามด้วยความสันทัดอาลัยเป็นหลายครั้ง พระบรมดิลกก็ไม่ทรงฟัง พระมหาเทวีก็จำต้องอนุญาต

(คำให้การชาวกรุงเก่า. 2515 : 79)

ในนวนิยายเรื่อง "บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรณีน" ของแก้วแก้ว ผู้เขียนกล่าวถึงพระบรมดิลกว่า พระองค์ทรงขอตามเสด็จพระสุริโยทัย ออกทำศึกกับหงสาวดีด้วย แต่พระสุริโยทัยก็มีทรงอนุญาตให้พระบรมดิลกเสด็จออกรบ เนื่องจากทรงเป็นสตรี และยังทรงพระเยาว์ยังไม่ชำนาญในการบังคับคชสาร แต่พระบรมดิลกก็ทรงมียอม ทรงอ้างว่าพระเทพกษัตริย์จะต้องอยู่ในวังเพื่อรับใช้พระราชบิดา ส่วนพระองค์เองก็ต้องเสด็จไปทำศึก เพื่อเป็นการสนองพระเดชพระคุณพระราชมารดาด้วยเช่นกัน

"ลูกขอโดยเสด็จออกดูกำลังศึกพม่าด้วย ลูกไม่ขออยู่ในเมือง หากสมเด็จพระแม่เสด็จออกสนามรบ"

"ไม่ได้ดูลูก เจ้าขอแม่มาหลายครั้งแล้วนับแต่กลับมาถึงตำหนัก อันตรายหนักหนา เจ้าเป็นหญิงอย่างเสี่ยงออกไปเลย อายุน้อยเพียงแค่นี้ยังบังคับช้างไม่ชำนาญ"

หากแต่พระราชธิดาทรงทูลตอบด้วยพระสุรเสียงมั่นคง แสดงถึงพระอิศยาศัยที่แน่วแน่คล้ายคลึงกัน

"พี่กลางจักต้องอยู่ในวังเพื่อรับใช้สนองพระเดชพระคุณทูลกระหม่อมพ่อ ลูกขอตามเสด็จแม่ด้วย เหตุผลด้วยกัน จะตายหรือจะอยู่หาสำคัญไม่ หากรอดก็จักอยู่ด้วยรักดีทูลกระหม่อมพ่อต่อไป หากตาย ก็จักขอเกิดใหม่บนผืนแผ่นดินนี้ เกิดมาสนองพระเดชพระคุณเป็นลูกสมเด็จพระแม่อีกครั้งหนึ่ง"

(แก้วแก้ว. 2545 : 183)

ผู้เขียนนวนิยายสร้างตัวละครพระบรมดิลก ให้มีบทบาทตรงกับพระบรมดิลกในประวัติศาสตร์ คือ ทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความกล้าหาญ ยอมเสียสละพระองค์ออกรบแทนพระราชบิดา และนอกจากความกล้าหาญแล้ว พระองค์ยังทรงทำหน้าที่ของลูกที่ดีในการตอบแทนพระคุณบิดามารดาอีกด้วย

ท้าวศรีสุดาจันทร์

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเรื่องราวของของท้าวศรีสุดาจันทร์ไว้ว่า ทรงเป็นพระสนมใน พระชัยราชา พระราชบิดาของพระยอดเจ้า หรือพระยอดฟ้า ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงคบชู้กับนายบุญศรี ผู้ร้อง ลำบากกล่อมในเวลาที่จะบรรทม ต่อมาท้าวศรีสุดาจันทร์กราบทูลให้พระชัยราชาทรงแต่งตั้งนาย บุญศรี เป็นขุนชินราช ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง และเมื่อพระชัยราชาเสด็จสวรรคต ท้าวศรีสุดา- จันทร์ได้สถาปนาขุนชินราชเป็นเจ้าแผ่นดินปกครองกรุงศรีอยุธยา ดังเนื้อความ

ขณะเมื่อพระองค์บรรทมนั้น ต้องมีนายมหาดเล็กคนหนึ่งชื่อนายบุญศรี มาร้องลำบากกล่อมเสมอทุกๆ เวลา พระองค์จึงจะบรรทมหลับได้ อยู่มาวันหนึ่ง ศรีสุดาจันทร์มีจิตเสนาหาผูกพันต่อนายบุญศรีจึงลอบกระทำชู้ กับนายบุญศรีผู้ร้องนั้น ครั้นอยู่มาศรีสุดาจันทร์ก็กราบทูลพระปรเมศวร ขอให้ตั้งนายบุญศรีเป็นเสนาบดี กรมวัง เป็นผู้ซื้อสัตย์ตามมีศักดิ์ต่อราชการ จะเป็นที่ใช้ไว้วางพระทัยในราชการได้ พระองค์ก็ทรงเชื่อศรีสุดาจันทร์ จึงโปรดตั้งนายบุญศรีเป็นขุนเขียนนเรศ (ขุนชินราช) เสนาบดีกระทรวงวัง พระราชทานเครื่องอุปโภคบริโภคเป็น เครื่องยศสำหรับเสนาบดีพร้อมทุกประการ...

วันหนึ่งท้าวศรีสุดาจันทร์คิดกับขุนชินราช จะยกขุนชินราชขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน จึงสั่งให้พระราช- วงศานุวงศ์และข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยทั้งปวงเข้าไปเฝ้าในพระราชวัง แล้วปรึกษาว่า พระราชสามีของเรา สวรรคตแล้ว ยังไม่มีพระเจ้าแผ่นดินปกครองบ้านเมือง เมื่อพระองค์ยังมีพระชนม์อยู่ ได้ทรงตั้งแต่งตั้งให้ขุนชินราช เป็นเสนาบดีบังคับบัญชาการต่างพระเนตรพระกรรณของพระองค์ เราเห็นว่าขุนชินราชนี้สามารถจะปกครอง บ้านเมืองได้ ท่านทั้งปวงจะเห็นประการใด บรรดาพระราชวงศานุวงศ์ และข้าราชการทั้งปวงเกรงอาญาท้าวศรี- สุดาจันทร์ ก็พากันนิ่งอยู่มิรู้จะคัดค้านประการใด ท้าวศรีสุดาจันทร์ก็ให้พระราชวงศานุวงศ์และข้าราชการทั้งปวง ถือน้ำกระทำสัตย์สาบานต่อขุนชินราช แล้วยกขุนชินราชขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ส่วนตนก็ดำรงตำแหน่งอัค- กรมเหสี ขุนชินราชก็ให้พระราชวงศานุวงศ์ และข้าราชการทั้งปวงคงตำแหน่งเดิมเหมือนเมื่อครั้งพระปรเมศวรยัง เสด็จดำรงพระชนม์อยู่...

(คำให้การชาวกรุงเก่า. 2515 : 72)

ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ปราง ปกพันธรณิน” ของแก้วแก้ว ได้กล่าวถึงท้าวศรีสุดาจันทร์ไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นพระสนมเอกของพระชัยราชา เมื่อพระชัยราชาเสด็จสวรรคต พระเทียรราชาพระอนุชาของ พระชัยราชาได้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทน เนื่องจากพระแก้วฟ้า พระโอรสของพระชัยราชายังทรง พระเยาว์นัก ส่วนท้าวศรีสุดาจันทร์เป็นผู้สำเร็จราชการภายในพระราชวัง ทรงกุมอำนาจอยู่เบื้องหลัง และ ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงเห็นว่า พระเทียรราชาเป็นตัวกีดขวางราชกิจของพระองค์ จึงสร้างเรื่องใส่ร้ายพระ-

เทียรราชา จนต้องเสด็จออกผนวช และได้คบชู้กับญาติที่ชื่อพันบุตรศรีเทพ แล้วทรงแต่งตั้งให้พันบุตรศรี-
เทพ ดำรงตำแหน่งขุนนางศาธิราชา เป็นผู้ว่าราชการแผ่นดิน ความว่า

“...ตอนนั้นเป็นรัชสมัยสมเด็จพระชัยราชาธิราช ท่านมีพระมเหสีหรือเป่ลาไม่รู้ไม่มีการเคยถึง รู้แต่ว่ามี
พระโอรสชื่อพระแก้วฟ้า ยังเล็กอยู่ เกิดจาท้าวศรีสุดาจันทรที่อื่นไม่ใช่ชื่อตัว แต่เป็นชื่อตำแหน่งพระสนมเอก
นอกจากนี้พระชัยราชามีพระอนุชาทรงพระนามว่าพระเทียรราชา ตอนพระชัยราชาสวรรคต พระแก้วฟ้าเพิ่งจะมี
พระชันษาได้แค่ 11 ปี ยังว่าราชการไม่ได้ พระเทียรราชาจึงได้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ส่วนท้าวศรีสุดา
จันทรในฐานะพระชนนีพันปีหลวงได้เป็นผู้สำเร็จราชการภายในพระราชวัง ก็คือเป็นผู้กุมอำนาจอยู่เบื้องหลัง
พระโอรส กลายเป็นผู้มีอำนาจตัวจริง”

“อ้าว แล้วพระเทียรราชาล่ะคะ?” พัดราชักทันที

“ท้าวศรีสุดาจันทรคงจะเห็นพระเทียรราชาเป็นตัวกีดขวางความสำคัญของนางก็เลยพยายามกดดัน
ด้วยการสร้างเรื่องใส่ร้ายหลายอย่าง จนพระเทียรราชาต้องวางมือจากราชการ ออกผนวชให้หมดเรื่องหมดราว
ไป เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดและหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ความจริงการเมืองตอนนั้นก็คงจะปั่นป่วนมี
การเคลื่อนไหวกันอยู่มาก เพราะว่าท้าวศรีสุดาจันทรไม่ได้ว่าคนเดียว แต่ไปได้ญาติที่ชื่อพันบุตรศรีเทพ พนักงาน
เฝ้าหอพระ เป็นชู้ แล้วยกขึ้นเป็นใหญ่ ตำแหน่งขุนนางศาธิราชา ให้ว่าราชการแผ่นดิน”

(แก้วแก้ว. 2545 : 15)

ผู้เขียนสร้างตัวละครท้าวศรีสุดาจันทรในนวนิยาย ให้มีบทบาทตรงกับท้าวศรีสุดาจันทรหรือแม่-
อยู่หัวศรีสุดาจันทรตามประวัติศาสตร์ คือ ท้าวศรีสุดาจันทรทรงกระทำการยึดอำนาจได้สำเร็จ และแต่งตั้ง
ขึ้นเป็นใหญ่ครองกรุงศรีอยุธยา นอกจากนี้ผู้เขียนยังต้องการนำเสนอภาพของท้าวศรีสุดาจันทรว่า พระ-
องค์ทรงเป็นขัตติยนารีที่มีบทบาทสำคัญในทางการเมืองเป็นอย่างมาก พระองค์เป็นสตรี แต่ก็สามารถกุม
อำนาจเหล่าขุนนางและข้าราชการฝ่ายในไว้ได้ และยังสามารถกระทำการผลิตเปลี่ยนแผ่นดินได้ โดย
ความเป็นจริงพระเทียรราชาจะต้องเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระแก้วฟ้า แต่พระองค์ทรงใช้พระ
สติปัญญาและอำนาจที่มีอยู่ทำให้พระเทียรราชาต้องเสด็จออกผนวช และได้แต่งตั้งนายพันบุตรศรีเทพซึ่ง
เป็นพระญาติของพระองค์ขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน เนื่องจากพระองค์ทรงต้องการให้ราชวงศ์ละไว้-
อโยธยาของพระองค์ขึ้นครองกรุงศรีอยุธยาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งถือว่าการต่อสู้เพื่อราชตระกูลของพระองค์
เอง

4.1.2 การดัดแปลงตัวละครจากบุคคลในประวัติศาสตร์

การดัดแปลงตัวละครจากบุคคลในประวัติศาสตร์ หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้บุคคลที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์มาสร้างเป็นตัวละครในนวนิยาย โดยดัดแปลงลักษณะหรือพฤติกรรมบางอย่างของตัวละครให้ต่างไปจากบุคคลในประวัติศาสตร์

จากการศึกษาตัวละครตามบุคคลในประวัติศาสตร์ พบว่า ผู้เขียนได้ดัดแปลงตัวละครขัตติยนารีเพื่อ นำเสนอภาพขัตติยนารีไทยที่ต่างไปจากเอกสารทางประวัติศาสตร์เพียง 1 พระองค์ คือ พระวิสุทธิกษัตริย์ ดังนี้

พระวิสุทธิกษัตริย์

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเรื่องราวของพระวิสุทธิกษัตริย์ไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นพระธิดาของสมเด็จพระเพทราชา กับพระสุริโยทัย ได้อภิเษกกับออกญาพิษณุโลก แต่ทั้งสองพระองค์ไม่ลงรอยกัน ทะเลาะกันตลอดเวลา ครั้งหนึ่งออกญาพิษณุโลกได้ตีพระเศียรของพระวิสุทธิกษัตริย์แตก พระองค์จึงใช้ผ้าซับพระโลหิตแล้วส่งไปทูลฟ้องพระมหาจักรพรรดิ จึงทำให้เกิดความบาดหมางกันระหว่างพระมหาจักรพรรดิกับออกญาพิษณุโลก

พระเพทราชาได้พระราชทานพระธิดา ให้อภิเษกกับออกญาพิษณุโลก (Oija Poucelouck) แต่เนื่องจากบุคคลทั้งสองมีความแตกต่างกันมาก ชีวิตสมรสจึงมีแต่การทะเลาะเบาะแว้ง และไม่ลงรอยกัน

ในการทะเลาะครั้งหนึ่ง ออกญาพิษณุโลกได้ตีพระเศียรพระธิดาแตก พระธิดาจึงใช้ผ้าซับพระโลหิตเช็ดพระโลหิต ใส่ถ้วยทองไปถวายพระราชบิดาที่กรุงศรีอยุธยา พร้อมทั้งมีพระราชสาส์นทูลฟ้องว่าถูกพระสวามีทารุณเพียงใด

(พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182. 2546 : 62)

ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ผู้เขียนกล่าวถึงพระวิสุทธิกษัตริย์ว่า พระองค์ทรงเป็นพระราชธิดาของพระมหาจักรพรรดิและพระสุริโยทัย ในครั้งที่พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองทำศึกสงครามกับเมืองพิษณุโลกนั้น พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงพยายามที่จะช่วยเหลือพระมหาธรรมราชา เพื่อให้บ้านเมืองอยู่รอดปลอดภัย เช่นเดียวกับพระราชมารดา แต่เนื่องจากพระวรกายของพระองค์พิการจึงไม่สามารถช่วยเหลือพระสวามีได้

เพื่อความอยู่รอดของบ้านเมือง และความสุขสันต์ของประชาชน พระนางเธอก็จำต้องยอมทน หากพระวรกายไม่พิการก็จักออกไปช่วยพระเจ้าอยู่หัวอีกแรงหนึ่ง ไม่ให้แพ้เจ้าแม่สุริโยทัย ยามศึกยังกล้าหาญชาญชัยตามเสด็จ และสามารถช่วยชีวิตเจ้าเหนือหัวไว้ได้ แม้จะต้องเสียพระชนม์ชีพของพระองค์เอง

(กาญจนา นาคนนท์. 2542 : 16)

ผู้เขียนนวนิยายสร้างตัวละครพระวิสุทธิกษัตริย์ในนวนิยาย ให้มีบทบาทแตกต่างกับพระวิสุทธิกษัตริย์ในประวัติศาสตร์ ซึ่งตามบันทึกทางประวัติศาสตร์แล้วไม่ปรากฏว่าขัตติยนาถีพระองค์นี้มีพระวรกายพิการแต่อย่างใด กล่าวได้ว่าผู้เขียนอาจต้องการสร้างความสะเทือนใจแก่ผู้อ่าน และต้องการสื่อแนวความคิดเกี่ยวกับสตรีให้เด่นชัดยิ่งขึ้นว่า แม้เป็นเพียงสตรีที่ร่างกายพิการ ก็ยังมีความคิดที่จะพยายามช่วยเหลือบ้านเมือง เห็นได้จากการที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงมีความต้องการให้บ้านเมืองอยู่รอดปลอดภัย เพื่อให้ราษฎรมีความสุข พระองค์จึงต้องอดทนช่วยเหลือภารกิจของพระสวามีเท่าที่พระองค์จะทำได้ แต่ถ้าหากพระองค์มีพระวรกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ดี พระองค์ก็จะทรงออกไปช่วยพระสวามีทำศึกเช่นเดียวกับพระ-สุริโยทัย พระมารดาของพระองค์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความอดทนและความกล้าหาญของขัตติยนาถีพระองค์นี้

4.1.3 การสร้างตัวละครขึ้นใหม่

การสร้างตัวละครขึ้นใหม่ หมายถึง การที่ผู้เขียนสร้างตัวละครขึ้นใหม่จากจินตนาการของตน เพื่อนำเสนอภาพขัตติยนาถีไทยให้ชัดเจนขึ้น ผู้เขียนสร้างตัวละครขึ้นใหม่เพื่อนำเสนอภาพขัตติยนาถีไทยในนวนิยายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีทั้งหมด 4 ตัวในนวนิยาย 2 เรื่อง ได้แก่ ปวินท์ พัตรา พระมเหษณตรี และขุนอาร์ักษ์

นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพิ้นธรณิน” ของแก้วแก้ว พบว่า ผู้เขียนได้สร้างตัวละครขึ้นใหม่เพื่อนำเสนอภาพขัตติยนาถีไทยในนวนิยายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ ปวินท์ พัตรา และพระมเหษณตรี

ปวินท์

ผู้เขียนได้สร้างให้ปวินท์ เป็นนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาประวัติศาสตร์ วันหนึ่งปวินท์กับเพื่อนๆ เดินทางไปเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และได้ไปกราบไหว้พระบรมราชินีอนุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย

ปวินที่ได้นำเรื่องราวในประวัติศาสตร์มาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังเกี่ยวกับความกล้าหาญของพระสุริโยทัยที่ทรง
เสด็จออกทำศึกกับหงสาวดี และยกย่องพระองค์ว่าทรงเป็นชาติตินารีโดยแท้ ความว่า

...ท่านกล้าแต่งองค์เป็นชาย ชี้อ้างศึกออกไป แสดงว่าต้องทรงคุ้นเคยกับการบังคับช้างมาก่อนจนมัน
พระทัย แล้วลักษณะของความเข้มแข็ง กล้าเผชิญเรื่องที่มากดคามความมั่นคงของอาณาจักร รักษาพระ
เกียรติยศแบบนี้ เป็นลักษณะของชาติตินารี คือความเป็นกษัตริย์โดยสายเลือดกำเนิด

(แก้วเก้า. 2545 : 19)

ผู้เขียนสร้างตัวละครปวินที่ขึ้นมา เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอภาพของพระสุริโยทัยว่า พระองค์
ทรงเป็นชาติตินารีที่มีความกล้าหาญ และมีความรู้ในเชิงวิชาคชศาสตร์ ทรงสามารถบังคับช้างได้ และใน
ความกล้าหาญ ความเข้มแข็งของพระองค์ พระองค์จึงกล้าแต่งองค์เป็นชายออกทำศึกกับหงสาวดี และ
ภาพของพระสุริโยทัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนะของผู้เขียนที่ว่า แม้พระองค์จะเป็นสตรี แต่พระองค์ก็ทรง
เข้มแข็งและกล้าหาญไม่แพ้บุรุษเช่นกัน

เมื่อปวินที่ได้พลัดหลงเข้าไปในสมัยอยุธยา ปวินที่ได้เข้าเฝ้าพระสุริโยทัยในวิหารพระศรีสรรเพชญ์
เพื่อกราบทูลมิให้พระสุริโยทัยออกรบ เนื่องจากพระองค์ต้องสิ้นพระชนม์บนคอช้าง ถ้าพระสุริโยทัยไม่เสด็จ
ออกรบจะได้อยู่เป็นหลักให้พระมหินทราและพระมหารัชมรรชาทรงแกรงพระทัย จะได้ไม่กล้าบาดหมางกัน
ดังความว่า

“พระอาญาไม่พ้นเกล้า” เขาเองก็ไม่แน่ใจว่าในยามตื่นเต้นขนาดนี้จะพูดผิดพูดถูกหรือเปล่า “ถ้าได้ฝ่า
ละอองธุลีพระบาทไม่เสด็จออกศึกครั้งนี้ จะดำรงพระชนม์ชีพอยู่อีกนาน พระราชโอรสและพระมหารัชมรรชาคง
จะเกรงพระบารมี ไม่กล้าบาดหมางกัน พระมหารัชมรรชาก็จะไม่หันไปพึ่งพม่า เพราะอย่างไรก็มีได้ฝ่าละออง
ธุลีพระบาท ซึ่งเป็นเจ้านายในราชวงศ์พระร่วงเป็นหลักให้เกรงพระทัยอยู่มาก”

(แก้วเก้า. 2545 : 140)

ผู้เขียนสร้างตัวละครปวินที่ขึ้นมา เพื่อช่วยนำเสนอภาพความขัดแย้งระหว่างพระมหินทราและ
พระมหารัชมรรชา ซึ่งได้กลายเป็นชนวนของการสูญเสียกรุงศรีอยุธยาในครั้งแรก และยังสะท้อนให้เห็น
ถึงทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อพระสุริโยทัยว่า แม้พระองค์จะเป็นเพียงสตรี แต่พระองค์ก็ทรงมีอำนาจจนเป็น
ที่เกรงพระทัยต่อพระมหารัชมรรชาและพระโอรสเช่นกัน

พัตรา

ผู้เขียนสร้างให้พัตรา เป็นผู้หญิงสมัยใหม่ มีความมั่นใจในตัวเองสูง กำลังศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษ และได้มาเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับปวินท์ และพลัดหลงเข้าไปในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี วันหนึ่งพัตราต้องนำสายบัวปักบัวไปให้พวกวิเศษในวังหลวง โดยใช้เส้นทางลัดผ่านอุทยานบังเอิญมีขบวนเสด็จของพระสุริโยทัยผ่านมา จึงถูกพวกโขนจับได้ แต่พระสุริโยทัยมิได้เอาผิดกับพัตราแต่อย่างใด ทำให้พัตราซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์เป็นอย่างมาก และไม่น่าเชื่อว่าขัตติยนารีผู้อ่อนโยนจะกล้าหาญเด็ดเดี่ยว เสด็จออกทำศึกสงคราม

...นางกษัตริย์องค์นี้มีได้น่ากลัวอย่างที่คิดไว้แต่แรก หากแต่เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณา ไม่น่าเชื่อเลยว่าผู้หญิงที่อ่อนโยนคนนี้จะกล้าออกไปกลางศึก และยังตัดสินใจในเวลาคับขันด้วยความหาญอย่างไม่มีใครนึกถึง

(แก้วเก้า, 2545 : 92)

ต่อมาพัตราได้เข้าเฝ้าพระสุริโยทัย เพื่อทูลขอรับมิให้พระองค์ทรงเสด็จออกทำศึกกับหงสาวดี แต่พระสุริโยทัยทรงประสงค์จะเสด็จออกทำศึก เพื่อปกป้องพระสวามีและเพื่อชาติบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย ถึงแม้ว่าพระองค์จะทรงทราบแล้วว่าจะต้องสิ้นพระชนม์ในกาลศึกครั้งนี้ก็ตาม แต่พระองค์ก็ยังเสด็จออกทำศึกกับหงสาวดี ทำให้พัตราเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวและความเสียสละของพระองค์ที่ยอมสละพระชนม์ชีพเพื่อบ้านเมือง

“ท่านยอมสละพระชนม์ เพราะทรงเห็นว่า...เป็นผลดีมากกว่า...ดีกับพระเจ้าอยู่หัว ดีกับพระมหารัชมราชา ดีกับกรุงศรีอยุธยา ดีกว่าท่านจะรอด แต่ว่าอยุธยาจะไม่รอด...”

(แก้วเก้า, 2545 : 185)

เมื่อปวินท์กับพัตราได้กลับมาสู่ในโลกปัจจุบันอีกครั้ง ทั้งสองได้กลับมาเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกราบไหว้พระบรมราชินีอนุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัยอีกครั้ง แล้วปวินท์กับพัตราก็ได้กล่าวชื่นชมยกย่องในวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ของพระสุริโยทัยที่ทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความเมตตากรุณา ยอมเสียสละอุทิศชีวิตของพระองค์เพื่อแผ่นดิน

“แพทรู้สึกว่าคุณเป็นคนที่ยิ่งใหญ่จริงๆ นะคะ ยิ่งใหญ่ออย่างน่าอัศจรรย์ ต้องใช้คำว่า A good monarch is kind, but a great one is devoted. พี่นัทว่ายังงั้นไหมคะ”

ปวิณทวนความหมายของประโยคนั้นซ้ำๆ อย่างใช้ความคิด

“กษัตริย์ที่ดีทรงพระเมตตาต่อพระราชอาณาจักร แต่พระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ ทรงเสียสละอุทิศพระองค์เพื่อแผ่นดิน...ฟังดูดีนี่ แพทไปเอามาจากไหน”

(แก้วเก้า. 2545 : 225-226)

ผู้เขียนสร้างตัวละครพัทธาขึ้นมากเพื่อช่วยนำเสนอภาพของชาติตติย-นารีไทยในด้านความมีเมตตา กรุณา ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว และความเสียสละของพระสุริโยทัยให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ซึ่งเห็นได้จากความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่ถ่ายทอดออกมา ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจของตัวละคร และ บท-สนทนาหรือคำพูดของตัวละครที่กล่าวยกย่องชื่นชมในความเป็นชาติตติยนารี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เรียกได้ว่าเป็นมุมมอง เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนที่ต้องการจะสื่อแนวคิดบางอย่างเกี่ยวกับสตรีที่ว่า สตรีเป็นเพศที่มีความอ่อนโยน มีจิตใจเมตตากรุณา แต่ในขณะเดียวกันสตรีก็มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ไม่กลัวตายสละชีวิตเพื่อประเทศชาติบ้านเมืองได้เช่นกัน

พระมหามนตรี

ผู้เขียนสร้างให้พระมหามนตรี เป็นทหารเอกคอยติดตามอารักขาพระสุริโยทัย เป็นบุตรชายของหมื่นราชเสนาหาข้าหลวงเดิมในพระมหาจักรพรรดิที่เคยเสียดายพร้อมขุนพิเรนทรเทพ กำจัดขุนวรวงศา-ธิราชโจรปล้นราชบัลลังก์ และได้พบกับพัทธาที่หลงย้อนเข้าไปในสมัยกรุงศรีอยุธยา เกิดเป็นความรักระหว่างคนสองยุคสองสมัย ครั้นกรุงศรีอยุธยาทำศึกสงครามกับหงสาวดี พระมหาจักรพรรดิ พระสุริโยทัย พร้อมทั้งพระโอรสและพระธิดา 3 พระองค์ ได้แก่ พระราเมศวร พระมหินทรา และพระบรมดิลก ทรงออกรบในการศึกครั้งนี้ด้วย พระมหามนตรีได้เฝ้าหน้าขึ้นมองชาติตติยนารีทั้งสองพระองค์ที่ประทับอยู่บนหลังช้างเพื่อเตรียมออกรบกับหงสาวดี ความว่า

เขาเฝ้าหน้าขึ้นมองผู้ประทับอยู่บนคอช้างทรงพลายสุริยกษัตริย์ แต่งองค์ทะมัดทะแมงอย่างพระมหาอุปราช ทรงสงบนิ่งได้อย่างน่าสรรเสริญ คุมพระสติได้เหมือนเมื่อครั้งโดยเสด็จพระราชสวามีออกประพาสตามหัวเมืองต่างๆ ระวังระเหินพักแรมกลางไพร เป็นเวลานานต่อเนื่องกันมาหลายปี พระบรมดิลกผู้ประทับอยู่บนกลางช้างทรงเสียวอีก ยังทรงกระสับกระส่ายอยู่บ้างเหมือนยังไม่มันพระทัยนัก

(แก้วเก้า. 2545 : 192)

ผู้เขียนสร้างตัวละครพระมหามนตรีขึ้นมาก็เพื่อต้องการให้นำเสนอภาพชัตติยานารีทั้งสองพระองค์ คือ พระสุริโยทัย และพระบรมดิลก ที่ทรงกล้าหาญแต่งตั้งเป็นชายทำทัฬหีแด่แม่เยี่ยงพระมหาอุปราชา ออกรบกับหงสาวดี เป็นชัตติยานารีที่น่ายกย่อง สามารถคุ้มครองพระสติให้มั่นคงสงบนิ่งอยู่บนหลังคชสาร เพื่อรอ ออกรบกับหงสาวดี เหมือนทุกครั้งที่เราองค์ทรงเสด็จตามพระมหาจักรพรรดิไปประพาสตามหัวเมืองต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นบทบาทของภรรยาที่ดี คอยช่วยเหลือพระสวามี และติดตามคอยปรนนิบัติพระสวามี ไม่ว่า หนทางจะลำบากแค่ไหนจะต้องนอนกลางดินกลางป่าก็ตาม

ในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ พบว่า ผู้เขียนสร้าง ตัวละครขึ้นใหม่ เพียง 1 ตัว คือ ขุนอาร์ักษ์ เพื่อนำเสนอภาพชัตติยานารีไทยในนวนิยายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขุนอาร์ักษ์

ขุนอาร์ักษ์ เป็นทหารร่วมเดินทางไปกับกรุงหงสาวดีพร้อมกับพระสุพรรณกัลยา พระนเรศวร และพระเอกาทศรถ ครั้งที่พระเจ้าบุเรงนองเข้ายึดกรุงศรีอยุธยาสำเร็จ และได้นำตัวพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ไปเป็นตัวประกัน ณ กรุงหงสาวดี โดยขุนอาร์ักษ์จะคอยให้การช่วยเหลือดูแลความปลอดภัยให้แก่พระสุพรรณกัลยา และพระอนุชาทั้งสองพระองค์ ตลอดการเดินทางและตลอดระยะเวลาที่ทุกพระองค์ประทับยังกรุงหงสาวดี ขุนอาร์ักษ์เป็นคนฉลาด มีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านการรบ ด้านการรักษาโรค และด้านไสยศาสตร์ วันหนึ่งพระอัครมเหสีตะเคิงจีแห่งพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองสิ้นพระชนม์ หลังจากนั้นพระเจ้าบุเรงนองต้องการที่จะแต่งตั้งพระสุพรรณกัลยาให้เป็นพระอัครมเหสีแทน พระสุพรรณกัลยามีทรงต้องการ พระองค์ทรงรำไให้ และรับสั่งว่าผูกคอตายเสียดีกว่าจะต้องตกไปเป็นเมียของศัตรูบ้านเมืองที่อายุคราวพ่อแม่ยังเป็นโรคเรื้อนอีกด้วย แต่ขุนอาร์ักษ์ก็ได้เข้าเฝ้าเตือนพระสติให้เปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสที่จะเข้าช่วยเหลือบ้านเมืองอย่างที่พระองค์ทรงตั้งพระทัยก่อนเสด็จมายังกรุงหงสาวดี

“ตั้งพระทัยมาแน่วแน่ว่าจากเมืองไทยว่ากระไรทรงล้มแล้วหรือพระเจ้าค่ะ” เขาทูลซ้ำๆ ซดถ้อยซ้ำคำ เพื่อจะได้ทรงพิจารณาตามไปซ้ำๆ คนกำลังเสียใจ ไม่มีสติจะคิดอ่านทำสิ่งใด

“ทำพระเคราะห์ ให้เป็นโอกาส คือคนฉลาด”

พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีทรงรวบรวมพระสติได้รวดเร็วสมกับมีเลือดชัตติยา คือเลือดนักรบ ทรงลุกขึ้น เอาผ้าชุบน้ำซับพระพักตร์ ลูบไล้พระพักตร์ด้วยแป้งกระแจะจันทร์...

“ผู้หญิงจะทำอะไรได้” ทรงเปรยอย่างเวทนาความเป็นหญิงเรี่ยวแรงน้อยสติปัญญาที่ตื่นเงิน

“ท้าวศรีสุดาจันทร เป็นแค่พระสนมของพระเจ้าอยู่หัวไชยราชา ยังสามารถพลิกแผ่นดินให้ซุ้รักได้นิ่ง เมืองถึงสี่สิบสองวัน เกิดจลาจลปั่นป่วนไปทั้งเมืองได้ ทำไมพระองค์หญิงจะทรงทำสิ่งที่มันปั่นป่วนจนวายให้ กลับคืนสู่ภาวะที่ดีบ้างไม่ได้ ท่านทรงเป็นขัตติยนารีด้วยซ้ำไป” อารักษ์ทูล

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 109-110)

ผู้เขียนสร้างตัวละครขุนอารักษ์ขึ้นมาเพื่อต้องการให้มีบทบาทในการช่วยสนับสนุนให้ขัตติยนารี หรือพระสุพรรณกัลยากระทำการเพื่อบ้านเมืองให้จนสำเร็จ นอกจากนั้นผู้เขียนยังให้ตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่นี้ช่วยนำเสนอภาพขัตติยนารีให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น เห็นได้จากการที่ขุนอารักษ์เตือนพระสติพระสุพรรณกัลยา ในขณะที่ทรงกำลังโศกาอาดูร ชาติพระสติอยู่นั้น พระสุพรรณกัลยาก็กลับลุกขึ้นได้พระสติทันทีที่พบกับเป็นขัตติยนารีที่มีเลือดนักรบอยู่โดยแท้ และขุนอารักษ์ยังช่วยเน้นความสำคัญหรือภาพของท้าวศรีสุดาจันทรที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง เป็นเพียงพระสนมแต่ก็สามารถกระทำการผลัดเปลี่ยนแผ่นดินได้ ทั้งๆ ที่พระองค์เป็นเพียงสตรีเท่านั้น แล้วพระสุพรรณกัลยาทรงเป็นถึงขัตติยนารีโดยแท้ทำไม จะทำการสำคัญเพื่อช่วยเหลือบ้านเมืองมิได้

ตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ปวินท์ พัตรา พระมหลามนตรี และขุนอารักษ์ ไม่มีปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ ผู้เขียนสร้างตัวละครสี่ตัวนี้ขึ้นมาใหม่เพื่อสะท้อนภาพขัตติยนารีให้เด่นชัดมากขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญ ความสามารถ และบทบาทของสตรีที่มีต่อสังคมมากขึ้นด้วย

ผู้เขียนมีวิธีการนำเสนอตัวละคร ด้วยการสร้างตัวละครที่เป็นขัตติยนารีตามบุคคลที่อยู่จริงในประวัติศาสตร์ทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ พระสุพรรณกัลยา พระเทพกษัตริย์ พระบรมดิถี และท้าวศรีสุดาจันทร โดยผู้เขียนได้กล่าวถึงตัวละครตามเรื่องราวหรือเนื้อหาที่บันทึกไว้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ ผู้เขียนเพียงเสริมบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละครลงไปตามจินตนาการของผู้เขียนเอง แต่ทั้งนั้นก็ต้องสอดคล้องกับเรื่องราวที่บันทึกไว้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ด้วย ส่วนการดัดแปลงตัวละครนั้น ผู้เขียนเพียงแต่สร้างสถานการณ์ขึ้นให้ตัวละครนั้นมีบุคลิกภาพหรือร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเท่านั้นเอง ดังที่ผู้เขียนได้สร้างให้พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงมีพระวรกายที่พิการ เป็นโรคอัมพาต หลังจากทรงพระประสูติกาลพระเอกาทศรถ ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความสะเทือนใจให้แก่ผู้อ่าน และเน้นภาพของขัตติยนารีที่มีร่างกายพิการแต่ก็มีความคิดที่จะช่วยเหลือชาติบ้านเมือง การสร้างตัวละครขึ้นมาใหม่

ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ปวินท์ พัตรา พระมหามนตรี และขุนอาร์ภักษ์นั้น สร้างขึ้นมาใหม่ก็เพื่อช่วยนำเสนอภาพขัตติยนารีให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.2 การนำเสนอเนื้อเรื่อง

การนำเสนอเนื้อเรื่อง หมายถึง วิธีการที่ผู้เขียนต้องการเสนอเรื่องราวหรือภาพเหตุการณ์ตามประวัติศาสตร์ในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ จากการศึกษาพบว่า มี 4 ลักษณะ ได้แก่ การใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ การปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ การสร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ และการสอดแทรกเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา

4.2.1 การใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์

การใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์มาใช้เป็นเนื้อเรื่องในนวนิยาย

จากการศึกษาเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่า ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ที่ตรงตามในเอกสารประวัติศาสตร์ เพื่อนำเสนอภาพของขัตติยนารีไทย 4 เหตุการณ์ ดังต่อไปนี้

เหตุการณ์ที่พระสุริโยทัยออกรบกับหงสาวดี

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์ที่พระสุริโยทัยออกรบกับหงสาวดีว่า ตีกันครั้งนั้นเมื่อพระมหาจักรพรรดิเสด็จออกไปรบกับหงสาวดี พระสุริโยทัยและพระบรมดิลกได้ทรงช้างออกไปรบด้วย เมื่อทัพหน้าแตกมาประทัพลวง พระสุริโยทัยและพระบรมดิลกได้เข้ารบกับข้าศึกจนสิ้นพระชนม์บนคอช้าง ดังข้อความ

“เมื่อสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเจ้า เสด็จออกไปรบศึกหงสา นั้นสมเด็จพระองค์หนึ่ง และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระราชบุตร เสด็จทรงช้างออกไปโดยเสด็จด้วย และเมื่อได้รบศึกหงสา นั้น ทัพหน้าแตกมาประทัพลวงเป็นไกลาหลใหญ่ และสมเด็จพระองค์หนึ่ง และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระราชบุตรนั้น ได้รับด้วยข้าศึกถึงสิ้นพระชนม์กับคอช้าง...

(พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. 2515 : 456)

นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรรณิน” ของแก้วแก้ว ผู้เขียนได้บรรยายถึงเหตุการณ์ในตอนที่ข้างทรงของพระมหาจักรพรรดิกำลังเสด็จที่พระเจ้าแปร พระสุริยทนต์ทรงรีบไล่ข้างทรงพลายสุริยภษัตริย์เข้ามาขวางไว้ ทำให้พระเจ้าแปรทรงพิโรธอย่างมาก จึงใช้พระแสงของจ้าวเข้าฟันทันที โดยคิดว่าเป็นแม่ทัพคนสำคัญของอยุธยา พระวรกายของพระสุริยทนต์ชนลงบนคอข้างไม่ไหวดัง ดังคำบรรยาย

เจ้าเมืองแปรอยู่ในวัยฉกรรจ์ คึกคะนองคึกคอกๆ กับข้างทรงของท้าวเธอ เห็นเข้าก็ได้นิ้วจะได้นิ้วดีจ คึกเอาความดีความชอบไปถวายพระเจ้าหงสาวดี ก็ไม่สนพระทัยเรื่องอื่นทั้งสิ้น ทรงไล่ข้างตะลุยแล่นไล่ตามมาติดๆ เหยี่ยงพระแสงของจ้าวฟันฟาดอากาศไปมาให้คสองพระหัตถ์

พระมหามนตรียังอยู่ระยะไกลกว่าจะพาทัพม้าเข้ามาขวางไว้ทัน จึงซักว่าข้างทรงพลายสุริยภษัตริย์ ที่ถูกไล่ด้วยพระหัตถ์ที่พญาข้างคุ่นเคยดี จนสามารถทำตามได้ดังพระทัยผู้ประทับอยู่บนคอข้าง ให้ถลันเข้าขวางพุ่งเข้ารับหน้าพลายเทวนาคพินายไว้ทัน

พลายเทวนาคพินายได้ที ก็ม้วนตัวแบกกลาง ดันข้างพลายสุริยภษัตริย์ให้หงายเงขึ้นเสียหลัก พระแสงของจ้าวที่เหยี่ยงฟันลงมาด้วยอารมณ์กริ้วโกรธของพระเจ้าแปรที่มีผู้บังอาจเข้ามาขัดจังหวะ ก็ตีมีดลงบนร่างที่ทรงเข้าพระทัยว่าเป็นแม่ทัพสำคัญคนหนึ่งของราชอาณาจักรลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งนี้

ร่างที่อยู่บนคอข้างพลายสุริยภษัตริย์ชนลงบนคอพญาข้าง ไม่ถึงไหน

(แก้วแก้ว. 2545 : 194)

เหตุการณ์ในนวนิยายตรงกับเหตุการณ์ที่บันทึกไว้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ สมเด็จพระสุริยทนต์ทรงสิ้นพระชนม์บนคอข้างในการรบครั้งนี้ เพียงแต่ผู้เขียนได้บรรยายเหตุการณ์อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพพระสุริยทนต์ ชัดเจน วัสดุที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ยอมสละชีวิตเพื่อปกป้องพระสวามีและบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย

เหตุการณ์ที่พระเทพกษัตริย์ถูกชิงตัวไประหว่างการเดินทางไปอภิเษกกับพระเจ้าล้านช้าง

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพระเทพกษัตริย์ไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นพระธิดาของพระมหาจักรพรรดิกับพระสุริยทนต์ เมื่อพระเจ้าล้านช้างทรงส่งพระราชสาสน์มาทูลขอพระเทพกษัตริย์ไปเป็นพระอัครมเหสี แต่พระเทพกษัตริย์ทรงพระประชวร จึงส่งพระแก้วฟ้าไปแทน แต่เมื่อพระเจ้าล้านช้างทรงทราบจึงส่งตัวพระแก้วฟ้ากลับกรุงศรีอยุธยา พระมหาจักรพรรดิจึงทรงพระราชทานพระเทพกษัตริย์ให้แก่พระเจ้าล้านช้าง และในขณะที่พระเทพกษัตริย์กำลังเสด็จไปยังกรุงล้านช้าง พระเจ้าหงสาวดีทรงทราบข่าว จึงเข้าชิงตัวพระเทพกษัตริย์มาในระหว่างการเดินทาง

พระเจ้าล้านช้างให้พระราชสาธมาถวายว่า จะขอสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระเทพกษัตริเจ้า และทรงพระกรุณาพระราชทานแก่พระเจ้าล้านช้าง และครั้งนั้นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระเทพกษัตริเจ้าทรงพระประชวร จึงพระราชทานสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอพระแก้วฟ้าพระราชบุตร ให้แก่พระเจ้าล้านช้าง

ศักราช 826 ขวตศก (พ.ศ.2107) พระเจ้าล้านช้างจึงให้เชิญสมเด็จพระแก้วฟ้าพระราชบุตร ลงมาส่งยังพระนครศรีอยุธยา และว่าจะขอสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระเทพกษัตริเจ้านั้น และจึงพระราชทานสมเด็จพระเทพกษัตริเจ้าไปแก่พระเจ้าล้านช้าง ครั้งนั้นพระเจ้าหงสาวดีรู้เนื้อความทั้งปวงนั้น จึงแต่งทัพมาข่มอยู่กลางทาง และออกชิงเอาสมเด็จพระเทพกษัตริเจ้าได้ ไปถวายแก่พระเจ้าหงสาวดี...

(พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. 2515 : 460)

ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรณีน” ของแก้วแก้ว ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพระเทพกษัตริย์ โดยให้ปวินท์เป็นผู้เล่าถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา ครั้งหนึ่งปวินท์ได้เล่าให้พัตราฟังว่า พระเทพกษัตริย์พระธิดาของพระสุริโยทัยได้ถูกทางนางสาวดีชิงพระองค์ไปในระหว่างการเดินทางไปยังเมืองล้านช้าง เพื่อสานสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยากับล้านช้าง

“พระราชธิดาพระองค์กลางถูกทางนางสาวดีชิงพระองค์ไประหว่างจะเสด็จไปศรีสัตนาคนหุตเพื่ออภิเษก เพราะพม่าเกรงว่าอยุธยาจะเป็นไมตรีกับล้านช้าง ฉะนั้นกำลังกันสู้พม่า พระเจ้าข้า พระราชธิดาจึงประทับอยู่ ณ นางสาวดีนับแต่นั้น ส่วนพระราชธิดาพระองค์ใหญ่ทรงปลอดภัยทุกประการ ต่อมาเมื่ออยุธยาตกเป็นประเทศราช บุเรงนองทรงแต่งตั้งพระมหาธรรมราชาเป็นเจ้าแผ่นดินอยุธยา ทรงพระนามว่าพระศรีสรรเพชญ์ พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงดำรงตำแหน่งพระอัครมเหสี พระเจ้าข้า”

(แก้วแก้ว. 2545 : 137)

ส่วนนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระเจ้าล้านช้างทรงส่งพระราชสาสน์มาทูลขอพระเทพกษัตริย์ไปเป็นพระอัครมเหสี ความว่า

พระไชยเชษฐา จึงให้ราชทูตอันเชิญพระราชสาสน์กับเครื่องราชบรรณาการมาถวายสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ

...ถวายบังคมบรมโลกนาถแห่งศรีอยุธยา ด้วยพระไชยเชษฐาแห่งศรีสัตนาคนหุตสมมุติวงศ์ได้ยินกิตติศัพท์ความหาญกล้าแห่งองค์พระศรีสุริโยทัย ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือนมิได้ จากอดีตกาลมาจนบัดนี้ ฤาจะมีวีรกษัตริย์เยี่ยงนี้มาก่อน เป็นวีรกรรมอันขจรขจาย ไพโรจน์ทั้งหลายเทิดทูนนัก ว่าทุกหนขาดแห่งสายพระ-

โลหิตสมกษัตริย์ผู้กล้า พระไชยเชษฐาในคราวนี้ นามีพระอัคมเหสีไม่ จึงกราบถวายบังคมเบื้องอุลิสพระบาท ขอ
สมานสมัครรวมเป็นราชสุวรนปฐพีเดียวกันสืบไป โดยขออัญเชิญพระเทพกษัตริย์ไปเป็นปิ่นอนงค์ เพื่อดำรง
สายพระโลหิตชาติเชื้อวีระในกรุงศรีสัตนาคนหุตไว้ ทวยราษฎร์จักได้ชื่นชมพระบารมี กราบบังคมทูลมาดังนี้ ด้วย
เกล้าด้วยกระหม่อมแล้วแต่จะมีพระกรุณา...

(ทมนันตี. 2546 : 207-208)

เมื่อพระมหาจักรพรรดิได้ทราบความในพระราชสาสน์แล้ว ผู้เขียนได้กล่าวว่าพระเทพกษัตริย์มีทรง
เสด็จ เนื่องจากมีทรงเติมพระทัย จึงทรงเกลี้ยประจวบ พระมหาจักรพรรดิจึงทรงส่งพระแก้วฟ้า พระราช-
ธิดาที่เกิดจากพระสนมไปยังกรุงล้านช้างแทน และเมื่อพระเจ้าล้านช้างทราบว่ามีไชพระเทพกษัตริย์ พระ-
องค์จึงส่งพระแก้วฟ้ากลับคืนสู่กรุงศรีอยุธยา พระองค์ทรงต้องการพระเทพกษัตริย์เท่านั้น ดังข้อความ

พระเทพกษัตริย์ท่านอาจไม่เติมพระทัย

เลยประจวบ 'เกียง' ให้ส่งตัวแทนไป

'ตัวแทน' คือ พระแก้วฟ้า เป็นพระราชธิดาที่มิใช่ประสูติจากพระศรีสุริโยทัย แต่เป็น...สนม...คือคุณ

จอมมารดาที่ไม่ปรากฏนาม

พระแก้วฟ้าคงเกียงต่อไม่ได้

จึงต้องถูกส่งไปกรุงศรีสัตนาคนหุต

พระเทพกษัตริย์หายพระทัยตลอดไปรังก็คง...หลายเวลา...เพราะระยะทางจากกรุงศรีอยุธยาไป

เวียงจันทน์มิใช่ใกล้ๆ จะโชคดีหรือโชคร้ายของพระแก้วฟ้าก็ไม่รู้ พระไชยเชษฐาพอทรงทราบว่าเป็น...ตัวแทน...

อาจจะทรงเห็นว่า

'เมื่อมิได้ระเด่นบุษบา

จะรับมาร่วมวงศ์หาควรไม่...'

จึงส่งพระแก้วฟ้าคืน! พร้อมยืนยัน...ขอประทานเฉพาะพระเทพกษัตริย์ ราชธิดาพระศรีสุริโยทัย สาย

พระโลหิตแห่งกษัตริยาธิราช...

(ทมนันตี. 2546 : 209-210)

ดังนั้นพระเทพกษัตริย์ทรงต้องยอมเสด็จไปอภิเษกสมรสกับพระเจ้าล้านช้าง และในระหว่างการเดินทาง พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองทรงทราบข่าวว่า พระเทพกษัตริย์กำลังเสด็จไปเชื่อมความสัมพันธ์
ระหว่างกรุงศรีอยุธยากับล้านช้าง พระองค์จึงข่มลอบชิงตัวพระเทพกษัตริย์กลับไปยังเมืองหงสาวดี ดังที่
ผู้เขียนบรรยายว่า

เมื่อทางหงสาวดีทราบข่าวจากคนเร็ว ที่พระมหารัชมรรชาส่งไปกราบทูล...ก็ให้กองทัพมาข่มสกดทางอยู่ พอข้าหลวงกรุงศรีอยุธยาเชิญพระเทพกษัตริย์ไป กองทัพพม่าก็เข้าชิงนาง พาไปเสียดังเมืองหงสาวดี...

(ทมนต์ดี. 2546 : 218)

เหตุการณ์ในนวนิยายตรงกับเหตุการณ์ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ เป็นเหตุการณ์ที่พระเจ้าล้านช้างส่งพระราชสาสน์มาทูลขอพระเทพกษัตริย์ไปเป็นพระอัครมเหสี แต่ในระหว่างการเดินทางพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองได้ข่มลอบชิงตัวพระเทพกษัตริย์ไปเสียก่อน มีบางส่วนที่ผู้เขียนสอดแทรกรายละเอียดลงไปว่า พระเทพกษัตริย์มีทรงเต็มพระทัยจึงแกล้งพระประชวร ซึ่งในเอกสารทางประวัติศาสตร์บันทึกเพียงว่า พระองค์ทรงพระประชวรเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นถึงขัตติยนารีที่มีความรักในเชื้อชาติวงศ์ตระกูลของตน มียอมให้เชื้อสายพระโลหิตแห่งกษัตริย์กรุงศรีอยุธยาต้องเจือจางไปรวมกับชาติอื่น แต่เพื่อประเทศชาติบ้านเมือง พระเทพกษัตริย์ทรงยอมเสด็จยังกรุงล้านช้าง เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองเมือง และทำให้กรุงศรีอยุธยามีกำลังพลต่อสู้กับทัพหงสาวดีมากขึ้น

เหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาต้องเดินทางไปกรุงหงสาวดีในฐานะตัวประกัน

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาต้องเดินทางไปกรุงหงสาวดีในฐานะตัวประกันไว้ว่า เมื่อทัพหงสาวดีเข้ายึดกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองทรงบำเหน็จรางวัลให้กับพระยาจักรี และเมื่อครบเจ็ดวันก็ได้ฆ่าตัดหัวพระยาจักรีแล้วเสียบไว้กลางเมือง หลังจากนั้นพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองจึงนำพระมเหสี พระสุพรรณกัลยา และพระนเรศวร กลับไปยังกรุงหงสาวดีด้วย

พระเจ้าหงสาวดีเอาแต่คนดี อันพระยาจักรีนั้นพระเจ้าหงสาปูนบำเหน็จรางวัลหนักหนา เพราะว่ามีคนชอบ จึงตั้งหัวให้เกินแต่ก่อนมา ครั้นเลี้ยงไว้ได้ครบเจ็ดวันแล้ว พระเจ้าหงสาวดีจึงสั่งให้บันเกล้าเกศาเสีย แล้วจึงสั่งให้เสียบไว้ที่กลางเมืองตามบทพิพากษาที่มีมาแล้วจึงเรียกเอา พระมเหสี ซึ่ง เป็น พระราชโอรส ของพระมหาจักรพรรดิ พระปกพระพี่นางพระนเรศวร อันชื่อนางสุวรรณกัลยานั้นขึ้นมาหงสากับองค์พระนเรศวรอันเป็นพระราชโอรสของพระสุธรรมราชา อันพระเอกาทศรถนั้นให้ไว้เป็นเพื่อนพระบิดา...แล้วพระเจ้าหงสาจึงยกทัพกลับไป

(คำให้การขุนหลวงหาวัด ฉบับหลวง. 2515 : 299-300)

ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมนต์ดี ได้กล่าวถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาต้องเดินทางไปกรุงหงสาวดีไว้ว่า เมื่อทัพหงสาวดีเข้ายึดกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จแล้ว พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง

ทรงมีรับสั่งให้คุมตัวพระมหินทรและเหล่าเสนาอำมาตย์ในพระนคร พร้อมด้วยบุตรธิดาทุกพระองค์กลับกรุง
หงสาวดี และพระสุพรรณกัลยา พระราชธิดาแห่งพระมหาธรรมราชา ก็ทรงถูกถวายตัวมาในครั้งนี้ด้วย

รับสั่งให้คุมตัวพระมหินทรภักษัตริย์อยุธยาและเหล่าเสนาอำมาตย์ทั้งปวงในพระนคร พร้อมบุตรธิดาแล
ภรรยาสู่หงสาวดีราชธานี มิให้เหลือไว้แม้แต่ผู้เดียว

ความตอนนี้หมายความว่าเจ้านายราชินิกุลสายพระมหจักรพรรดิ ถูกกวาดต้อนไปหงสาวดีทั้งหมด
แลตอนนี้จึงสันนิษฐานว่า

พระสุพรรณกัลยาถูกถวายตัวมาในคราวนี้

พร้อมด้วยผู้ถวายงานอีก 15 นาง

(หมยันตี. 2546 : 373)

เหตุการณ์ในนวนิยายกับเหตุการณ์ในเอกสารทางประวัติศาสตร์มีเนื้อความที่ตรงกัน กล่าวคือ
พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองได้นำพระสุพรรณกัลยากลับไปยังกรุงหงสาวดีในครั้งนี้ เพื่อเป็นตัวประกัน
ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเสียดสีของชาติยวนารีที่ยอมละทิ้งความสุขความสบาย ทำหน้าที่เพื่อประเทศชาติ
บ้านเมือง

เหตุการณ์ที่พระนเรศวรเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยา

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์ตอนที่พระนเรศวรทรงหนีกลับกรุงศรีอยุธยาว่า พระ-
องค์ทรงลอบส่งสาสน์ให้กับพระสุพรรณกัลยา เพื่อจะได้เสด็จหนีกลับพร้อมกัน แต่พระสุพรรณกัลยาทรง
เกรงว่าถ้าพระองค์เสด็จด้วยแล้วจะทำให้การเดินทางล่าช้า ถ้าพระเจ้าหงสาวดีทรงทราบก็จะต้องตายทั้งคู่
จึงรับสั่งให้พระนเรศวรเสด็จหนีไป มีต้องหวังพระองค์ และอธิษฐานให้พระนเรศวรทรงหนีพ้นพระเจ้านุเรง-
นอง และกลับถึงกรุงศรีอยุธยาอย่างปลอดภัย ดังข้อความ

พระนเรศวรจึงลอบส่งสาสน์ลับให้เข้าไปถึงพระพี่นางข้างใน จึงบอกความว่าน้องจักหนีไปพารา ฝ่าย
พระพี่นางนั้นกลัวพระเจ้าหงสาวดีรู้ จึงว่าถ้าหนีได้ก็จักไม่มรณา ถ้าไม่พ้นก็จักพากันบรรลัย จึงตรัสว่าอย่าเป็น
ห่วงด้วยพี่เลย เจ้าจักไปก็ตามอัธมาสัยเถิด จึงอธิษฐานแล้วประทานพรให้เจ้าจงไปดี ให้พ้นมือไพร่เกิด

(คำให้การขุนหลวงหาวัด ฉบับหลวง. 2515 : 303)

นวนิยายเรื่อง "แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน" ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระนเรศวรทรงเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยาว่า พระสุพรรณกัลยามีทรงเสด็จกลับด้วย เนื่องจากพระองค์ทรงรู้ว่าการหนีนั้นต้องอาศัยความคล่องแคล่ว ถ้าพระองค์กับพระธิดาเมงอทเวเสด็จด้วยจะทำให้การเดินทางล่าช้า พระองค์จึงขออยู่รับโทษแทนพระนเรศวร เพราะถ้าหากถูกจับได้จะโดนลงอาญาทั้งหมด พระองค์จึงส่งสาสน์ออกไปบอกพระนเรศวรว่า อย่าทรงห่วงพระองค์เลย และขออิฐฐานให้พระอนุชาจงรอดปลอดภัย ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่า

พระสุพรรณกัลยาท่านจะทรงรู้สึกอย่างไร

ท่านเองก็ 'ลูกเสนาธิการ' ได้ทรงเห็นการศึกษา ได้ทรงฟังราชการศึกษามากต่อมาก

ทำไมท่านจะไม่ทรงทราบ

...การนี้ต้องแล้วคล่องดี อย่าให้บังเกิดมี จะแจจะหนองเหนียวการ...

ถ้าทรงเสด็จกับพระอนุชา สิ่งที่จะพินิจ 'จะทรงละทิ้งไม่ได้เป็นอันขาด คือพระธิดาน้อย 'เมงอทเว' ผู้หญิงเด็กเล็กๆ แผลจะทำให้การเสด็จ 'จะแจ' คือจวนตัว รีบเร็วไม่ได้ ถ้าไม่เสด็จด้วยพระอนุชา และการนี้ออณาขึ้น พระสุพรรณกัลยาต้องถามพระองค์เอง

พระเจ้าหนาดาวดีบุเรงนอง จะพิโรธหรือไม่?

ถ้าพิโรธ พระนางจะต้องรับพระอาญาแทนพระอนุชา พระธิดาน้อยเมงอทเว 'อาจจะรอด' เพราะพระนางเก่งสอทรงโปรดปรานนักหนา ภายใต้ร่มเงาแห่งพระธิดาใหญ่ของพระเจ้าหนาดาวดีบุเรงนอง 'อาจจะ' คุ่มภัยไว้ได้

ทรงเสี่ยงพระองค์เดียว!

ดีกว่าเสด็จด้วยและพาพระอนุชาล่าช้า นั่นคือ...หากถูกจับได้จะต้องพระอาญาทั้งหมด

การ 'อยู่' เมื่อจะมีทางผ่อนหนักผ่อนเบา...

นั่นคือการที่พระสุพรรณกัลยาทรงส่งสาสน์ตอบไปยังพระอนุชา

...ถ้าพระเจ้าหนาดาวดีทรงทราบ ถ้าหนีได้จักไม่มรณา ถ้าไม่พ้นจักพากันบรลีย อย่าเป็นห่วงด้วยพี่เลยเจ้าจักไปก็ตามอริยาตย์ พี่อิฐฐานแล้วให้เจ้าไปจงดี พันมือไพร่เกิด...

(ทมยันตี. 2546 : 113-115)

เหตุการณ์ในนวนิยายกับเหตุการณ์ที่บันทึกไว้ในเอกสารประวัติศาสตร์มีเนื้อความที่ตรงกัน กล่าวคือ พระสุพรรณกัลยามีทรงเสด็จหนีกลับมาด้วย ทั้งที่พระองค์มีโอกาสดูแลพระอนุชาให้พระนเรศวรเดินทางกลับถึงกรุงศรีอยุธยาอย่างปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนต้องการนำเสนอภาพของชาติดิยนารีที่

ยอมเสียสละชีวิตเพื่อชาติบ้านเมือง มีทรงเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากจะทำให้การหลบหนีล่าช้า พระองค์จึงยอมอยู่รับโทษทัณฑ์แทนพระอนุชา

เหตุการณ์ที่ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงวางแผนกระทำการปลัดเปลี่ยนแผ่นดิน

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์ที่ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงวางแผนกระทำการปลัดเปลี่ยนแผ่นดินไว้ว่า เมื่อสมเด็จพระชัยราชาทรงเสด็จสวรรคต ท้าวศรีสุดาจันทร์จึงยกขุนชินราชขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน และสั่งให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการเข้าเฝ้า เพื่อทำการถือน้ำถวายสัตย์ปฏิญาณแสดงความจงรักภักดีต่อขุนชินราช ดังความว่า

ท้าวศรีสุดาจันทร์ก็ให้พระราชวงศานุวงศ์และข้าราชการทั้งปวงถือน้ำถวายสัตย์สาบานต่อขุนชินราช แล้วยกขุนชินราชขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ส่วนตนก็ดำรงอยู่ในตำแหน่งอัครมเหสี ขุนชินราชก็ให้พระราชวงศานุวงศ์ และข้าราชการทั้งปวงตำแหน่งเดิมเหมือนเมื่อครั้งที่พระปรเมศวรยังเสด็จดำรงพระชนม์อยู่

(คำให้การชาวกรุงเก่า. 2515 : 72)

ส่วนนวนิยายเรื่อง "บารมีพระแม่ป๊อง ปกพื้นธณิน" แก้วแก้วได้กล่าวไว้ว่า ในตอนที่พระชัยราชาสวรรคต พระแก้วฟ้าเพ็งจะมีพระชันษาได้เพียง 11 ปี ไม่สามารถว่าราชการได้ พระเทียรราชาจึงได้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ส่วนท้าวศรีสุดาจันทร์ในฐานะพระชนนีได้เป็นผู้สำเร็จราชการพระราชวังฝ่ายใน ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงเห็นว่าอำนาจต้องตกอยู่กับพระเทียรราชา ซึ่งเป็นราชวงศ์อื่น พระองค์ทรงวางแผนใส่ร้ายพระเทียรราชา จนต้องออกผนวช และยกขุนวรรวงศาธิราชขึ้นว่าราชการแผ่นดินร่วมกับพระองค์ เพื่อให้ราชวงศ์ละโว้-อโยธยาของพระองค์ได้ขึ้นครองกรุงศรีอยุธยาอีกครั้งหนึ่ง ความว่า

"ท้าวศรีสุดาจันทร์คงจะเห็นพระเทียรราชาเป็นตัวกีดขวางความสำคัญของนางก็เลยพยายามกดดันด้วยการสร้างเรื่องใส่ร้ายหลายอย่าง จนพระเทียรราชาต้องวางมือจากราชการ ออกผนวชให้หมดเรื่องหมดราวไป เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดและหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง..."

(แก้วแก้ว. 2545 : หน้า 15)

ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงเป็นขัตติยนารีที่มีความเป็นนักปกครองที่มองการณ์ไกล สามารถใช้อำนาจในการกระทำการตามที่ได้วางแผนไว้จนสำเร็จ ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ของขัตติยนารีที่ต้อง

กระทำเพื่อราชวงศ์ของพระองค์ และสามารถยึดอำนาจกลับมาให้ราชวงศ์ละโว้-อโยธยา หรือราชวงศ์พระเจ้าอู่ทองได้อีกครั้ง

4.2.2 การปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

การปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ หมายถึง การนำเหตุการณ์และเรื่องราวในประวัติศาสตร์มาเป็นเค้าโครงเรื่องและปรับเปลี่ยนเหตุการณ์บางเหตุการณ์ เพื่อให้เหมาะสมกับเรื่อง

จากการศึกษาเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่า ผู้เขียนได้ปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เพื่อนำเสนอภาพของชาติdynastyไทยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มี 3 เหตุการณ์ ดังนี้

เหตุการณ์ที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงส่งผ้าขับพระโลหิตไปยังกรุงศรีอยุธยา

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์ที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงส่งผ้าขับพระโลหิตไปยังกรุงศรีอยุธยาไว้ว่า ครั้งหนึ่งพระมหาธรรมราชาและพระวิสุทธิกษัตริย์ทรงทะเลาะกัน พระมหาธรรมราชาทรงตีพระเศียรของพระวิสุทธิกษัตริย์แตก พระองค์จึงใช้ผ้าขับพระโลหิตแล้วใส่ถ้วยทองส่งไปยังกรุงศรีอยุธยา เพื่อถวายแด่พระมหาจักรพรรดิ พร้อมทั้งมีพระราชสาส์นกราบทูลฟ้องว่าถูกพระสวามีทารุณทำร้ายร่างกาย ดังความว่า

ในการทะเลาะครั้งหนึ่ง ออกญาพิษณุโลกได้ตีพระเศียรพระราชธิดาแตก พระราชธิดาจึงใช้ผ้าขับพระโลหิตเช็ดพระโลหิต ใส่ถ้วยทองไปถวายพระราชบิดาที่กรุงศรีอยุธยา พร้อมทั้งมีพระราชสาส์นทูลฟ้องว่าถูกพระสวามีทารุณเพียงใด

(พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182. 2546 : 62)

ส่วนนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ของหมยันตี ผู้เขียนได้ดัดแปลงบางส่วนจากเหตุการณ์ที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงส่งผ้าขับโลหิตที่ถูกพระมหาธรรมราชาตีพระเศียรไปยังกรุงศรีอยุธยา โดยผู้เขียนได้ดัดแปลงว่า พระองค์ทรงส่งเศษพระภูษาที่ขับพระโลหิตจากที่ทรงล้ม พระนลาฏกระทบขอบพานพระศรี ในขณะที่ทรงมีปากเสียงกับพระสวามี ความว่า

...เศษพระภูษา อันรับพระโลหิตจากการที่ทรงล้ม พระนลาฏกระทบขอบพานพระศรี ขณะทรงมีปาก
เสียดกับพระสวามี แล้วเก็บไว้ในผอบ ได้ถูกนำมาใช้มาเร็วจากพิษณุโลกนำผอบทอง และนำจะมี 'สาสน์' จาก
พระวิสุทธิกษัตริย์ไปถวายต่อสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ

อดีตพระสวัสดิราช พระธิดาพระองค์ใหญ่

เป็นที่สนิทเสน่หาต่อพระบิดายิ่งนัก

(ทมยันตี. 2546 : 250)

ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ทั้งสองพระองค์ทรงมีปากเสียดกันนั้น เนื่องมาจากในขณะนั้นนางสาวดีได้เข้ายึด
เมืองพิษณุโลกสองแควได้สำเร็จแล้ว พระมหาธรรมราชาต้องการให้พระวิสุทธิกษัตริย์ พระราชธิดา และ
พระราชโอรสทั้งสองพระองค์ เข้าเฝ้าพระเจ้าบุเรงนองเพื่อถือน้ำถวายสัตย์ปฏิญาณ ถวายความจงรักภักดี
ต่อพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง แต่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงมีประสงค์จะเข้าเฝ้า พระองค์ยอมตายเสียดีกว่าที่
จะต้องก้มพระเศียรถวายความจงรักภักดีต่อข้าศึกศัตรู พระมหาธรรมราชาทรงพาพระโอรสและพระธิดาไป
เข้าเฝ้าพระเจ้าบุเรงนอง พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงมิยอมให้พระมหาธรรมราชาพาพระโอรสและพระธิดาไป
พระองค์ทรงเข้ายึดฉลองพระองค์พระสวามีไว้ พระมหาธรรมราชาสะบัดสุดแรง ทำให้พระวิสุทธิกษัตริย์
ทรงชนพระองค์ล้มลงพระนลาฏกระทบขอบพานพระศรีเป็นรู ดังข้อความ

"ถือน้ำ!"

พระสุรเสียงพระวิสุทธิกษัตริย์ก้อง ทั้งเยาะหยัน ทั้งเจ็บซ้ำแทบจะรวนแยก

"เรา! จะได้ชื่อ... 'ข้าสองเจ้า บ่าวสองนาย' เพราะก่อนมากินเมือง เราถามได้กระทำสัตย์ปฏิญาณต่อ
อยุธยา อนิจจา...ราชธิดาแห่งสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เจ้าธานินทรปิณธุระยา แล้วสายพระโลหิตจากสมเด็จพระ
แม่ที่ตกต้องปฐพีแล้ว ชีมหายเสียหมดแล้วหรือ บัดนี้พระธิดาจะต้องไป 'ถือน้ำ' ถวายสัตย์ต่อหงสาวดี"

"เรามีทางเลือก" พระสวามีทรงปลอบโยน "ถ้าไม่ไปก็เท่ากับเปิดศึกครั้งใหม่"

"ไม่! เราไม่มีวันยอมไป ตัดหัวเราไปเสียมิดีกว่าหรือ?"

"และอย่าหวังว่าเราจะยอมให้ลูกเราไปด้วย"

"เธอไว้พระยศไปเถิด แต่เราจะคงเคียงลูกเราไว้..."

เป็นครั้งแรกเช่นกันที่พระอัศรมเหสีทรงลูแก่พระโอรสและเล่นตามเข้ายึดฉลองพระองค์พระสวามี ซึ่งทรง
สะบัดอย่างแรงดุจเดียวกัน

พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงชนพระองค์ ไปปะทะพระแท่นที่วางพานพระศรี ตกเบื้องปร่าง จากนั้นทรงล้ม
ตามพระนลาฏกระทบขอบพานพระศรี

พระโลหิตตกตามรอยเจาะเป็นรู!

(ทมยันตี. 2546 : 149-150)

เหตุการณ์ในนวนิยายมีเนื้อความบางส่วนที่ผู้เขียนปรับเปลี่ยนไปจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ผู้เขียนสร้างให้พระวิสุทธิกษัตริย์มิได้ทรงถูกพระมหามหาราชชาติพระเคียร และได้ทรงใช้ผ้าซับพระโลหิตแต่อย่างใด พระองค์เพียงแต่ทรงเข้ายึดครองพระองค์ของพระมหามหาราชชาติ เพื่อมิให้นำพระราชโอรสและพระราชธิดาไปถือน้ำถวายสัถย์ต่อพระเจ้าบุเรงนอง และพระมหามหาราชชาติทรงสละบอดอย่างแรงจึงทำให้พระองค์ล้มลง พระนลาฏกระทบขอบพานพระศรี พระองค์จึงใช้เศษพระภูษาซับพระโลหิตเก็บไว้ในพระอบทอง แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้ปรับเปลี่ยนเหตุการณ์บางส่วน เพื่อต้องการนำเสนอภาพขัตติยนารีที่มีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง มีทรงยอมถือน้ำถวายความจงรักภักดีให้กับศัตรู ทรงกล้าหาญมิเกรงกลัวต่อความตาย ซึ่งถือเป็นลักษณะของขัตติยชาติ

เหตุการณ์ที่พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองอนุญาตให้พระนเรศวรกลับกรุงศรีอยุธยา

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์ครั้งที่พระนเรศวรทรงเสด็จกลับมายังกรุงศรีอยุธยา ไว้ว่า พระนเรศวรทรงวางแผนการ เตรียมกำลังพล เพื่อเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยาเอง ซึ่งก่อนที่พระองค์จะเสด็จกลับ พระองค์ได้ส่งสาสน์ลับแก่พระสุพรรณกัลยา เพื่อบอกว่าจะพาหนีแต่พระสุพรรณกัลยาทรงกลัวว่าพระเจ้าบุเรงนองจะทรงทราบ แล้วจะเป็นอันตรายต่อพระอนุชา พระองค์จึงไม่เสด็จหนีกลับไปด้วยความว่า

...ครั้นเตรียมพลพร้อมแล้ว พระนเรศวรจึงลอบส่งสาสน์ให้เข้าไปถึงพระพี่นางข้างใน จึงบอกความว่าน้องจักหนีไปพารา ฝ่ายพระพี่นางนั้นกลัวพระเจ้าหงสาวดีจู้ จึงว่าถ้าหนีได้ก็จักไม่มรณา ถ้าไม่พ้นก็จักพากันบรรลัย จึ่งตรัสว่าอย่าเป็นห่วงด้วยพี่เลย เจ้าจักไปก็ตามอัธมาสัยเถิด จึ่งอธิษฐานแล้วประทานพรให้เจ้าจงไปได้ ให้พ้นมือไพรีเถิด...

(คำให้การขุนหลวงหาวัด ฉบับหลวง. 2515 : 303)

ส่วนในนวนิยายเรื่อง "พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี" ของกาญจนา นาคนันทน์ ผู้เขียนได้ดัดแปลงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ โดยกล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งที่พระสุพรรณกัลยา พระนเรศวร และพระเอกาทศรถ ประทับอยู่ ณ กรุงหงสาวดี วันหนึ่งพระสุพรรณกัลยาได้ออกอุบายคิดหาทางให้พระอนุชาทั้งสอง พระองค์ได้เสด็จกลับกรุงศรีอยุธยา จึงทูลขอประทานอนุญาตพระเจ้าบุเรงนองให้พระอนุชาทั้งสองกลับไปช่วยพระมหามหาราชารบกับพวกเขมร โดยอ้างว่าในขณะนี้กรุงศรีอยุธยากำลังมีศึกสงครามกับพวกเขมร พระมหามหาราชชาติเองก็ทรงพระชรามากแล้ว เกรงว่าจะรักษาเมืองไว้ให้แก่พระองค์ไม่ได้ พระสุพรรณกัลยาทรงใช้วาจาอันไพเราะ อ่อนหวานเยินยอพระเจ้าบุเรงนองว่า พระอนุชาทั้งสองพระองค์ทรงได้รับการ

ฝึกการทหารมาจากพระองค์เป็นอย่างดี และจะต้องช่วยป้องกันรักษาบ้านเมืองไว้ให้แก่พระองค์ได้อย่างแน่นอน พระเจ้าบุเรงนองจึงทรงยอมตกลงอนุญาตให้พระอนุชาทั้งสองพระองค์เสด็จกลับกรุงศรีอยุธยาได้ และเหตุการณ์ครั้งนี้เองที่ทำให้พระนเรศวรมีโอกาสกลับกรุงศรีอยุธยาเพื่อกอบกู้ชาติ ประกาศเอกราชขึ้นในภายภาคหน้า ดังความว่า

“ข้าพระองค์คิดด้วยเกล้าว่า เวลานี้เมืองสยามไทยก็กำลังลำบากด้วยข้าศึกเขมร ได้ข่าวว่ามันบุกมาถึงเมืองนครนายก กวาดต้อนผู้คนไปเป็นเชลยเสียเกลี้ยงเมืองตลอดไปทั้งเมืองปราจีนฯ เจ้าพ่อก็ทรงชรา ข้ายังมีทหารเพียงนิดเดียว ถ้าเขมรกำเริบเข้ามาถึงกรุงศรีอยุธยา เจ้าพ่อก็คงไม่สามารถจะป้องกันเมืองไว้ได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ฝ่ายพระบาทมิต้องเสียเมืองขึ้นไปหรือพระเจ้าข้า”...

...“ขอประทานอนุชาทั้งสองกลับไปช่วยเจ้าพ่อป้องกันเมือง ขอประทานทหารไปด้วย คราวที่แล้วประทานทหารไว้ห้าพัน เมืองสยามนั้นใหญ่โต มีเมืองขึ้นทั้งฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ ฝ่ายตะวันออกที่ไหนจะพอรักษาอาณาเขตไว้ได้ สองคนเขาโตแล้ว ได้ฝึกการทหารจากใต้ฝ่ายพระบาทมาอย่างดีคงจะพอช่วยเจ้าพ่อรักษาเมืองไว้ได้เป็นแน่พระเจ้าค่ะ”...

“ตกลง จะให้เขาไป”

(กาญจนา นาครัตน์. 2542 : 135-136)

เหตุการณ์ในนวนิยายมีเนื้อความที่เปลี่ยนแปลงไปจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ กล่าวคือ พระนเรศวรทรงเสด็จหนีกลับกรุงศรีอยุธยาเอง มิใช่พระเจ้าบุเรงนองพระราชทานอนุญาตให้เสด็จกลับตามคำทูลขอของพระสุพรรณกัลยาเช่นในนวนิยาย การที่ผู้เขียนปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์นี้ เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความมีสติปัญญาอันเฉลียวฉลาดของขัตติยนาารี และการใช้วาทศิลป์ให้เกิดประโยชน์ต่อบ้านเมือง

เหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาถูกพระเจ้านันทบุเรงพินด้วยพระแสงจนสิ้นพระชนม์

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์ครั้งที่พระสุพรรณกัลยาถูกพระเจ้านันทบุเรงพินด้วยพระแสงจนสิ้นพระชนม์ว่า เมื่อพระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทรงทราบข่าวพระมหาอุปราชมังคยอชวาถูกพระนเรศวรพินด้วยพระแสงของ้าวพระเศียรขาดบนคอข้าง พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทรงพิโรธ พระองค์จึงเสด็จไปยังพระตำหนักของพระสุพรรณกัลยา ขณะนั้นพระสุพรรณกัลยาทรงบรรทมและให้พระโอรสเสวยกษีรธาราอยู่ พระเจ้าหงสาวดีจึงใช้พระแสงฟันถูกทั้งพระสุพรรณกัลยาและพระโอรสสิ้นพระชนม์ทั้งสองพระองค์ ดังความว่า

...ส่วนพระเจ้าหงสาวดีทรงพระโกรธยิ่งนัก ก็เสด็จเข้าไปในพระราชฐาน จึงเห็นองค์พระพี่นางพระนเรศวร นั้นประหม่อมอยู่ให้พระราชโอรสเสวยนมอยู่ที่ใน ที่ พระเจ้าหงสาวดีจึงพินด้วยพระแสง ก็ถูกทั้งพระมารดาและพระราชโอรสทั้งสององค์ ก็ถึงแก่ความพิราลัยไปด้วยกันทั้งสององค์ด้วยพระเจ้าหงสาวดีทรงพระโกรธยิ่งนัก มีทันที่จะผันผอนได้

(คำให้การขุนหลวงหาวัด ฉบับหลวง. 2515 : 310)

ส่วนเอกสารทางประวัติศาสตร์อีกฉบับหนึ่ง ได้บันทึกเหตุการณ์ตอนที่พระสุพรรณกัลยาถูกพระเจ้านันทบุเรงพินด้วยพระแสงจนสิ้นพระชนม์ว่า เมื่อพระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทรงทราบว่าพระมหาอุปราชเสียชีวิตแก่พระนเรศวรสิ้นพระชนม์บนคอช้าง พระองค์ทรงพิโรธ รับสั่งให้เอาตัวแม่ทัพนายกองที่กลับมากราบทูลใส่ค่างไฟเผาทั้งเป็น แล้วจึงเสด็จยังพระตำหนักพระสุพรรณกัลยา เอาพระแสงพินพระสุพรรณกัลยากับพระธิดาของพระองค์สิ้นพระชนม์ทั้งสองพระองค์ ความว่า

...พวกนายทัพนายกองและพลทหารทั้งปวง ก็กราบถวายบังคมลากลับไปยังเมืองหงสาวดี นำความที่พระมหาอุปราชชนช้างเสียชีวิตแก่พระนเรศวรสิ้นพระชนม์บนคอช้าง กราบทูลพระเจ้าหงสาวดี ก็ทรงพระพิโรธ รับสั่งให้เอาตัวนายทัพนายกองที่ไปกับพระมหาอุปราชนั้น ใส่ค่างไฟให้ตายสิ้น แต่เท่านั้นยังไม่คลายพระพิโรธ จึงเสด็จไปสู่ตำหนักพระสุพรรณกัลยา เอาพระแสงพินพระนางสุพรรณกัลยา กับพระธิดาของพระองค์สิ้นพระชนม์ทั้งสองพระองค์

(คำให้การชาวกรุงเก่า. 2515 : 94)

เมื่อศึกษาเอกสารทางประวัติศาสตร์ทั้งสองฉบับข้างต้น เห็นได้ว่ามีเนื้อความที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทรงพิโรธ หลังจากที่ได้ทราบว่าพระมหาอุปราชามังยกยอชวาได้เข้ากระทำการยุทธหัตถีกับพระนเรศวร และได้ถูกพระนเรศวรพินด้วยพระแสงของ้าวสิ้นพระชนม์บนคอช้าง พระองค์จึงเสด็จยังพระตำหนักพระสุพรรณกัลยาแล้วใช้พระแสงพินพระสุพรรณกัลยาสิ้นพระชนม์ แต่ส่วนที่ต่างกัน คือ พระราชบุตรหรือพระธิดาเท่านั้นที่ทรงสิ้นพระชนม์ด้วยในคราวนี้

ในนวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาสิ้นพระชนม์ว่า ขณะที่พระสุพรรณกัลยาเองทรงประทับบนพระที่ทอดพระองค์ให้พระราชโอรสเสวยกษีรารายอยู่นั้น พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทรงเงื้อพระแสงมาแต่ไกล พระสุพรรณกัลยามีทรงหวาดกลัว

แต่อย่างใด กลับทรงหันมาสบพระเนตรแล้วแย้มสรวลอย่างอ่อนหวาน เพราะความตายจะทำให้พระองค์ ทรงหลุดพ้นจากความทรมานทั้งปวง

พระนางเธอขึ้นประทับบนพระที่ ทอดพระองค์ตะแคงงามให้พระราชมารเสวยกษีรธारा เปิดพระ-
พาหาไว้ให้

“กินนมแม่เสียลูก ลูกจะได้กินเป็นครั้งสุดท้าย เดี่ยวเราแม่-ลูกจะได้หลับไปด้วยกัน”

พระเจ้าหนาดาวดีเจื้อพระแสงดาบร่ำมาแต่ไกล พระเนตรราวเพลิงประลัยกัลป์ พระนางเธอสบ
พระเนตรแย้มสรวลพราวอย่างอ่อนหวานให้กับความตายที่จะพาท่านพันธุฯ พันทรมาน ไปเสียที่
...กลับบ้านเรา อโยธยา...

พระแสงวาววาบ ฟาดลงมา!

ทรงรอคอยอิสระมา 23 ปี... จากพระชนม์ 16 จนปีนี้ 39 พรรษา

แล้วแก้วกัลยาแห่งแผ่นดินก็สิ้นไป

โอ...ชายไทยลืมท่านอย่างไรง?

(ทมยันตี. 2546 : 401)

มีเนื้อความมีบางส่วนในนวนิยายที่ผู้เขียนปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมขึ้นจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ เพื่อต้องการนำเสนอภาพชีวิตขุนนางที่กล้าหาญไม่เกรงกลัวต่อความตาย กล่าวคือ ผู้เขียนสร้างให้พระ-
สุพรรณกัลยาทรงหันมาสบพระเนตรกับพระเจ้าหนาดาวดีนั้นทูลเรออย่างกล้าหาญ มิทรงเกรงกลัวต่อความ-
ตายที่จะมาสู่พระองค์ มิทรงอ่อนวอนร้องขอชีวิต และหลบหนีคมพระแสงดาบต่างๆ ที่พระองค์ทรงเห็น
พระเจ้านันทบุเรงเจื้อพระแสงดาบมาแต่ไกลแล้ว

4.2.3 การสร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่

การสร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ หมายถึง การสร้างเหตุการณ์และเรื่องราวขึ้นตามจินตนาการของผู้เขียนโดยให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และเหมาะสมกับบริบทของเรื่อง

จากการศึกษาเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่า ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นมาใหม่เพื่อนำเสนอภาพของชาตินิยมไทยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มี 4 พระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัย พระวิสุทธิกษัตริย์ พระสุพรรณกัลยา และพระบรมดิลก ดังต่อไปนี้

4.2.3.1 การนำเสนอภาพของพระสุริโยทัย ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ เพื่อสะท้อนภาพของพระสุริโยทัยไว้ 4 เหตุการณ์ ดังนี้

เหตุการณ์ที่ปวินท์กับพัทธาพลัดหลงย้อนอดีตเข้าไปในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพันธณิน” ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ตามจินตนาการ โดยการสร้างเหตุการณ์ให้ปวินท์กับพัทธาพลัดหลงย้อนอดีตเข้าไปในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เริ่มจากการที่ตัวละครทั้งสองคนได้ไปเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และได้ไปกราบไหว้พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย ปวินท์กับพัทธาก็เกิดความรู้สึกเสียสละ ไม่อยากให้พระสุริโยทัยสิ้นพระชนม์ อยากให้สิ่งศักดิ์ทั้งหลายช่วยรักษากรุงศรีอยุธยาเอาไว้ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ปวินท์กับพัทธาได้ย้อนกลับไปในอดีต

ในวันนั้น พัทธเองเป็นคนเริ่มเหย้าขึ้นก่อน

“แพทเสียสละ ไม่อยากให้ท่านสิ้นพระชนม์ อยากให้ท่านอยู่มาอีกนานๆ พร้อมหน้ากันพ่อแม่ลูก”

“พี่ก็เสียสละ อยากจะให้เทวดาอารักษ์รักษาท่านเอาไว้ คราวนั้น ถ้าพูดอย่างโบราณก็ต้องบอกว่า พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง รักษาอยุธยาไว้ได้ ข้าศึกจึงตีไม่สำเร็จ ทั้งที่ยกมาได้จนประชิดติดเมืองอยู่แล้ว ไม่น่าจะปล่อยให้สูญเสียคนดีไปเลย”

หญิงสาวฟังการลำดับเรื่องราวและเหตุผลของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยนัยน์ตาเบิกกว้างตื่นตะลึงและคาดไม่ถึง

“หมายความว่า...เหตุการณ์ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นเพราะแพทกับพี่วินท์พูดว่า เราไม่ควรจะสูญเสียสมเด็จพระสุริโยทัยไปนี่หรือ”

(แก้วเก้า. 2545 : 103)

เหตุการณ์ดังกล่าวไม่มีปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ ผู้เขียนสร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาเพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงตระหนักถึงความสำคัญของชาติตตินารีไทย ที่ยอมเสียสละพระชนม์ชีพออกรบกับข้าศึกอย่างกล้าหาญ เพื่อป้องกันและรักษาประเทศชาติบ้านเมืองไว้ เพราะถ้าไม่มีชาติตตินารีเหล่านี้ อาจจะไม่มีความมั่นคงให้เราอยู่อาศัยทุกวันนี้ ผู้เขียนจึงสร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาเพื่อให้ตัวละครทั้งสองตัวช่วยถ่ายทอดความรู้สึก เป็นตัวแทนของคนในยุคปัจจุบันที่รำลึกถึงวีรกรรมของพระสุริโยทัย ชาติตตินารีผู้กล้าหาญและเสียสละ

เหตุการณ์ที่พระสุริยหทัยเสด็จมายังกรุงศรีอยุธยาเพื่ออภิเษกสมรสกับพระเทียรราชา

นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณิน” ของแก้วเก้า ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งที่พระสุริยหทัยเสด็จมายังกรุงศรีอยุธยาเพื่ออภิเษกสมรสกับพระเทียรราชา โดยให้ตาช่วงซึ่งเคยเป็นข้าเก่าเต่าเลียงในพระเทียรราชาก่อนที่จะเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ได้เล่าถึงเหตุการณ์ครั้งที่พระสุริยหทัยเสด็จมาจากสุโขทัยเพื่อมาอภิเษกสมรสกับพระเทียรราชาให้ปวิณห์ฟังว่า พระองค์ทรงประทับบนคชสาร ทรงชำนานูเรื่องช้าง มีความรู้ช้างหายช้างเป็นผู้หญิงทั้งนั้น

“ครั้งที่ท่านเสด็จจากสุโขทัยมาอยุธยา ประทับมาบนช้างทรง ความรู้ช้างหายช้างล้วนเป็นผู้หญิง นางทางเหนือชำนานูนักเรื่องช้าง ไม่ตัดจริตหวัดหวาดอย่างนางในเมืองหลวง

(แก้วเก้า, 2545 : 73-74)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ที่พระสุริยหทัยเสด็จมายังกรุงศรีอยุธยาเพื่ออภิเษกสมรสกับพระเทียรราชาแต่อย่างใด ซึ่งให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถของขัตติยนารีและสตรีทางเหนือว่ามีวิชาความรู้ทางด้านคชศาสตร์ สามารถทรงช้างได้อย่างชำนาญ

เหตุการณ์ที่พัตรากับล้าภูแอบเข้าไปในสวนหลวง เพื่อนำสายบัวและกระຈับไปให้กับพวกวิเสท

นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณิน” ของแก้วเก้า ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์หลังจากที่ปวิณห์กับพัตราได้ย้อนอดีตกลับไปในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีว่า ครั้งหนึ่งพัตรากับล้าภูแอบเข้าไปในสวนหลวง เพื่อนำสายบัวและกระຈับไปให้กับพวกวิเสท ซึ่งถือเป็นความผิดที่ทั้งสองลักลอบเข้ามาในสวนหลวง และบังเอิญพบกับขบวนเสด็จของพระสุริยหทัยและพระบรมดิลก แต่ด้วยความเมตตากรุณาของพระสุริยหทัย พระองค์มิทรงลงโทษพัตรากับล้าภูแต่อย่างใด ทำให้พัตรานึกถึงความกล้าหาญของพระองค์ที่ออกบรพราหมณ์พินพวักข้าศึก แต่พระองค์ก็ทรงมีน้ำพระทัยดี มีความเมตตากรุณาเปี่ยมล้นเช่นกัน ดังความว่า

“มันคงไม่ได้ประสงค์ร้ายดอก แค่อบเข้ามาเป็นทางลัด ขำรู้ดี พวกเจ้าก็เคย ใจดีทำไม่รู้ไม่เห็น ข้าใช้สอยมันอยู่เสมอมิใช่หรือ วันนี้แม่เล็กตาไวเห็นเข้า พวกเจ้าถึงจำใจต้องเคร่งครัดตามกฎหมายเถียรบาล”

...พัตราเหลือบมองอีกครั้งอย่างอดไม่ได้ ก็เห็นเนตรดงามมองตรงมา พร้อมด้วยรอยยิ้มสรวลน้อยๆ บอกให้รู้ว่า ไม่ว่าไม่ว่าจะเป็นยศศักดิ์สูงต่ำห่างกันราวฟ้ากับดิน หรือระเบียบกฎเกณฑ์อันเข้มงวดใดๆ ก็ตาม สิ่งเหล่านี้ไม่อาจเป็นอุปสรรคกีดกันความเมตตากรุณา และความรู้สึกเข้าใจทุกชัฏขของบุคคลที่ต่ำต้อยกว่าจากเจ้าของดวงเนตรนั้นได้...

(แก้วแก้ว. 2545 : 90)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ในตอนนี้อย่างใด แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่เพื่อต้องการนำเสนอภาพขัตติยนารีที่มีความเมตตากรุณา โดยให้ตัวละครพัตราช่วยถ่ายทอดความรู้สึกที่ได้รับออกมาให้ผู้อ่านได้เห็นว่ ทั้งๆ ที่พระองค์ทรงหาญกล้าออกทำศึกสงครามกับข้าศึก แต่น้ำพระทัยของพระองค์ก็ทรงเต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณา

เหตุการณ์ที่พระสุริโยทัยทรงรับสั่งกับพระบรมดิลก ก่อนที่จะออกรบกับข้าศึกในวันรุ่งขึ้น
นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณิน” ของแก้วแก้ว ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในคืนก่อนที่พระสุริโยทัยจะเสด็จออกรบกับหงสาวดีว่า พระองค์ทรงมีรับสั่งกับพระบรมดิลก ความว่า

“ถ้าหากว่าแม่เพียงคนเดียว ช่วยให้ทูลกระหม่อมพ่อของลูกได้มีพระชนม์ชีพต่อไปจนทรงพระชรา เสด็จสู่สวรรคาลัยภายใต้พระมหาเศวตฉัตรสมกับทรงกำเนิดมาเป็นขัตติยชาติ...ช่วยให้พี่ชายของเจ้าได้ครองเมืองสองแควต่อไปจนมีลูกชายแก่ล้าวกล้าถึงสองคน...ไว้สืบสันตติวงศ์อยุธยาต่อไป แม้จักจักเต็มใจออกสู่สนามศึกในวันพรุ่งนี้ แล้วต่อจากนั้น...เป็นอย่างไร แล้วแต่บุญแลกรรมที่กระทำให้มาเกิด”

(แก้วแก้ว. 2545 : 183)

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความเสียสละของพระสุริโยทัย พระองค์ทรงยอมเสียสละชีวิตเพื่อครอบครัว ช่วยเหลือพระสวามี และเพื่อความอยู่รอดของบ้านเมือง

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ที่พระองค์ทรงรับสั่งกับพระบรมดิลกแต่อย่างใด แสดงว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาเพื่อต้องการนำเสนอภาพของ ขัตติยนารีที่มีความเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ขัตติยนารีพึงกระทำ

4.2.3.2 การนำเสนอภาพของพระวิสุทธิกษัตริย์ ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ เพื่อสะท้อนภาพของพระวิสุทธิกษัตริย์ไว้ 4 เหตุการณ์ ดังนี้

เหตุการณ์เตรียมเสปียงอาหารก่อนทำศึก

ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งที่เมืองพิษณุโลกต้องรับศึกกับหงสาวดี พระวิสุทธิกษัตริย์ ซึ่งเป็นพระอัครมเหสีแห่งพระมหาธรรมราชา พระองค์ทรงเป็นแม่งานในการจัดเตรียมเสปียงอาหารก่อนทำศึกสงครามกับหงสาวดีในครั้งนี้ จากประสบการณ์ที่พระองค์เคยผ่านศึกสงครามครั้งที่พระสุริโยทัยสิ้นพระชนม์บนคอช้างแล้ว ทำให้พระองค์ทำหน้าที่แม่กองเสปียงอาหารได้อย่างคล่องแคล่ว ดังความว่า

เมื่อศึกมาถึง ทั้งชายและหญิงต่างต้องร่วมมือ ต่างทำหน้าที่ แม้แต่ 'นางใน' จะมามัวตระหนก ออกันอยู่มิได้ อดีตพระสวัสดิราชผู้ทรงเคยพบศึกใหญ่ ณ อยุธยามาแล้ว จึงทรงเป็น 'แม่งาน' ได้แคล้วคล่อง

ข้าวตากในกระป๋อมถูกเทออกมาตากแดด

ข้าวตากแดดใหม่จะหอม

'เสปียงกรัง' คืออาหารแห้ง โดยเฉพาะข้าว...

...เมื่อศึกประชิด ขณะฝ่ายชายต่อสู้ ฝ่ายหญิงจะหุงหาอาหารส่ง หรือคว่กรวด คั่วทราย ตระเตรียมส่งให้

'ไพร่' จึงเป็น 'พล' ด้วย

...พระราชกุมารเริ่มเรียนรู้แต่การ...เตรียมศึก...ได้ทรงฟังพระบิดาสั่งงานการศึกษา ได้ทรงเห็นพระมารดาทรงกระทำหน้าที่...แม่กองเสปียงอาหาร

(ทมยันตี. 2546 : หน้า 79-80)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเรื่องการเตรียมเสปียงอาหารแต่อย่างใด แสดงเห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่และความสามารถของขัตติยนารี ผู้ที่คอยช่วยเหลือบุรุษ และประเทศชาติบ้านเมืองอยู่เบื้องหลัง

เหตุการณ์พระมหาธรรมราชาทรงได้รับบาดเจ็บ

ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งที่หงสาวดีเข้าตีเมืองพิษณุโลกสองแควว่า ในขณะที่พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงควบคุมการทำนํ้ามันไพลอยู่นั้น พระองค์ทรง

ทอดพระเนตรเห็นพระสวามี ซึ่งได้รับบาดเจ็บจากการเสด็จออกไปร่วมรบกับเหล่าทหารกล้า พระองค์ทรง
 ทิ้งท่อนปืนในพระหัตถ์ แล้วรีบถลันเข้าประคองพระสวามี และทรงเห็นว่าพระกรของพระมหากษัตริย์มี
 รอยนูนแดง พระองค์ทรงรีบช้อนน้ำมันโพลที่กำลังเดือดด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เองมาลูบได้ เพื่อดับพิษ
 ไฟ ดังข้อความ

พระอัศวมเหสีทอดพระเนตรฝ่าคว้นไฟ

ความเคียดแค้นต่อทุกพระอิริยาบถของพระสวามี ทำให้ทรงทราบ...ทรงดำเนินช้า ช่อนล้าลง และเมื่อ
 เสด็จเข้ามาใกล้ ฉลองพระองค์มอมแมม บางส่วนมีรอยฉีกขาด วรรณคดีชุบชีวิต

“บาดเจ็บหรือเปล่า?”

พระวิสุทธิกษัตริย์ทิ้งท่อนปืนในพระหัตถ์ ลืม...นาคกราย...แต่ทรงถลันถึงพระองค์ ครว้าท่อนพระกรขึ้น
 โดนเร็ว

“ไม่เป็นไร พีรอดปลายแขนรับไว้”...

ข้อพระหัตถ์พระมหากษัตริย์ ส่วนที่ผ่านฝ่ามือมีรอยนูนแดง แม้จะไม่มากนัก พระอัศวมเหสีทรง
 หันขวับไปยังกระทะน้ำมันใกล้ๆ น้ำมันเดือด โพล โปยา ที่สุ่มลงนุง อุด นูน แสดงว่าร้อนจัด พระนางเธอรักช้อน
 ด้วยพระหัตถ์มาลูบไล่รอดเร็ว

“เก่ง!” พระสวามีทรงพระสรวลพร้อมรับสั่งชม “ดับพิษไฟได้”

(ทมยันตี. 2546 : 111-112)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ที่พระมหากษัตริย์ทรงได้รับบาดเจ็บจาก
 การทำศึกกับหงสาวดีในครั้งนี้แต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนสร้างเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นมาใหม่เพื่อ
 ต้องการให้เห็นถึงบทบาทของขัตติยนาถในฐานะภรรยาที่คอยดูแลเอาใจใส่สามี ถึงแม้ว่าน้ำมันโพลที่กำลัง
 เดือดอยู่ในกระทะจะร้อนสักเพียงใด พระองค์ยังทรงใช้พระหัตถ์ช้อนขึ้นมาลูบไล่พระกร เพื่อดับพิษไฟให้
 พระสวามี

เหตุการณ์ไฟไหม้หอพระ

ในนวนิยายเรื่อง “กษัตริย์” ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งที่พิษณุโลกทำศึกกับ
 หงสาวดีว่า ทหารหงสาวดีได้ยิงธนูไฟเข้ามาในเขตพระราชวัง และได้เกิดเพลิงไหม้ที่หอพระซึ่งอยู่ใกล้กับ
 หอศาสตราคม พระวิสุทธิกษัตริย์ผู้ทำหน้าที่รักษาการอยู่ในพระนคร ทรงรีบเสด็จไปที่โรงช้าง และทรงไล่
 พระคชาธารอย่างรวดเร็ว เพื่อไปดับไฟโดยการทลายบางส่วนของหอพระ เพื่อไม่ให้ไฟลุกลามไปยังหอ

ศาสตราคม แต่พระนเรศวรทรงยืนขวางทางอยู่และไม่ยอมเสด็จถอยให้พระราชมารดา พระวิสุทธิกษัตริย์ จึงต้องทรงคว่ำพระนเรศวรขึ้นมากทรงพระศกษาร่วมกับพระองค์ได้อย่างชำนาญยิ่ง

พระนางนาฏแห่งพิณโลก ทรงได้พระสติ

"แม่ไปเอง!"

เธอทรงวิ่งพระองค์ปลิวไปทางโรงช้าง...ราชธิดาแห่งพระศรีสุริโยทัย ฤๅมิทรงทราบวิชาคชศาสตร์

มีเก่งเท่าสมเด็จพระนเรศวร

แต่...สิ้นลาย สิ้นเลือด...มีหรือ?

พระวิสุทธิกษัตริย์ ทรงไล่พระศกษาร ทรงแบบขอไม่ยอม

"เร็วพอ เร็ว! ไปด้วยกัน!"

พระศกษารารู้ความ เพราะแล่นพร้อมแป๊ะแป๊ะ พระนางเธอแทบคลุ้มคลั่งเมื่อทอดพระเนตรฝ่า
เปลวเพลิงในความสว่างวามแวบ...

"นเรศ! ถอย! แม่มาแล้ว ถอย!"

หาก...ทรงถอยเสียก็ดี พระมารดาทรงไล่พระศกษารพุ่งตรง มหาดเล็กที่อยู่ใกล้คว้านั้นพระองค์เชิดชู
ส่งถวาย พระวิสุทธิกษัตริย์คว้านั้นได้สายรัดนั้นพระองค์

"โอ...นเรศ!"

ราชกุมารพลิกพระองค์ ทรงพระศกษาร่วมพระมารดา เมื่อมิได้ 'ผูกเครื่อง' แห้งตรงคอช้าง ที่จะใช้
นี้วพระบาทศิษย์นั้นจึงมี

การทรงช้างต้องใช้เฉพาะความชำนาญอดยิ่ง

เพราะความกว้างของคอคชสาร จะทำให้กลิ้งตกได้

ยิ่งราชการกุมารแล้ว แทบจะทรงกระทำมิได้เลย

ทว่า...จะด้วยอะไรก็ตาม พระศกษารแปรรูป และช้างตัวอื่นที่ความขี้ขลาดก็มาถึง การทลายบางส่วน
ของหอแฝดทำให้การลุกลามเปลวลง หอพระบางตอนทะลาย หอศาสตราคมเอียงไปด้าน หาก...มิได้ถูกเผา
ผลาญ

(ทมยันตี. 2546 : 121-123)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเรื่องราวตอนนี้ไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้าง
เหตุการณ์ที่ไฟไหม้หอพระนี้ขึ้น เพื่อต้องการชี้ให้เห็นถึงความสามารถของขัตติยนาถที่สามารถทรงช้างได้
อย่างแคล่วคล่อง และยังช่วยรักษาหอพระและหอศาสตราคมไว้ได้ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญเด็ด
เดี่ยวของขัตติยนาถที่ไม่กลัวอันตราย ยอมสละชีวิตเพื่อบ้านเมืองได้

เหตุการณ์ถือน้ำถวายสัตย์ปฏิญาณต่อหงสาวดี

นวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่หงสาวดีเข้ายึดพิษณุโลกสองแควได้สำเร็จ และจะต้องกระทำพิธีถือน้ำถวายสัตย์ปฏิญาณต่อหงสาวดีว่า เมื่อพระวิสุทธิกษัตริย์ทรงทราบว่าจะต้องถือน้ำถวายสัตย์แก่หงสาวดี พระองค์ทรงมิยอมเข้าพิธี เนื่องจากพระองค์เคยถวายสัตย์ปฏิญาณแก่อยุธยาแล้ว พระองค์เป็นถึงพระราชธิดาแห่งพระมหากษัตริย์และพระสุริโยทัย จะมิยอมเสียสัตย์ “เป็นข้าสองเจ้า ป่าสองนาย” อย่างแน่นอน แม้ว่าพระมหาธรรมราชาจะทรงปลอมโยนอธิบายอย่างไร พระองค์ก็มีทรงฟัง พระองค์ยอมตายเสียดีกว่าที่จะต้องถือน้ำถวายความจงรักภักดีแก่หงสาวดี

“ถือน้ำ!”

พระสุรเสียงพระวิสุทธิกษัตริย์ก้อง ทั้งเยาะหยัน ทั้งเจ็บซ้ำแทบจะรณแยก

“เรา! จะได้ชื่อ... ‘ข้าสองเจ้า ป่าสองนาย’ เพราะก่อนมาขึ้นเมือง เราฯมิได้กระทำสัตย์ปฏิญาณต่ออยุธยา อนุจจา...ราชธิดาแห่งสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เจ้าอาณานิทรปิ่นอยุธยา แล้วสายพระโลหิตจากสมเด็จพระที่นั่งต้องปฐพีแล้ว ซึมหายเสียหมดแล้วหรือ บัดนี้พระธิดาจะต้องไป ‘ถือน้ำ’ ถวายสัตย์ต่อหงสาวดี”

“เรามีทางเลือก” พระสวามีทรงปลอมโยน “ถ้าไม่ไปก็เท่ากับเปิดศึกครั้งใหม่”

ไม่! เราไม่มีวันยอมไป ตัดหัวเราไปเสียดีกว่าหรือไม่?”

(ทมยันตี. 2546 : 149-150)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีของขัตติยนารีที่มีต่อประเทศชาติบ้านเมือง มิยอมที่จะเสียสัตย์ เสียศักดิ์ศรี ถวายความจงรักภักดีแก่อริราชศัตรู นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ที่ไม่เกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์ ยอมให้ตัดหัว ดีกว่าต้องก้มหัวให้แก่ศัตรู

4.2.3.3 การนำเสนอภาพของสุพรรณกัลยา ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ เพื่อสะท้อนภาพของพระสุพรรณกัลยาไว้ 3 เหตุการณ์ ดังนี้

เหตุการณ์พระสุพรรณกัลยาถวายสัตย์ ณ หอธรรมสังเวช ก่อนเสด็จไปหงสาวดี

นวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” ของทมยันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องราวครั้งที่พระสุพรรณกัลยาต้องเสด็จไปยังกรุงหงสาวดีว่า เมื่อหงสาวดีเข้าตีอยุธยาได้เป็นสำเร็จแล้ว พระเจ้าบุเรงนองได้นำตัวพระมหินทรา และพระสุพรรณกัลยา พร้อมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ไปหงสาวดีด้วย พระสุพรรณกัลยาจึงได้เข้าไปกราบทูล

ลาสมเด็จพระวิสุทธิกษัตริย์ที่หอธรรมสังเวช และได้ถวายคำสัตย์ปฏิญาณต่อพระอัฐิของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ และสมเด็จพระรามาเมศวรว่า พระองค์จะกระทำการสิ่งใดก็ตาม จะทำเพื่อแผ่นดิน ไม่ว่าพระองค์จะไปอยู่ที่ใด จะไม่ลืมเชื้อสาย เผ่าพันธุ์ และพระองค์ขอวางวิญญานไว้ ณ ที่กรุงศรีอยุธยา เหลือเพียงร่างอันต้องไปกระทำหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมือง และทุกหยาดหยดแห่งพระโลหิต จะทำให้แผ่นดินของอริราชศัตรูต้องลุกเป็นไฟ หงสาวดีจะต้องพินาศไม่เหลือแม้กระทั่งซากนาคร ดังความว่า

พระสุพรรณกัลยา ทอณพคุณอดุลค่าแห่งแก้วกษัตริย์ เธอผู้มีเชื้อสายกษัตริย์วิสุทธิ คุณพระขงษ์กรมถวายบังคมสามลา ก่อนเปล่งพระวาจาสะท้อนท้องหอธรรมสังเวช แลประหนึ่งกระแสวิเวกจะลอยไกลไปสู่สงวสวรรค์

“ข้าพระพุทธเจ้าสุพรรณกัลยา ขอถวายสัตย์เบื้องพระพักตร์แห่งสมเด็จพระจักรพรรดิราชเจ้าผู้ครองอยุธยาธานี แลสมเด็จพระรามาเมศวรผู้ปรีชาชาญ ข้าพระพุทธเจ้าจักทำการสิ่งใด จักเป็นไปเพื่อแผ่นดินตน จะตกไปอยู่ ณ แห่งไหน จักไม่ลืมเชื้อสาย เผ่าพันธุ์ จากวันนี้...วิญญานแห่งข้าพระพุทธเจ้า ขอวางแทบเบื้องบาท ณ ที่นี้ จักเหลือแต่ร่างอันต้องไปกระทำหน้าที่เพื่อแผ่นดินแลเชื้อสาย หงสาวดีอย่าหมายได้วิญญานข้าบาท ชาติผู้ซึ่งจะต้องไปผิงยังแผ่นดินอริราช ทุกหยาดหยดแห่งเลือด ทุกชิ้นแห่งเนื้อข้าบาท จะก่อความร้อนอันเหลือครณา แผ่นดินหงสาฯ จะลุกเป็นไฟ ท้ายสุดจักพินาศ เสด็จขัตรียังมีอาจปักอยู่ได้ หงสาฯ จักประลัยไม่เหลือแม้ซากนาคร!”

(ทมยันตี. 2546 : 408-409)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาถวายสัตย์ ณ หอธรรมสังเวช ก่อนเสด็จไปกรุงหงสาวดีแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นมาใหม่เพื่อต้องการนำเสนอภาพของชาติตินารีว่า เป็นผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง ซึ่งเห็นได้จากคำสัตย์ปฏิญาณที่พระสุพรรณกัลยากล่าวข้างต้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความเสียสละของพระองค์ ที่ทรงยอมสละความสุขส่วนพระองค์ เสด็จไปกระทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง

เหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาเสด็จเข้าเฝ้าพระเจ้าบุเรงนองและพระอัครมเหสี

นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ผู้เขียนได้บรรยายถึงเหตุการณ์เมื่อพระสุพรรณกัลยาเสด็จมาถึงยังกรุงหงสาวดี และพระองค์ได้ต้องเข้าเฝ้าพระเจ้าบุเรงนองและพระอัครมเหสีไว้ว่า พระสุพรรณกัลยาต้องไหว้พระเจ้าบุเรงนอง ไหว้พระอัครมเหสีตะเคงจี พระองค์ท่านต้องข้มพระทัยเก็บ

ความรู้สึกและอดทนอดกลั้นต่อความเจ็บปวดที่จะต้องมากرابไหว้ศัตรูของบ้านเมือง แต่พระองค์ก็ทรงแสดงกิริยาที่สงบเสงี่ยมและงดงาม ดังคำบรรยาย

ไหว้...นางพระยาทุกามผู้เป็นใหญ่

ไหว้...พระอัครมเหสีใหญ่

พระองค์ท่านเป็นแค่...ชายาเซलयที่ได้มา...

อ่านแค่นี้ ต้องนึกถึงพระหทัยท่านได้

ท่านต้องขมความปวดร้าวแห่งชาติยชาติ ลงถวายบังคมลงสามลาดตามประเพณี จากนั้นก้มพักตร์สงบ
เสงี่ยมเอี่ยมเพี้ยมงาม

(ทมยันตี. 2546 : 58)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาเสด็จเข้าเฝ้าพระเจ้านันทบุเรงกับพระอัครมเหสีตะเคงจีแต่อย่างใด แสดงว่าผู้เขียนสร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องการนำเสนอภาพขัตติยนารีที่มีความอดทนอดกลั้นต่อความเจ็บปวดที่จะต้องก้มลงกราบศัตรูของบ้านเมือง และนอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงกิริยามารยาทอันงดงามของขัตติยนารีไทยด้วย

เหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาทรงช่วยพระเจ้านันทบุเรงคิดแก้ไขปัญหามือง

นวนิยายเรื่อง "แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน" ของทมยันตี ผู้เขียนได้บรรยายถึงเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาทรงช่วยพระเจ้านันทบุเรงคิดแก้ไขปัญหามืองว่า เมื่อพระเจ้านันทบุเรงมักทรงระบวยพระโศกาและเล่ากิจการบ้านเมืองให้พระสุพรรณกัลยาฟังอยู่เสมอ ทำให้พระสุพรรณกัลยาทราบถึงความเป็นไปในหงสาวดีเป็นอย่างดี และเมื่อพระเจ้านันทบุเรงนำข้อเสนอแนะของพระสุพรรณกัลยาไปใช้ครั้งใดย่อมเกิดผลในทางที่ดีทุกครั้งไป จนทำให้พระเจ้านันทบุเรงทรงลืมไปว่าพระสุพรรณกัลยาเป็นขัตติยนารีแห่งกรุงศรีอยุธยา ความว่า

พระเจ้าหนาดาวดีนั้นทบุเรง จะทรงมีพระวาจากระบายพระโศกา...เมื่อทรงเคยชินจาก...การบ้าน' ก็
ลามได้มาถึง 'การเมือง' ข้อนั้นเคือง ไม่พอพระทัย ในที่ประชุมขุนนาง จะทรงเล่าเสียทุกครั้ง

พระสุพรรณกัลยา จึงได้ทรงทราบเสมอๆ ว่า หนาดาวดีมีที่ท่าเช่นไร

สายสัมพันธ์ระหว่างหัวเมืองทั้งหลาย

แน่นหนา คลอนแคลน เช่นไรบ้าง

ขุนศึกคนใด ไว้วางฤาไมไว้วางพระราชหฤทัย บางคราทรงประเล้าประโลมไว้

“การผูกมัดผูกควายไว้กับหลัก ผูกแน่นตึงนักก็สะบัดหนี ปล่อยสายยาวไปได้ที ก็หนีหายไปเช่นกัน ทรงทำอย่างไรให้พอดี”

“พวกมอญมักจะมีปัญหา”

“เพราะทรงแยก มอญ พม่า พระพุทธยั้งเอนเอียงเพียงทรงคิดว่า ทั้งหมดเป็นข้าในพระองค์เสมอกัน เมื่อทรงเที่ยงธรรม ชุมนางจะปรองดองดี”

ถ้อยรับสั่งเช่นนี้ เมื่อทรงนำไป ‘ลอง’ กระทำ ผลเกิดในทางดี เมื่อหลายๆ เรื่องที่พระนางเธอทรงชี้ ล้วนแล้วเกิดผลดีทั้งนั้น จึงเป็นดังที่กล่าวข้างต้นว่า

พระพันนางสุพรรณกัลยาคิดการให้

จนสำเร็จจุล่งไปทุกประการ

ยิ่งนาน ยิ่งทรงลืมนว่า พระสุพรรณกัลยาใคร?

ความรักทำให้หน้ามืดตามัว ดังนี้!

(ทมนันตี. 2546 : 206-207)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ในตอนที่พระสุพรรณกัลยาทรงช่วยพระเจ้า-นันทบุเรงแก้ไขปัญหามืองแต่อย่างใด จึงชี้ให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมีสติปัญญาของขัตติยนารีที่สามารถช่วยคิดแก้ไขปัญหามืองได้

เหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาส่งเจ้าหญิงมณีจันทร์ไปกรุงศรีอยุธยา

นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมนันตี ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาส่งเจ้าหญิงมณีจันทร์ พระราชธิดาเจ้าฟ้าไทยใหญ่ไปยังกรุงศรีอยุธยา เพื่อให้ผู้ส่งข่าวความเป็นไปทางหงสาวดีให้พระนเรศวรทรงทราบ ดังข้อความ

“เราส่งเจ้าไป เพราะนเรศวรคงถามไถ่ความเป็นไปของหงสาวดี เจ้าจงเฉลยเถิด วันนี้...หงสาวดีเริ่มอ่อนแอลงเมงเยจอชาวที่ขึ้นดำรงพระยศพระมหาอุปราชฯ ไม่สามารถกุมอำนาจได้ ชุมนางฝ่ายรามัญของเจ้า เจ้าต้องรู้ความนอกความใน ใครยังจงรักภักดีพม่า ใครเอาใจออกห่าง รอเวลา เจ้าเท่านั้นที่จะสามารถชี้ช่องตอนนี้หงสาวดีกับตองอูเริ่มระหองระแหงกัน อังวะกับแปรกั๊จะผูกพันมั่นคง พระบิดาเคยทรงรับสั่ง...ไม่ว่าปมใด ผูกได้แก้ได้ทั้งนั้น...ไฟสุ่มขอนเกิดจากประกายนิลเดียวเท่านั้น จะค่อยๆ ลามโดยปราศจากผู้รู้เห็น ไฟรั้นลุก ร้ายกว่าไฟป่า เราจะทำศึกใน! เจ้าจงไปช่วยศึกนอก นอกนเรศวรด้วยว่า อย่าหวังหาชีวิตเรา เราตายตั้งแต่ออกจากกอโยธยา จะทิ้งศพไว้ที่นี่ รอให้นเรศวรเข้ามา ใช้หงสาวดีเป็นเมรุมาศจุดเพลิงเผาเรา!”

(ทมนันตี. 2546 : 308)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ในครั้งนี้แต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องการชี้ให้เห็นถึงความสามารถของขัตติยนารีที่มีความฉลาดเฉลียว คิดหาหนทางช่วยเหลือประเทศชาติบ้านเมือง โดยการส่งข่าวให้รู้ความในของศัตรู นอกจากการส่งข่าวไปยังกรุงศรีอยุธยาแล้ว การที่พระสุพรรณกัลยาส่งเจ้าหญิงมณีจันทร์มาประทับ ณ กรุงศรีอยุธยานั้น เพื่อให้ขุนนางมอญที่เป็นปรปักษ์กับพม่ายอมเป็นกำลังให้กรุงศรีอยุธยา เนื่องจากเจ้าหญิงมณีจันทร์มีเชื้อสายมอญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความชาญฉลาดของพระสุพรรณกัลยาด้วย นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงขัตติยนารีที่เป็นบุตรสาวที่ดีเชื่อฟังและจดจำคำสั่งสอนของบิดามารดาได้เป็นอย่างดี

เหตุการณ์เมื่อพระเอกาทศรถประสูติ

นวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งที่พระเอกาทศรถประสูติว่า เมื่อพระวิสุทธิกษัตริย์ทรงให้พระประสูติกาลพระเอกาทศรถแล้ว ก็มีเหตุให้ทรงพระประชวรเป็นโรคฉ่ำมฤกษ์ พระพี่นางสุพรรณกัลยาก็เข้ารับหน้าที่เลี้ยงดูพระอนุชาเอง พระสุพรรณกัลยาทรงกระทำพระองค์เยี่ยงพระราชมารดา พระอนุชาทั้งสองจึงรักและเชื่อฟังพระสุพรรณกัลยายิ่งกว่าพระมารดาเสียอีก ความว่า

เมื่อพระนางเจ้ามีประสูติกาลเจ้าองค์ขาว ก็มีเหตุให้ทรงประชวรพระโรคฉ่ำมฤกษ์ นางแว่นแก้วต้องเข้าประคบบประนมพระนางเจ้า พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีซึ่งแก่กว่าอนุชาเพียงสองสามปี ก็เข้ารับหน้าที่เป็นเจ้าข้าวจ้าวของพระอนุชาเอง ทำตนเอาเยี่ยงพระชนนี จนเป็นที่ขบขันของคนทั้งหลาย เวลาทรงเล่นกันประสาเด็กก็ยกตนเป็นแม่ของน้องๆ พระอนุชาทั้งคู่จึงรักสนิทสนม และเชื่อฟังพระพี่นางยิ่งกว่าพระมารดา เพราะถ้าทรงคือพระพี่นางก็ทำโทษเอาเจ็บๆ

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 4)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีบันทึกเหตุการณ์ที่พระเอกาทศรถประสูติแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าผู้เขียนสร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงบทบาทของขัตติยนารีที่หน้าที่บุตรที่ดี ช่วยมารดาเลี้ยงดูน้อง ดังที่พระสุพรรณกัลยาทรงกระทำ

เหตุการณ์พระสุพรรณกัลยาต้องเสด็จไปยังกรุงหงสาวดี

นวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาต้องเสด็จไปยังกรุงหงสาวดีว่า พระนเรศวรและพระเอกาทศรถ มีทรงยอมเสด็จไปกรุง

หงสาวดี ถ้าพระพี่นางสุพรรณกัลยาไม่เสด็จด้วย พระอนุชาทั้งสองพระองค์ทรงยอมตายเสียดีกว่า ต้องเสด็จไปยังกรุงหงสาวดีโดยปราศจากพระพี่นางสุพรรณกัลยา พระสุพรรณกัลยาทรงพระทัยเด็ด และทรงเป็นห่วงพระอนุชาทั้งสองพระองค์ จึงตกลงเสด็จไปกรุงหงสาวดีด้วย

“ต้องไปเมืองหงสาวดีด้วยกัน ไม่งั้นไม่ยอม ยอมตายตรงนี้” องค์ดำประกาศลุ่มเสียงเด็ดขาด ไม่เหมือนเด็กในวัยแค่สิบสองขวบเลย

“ตกลง ไปก็ไป” พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีทรงตอบอย่างพระทัยเด็ด อาจจะได้รับเลือดทางเจ้ายายสุริโยทัยมามากก็ได้

(กาญจนา นาคนนท์. 2542 : 5)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเรื่องราวตอนนี้อย่างใด แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นมาใหม่ เพื่อชี้ให้เห็นถึงบทบาทของขัตติยนารีที่ทรงยอมเสียสละความสุขส่วนพระองค์ เสด็จไปดูแลพระอนุชาทั้งสอง ซึ่งเป็นนอกษัตริย์ที่จะสืบเชื้อสายของราชวงศ์ต่อไป และแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของขัตติยนารีในการตัดสินใจพระทัย กล้าเดินทางไปยังบ้านเมืองของศัตรู โดยที่ไม่คำนึงถึงความลำบาก

เหตุการณ์พระเจ้าบุเรงนองเสด็จไปกรุงศรีอยุธยา เพื่อขอพระสุพรรณกัลยา

นวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนนท์ ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์หลังจากที่มีพะยากองจี่ หรือพระอัคมรเหสีตะเคงจี่สิ้นพระชนม์ว่า พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองได้เสด็จกลับไปกรุงศรีอยุธยาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อไปขอพระสุพรรณกัลยามาเป็นพระอัคมรเหสี และในการเสด็จครั้งนี้ พระนเรศวรและพระเอกาทศรถ ได้เสด็จกลับไปยังกรุงศรีอยุธยาด้วย ซึ่งในการเดินทางครั้งนี้ทั้งสองพระองค์ทรงจดจำเส้นทางได้อย่างแม่นยำ เพื่อเป็นประโยชน์ในภายภาคหน้า

พระเจ้าอยู่หัวบุเรงนองจะเสด็จเมืองไทยคราวนี้ จัดเป็นความลับ ด้วยเกรงบรรดาเมืองขึ้นทุกฝ่ายจะกำเริบในยามไม่เสด็จอยู่ในบ้านเมือง แม้ในยามที่อยู่ก็ต้องส่งกองทัพไปปราบกันไม่จบสิ้น หากพากันทราบว่ามีอยู่ จะรวมหัวกันกำเริบสักแค่ไหน

ดังนั้นจึงจัดขบวนเล็ก และเป็นความลับสุดยอด แม้ทหารที่ตามเสด็จ ยังไม่ทราบว่าพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จไหน เพียงแต่ให้เตรียมเสบียงไปให้พอนานๆ

ขบวนเสด็จเป็นขบวนช้าง และม้า เป็นกองเกียรติยศ แต่ก็มีอาวุธพอจะป้องกันภัย เกลี้ยไทยรวมทั้งขุน
อารักษ์ฯ พวกกันดีใจ จะได้กลับไปเยี่ยมเมืองไทยสักที จากมาหลายปีแล้ว ไม่ทราบว่ามีแม่พี่น้อง และลูกเมียจะ
เป็นอย่างไรบ้าง

พระที่นั่ง และพระอนุชาได้ทรงช้าง แต่สองพระอนุชากำลังหนุ่มคะนอง ทรงช้างไม่สนุกก็ลงจากหลัง
ช้าง แลกเปลี่ยนทหารม้า ขอทรงม้า ให้ม้าห้อยตะป๋องไปตามแนวป่าและเขา

มิได้หวังสนุกประการเดียว ทรงมองดูเส้นทางเดินผ่านเมืองผ่านเขา ผ่านลำธารโตรกห้วยแห่งใด ทรงจำ
ได้หมด

“กูจะกลับมา แก้มือกับมึง” องค์ดำทรงประกาศแก่เทวดาในอากาศเพียงเบาๆ

(กาญจนา นาคนนท์. 2542. : 119)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีบันทึกเหตุการณ์ตอนที่พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองเสด็จกลับไปยัง
กรุงศรีอยุธยาเพื่อไปสวามิภักดิ์พระสุพรรณกัลยาแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่
เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงขัตติยนาวิที่ดำรงตนสมกับเป็นขัตติยชาติ มีความเป็นกุลสตรีมียอมเป็นภรรยา
ของชายใด ดังที่พระสุพรรณกัลยาได้ดำรงพระองค์เยี่ยงทองคำบริสุทธิ์ ทำให้พระเจ้าบุเรงนองมีอาจจะ
กระทำการที่ผิดศีลธรรมต่อพระองค์ได้ และพระองค์ยังไว้พระเกียรติพระสุพรรณกัลยา ด้วยการเสด็จไปสวามิภักดิ์
ขอพระสุพรรณกัลยากับพระมหาธรรมราชาและพระวิสุทธิกษัตริย์ยังกรุงศรีอยุธยา ตามธรรมเนียมราช
ประเพณี

เหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาทูลขอให้พระอนุชาทั้งสองกลับกรุงศรีอยุธยา

นวนิยายเรื่อง “พระที่นั่งสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนนท์ ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนที่
พระสุพรรณกัลยาทรงคิดอุบายทูลขอให้พระเจ้าบุเรงนองส่งพระอนุชาทั้งสองพระองค์กลับกรุงศรีอยุธยา
ว่า เนื่องจากกรุงศรีอยุธยากำลังรบกับพวกข้าศึกเขมร และทรงเกรงว่า พระมหาธรรมราชาจะรักษาเมืองไว้
ไม่ได้ เพราะทรงพระชรามากแล้ว อีกทั้งทหารที่รักษาพระนครก็มีเพียงหยิบมือเดียว จึงขอประทานอนุญาต
ให้พระอนุชาทั้งสองกลับไปช่วยรบ พระสุพรรณกัลยาได้ทรงใช้วาทศิลป์อันนุ่มนวลและอ่อนหวานกราบทูล
พระเจ้าบุเรงนองว่า การส่งพระอนุชาไปครั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันและรักษาอาณาเขตถวายแด่พระองค์
ทำให้พระเจ้าบุเรงนองพอพระทัย จึงยอมส่งพระนเรศวรและพระเอกาทศรถกลับไปยังกรุงศรีอยุธยา

“ข้าพระองค์คิดด้วยเกล้าว่า เวลานี้เมืองสยามไทยก็กำลังลำบากด้วยข้าศึกเขมร ได้ข่าวว่าม้านูกมาถึง
เมืองนครนายก กวาดต้อนผู้คนไปเป็นเกลี้ยเสียเกลี้ยงเมืองตลอดไปทั้งเมืองปัวจันฯ เจ้าพ่อก็ทรงชรา ข้ายังมี

ทหารเพียงนิดเดียว ถ้าเขมรกำเริบบุกเข้ามาถึงกรุงศรีอยุธยา เจ้าพ่อก็คงไม่สามารถจะป้องกันเมืองไว้ได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ฝ่าพระบาทก็ต้องเสียเมืองขึ้นไปหรือพระเจ้าข้า”

“แล้วไง จะให้ทำอย่างไร จึงจะป้องกันได้”

“อย่ากริ้วนะพะคะ”

“ไม่กริ้ว”

“ขอประทานอนุชาทั้งสองกลับไปช่วยเจ้าพ่อป้องกันเมือง ขอประทานทหารไปด้วย คราวที่แล้ว ประทานทหารไว้ห้าพัน เมืองสยามนั้นใหญ่โต มีเมืองขึ้นทั้งฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ ฝ่ายตะวันออกที่ไหนจะพอรักษาอาณาเขตไว้ได้ สองคนเขาโตแล้ว ได้ฝึกการทหารจากใต้ฝ่าพระบาทอย่างดีคงจะพอช่วยเจ้าพ่อรักษาเมืองไว้ได้ เป็นแน่พระเจ้าค่ะ”

“เมื่อน้องไปอยู่ไกลแล้วเจ้านางมียิ่งเศร้าโศกยิ่งขึ้นหรือ วันหนึ่งก็จะร้องบอกผัวว่า หม่อมฉันคิดถึงน้อง จะกลับเมืองไทย”

เจ้านางทรงพระสรวลทูลว่า “ไม่หอรอกพะคะ เพราะไกลกันและคิดว่าน้องได้ไปช่วยป้องกันอาณาเขต ถวายฝ่าพระบาทแล้วก็จะใจขึ้นขึ้นมาบ้าง”

“ตกลง จะให้เขาไป”

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 135-136)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ที่พระสุพรรณกัลยาทูลขอให้พระอนุชาทั้งสองพระองค์เสด็จกลับไปยังกรุงศรีอยุธยาแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าผู้เขียนสร้างเหตุการณ์ตอนนี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องการชี้ให้เห็นถึงความสามารถของพระสุพรรณกัลยา ขัตติยนาารีที่มีสติปัญญาคิดอุบายและการใช้วาทศิลป์ เพื่อหาทางช่วยเหลือประเทศชาติบ้านเมือง

เหตุการณ์พระสุพรรณกัลยาถูกทำร้ายพระวรกาย

นวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ ได้กล่าวถึงเรื่องราวตอนที่พระสุพรรณกัลยาถูกพระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทำร้ายพระวรกายว่า เมื่อพระเจ้าบุเรงนองเสด็จสวรรคต พระเจ้านันทบุเรงก็แต่งตั้งพระสุพรรณกัลยาเป็นพระสนมของพระองค์แทน และทุกครั้งที่พระเจ้านันทบุเรงเสด็จมาบรรทมยังพระตำหนักของพระสุพรรณกัลยา พระองค์ทรงทำร้ายพระวรกายของพระสุพรรณกัลยาอย่างรุนแรง พระสุพรรณกัลยาจำต้องอดทนสะกดกลั้นเก็บความเจ็บปวดทรมานที่ได้รับอย่างที่มีอาจจะรับส่งกับผู้ใดได้ เนื่องจากมิใช่เป็นสิ่งที่ขัตติยนาารีพึงกระทำ ดังข้อความ

เมื่ออยู่องค์เดียวในห้องทรง พระพี่นางกัลยาณีทรงลูบคลำรอยซ้ำเขียวตามวรกาย เมื่อทาขมิ้นแล้วก็เอาดินสอพองผสมน้ำมันาวทาตามรอยซ้ำเหล่านั้น ไม่เคยนึกมาก่อนเลยว่าจะมีผู้ชายแบบนี้ในโลก

ในห้องพระบรรทมนั้น ต้องทนสะกดกลั้นเก็บความเจ็บปวดทรมานไว้จนบางครั้งสะกดไม่ไหวต้องเปล่งเสียงออกมา ทรมานให้อยู่แต่ในห้องถึงสามวันสามคืน

ไม่ใช่วันขึ้นคืนสุข แต่มันคือนรกชัดๆ ที่เดียว

ไม่ต้องไปแสวงหานรกเมื่อสิ้นชีพไปแล้วเลย บนพื้นปรุพี้นี้ก็มีนรก และพระพี่นางสุพรรณกัลยาณีก็ทรงอยู่ในนรกนั้น

ไม่อาจจะเล่าสู่ที่เลี้ยงฟังด้วยความละเอียดอันเป็นวิสัยของชาติตินารี

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 208-209)

ครั้งหนึ่งพระเจ้านันทบุเรงเสด็จมายังพระตำหนักของพระสุพรรณกัลยาณกลางดึก เหล่านางกำนัลจัดเตรียมของมาถวายแทบไม่ทัน พระเจ้านันทบุเรงทรงรับสั่งถามพระสุพรรณกัลยาว่า จะให้พระองค์เรียกเจ้านางว่าแม่หรือเมียดี พระสุพรรณกัลยาทรงทูลตอบว่า แล้วแต่พระองค์จะทรงโปรด พระเจ้านันทบุเรงทรงพอพระทัย และทรงกัศริมพระโอรสของพระสุพรรณกัลยาอย่างเต็มแรงจนพระโลหิตไหลออกมา พระเจ้านันทบุเรงทรงต้องการให้พระสุพรรณกัลยาร้องออกมาดังๆ จึงจะสมพระทัย แต่พระสุพรรณกัลยาทรงร้องออกมาอย่างเบาๆ เนื่องจากพระองค์ทรงอายพวกเหล่านางกำนัลที่คอยรับใช้อยู่ข้างนอก ดังข้อความ

...ทรงยิ้ม โอบพระวรกายเข้ามาแนบพระอุระ แล้วตรัสเย้าว่า

"ไม่รู้ว่าจะเรียกแม่ หรือเรียกเมียดี ว่าไงละเจ้านาง"

"แล้วแต่จะทรงโปรด ชีวิตของข้าพระองค์อยู่ได้เบื้องพระยุคลบาทอยู่แล้ว"

"พูดหวานนัก" ทรงกัศริมพระโอรสของพระพี่นางจนเต็มแรง พระโลหิตติดพระโอรสออกมา

พระพี่นางทรงสะกดกลั้นความเจ็บปวดไม่ไหว ต้องร้องออกมาเบาๆ ด้วยอายพวกข้าเฝ้าเหล่าบริวารที่คอยรับใช้อยู่ข้างนอก

แต่เจ้านันทบุเรงต้องการให้ร้องดังๆ จึงจะสะพระทัยคลายความแค้นที่อัดอั้นมา...

เมื่อเจ้าเหนือหัวเสด็จไปตอนเช้า พระพี่นางบรรทมเขวอยู่บนพระแท่น พระพี่เลี้ยงต้องเอาน้ำอุ่นเข้าไปเช็ดพระกาย เอาไพลผสมขมิ้นดินสอพองขมิ้นให้ทั้งองค์ ที่เป็นแผลเอชี่ผึ้งยาที่ขุนอารักษ์ฯ ทำไว้ให้หุงด้วยสมุนไพรกับน้ำมันเลียงผา ที่บวมซ้ำก็เอาไพลทำลูกประคบวางบนไอน้ำเดือดประคบให้

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 234-235)

เอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเรื่องราวที่พระสุพรรณกัลยาถูกพระเจ้านันทบุเรงทำร้ายพระวรกาย และทรงใช้ความรุนแรงขณะที่มีความสัมพันธ์ทางเพศ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์

นี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อต้องการสะท้อนภาพชัตติยานารีที่มีความอดทนอด กลั้นต่อความเจ็บปวดทรมานอย่างแสนสาหัส อีกทั้งพระองค์ยังทรงดำรงตนสมกับเป็นชัตติยานารีโดยแท้ ไม่ว่าจะทรงเจ็บปวดทรมานเพียงใด พระองค์ก็มีทรงระบายความรู้สึก ความเจ็บปวดที่ได้รับจากพระสวามีให้แก่ผู้ใดฟังได้

4.2.3.4 การนำเสนอภาพของพระบรมดิลก ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ เพื่อสะท้อนภาพของพระบรมดิลก มี 1 เหตุการณ์ ดังนี้

เหตุการณ์ที่พระบรมดิลกทูลขอพระสุริโยทัย เพื่อออกรบกับหงสาวดี

นวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป๋อง ปกพันธรณิน” ของแก้วแก้ว ผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระบรมดิลกทูลขอพระสุริโยทัย เพื่อออกรบกับหงสาวดี ดังความว่า

“พี่กลางจักต้องอยู่ในวังเพื่อรับใช้สนองพระเดชพระคุณทูลกระหม่อมพ่อ ลูกขอตามเสด็จแม่ด้วย เหตุผลเดียวกัน จะตายหรือจะอยู่หาสำคัญไม่ หากรอดก็จักอยู่ด้วยภักดีทูลกระหม่อมพ่อต่อไป หากตาย ก็จักขอเกิดใหม่บนผืนแผ่นดินนี้ เกิดมาสนองพระเดชพระคุณเป็นลูกสมเด็จแม่อีกครั้งหนึ่ง”

(แก้วแก้ว. 2545 : 183)

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพระบรมดิลกทรงมีความกตัญญูรู้คุณแก่พระราชบิดาและพระราชมารดา ทรงกล้าหาญเยี่ยงพระมารดาสุริโยทัย าล้าออกรบทำศึกกับหงสาวดี โดยพระองค์ทรงอ้างเหตุผลว่า พระเทพกษัตริย์จะต้องอยู่ในวังเพื่อสนองพระเดชพระคุณทูลกระหม่อมพ่อ ส่วนพระองค์เองก็จะขอตามเสด็จออกรบด้วย เพื่อเป็นการสนองพระเดชพระคุณเช่นกัน

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ที่พระบรมดิลกทรงทูลขอออกรบแต่อย่างใด จึงแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์นี้ขึ้นมาใหม่เพื่อต้องการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของชัตติยานารีที่มีความกตัญญูต่อบิดามารดา และมีความกล้าหาญออกรบกับข้าศึก เพื่อเป็นตอบแทนพระคุณของบิดามารดา

ผู้เขียนทั้ง 3 ท่านมีวิธีการนำเสนอเนื้อเรื่องโดยการพยายามสร้างเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับเค้าเรื่องเดิมตามเอกสารทางประวัติศาสตร์ มีการปรับเปลี่ยนบางส่วนของเหตุการณ์เล็กน้อย ด้วยการเพิ่มรายละเอียดของเหตุการณ์นั้นๆ เข้าไป เพื่อสร้างความละเอียดสนใจให้แก่ผู้อ่าน ส่วนการนำเสนอเหตุการณ์

ที่สร้างขึ้นใหม่นั้น ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ขึ้นตามจินตนาการของตนเอง ด้วยการสอดแทรกความรู้สึกนึกคิด ทศนคติที่มีต่อชาติตนาริลงไป เพื่อนำเสนอภาพชาติตนาริไทยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

4.2.4 การสอดแทรกเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา

การสอดแทรกเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา หมายถึง การที่ผู้เขียนได้สอดแทรกความรู้ต่างๆ เพื่อสะท้อนภาพชาติตนาริให้โดดเด่นขึ้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตัวละครที่เป็นชาติตนาริยิ่งขึ้น เกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ มีดังนี้

นวนิยายเรื่อง “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” ของทมยันตี ผู้เขียนได้อธิบายธรรมเนียมราชสำนักพม่าว่า กษัตริย์พม่าจะมีพระมเหสีใหญ่ 4 พระองค์ ได้แก่ มีพะยากองจีหรือพระมเหสีตำแหน่งได้ อมะเย้านาน หรือพระมเหสีตำแหน่งเหนือ อะเลนาคอหรือพระมเหสีตำแหน่งกลาง และอน้านานหรือพระมเหสีตำแหน่งตะวันตก ดังคำอธิบาย

...ตามธรรมเนียมราชสำนักพม่า กษัตริย์จะมีพระมเหสีใหญ่ 4 พระองค์

พระองค์แรก มีฐานะเทียบที่พระอัครมเหสี คือ มเหสีตำแหน่งได้ พม่าจะเรียกว่า ‘มีพะยากองจี’ คนเขียนคิดเอาเองว่า คำ ‘มีพะยา’ คล้ายๆ นางพญา

พระองค์ที่สอง พระมเหสีตำแหน่งเหนือ พม่าเรียก ‘อมะเย้านาน’

พระองค์ที่สาม มเหสีตำแหน่งกลาง พม่าเรียก ‘อะเลนาคอ’ สำหรับนักอ่านประวัติศาสตร์คงพอจำได้ ตำแหน่งพระนางอะเลนาคอเป็นพระมารดาพระนางศุภยาสัต มเหสีพระเจ้าธีบอ กษัตริย์องค์สุดท้ายของพม่า ใครอยากทราบรายละเอียดต้องไปอ่าน ‘พม่าเสียเมือง’ ของอาจารย์ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

พระองค์ที่สี่ มเหสีตำแหน่งตะวันตก พม่าเรียก ‘อน้านาน’...

(ทมยันตี. 2546 : 17)

ผู้เขียนได้อธิบายความรู้เกี่ยวกับธรรมเนียมราชสำนักพม่า ทำให้ผู้อ่านมีความรู้และสามารถอ่านนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ได้อย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น พระสุพรรณกัลยาที่ทรงดำรงตำแหน่ง ‘อน้านาน’ พระมเหสีตำแหน่งตะวันตกของพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง นับเป็นพระอัครมเหสีใหญ่พระองค์หนึ่ง ซึ่งแสดงว่าพระองค์ได้รับการยกย่องให้เกียรติจากพม่า ทำให้ต้องทรงวางตนให้สง่าสมพระเกียรติ

เกิดความรู้ในเรื่องของการทำอาหาร ซึ่งแสดงถึงความเป็นขัตติยนารีว่าทรงรอบรู้ทางด้านการทำอาหารด้วย ปรากฏในนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ของกาญจนา นาคนันทน์ กล่าวถึงการทำขนมต้มแดง ขนมต้มขาว และขนมโค ความว่า

“ที่จะทำเครื่องสังเวทเวทดาเมืองหงสาวดี ตั้งแต่เรามาอยู่ยังไม่ได้ถวายอาหารสังเวทสักที” พระพี่นางสุพรรณกัลยาณีตรัสบอกพระอนุชาทั้งสอง...

“จะทำขนมต้มแดง ต้มขาว แล้วน้อยนะเขาเป็นชาวเมืองเพชรฯ เขารู้จักวิธีทำขนมโค ที่ก็ไม่เคยกินเหมือนกัน”

เมื่อเสวยกระยาหารมือเช้าเสร็จ ทุกคนก็สนุกในการช่วยกันทำขนมต้ม ทั้งองค์หญิงองค์ชาย นางน้อยเป็นหัวหน้างานนวดแป้งกับน้ำเดือดนวดน้อยพอปั้น ใส่น้ำเคียวปั้นอบเทียนและดอกมะลิไว้ตั้งแต่วันนี้ บั้นแป้งเป็นก้อนกลมๆ แผ่เอาใส่ใส่ บั้นปิดให้มิด เอาลงต้มจนมันลอยขึ้นขึ้นมา คลุกมะพร้าวขูดขาวๆ เป็นขนมต้มขาว

นางนึ่งทำขนมต้มแดง มีลูกมือสองสามคน ทำใส่อ่างดินใบใหญ่

ขนมโคนั้น นางน้อยเอาขนมต้มขาวที่ยังไม่คลุกมะพร้าวลงต้มในน้ำกะทิผสมเกลือและแป้งนวดน้อย คั่วด้วยเตา ใส่วางเปลือกแตกเป็นสองซีก วางไว้สำหรับโรยหน้าเมื่อจะดักไปกิน

(กาญจนา นาคนันทน์. 2542 : 97-98)

พระสุพรรณกัลยาทรงมีความรอบรู้เรื่องการทำอาหาร ได้แก่ ขนมต้มแดง ขนมต้มขาว และขนมโค ซึ่งสะท้อนภาพขัตติยนารีที่มีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ถึงแม้ว่าพระองค์จะมีนางกำนัลคอยรับใช้ก็ตาม พระสุพรรณกัลยาทรงกระทำหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมืองอยู่ในดินแดนของศัตรู แต่พระองค์ก็ทรงกระทำหน้าที่แม่ศรีเรือนได้อย่างสมบูรณ์

การแทรกเกิดความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายของขัตติยนารีปรากฏในเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณีน” โดยกล่าวถึงการแต่งกายของพระสุริโยทัยว่า เมื่อพัทธากับลำภูได้นำฝักบัว สายบัวเข้าไปให้พวกวิเสทในเขตพระบรมหาราชวัง และเนื่องจากทั้งสองคนมาสาย จึงต้องแอบเข้าไปใช้เส้นทางลับผ่านสวนหลวง บังเอิญขุนบวนเสด็จพระสุริโยทัยและพระบรมดิลกเสด็จผ่านมา ทั้งสองคนจึงรีบหลบแอบมองอยู่หลังพุ่มไม้ พัทธาเหลือบมองขัตติยนารีที่อยู่บนวาทองเห็นว่าการแต่งกายที่แตกต่างไปจากสตรีอื่น ดังความว่า

การแต่งกายของสตรีผู้นี้ ผิดแผกไปจากคนอื่นๆ อยู่บ้างตรงที่ไม่ได้ห่มสไบเฉียงแต่เป็นเสื้อแขนสั้น ตัวยาวเข้ารูป ผายลงมาจากเอวถึงสะโพกบน แล้วจึงมีผ้าห่มอีกผืนหนึ่งพาดเฉียงบ่าไว้หลวมๆ ส่วนผ้าถุงก็เช่นเดียวกับคนอื่น ต่างกันแต่ว่ามีเส้นทองทอแทรกอยู่ในเนื้อผ้า และระยิบจับตา ผมตัดสั้นด้านบนยกไว้เป็นปีก มองเห็นลำคอระหง

(แก้วเก้า. 2545 : 87)

ผู้เขียนได้สอดแทรกความรู้ในเรื่องการแต่งกายของขัตติยนารีในสมัยอยุธยาว่า เสื้อที่ใช้สวมใส่นั้นเป็นเสื้อแขนสั้นเข้ารูป มีผ้าห่มผืนหนึ่งใช้พาดเฉียงบ่าไว้หลวมๆ ส่วนผ้าถุงนั้นก็เช่นเดียวกับสตรีอื่น เพียงแต่มีเส้นทองทอแทรกอยู่ในเนื้อผ้า ทรงผมตัดสั้นด้านบนยกไว้เป็นปีก ซึ่งการที่ผู้เขียนได้บรรยายการแต่งกายนี้ ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพขัตติยนารีในสมัยอยุธยาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่ามีความสง่างามแตกต่างจากผู้อื่น

เกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาที่สะท้อนภาพขัตติยนารีอย่างเด่นชัด คือ การแทรกเกร็ดความรู้ด้านกลศึก ซึ่งแสดงว่าขัตติยนารีทรงรอบรู้ทางด้านการสงครามที่น่าจะเป็นเรื่องบุรุษ แต่ขัตติยนารีก็ทรงรอบรู้เช่นกัน ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง "กษัตริยา" ทมยันตี กล่าวว่า พระวิสุทธิกษัตริย์ทรงเล่าเหตุการณ์ครั้งที่พระราเมศวรและออกญาพิษณุโลกถูกทัพพม่าตีเข้าล้อมพระองค์ โดยใช้กลศึกที่เรียกว่า ปทุมพยุห์ ให้กับพระราชโอรสและพระราชธิดาฟัง ความว่า

...พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ ก็ให้ทัพพม่าล้อมสองข้างเรียก 'ปทุมพยุห์' บั้วบานขยายกลีบ เมื่อรบรุก
ถล่มเข้าไป กลศึกจะเปลี่ยนเป็นปทุมพยุห์กลีบ ล้อมไว้หมด

พระมารดาเล่าประทานเช่น 'ลูกขุนศึก' อันรอบรู้ตำราพิชัยสงคราม

"พ่อของลูกตามสมเด็จพระเจ้าไปเพราะจะช่วย ถ้ายังไม่ถล่มเข้าถึงใจกลาง กลีบปทุมพยุห์จะเป็น
กองทัพพม่าที่จะเข้าโอบ ถ้าตีกองทัพพม่ากระจายได้ กลีบปทุมพยุห์ จะโอบปิดล้อมไม่ได้..."

พระมารดาถอนพระทัย

"แต่ไม่ว่ากัน ดีผ้าออกมาไม่ได้ อันกลศึกปทุมพยุห์นั้น ถ้าบั้วบานพยุห์ได้ จะปิดล้อมแน่นอน เหมือน
ดอกบัวพยุห์กลีบขึงแมลงไว้ภายใน"

(ทมยันตี. 2546 : 30)

ผู้เขียนได้สอดแทรกเกร็ดความรู้ในเรื่องของกลศึกลงไปในนวนิยาย โดยการกำหนดให้พระวิสุทธิกษัตริย์เป็นผู้สอนกลศึกให้แก่พระราชโอรสและพระราชธิดา เพื่อต้องการนำเสนอภาพชัดตียนารีที่มีความรู้ความสามารถในด้านกลศึกสงคราม

ครั้นต่อมาเมื่อพระราชสาสน์จากกรุงศรีอยุธยาว่า หงสาวดีจะยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง และเมื่อพระมหากษัตริย์ประทับอยู่กับพระวิสุทธิกษัตริย์เพียงสองพระองค์ พระมหากษัตริย์ทรงได้อธิบายกลศึกที่ชื่อว่า พวนเรือโยง ให้พระวิสุทธิกษัตริย์ฟังว่า

“...กลศึกอันหนึ่ง ชื่อว่าพวนเรือโยง ประดุจผะอึงปั่นดาล ทำงหวนแถมขัด ผูกเป็นมิตรไมตรี สิ่งใดที่ยกให้ละไลต่ออย่าเสีย...”

กระแสรบสั่งประโยคต่อไป แยมสรวลมีเลศนัย

“...แต่งลูกเมียให้สนิท ติดต่อดั่งบังกล...”

พระมเหสีทรง ‘แนบ’ พระเพลาทันควัน เพราะ ‘รู้ทัน’ ความหมาย หากพระสวามีแค่จับพระหัตถ์ไว้ แล้วทรงท่องต่อ

“...อุบลช้างเถื่อนตามโขลง โยงเบ็ดราวคลาวเยี่ยมค้อยลาค่ามเอามา ด้วยปัญญาพิชฎาร กลการศึก อันนี้ ชื่อว่าพวนเรือโยง...” (ตัวละครตามตำราพิไชยสงคราม)

(ทมนันตี. 2546 : 49)

ผู้เขียนสอดแทรกเกร็ดความรู้ในเรื่องของกลศึกลงไปในนวนิยาย โดยให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้อธิบายกลศึกที่ชื่อพวนเรือโยงให้กับพระวิสุทธิกษัตริย์ฟัง จึงชี้ให้เห็นถึงชัดตียนารีที่มีความสนใจใฝ่รู้ แม้ว่าจะเป็นเรื่องกลศึกสงครามก็ตาม

ผู้เขียนทั้งสามได้พยายามสอดแทรกเกร็ดความรู้ด้านการแต่งกายของชัดตียนารี ความรู้ด้านกลศึก และตำราพิไชยสงคราม ความรู้เรื่องอาหาร และความรู้เกี่ยวกับธรรมเนียมราชสำนักพม่าลงไปในนวนิยายด้วย เพื่อนำเสนอภาพชัดตียนารีไทยในด้านความมีสติปัญญาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.3 การนำเสนอฉาก

การนำเสนอฉาก หมายถึง วิธีการที่ผู้เขียนต้องการเสนอภาพของสถานที่เกิดเหตุการณ์และบรรยากาศของสถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพและเข้าใจเรื่องราวมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังต้องสะท้อนภาพชัดตียนารีให้โดดเด่นขึ้นด้วย จากนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่อง ปรากฏว่ามีการสร้างฉากตามจินตนาการของผู้แต่งเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพสถานที่และบรรยากาศของเรื่อง ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในตัวละครชัดตียนารี ปรากฏ 2 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างฉากเพื่อแสดงถึงความมั่งคั่งหาญและความเสียสละของชัดตียนารี และการสร้างฉากเพื่อแสดงถึงความสุขสบายเพียบพร้อมของชัดตียนารี

4.3.1 การสร้างฉากเพื่อแสดงถึงความมั่งคั่งหาญและความเสียสละ ปรากฏเพื่อสะท้อนภาพพระสุริโยทัยและพระสุพรรณกัลยา ดังนี้

พระสุริโยทัยทรงเป็นชัดตียนารีที่มีความโดดเด่นด้านการรบ พระเกียรติยศของพระสุริโยทัยเป็นที่รู้จักกันดีในเรื่องการทรงช้างสู้รบจนสิ้นพระชนม์บนคอช้าง ดังนั้นจึงปรากฏการสร้างฉากเพื่อสะท้อนภาพความมั่งคั่งหาญของพระองค์ ได้แก่ ฉากกองทัพกรุงศรีอยุธยา ในนวนิยายเรื่อง “บารมีพระแม่ป้อง ปกพื้นธรณิน” ซึ่งบรรยายฉากและสถานที่ตั้งกองทัพของกรุงศรีอยุธยาเพื่อเตรียมออกรบกับหงสาวดี โดยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงนำทัพออกไป ณ พุทฺธเขาทอง พร้อมด้วยพระอัศรมเหสีสุริโยทัย และพระราชโอรสทั้งสองพระองค์ คือ พระรามศรกับพระมหินทร ดังคำบรรยายว่า

เพลารุ่งเช้า วันอาทิตย์ ขึ้น 6 ค่ำ เดือน 4 สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้าเสด็จยกพลโยธา ทวยหาญออกไป ณ พุทฺธเขาทอง เสด็จทรงช้างต้นพลายแก้วจักรรัตน์เป็นพระคชาธาร มีกลางช้างและความ พระอัศรมเหสีประทับพระองค์เป็นพระมหาดูปราช ทรงเครื่องสำหรับราชรถรงค์ เสด็จทรงช้างพลายทองสุริย- กษัตริย์ พระรามศรพระราชโอรสทรงเครื่องพิชัยยุทธสงคราม เสด็จทรงช้างต้นพลายมงคลจักรพาฬ พระ- มหินทรพระราชโอรสพระองค์รองเสด็จทรงช้างต้นพลายพิฆาตจักรพรรดิเสด็จออกไปสู่สมรภูมิ

(แก้วแก้ว. 2545 : 191)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกฉากกองทัพกรุงศรีอยุธยา ผู้เขียนสร้างฉากนี้ขึ้นตามจินตนาการ โดยนำเสนอภาพความรักความสามัคคีของเหล่ากษัตริย์ที่ออกรบเพื่อป้องกันรักษาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการสะท้อนภาพของชัดตียนารีทั้งสองพระองค์ ได้แก่ พระสุริโยทัยและพระบรมดิลก ทรงเครื่องเป็นชายออกรบกับทัพหงสาวดีด้วยความกล้าหาญ ทั้งสองพระองค์สง่างามยิ่งนัก ผู้เขียนบรรยายภาพผ่านสายตาของพระมหามนตรี ดังนี้

เขาเงยหน้าขึ้นมองผู้ประทับอยู่บนคอช้างทรงพลายสุริยกษัตริย์ แต่งองค์ทะมัดทะแมงอย่างพระมหาอุปราชา ทรงสงบนิ่งได้อย่างน่าสรรเสริญ คุมพระสติได้เหมือนเมื่อครั้งโดยเสด็จพระราชสวามีออกประพาสตามหัวเมืองต่างๆ ระหกระเหินพักแรมกลางไพร เป็นเวลานานต่อเนื่องกันมาหลายปี พระบรมดิลกผู้ประทับอยู่บนกลางช้างทรงเสียอีก ยังทรงกระสับกระส่ายอยู่บ้างเหมือนยังไม่มั่นพระทัยนัก

(แก้วเก้า. 2545 : 192)

ข้อความข้างต้นนอกจากชี้ให้เห็นถึงความกล้าหาญ ไม่ทรงตื่นตระหนกแม้จะอยู่ท่ามกลางสนามรบ ความน่าเกรงขามของพระองค์เห็นได้จากความสงบนิ่ง ซึ่งทรงคุ้นเคยกับการเสด็จตามพระมหาจักรพรรดิออกประพาสตามหัวเมืองต่างๆ เป็นเวลาต่อเนื่องกันหลายปี แม้ว่าหนทางจะลำบากตรากตรำเพียงใดก็ตาม ต่างจากพระบรมดิลกซึ่งทรงกระสับกระส่าย เพราะยังทรงพระเยาว์ และไม่ทรงคุ้นเคยกับเหตุการณ์เช่นนี้

ส่วนภาพสะท้อนความเสียสละของพระสุพรรณกัลยา ปรากฏในฉากพระสุพรรณกัลยาและพระอนุชาทั้งสองพระองค์เสด็จไปยังกรุงหงสาวดี จากนวนิยายนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” ผู้เขียนบรรยายภาพบรรยากาศในตอนที่พระสุพรรณกัลยา พร้อมทั้งพระนเรศวรและพระเอกาทศรถกำลังเสด็จพระราชดำเนินไปยังกรุงหงสาวดีผ่านสายตาของพระมหินทรว่า

มองไปเบื้องหลัง พระสุพรรณกัลยาณีพระเจ้าหลานทรงจูงอนุของคโธ เจ้าองค์ดำมือหนึ่ง กะแดงองค์ขาวเข้าสะเอว น้องอายุตั้งสิบขวบยังอ่อนพระพี่นางให้อุ้ม มองดูน่าขัน รวากับแมวอุ้มหนู เท้าแทบจะลากติดดิน อนุชาน้อยก็ช่างทรมานพระพี่นาง ใครจะอุ้มจะจูงก็ไม่ยอมให้แตะต้อง นำสงสารพระเจ้าหลานองค์หญิงยิ่งนัก..

(กาญจนา นาคนนท์. 2542 : 17)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีการบันทึกจากและบรรยากาศในตอนนี้ ผู้เขียนสร้างจากนี้ขึ้นมาเพื่อต้องการนำเสนอภาพของขัตติยนารีที่มีความเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง ยอมเสด็จไปเป็นองค์ประกัน ณ กรุงหงสาวดี และดูแลพระอนุชาทั้งสองพระองค์แทนพระราชมารดาเป็นอย่างดี แม้พระสุพรรณกัลยาจะทรงเหน็ดเหนื่อยและลำบากเพียงใด ก็ทรงกระทำทุกทางเพื่อให้พระอนุชาทั้งสองพระองค์ได้รับความสุขสบายใจ โดยมีได้ทรงคิดถึงพระองค์เอง

4.3.2 การสร้างฉากเพื่อแสดงถึงความเกษมสำราญของชัตติยานารี การสร้างฉากในลักษณะนี้เพื่อสะท้อนภาพนางกษัตริย์ที่ดำรงชีวิตอยู่ในสถานที่ที่งดงาม สมพระเกียรติชัตติยานารี โดยกล่าวถึงพระดำเนินที่พระสุริโยทัยประทับ นวนิยายเรื่อง “กษัตริยา” กล่าวถึงฉากสวนหลวงสบสวรรค์ โดยผู้เขียนให้พระราเมศวรรำลึกถึงภาพบรรยากาศครั้งที่พระสุริโยทัยยังทรงมีพระชนม์ชีพอยู่ว่าเป็นสวนที่สร้างความสำราญให้กับพระองค์ มีศาลาถาวรพิมม์ พระมารดาศรีสุริโยทัยทรงเคยประทับทรงมาลัย มาประดับพระเมาลี คล้องพระศอ ประดับข้อพระกรให้กับพระองค์ และศาลานี้ได้เป็นที่ประทับนอนในวันถวายพระเพลิงพระบรมศพ ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่า

สวนหลวงสบสวรรค์เคยเป็นส่วนผกามาลาพันธุ์ อันเป็นที่โปรดปรานแห่งพระราชมารดา เมื่อพระโอรสธิดายังทรงพระเยาว์ ณ ที่นี้คือที่ประทับสราญรมย์ ศาลาถาวรพิมม์พระราชมารดาเคยประทับทรงมาลัยเสาวรส บ้างโปรดประดับพระเมาลี บ้างที่คล้องพระศอให้ บ้างได้ประดับข้อพระกร แลละ ณ ศาลานี้ได้เป็นที่ประทับนอนในเบื้องสุดท้าย

ในวันถวายพระเพลิงพระบรมศพ

‘สุริโยทัย’ กำลังลอบไยยมมณฑล

ณ ที่นี้จึงดำรงนาม ‘วัดสวนหลวงสบสวรรค์’

วันนี้...สุริโยทัยกำลังคล้อยต่ำ แสงสุดท้ายพาดผ่านพระเจดีย์ ที่ครอบสถานที่ถวายพระเพลิงไว้ พระราชยานลดลง ให้ผู้ดำรงพระกายนิ่งเสด็จลงมา เพื่อ...ถวายบังคมลาพระราชมารดา

“สมเด็จแม่...”

พระราเมศวรถวายบังคม แล้วขอพระพักตร์กับฐานเจดีย์ ไหว้จากรั้งสี่...สุริโยทัย...ละม้ายไอน์จาพระเพลาพระราชมารดา

(ทมยันตี. 2546 : 192)

ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ไม่มีปรากฏจากนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้สร้างฉากสวนสบสวรรค์ขึ้นมาตามจินตนาการ เพื่อสะท้อนภาพพระสุริโยทัยที่ทรงประทับในสถานที่ที่งดงาม ทรงเป็นกุลสตรีที่มีพระจริยวัตรงดงาม รักและดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นภาพสะท้อนที่ต่างจากความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเมื่อทรงช้างออกรบ ผู้อ่านจึงมองเห็นภาพนางกษัตริย์ที่ทรงเป็นกุลสตรีผู้เพียบพร้อมซึ่งเป็นอีกด้านหนึ่งของพระสุริโยทัย ความงดงามอ่อนหวานของพระองค์ จึงทำให้พระราเมศวรทรงระลึกถึงพระมารดาไม่เสื่อมคลาย

ผู้เขียนทั้ง 3 ท่านมีวิธีการนำเสนอฉากด้วยการสร้างฉากขึ้นมาตามจินตนาการของตน เพื่อนำเสนอภาพของขัตติยนารีตามที่ผู้เขียนต้องการมากกว่าการให้รายละเอียดในเรื่องของฉาก ทำให้เห็นภาพสะท้อนของขัตติยนารีอีกด้านหนึ่ง

วิธีการนำเสนอภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ มี 3 วิธี คือ การนำเสนอตัวละคร การนำเสนอเนื้อเรื่อง และการนำเสนอฉาก โดยนักเขียนได้ปรับเปลี่ยนข้อมูลทางประวัติศาสตร์ให้ต่างไปจากเอกสารทางประวัติศาสตร์ พร้อมทั้งเพิ่มรายละเอียดต่างๆ ที่ไม่มีปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังสอดแทรกความรู้ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเขียนได้ศึกษาค้นคว้ามาให้ผู้อ่านได้ทราบด้วย การนำเสนอภาพสะท้อนขัตติยนารีนี้ ทำให้ภาพของขัตติยนารีโดดเด่นขึ้น ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความชื่นชมศรัทธาในขัตติยนารียิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนขัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ ของนักเขียนหญิง 3 ท่าน ได้แก่ แก้วแก้ว ทมยันตี และกาญจนา นาคนันทน์ จากนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ 4 เรื่อง คือ “บาร์มี-พระแม่ป๋อง ปกพื้นธรรณิน” “กษัตริยา” “แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน” และ “พระพี่นางสุพรรณกัลยาณี” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

บทบาทของขัตติยนารีที่ปรากฏในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ที่สำคัญและแสดงถึงลักษณะของขัตติยนารีอย่างเด่นชัด คือ บทบาทด้านการครองเมือง ได้แก่ บทบาทของนักปกครอง บทบาทของนักรบ บทบาทของตัวประกันและนักการข่าว และบทบาทในฐานะเครื่องบรรณาการ ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญและแตกต่างจากสตรีสามัญชนทั่วไป เพื่อช่วยเหลือประเทศชาติให้อยู่รอดปลอดภัย ทั้งนี้ ผู้เขียนได้แสดงบทบาทของขัตติยนารีด้านการครองเรือน ซึ่งเป็นบทบาทพื้นฐานของสตรีเพศ ได้แก่ บทบาทของธิดา บทบาทของภรรยา และบทบาทของมารดา บทบาทของขัตติยนารีในด้านการเมืองการปกครองและด้านครอบครัวทำให้เห็นว่าขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเพียบพร้อม และทำหน้าที่ต่อประเทศชาติและครอบครัวอย่างไม่บกพร่อง

ส่วนทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อขัตติยนารีที่ปรากฏในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีสติปัญญา ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดที่กว้างไกล มีสติปัญญาที่ฉลาดเฉลียว สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วง โดยการสร้างสถานการณ์ต่างๆ ขึ้น เพื่อช่วยสนับสนุนแนวคิดที่ว่าขัตติยนารีต้องปกป้อง ดูแลและรักษากษัตริย์ไว้ด้วยสติปัญญา ด้านความกล้าหาญ เห็นได้ว่าขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ ไม่เกรงกลัวต่อความตาย มีความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้านความอดทนอดกลั้น ขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นสูง ไม่ว่าจะยากลำบาก ทุกข์ทรมานเพียงใด ก็สามารถอดทนต่อปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ด้านความเสียสละ ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ยอมเสียสละทรัพย์สินและความสุขส่วนพระองค์ แม้กระทั่งเสียสละพระชนม์ชีพเพื่อประโยชน์สุขของชาติบ้านเมือง ด้านความเมตตา กรุณา ขัตติยนารีเป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนโยน มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของ

สตรี และด้านความรักชาติบ้านเมือง ผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นว่าชาตตินารีสามารถแสดงความรักชาติบ้านเมืองได้หลายประการ ไม่จำเป็นต้องต่อสู้หรือใช้กำลังอย่างเดียว สตรีสามารถแสดงออกถึงความรักชาติบ้านเมืองได้ด้วยการใช้ความมีสติปัญญา กล่าวหาญ อดทนอดกลั้น เสียสละและมีเมตตากรุณา เพื่อช่วยเหลือบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุขได้ อีกทั้งยังช่วยอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมที่ดีงาม อันเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นชาติได้อีกด้วย เช่น การแต่งกาย การประพฤติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

สำหรับวิธีการนำเสนอภาพสะท้อนชาตตินารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์นั้น ผู้เขียนนำเสนอภาพสะท้อนชาตตินารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การนำเสนอตัวละคร การนำเสนอเนื้อเรื่อง และการนำเสนอฉาก

การนำเสนอตัวละครมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างตัวละครตามบุคคลในประวัติศาสตร์ ผู้เขียนนำบุคคลที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์มาสร้างเป็นตัวละครในนวนิยาย โดยเพิ่มรายละเอียดต่างๆ เช่น ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพของตัวละครให้สอดคล้องกับเนื้อหาในเอกสารทางประวัติศาสตร์ ซึ่งตัวละครเหล่านี้เป็นตัวละครเอกและมีบทบาทสำคัญในนวนิยาย การดัดแปลงตัวละครจากบุคคลในประวัติศาสตร์ ผู้เขียนนำบุคคลที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์มาสร้างเป็นตัวละครในนวนิยาย โดยมีการดัดแปลงลักษณะหรือพฤติกรรมของตัวละครให้ต่างไปจากเอกสารทางประวัติศาสตร์ และการสร้างตัวละครขึ้นใหม่ ผู้เขียนสร้างบุคคลขึ้นใหม่จากจินตนาการของตนเอง ซึ่งไม่มีบันทึกไว้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ ทั้งนี้การนำเสนอตัวละครทั้ง 3 ลักษณะ ทำให้เห็นภาพของชาตตินารีคมชัดและโดดเด่นขึ้น ด้วยการสร้างเหตุการณ์หรือนำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาปรับเปลี่ยนเพื่อให้ตัวละครได้แสดงออกถึงความเป็นชาตตินารี ซึ่งเป็นภาพสะท้อนอีกด้านหนึ่งของชาตตินารี คือ ด้านการเมืองการปกครอง

การนำเสนอเนื้อเรื่อง มี 4 ลักษณะ คือ การสร้างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ ผู้เขียนนำเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์มาเป็นเนื้อเรื่องในนวนิยาย โดยผู้เขียนได้นำเสนอเหตุการณ์ตรงกับเอกสารทางประวัติศาสตร์ และมีการบรรยายรายละเอียดเหตุการณ์ต่างๆ เพิ่มเติม การปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ผู้เขียนปรับเปลี่ยนเหตุการณ์หรือเรื่องราวในประวัติศาสตร์ โดยยังมีเค้าความจริงตามประวัติศาสตร์อยู่มาเป็นเนื้อเรื่องในนวนิยาย การสร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ ผู้เขียนสร้างเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ขึ้นใหม่ตามจินตนาการของตนเอง และการสอดแทรกเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา ผู้เขียนได้สอดแทรกความรู้ต่างๆ ไว้ในนวนิยาย ซึ่งการนำเสนอประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ ทำให้ภาพชาตตินารีมีความชัดเจนยิ่งขึ้นในด้าน

ความสามารถทางการเมืองการปกครอง ด้วยการนำเสนอการคิด การวางแผน การแก้ปัญหาและกระทำการเพื่อปกป้องประเทศชาติบ้านเมืองของขัตติยนาрі

การนำเสนอจาก เป็นการสร้างจากจินตนาการของผู้เขียนเอง โดยการบรรยายให้ผู้อ่านเห็นภาพสถานที่และบรรยากาศในนวนิยาย เพื่อส่งเสริมภาพสะท้อนของความเป็นขัตติยนาріที่มีความสามารถทางการเมืองการปกครอง ด้วยการนำเสนอจากการทำศึกสงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยากับหงสาวดี เพื่อให้เห็นถึงความกล้าหาญของพระสุริโยทัย

อภิปรายผล

นวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่อง เป็นเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของขัตติยนาрі สตรีผู้ที่มีหน้าที่ต่อชาติบ้านเมือง ดังที่ผู้เขียนนำเสนอภาพของขัตติยนาріไว้ว่า พระองค์ทรงเป็นทั้งนักปกครอง นักรบ ตัวประกัน นักการข่าว และเครื่องบรรณาการทางการเมือง บทบาทเหล่านี้เป็นภาระหน้าที่ของขัตติยนาріที่ต่างจากบทบาทของสตรีสามัญชนทั่วไป ซึ่งเป็นหน้าที่ต่อชาติบ้านเมือง ในขณะเดียวกันผู้เขียนได้นำเสนอภาพของขัตติยนาріในฐานะที่เป็นธิดา ภรรยา และมารดาที่ดีด้วย เพื่อต้องการชี้ให้เห็นถึงความสามารถของสตรีที่สามารถกระทำหน้าที่หลายๆ อย่างได้โดยมิขาดตกบกพร่อง ผู้เขียนได้สร้างให้ตัวละครในนวนิยายมีคุณลักษณะเป็นเชิงบวก ด้วยการนำบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริงและมีวีรกรรมที่ปรากฏให้เห็นในประวัติศาสตร์มาสร้างเป็นนวนิยาย เนื่องจากผู้เขียนต้องการนำเสนอภาพของสตรีในอุดมคติที่ต่างไปจากนวนิยายทั่วไปที่สร้างตัวละครขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เขียนเอง ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และทำให้เกิดการยอมรับในความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้น

ในการสร้างนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ให้มีความสนุกสนานและน่าติดตามนั้น ผู้เขียนใช้วิธีการทางวรรณศิลป์ ด้วยการดัดแปลงพฤติกรรมของตัวละคร การสร้างตัวละครขึ้นใหม่ การปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ และการสร้างเหตุการณ์ขึ้นใหม่ พร้อมทั้งสอดแทรกทัศนคติของตนที่มีต่อขัตติยนาріว่าเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว มีความอดทนอดกลั้นสะกดอารมณ์ได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเมตตากรุณาและจงรักภักดีต่อความรักชาติบ้านเมือง ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการเสนอความคิดของผู้เขียนที่มีต่อสตรีในสังคมนั่นเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่และคุณลักษณะที่ดีของสตรี ว่าสามารถกระทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างแน่นอน ผู้เขียนมิเพียงต้องการเรียกร้องและแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสตรีเท่านั้น แต่ยังต้องการนำเสนอปัญหาที่สตรีในสังคมได้รับ เช่น การกดขี่ทางเพศ ซึ่งเห็นได้จากนวนิยายเรื่อง “พระพี่นางสุพรรณกัลยา” ของกาญจนา

นาคันนันทน์ ที่สร้างเหตุการณ์ให้พระสุพรรณกัลยาถูกทำร้ายร่างกาย เนื่องมาจากพระเจ้าันทบุเรงนอง เป็นผู้ที่ชอบความรุนแรง พระสุพรรณกัลยาต้องอดทนอดกลั้นต่อความเจ็บปวดที่ได้รับ ด้วยความเป็นสตรีจึงมีอาจปริปากบอกให้ใครรับรู้ถึงความทุกข์ทรมานได้

นอกจากนี้สังเกตเห็นได้ว่า นวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ทั้ง 4 เรื่อง เป็นฝีมือการเขียนของสตรีทั้งสิ้น กล่าวได้ว่าผู้เขียนเป็นตัวแทนของสตรีในสังคมที่ต้องการนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีที่สามารถกระทำหน้าที่เพื่อสังคมและประเทศชาติได้เช่นเดียวกับบุรุษ ซึ่งนักเขียนทั้ง 3 ท่านได้นำบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นขัตติยนารีและมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์มาสร้างเป็นนวนิยายอันทรงคุณค่า และได้สอดแทรกทัศนะหรือความรู้สึกนึกคิดของสตรีที่มีต่อสังคมไว้ในนวนิยายด้วย ซึ่งเรื่องราวหรือวีรกรรมของขัตติยนารีที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาที่ผู้เขียนนำมาสร้างสรรค์เป็นนวนิยายนั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยที่มีการทำศึกสงครามเพื่อแย่งชิงอำนาจบ้านเมือง จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์หรือสามัญชนทั่วไปจะต้องช่วยกันปกป้องบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัย เพราะถ้าต้องตกเป็นเชลยหรือเป็นเมืองขึ้นแล้ว จะต้องเสียผลประโยชน์หลายด้าน ฉะนั้นจึงถือเป็นเรื่องปกติที่ขัตติยนารีได้ลุกขึ้นมา มีบทบาทในด้านการเมืองการปกครอง แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปจึงไม่มีการศึกสงครามเพื่อแย่งชิงอำนาจบ้านเมืองแย่งสมัยก่อน กษัตริย์หรือผู้นำประเทศก็มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงไม่มีเหตุการณ์หรือวีรกรรมของขัตติยนารีอย่างเช่นในสมัยอยุธยา แต่เนื่องจากปัจจุบันเกิดปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ ความไม่ทัดเทียมกันระหว่างบุรุษกับสตรี สตรีในสังคมถูกกดขี่ข่มเหงและทำร้ายร่างกายมากขึ้น นักเขียนหญิงทั้งสาม ซึ่งเป็นสตรีที่มีความรู้ความสามารถ และใช้ความที่เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานออกสู่สาธารณชนเรียกร้องความเสมอภาคให้สตรีทัดเทียมกับบุรุษ จึงถือโอกาสนำเรื่องราวหรือวีรกรรมของขัตติยนารีเหล่านี้มาสร้างเป็นนวนิยายที่แฝงแนวคิดสตรีนิยม (Feminist) ได้อย่างกลมกลืนสอดคล้องกับบริบททางประวัติศาสตร์ไทย โดยเรียกร้องให้สังคมเห็นถึงความสำคัญและความสามารถของสตรีที่กระทำการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองได้เช่นเดียวกับบุรุษ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่านอกจากนักเขียนจะเขียนนวนิยายเหล่านี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติขัตติยนารีแล้วยังนำปัญหาของสตรีที่เกิดขึ้นในสังคม มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์วรรณกรรม โดยใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมา เพื่อให้คนในสังคมได้รับทราบถึงปัญหา และมองเห็นความสำคัญของสตรีมากยิ่งขึ้น และเมื่อคนในสังคมอ่านวรรณกรรมแล้วรู้สึกคล้อยตามและเห็นด้วยกับ

ผู้เขียน ปัญหาในสังคมก็จะได้รับการแก้ไขทางอ้อม อันจะทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้น อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ชัตติยนารีในนวนิยายไทยอิงประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยมีแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรศึกษาพฤติกรรมของตัวละครหญิงในวรรณกรรมสตรี เพื่อชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการของสตรีในปัจจุบันว่ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตอย่างไร และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและทางลบ
2. ควรศึกษาภาพสะท้อนนัยในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เพื่อทำให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจของนักเขียนในการสะท้อนภาพการรบ กลศึก และความเชื่อต่างๆ ในการรบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรวิภา บุญเชื้อ. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยหญิง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- กรมศิลปากร. (2515). *คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารกรุงเก่า
ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์*. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา.
- _____. (2545). *บุมราชธรรม*. กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2535). *อิติปิโสสูตร*. กรุงเทพฯ : เจนเดอเพรส.
- กาญจนา นาคนนท์ (นามแฝง). (2542). พระพินางสุพรรณกัลยาณี. กรุงเทพฯ : ดับเบิลยูเอ็น พริตติ้ง.
- กุสุมา รัชชมนต์. (2534, มีนาคม). สอนประวัติศาสตร์แบบนวนิยาย. *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์*. 39 : 41
- แก้วแก้ว (นามแฝง). (2545). *บารมีพระแม่ป๋อง ปกพื้นธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- คำยวง วราสิทธิชัย, ม.ล. (2546, มกราคม-มิถุนายน). สมเด็จพระสุริโยทัย : ตำนานรูปลักษณ์ใหม่.
ศิลปศาสตร์. 3 (1) : 1-21.
- จิตรดา สุวัติกุล. (2526). *วรรณกรรมไทยร่วมสมัย*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราวุธ โสภ. (2542, พฤศจิกายน-2543, มกราคม). บันทึกเรื่องผู้หญิงจากพระราชพงศาวดารกรุงศรี-
อยุธยา : หลากหลายและใครบ้าง?. *ไทยคดีศึกษา*. 16 (2) : 33-40.
- ทมนันตี (นามแฝง). (2546). *กษัตริย์*. กรุงเทพฯ : ณ บ้านวรรณกรรม.
- ทัศนีย์ กุมทะรัตน์. (2534). *วิเคราะห์ความคิดเรื่องบทบาทสตรีในนวนิยายของเสนีย์ เสาวพงศ์*.
ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิษฏยา โพธิ์อยู่. (2536). *วิเคราะห์แนวคิดเรื่องบทบาทสตรีในนวนิยายของดวงใจ*. ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธวัช ปุณโณทก. (2527). *แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นพพร ประชากุล. (2544, พฤษภาคม). แนวคิดสกุล "สตรีนิยม" (Feminism). *สารคดี*. 17 (195) :
114-119.

- นริศรา เกตวัลย์. (2538). การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายของสุวัฒน์ วรดิลก ในช่วง พ.ศ. 2492-2528. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพิไล ถมั่งรักษัสตร์. (2528). การวิเคราะห์ปรัชญาเรื่องปัญหาความเสมอภาคของสตรี. วชิยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญแข งามดวงใจ. (2541). ผู้หญิงในนวนิยายของวิมล ศิริไพบูลย์ : การศึกษาเชิงวิเคราะห์. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรพร หงษ์ทอง. (2538). การศึกษาแนวคิดสตรีนิยมในนวนิยายของทมยันตีระหว่างพุทธศักราช 2506-2528. วชิยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2537). ราชনীติ-ธรรมনীติ. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วนาศรี สามนเสน, ผู้แปล. (2546). พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182. กรุงเทพฯ : มติชน.
- วนิดา บำรุงไทย. (2542). ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วาสนา บุญสม. (2535). บทบาทผู้หญิงในนวนิยายและเรื่องสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ : การศึกษาเชิงวิเคราะห์. วชิยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย ภูะหงษ์. (2540, กรกฎาคม-ธันวาคม). วรรณคดีประวัติศาสตร์. มศว ศิลปวัฒนธรรม. 1 (1) : 27-40.
- วิระดา สมสวัสดิ์. (2544). วิถีสังคมไทย : สารนิพนธ์ทางวิชาการเนื่องในวาระหนึ่งศตวรรษ ปรีดี พนมยงค์ ชุดที่ 6. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- วีรวัดณ์ อินทรพร. (2541). การศึกษาแนวคิดสิทธิสตรีในนวนิยายของโศคนัน. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายสร้อย สุธอม. (2530). นวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องเศวตฉัตรน่านเจ้า : การศึกษาในด้านกลวิธี เสนอเรื่องและท่วงทำนองการแต่ง. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2544). ท้าวศรีสุธารจันทร์ “แม่หยั่วเมือง” ใครว่าหล่อนชั่ว?. กรุงเทพฯ : พิมพ์เศศ พรินท์ติ้ง เซ็นเตอร์.

สุนทร ชูตินธรรณท์. (2546, มกราคม). ขัตติยนาฏแห่งราชอาณาจักรสยาม. *ศิลปวัฒนธรรม*. 24 (3) : 70-99.

_____. (2542). *พระสุพรรณกัลยาจากตำนานสู่หน้าประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ. (2528). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุภิญญา ขจรกิตติยุทธ. (2547). *การศึกษานวนิยายเชิงประวัติศาสตร์ของหลวงวิจิตรวาทการ*.

ปริญญาพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุภิญญา ยงศิริ. (2545). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายอิงประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรีย์ สุวรรณภาค. (2529). *บทบาทของสตรีในด้านสิทธิทางเพศ : ศึกษาจากนวนิยายไทย ช่วง พ.ศ. 2444 – พ.ศ. 2501*. ปริญญาพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวรรณา เกรียงไกรเพชร. (2543). *คำนิยม. สุริโยทัย*. กรุงเทพฯ : ดับเบิ้ลนายน์ พริตติ้ง.

เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์. (2539). *นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นของ เจมส์ คลาเวลล์ : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับประวัติศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีเปรียบเทียบ). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แสงเทียน ศรีธาดาไทย. (2546). *พระวิสุทธิกษัตริ์ พระชนนีมหาราช*. กรุงเทพฯ : ร่มฟ้าสยาม.

หลวงปู่โง่น ไตรโย. (2542). *รำลึกถึงพระสุพรรณกัลยา วีรสตรีที่ถูกกลืน*. กรุงเทพฯ : บัวทอง.

อภิรักษ์ ชัยปัญญา. (2546). *วิเคราะห์นวนิยายอิงประวัติศาสตร์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2*. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรุณ เวชสุวรรณ. (2542). *ตำนานพระสุพรรณกัลยา*. กรุงเทพฯ : อรุณวิทยา.

อุษณา กาญจนทัต. (2542). *วรรณคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายทรงภพ ชุนมธุรส
วันเดือนปีเกิด	3 ตุลาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	730/1 ซ. ชานเมืองแยก 4 ถ.ประชาสงเคราะห์ แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต จาก สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2549	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร